Anadolu İmam Hatip Lisesi

KUR'AN-I KERİM

9

MEB

ANADOLU İMAM HATİP LİSESİ

KUR’AN-I KERİM

9

Yazarlar

Nazif YILMAZ
Faruk SALMAN
Hasan ÖZARSLAN

EDİTÖR
Dr. Ahmet İŞLEYEN

Dil Uzmanı
Arzu DEMİR

Görsel Tasarım Uzmanı
Faize ULUSOY
Sami ÇELİK

Ölçme Değerlendirme Uzmanı
M. Akif KARAKUŞ

Program Geliştirme Uzmanı
Hasan TOPAL

Rehberlik Uzmanı
Esra DEMİR

İSTİKLÂL MARŞI

Korkma, sönmez bu şafaklarda yüzen al sancak;
Sönmeden yurdumun üstünde tüten en son ocak.
O benim milletimin yıldızıdır, parlayacak;
O benimdir, o benim milletimindir ancak.

Çatma, kurban olayım, çehreni ey nazlı hilâl!
Kahraman ırkıma bir gül! Ne bu şiddet, bu celâl?
Sana olmaz dökülen kanlarımız sonra helâl.
Hakkıdır Hakk'a tapan milletimin istiklâl.

Ben ezelden beridir hür yaşadım, hür yaşarım.
Hangi çılgın bana zincir vuracakmış? Şaşarım!
Kükremiş sel gibiyim, bendimi çiğner, aşarım.
Yırtarım dağları, enginlere sığmam, taşarım.

Garbın âfâkını sarmışsa çelik zırhlı duvar,
Benim iman dolu göğsüm gibi serhaddim var.
Ulusun, korkma! Nasıl böyle bir imanı boğar,
Medeniyyet dediğin tek dişi kalmış canavar?

Arkadaş, yurduma alçakları uğratma sakın;
Siper et gövdeni, dursun bu hayâsızca akın.
Doğacaktır sana va'dettiği günler Hakk'ın;
Kim bilir, belki yarın, belki yarından da yakın

Bastığın yerleri toprak diyerek geçme, tanı:
Düşün altındaki binlerce kefensiz yatanı.
Sen şehit oğlusun, incitme, yazıktır, atanı:
Verme, dünyaları alsan da bu cennet vatanı.

Kim bu cennet vatanın uğruna olmaz ki feda?
Şüheda fışkıracak toprağı sıksan, şüheda!
Cânı, cânânı, bütün varımı alsın da Huda,
Etmesin tek vatanımdan beni dünyada cüda.

Ruhumun senden İlâhî, şudur ancak emeli:
Değmesin mabedimin göğsüne nâmahrem eli.
Bu ezanlar -ki şehadetleri dinin temeli-
Ebedî yurdumun üstünde benim inlemeli.

O zaman vecd ile bin secde eder -varsa- taşım,
Her cerîhamdan İlâhî, boşanıp kanlı yaşım,
Fışkırır ruh-ı mücerret gibi yerden na'şım;
O zaman yükselerek arşa değer belki başım.

Dalgalan sen de şafaklar gibi ey şanlı hilâl!
Olsun artık dökülen kanlarımın hepsi helâl.
Ebediyyen sana yok, ırkıma yok izmihlâl;
Hakkıdır hür yaşamış bayrağımın hürriyyet;
Hakkıdır Hakk'a tapan milletimin istiklâl!

Mehmet Âkif Ersoy

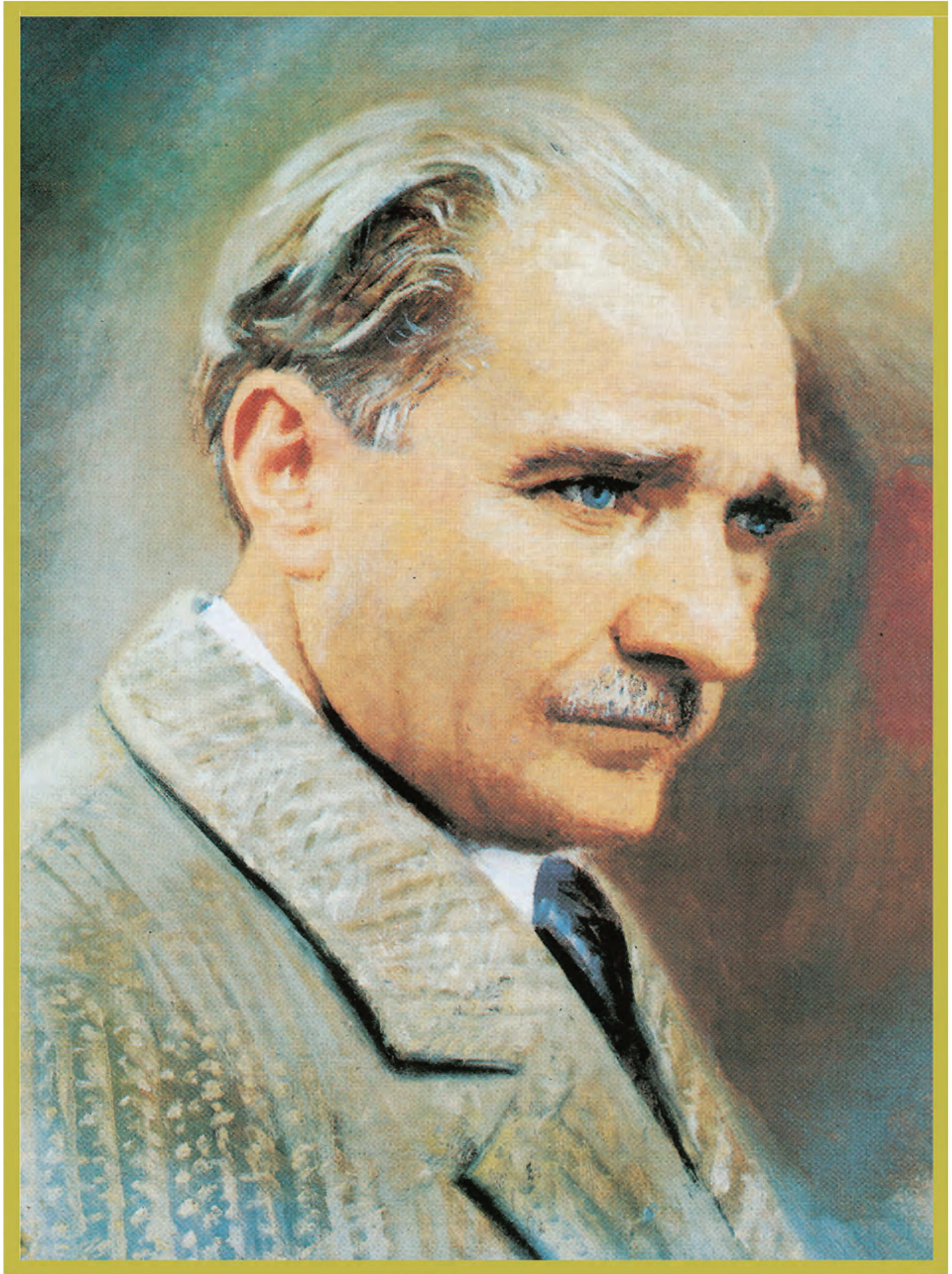
ATATÜRK'ÜN GENÇLİĞE HİTABESİ

Ey Türk gençliği! Birinci vazifen, Türk istiklâlini, Türk Cumhuriyetini, ilelebet muhafaza ve müdafaa etmektir.

Mevcudiyetinin ve istikbalinin yegâne temeli budur. Bu temel, senin en kıymetli hazinendir. İstikbalde dahi, seni bu hazineden mahrum etmek isteyecek dâhilî ve hâricî bedhahların olacaktır. Bir gün, istiklâl ve cumhuriyeti müdafaa mecburiyetine düşersen, vazifeye atılmak için, içinde bulunacağın vaziyetin imkân ve şeraitini düşünmeyeceksin! Bu imkân ve şerait, çok namüsait bir mahiyette tezahür edebilir. İstiklâl ve cumhuriyetine kastedecek düşmanlar, bütün dünyada emsali görülmemiş bir galibiyetin mümessili olabilirler. Cebren ve hile ile aziz vatanın bütün kaleleri zapt edilmiş, bütün tersanelerine girilmiş, bütün orduları dağıtılmış ve memleketin her köşesi bilfiil işgal edilmiş olabilir. Bütün bu şeraitten daha elîm ve daha vahim olmak üzere, memleketin dâhilinde iktidara sahip olanlar gaflet ve dalâlet ve hattâ hıyanet içinde bulunabilirler. Hattâ bu iktidar sahipleri şahsî menfaatlerini, müstevlîlerin siyasî emelleriyle tevhit edebilirler. Millet, fakr u zaruret içinde harap ve bîtap düşmüş olabilir.

Ey Türk istikbalinin evlâdı! İşte, bu ahval ve şerait içinde dahi vazifen, Türk istiklâl ve cumhuriyetini kurtarmaktır. Muhtaç olduğun kudret, damarlarındaki asil kanda mevcuttur.

Mustafa Kemal Atatürk

MUSTAFA KEMAL ATATÜRK

1. KUR’AN OKUMAYA GİRİŞ

2. OKUNACAK, EZBERLENECEK DUALAR VE ANLAMLARI

3. KUR’AN-I KERİM’İ DOĞRU VE GÜZEL OKUMA: TECVİD

4. EZBERLENECEK SURELER , AYETLER VE ANLAMLARI

5. YÜZÜNDEN OKUNACAK SURELER VE ANLAMLARI

1.ÜNİTE

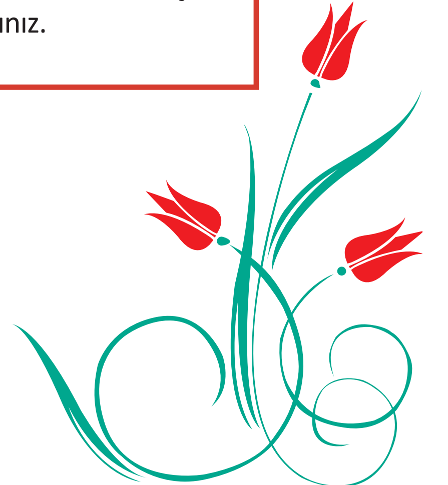
KUR’AN OKUMAYA GİRİŞ

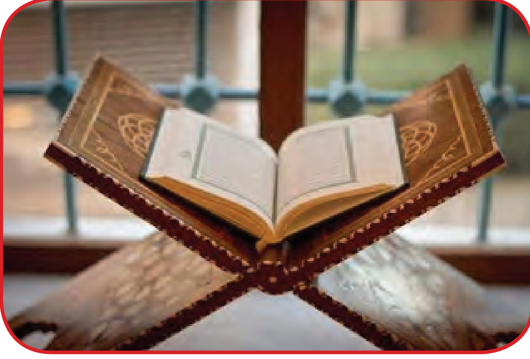
"Sizin en hayırlınız Kur'anı öğrenen ve öğreteninizdir." (Buharî, Fedailü'l- Kur'an, 21.)

ÜNİTEMİZE HAZIRLANALIM

1. “Ayet, sure, cüz, hatim ve mukabele” terimlerinin anlamını araştırınız.
2. Kur'an-ı Kerim'i okuma ve anlamayı teşvik eden ayetlere örnekler veriniz.
3. Kur’an-ı Kerim okumanın fazileti ile ilgili hadis-i şeriflere örnek veriniz.
4. Hz. Peygamber’in (s.a.v) sahabileri arasında Kur’an tilaveti alanında meşhur olanların isimlerinin yer aldığı bir sınıf köşesi hazırlayınız.

1. Kur'an'ı Doğru ve Güzel Okumanın Önemi

Kur'an-ı Kerim, Hz. Muhammed'e (s.a.v)* Allah (c.c)** tarafından gönderilen son ilahî kitaptır. Bütün çağlara, mekanlara ve insanlara hitap eden bu ilahî kitabın öğüt ve mesajları kıyamete kadar geçerlidir.

Yüce kitabımız Kur'an-ı Kerim, 610 yılı, Ramazan ayının Kadir Gecesi'nde inmeye başlamış ve yaklaşık yirmi üç yılda tamamlanmıştır.[1] O, kendisine özgü okunuş tarzıyla indiği günden itibaren insanları derinden etkilemiş ve tarih boyunca Müslümanlar onu en güzel şekilde okumak için büyük gayret göstermişlerdir.

Kur'an-ı Kerim, Allah (c.c) kelamıdır. Gerek okuma esnasında gerekse diğer zamanlarda onun bu özelliği daima göz önünde bulundurulmalı, ona gereken değer verilmeli ve hayatımızı anlamlandırmamızda onun rehberliği göz ardı edilmemelidir.

Peygamber Efendimiz, Kur'an'ı ağır ağır, tane tane okur ve Müslümanları da Kur'an'ı bu şekilde okumaya teşvik ederdi.

Kur'an-ı Kerim, sözlerin en üstünü ve en güzeli olduğu için onu öğrenen ve öğretenler de insanların en hayırlılarıdır. Hz. Peygamber (s.a.v), bunu *"Sizin en hayırlınız, Kur'an'ı öğrenen ve öğreteninizdir."*[2] hadisiyle bunu en güzel şekilde ifade etmiştir.

Peygamber Efendimiz, Kur'an'ı Cebrail'in (a.s)*** kendisine öğrettiği şekilde ashabına okumuş ve onları sürekli Kur'an okumaya teşvik etmiştir. Peygamberimiz, Kur'an okuyan ve onunla amel eden kimselerin imrenilecek kimseler olduklarını,[3] okudukları ayetlerin kıyamette onları cennete ulaştıran birer nur olacağını[4] ve onlara her bir harfine karşılık on sevap verileceğini[5] bildirmiştir.

Peygamberimiz, bazı sahabilerini Kur'an'ı ezberlemeye teşvik etmiş, bu konuda onları özel olarak yetiştirmiştir. Zeyd bin Sabit (r.a)**** ve Abdullah bin Mes'ûd (r.a) gibi

KONUŞALIM

"Ey insanlar! Size Rabb'inizden bir öğüt, gönüllerdeki dertlere bir şifa, müminlere doğru yolu gösteren bir hidâyet ve rahmet gelmiştir."

(Yûnus suresi, 57. ayet.)

Yukarıdaki ayet Kur'an-ı Kerim'in hangi özelliklerini vurgulamaktadır? Arkadaşlarınızla birlikte konuşunuz.

"Kur'an okumayı niçin öğrenmeliyiz?" konulu bir beyin fırtınası yapınız. Elde ettiğiniz sonuçları renkli kâğıtlara yazarak sınıf panasonda sergileyiniz.

1 Abdülhamit Birışık, "Kur'an", Türkiye Diyanet Vakfı İslam Ansiklopedisi, C. 26, s. 385.
* Sallallahu aleyhi ve sellem: Allah'ın (c.c) rahmet ve selamı üzerine olsun.
** Celle celaluhu: Şanı yüce.
2 Buharî, Fedailü'l-Kur'an, 21.
3 bk. Buharî, Fedailü'l-Kur'an, 17; Müslim, Salatü'l-Müsafirin, 243.
*** Aleyhisselam: Alla'ın selamı onun üzerine olsun.
4 bk. Ahmed bin Hanbel, Müsned, C 2, s. 341.
5 bk. Tirmizî, Fedailü'l-Kur'an, 16.
**** Radıyallahu anh: "Allah (c.c) ondan razı olsun." anlamına gelen dua sözü.

bazı sahabiler, Kur'an'ı güzel okuma özellikleriyle ön plana çıkmıştır. Bunlar, Hz. Peygamber'in (s.a.v) vefatından sonra ondan öğrendikleri okuyuş şekillerini öğretmek ve bu ilmi yaymak için uzak diyarlara giderek kıraat ilminin sonraki nesillere aktarılmasında büyük görevler üstlenerek bizlere örnek olacak çalışmalar yapmışlardır.[6]

Kur'an öğrenmeye ve öğretmeye büyük önem veren milletimiz "Dâru'l-Kurrâ" adı verilen özel müesseseler kurarak bu merkezlerde, Kur'an'ın doğru ve güzel okunmasını sağlamak üzere sayısız hafız ve kâriler yetişmesini sağlamıştır.

Kur'an-ı Kerim okumak bir ibadettir. Bundan dolayı İslam âlimleri Kur'an'ın tarifini yaparlarken onun *okunmasıyla ibadet edilen bir kitap* olduğuna dikkat çekmişlerdir. Bu değerli ibadetin karşılığında alacağımız büyük ödülü Rabbimiz şöyle müjdelemektedir: **"Allah'ın kitabını okuyanlar, namazı kılanlar ve kendilerine rızık olarak verdiğimiz şeylerden, gizlice ve açıkça Allah yolunda harcayanlar, asla zarar etmeyecek bir ticaret umabilirler. Allah kendilerine mükafatlarını tam olarak versin ve kendi lütfundan daha da artırsın diye (böyle yaparlar). Şüphesiz O, çok bağışlayandır, şükrün karşılığını verendir."**[7]

YORUMLAYALIM

"... Kur'an'ı tertil ile (ağır ağır, tane tane, anlayarak ve hissederek) oku."

(Müzzemmil suresi, 4. ayet.)

"(Kıyamet günü) Kur'an okuyan kimseye: Oku, yüksel ve dünyada Kur'an'ı tertil ile okuduğun gibi (şimdi de) tertil ile oku. Senin cennetteki derecen, mevkiin okuduğun ayetlerin sonuncusuna göredir."

(Ebu Davud, Tefriu' Ebvabi'l-Vitr, 20.)

Yukarıdaki ayet ve hadise göre Kur'an'ı tertil ile okumak neden önemlidir? Yorumlayınız.

DÜŞÜNELİM

Peygamber Efendimiz, Kur'an'ı güzel okuyanlara değer verir, onlardan Kur'an dinlemeyi çok severdi. Kur'an'ı güzel okumasıyla meşhur olan sahabi Abdullah bin Mes'ûd (r.a) bu konuda bir hatırasını şöyle anlatır:

Bir defasında Resulullah sallallahu aleyhi ve sellem:

–**"Bana Kur'an oku!"** buyurdu.

–"Ey Allah'ın Resulü!" dedim. "Kur'an sana indirilmişken ben mi sana Kur'an okuyayım?"

Resulullah sallallahu aleyhi ve sellem:

–**"Ben, Kur'an'ı başkasından dinlemeyi çok severim."** buyurdu.

Bunun üzerine Nisâ suresini okumaya başladım. **"Her ümmetten bir şahit getirip seni de bütün bunlara şahit tuttuğumuz zaman onların durumu nice olur?"** (Nisâ suresi, 41. ayet.) anlamındaki ayete geldiğimde:

–**"Şimdilik yeter!"** buyurdu.

Bir de baktım Resulullah ağlıyordu.

(Buharî, Fedailü'l- Kur'an, 33-34.)

Resulullah'ın; "Ben Kur'an'ı başkasından dinlemeyi severim." hadisi üzerine düşüncelerinizi arkadaşlarınızla paylaşınız.

NOT EDELİM

Kur'an; Hz. Muhammed'e (s.a.v) Arapça olarak vahiy yoluyla indirilmiş, mushaflara yazılmış, tevatür yoluyla nakledilmiş, okunmasıyla ibadet edilen, insanların bir benzerini getirmekten aciz kaldığı Allah (c.c) kelamıdır.

(İsmail CERRAHOĞLU, Tefsir Usulü, s. 34.)

6 Muhsin Demirci, Tefsir Usulü ve Tarihi, s. 112-113.
7 Fâtır suresi, 29-30. ayetler.

YORUMLAYALIM

"Kur'an'ı gereği gibi güzel okuyan kimse, vahiy getiren şerefli ve itaatkâr meleklerle beraberdir. Kur'an'ı zorlukla okuyan kimseye de iki kat sevap vardır."

(Buharî, Tevhit, 52; Müslim, Salatu'l-Müsafirin, 243.)

Yukarıdaki hadisi yorumlayınız ve düşüncelerinizi arkadaşlarınızla paylaşınız.

Kur'an okumak ibadet hayatımızın vazgeçilmez bir parçasıdır. Söz gelimi namazda Kur'an okumak (kıraat) farz olduğu için Kur'an'dan bazı bölümleri doğru bir şekilde öğrenmek ve ezberlemek gerekir. Cemaatle kılınan namazlarda imam tarafından güzel bir ses ve doğru bir kıraat ile okunan Kur'an, namazın daha huzurlu kılınmasını sağlayacaktır.

Ramazan ayı, mübarek gün ve geceler, nikah törenleri, cenaze merasimleri, kabir ziyaretleri gibi çeşitli zaman, mekan ve merasimlerde Kur'an okur ve dinleriz. Bireysel veya toplu olarak yaptığımız bu ibadetlerden manevi bir huzur alırız.

Kur'an'ı doğru ve güzel okumanın ilk adımı, harflerin mahreçlerine uygun olarak telaffuz edilmesidir. Harflerin düzgün telaffuzu, kelimelerin ve ayetlerin dolayısıyla da Kur'an'ın doğru okunmasını ve anlaşılmasını sağlar.

Kur'ân'ı usulüne uygun okumak "tilavet" kavramıyla ifade edilir. Güzel bir tilavet, Kur'an'ı harflerin mahreçlerine ve tecvid kurallarına göre doğru bir şekilde okumakla mümkündür. Kur'an'ın kendine özgü bir okunuş tarzı vardır. Kur'an lafızlarının dizilişi, manalarındaki derinlik, güzel ses ve okuyuş tarzı ile oluşan ahenk, insan ruhunu derinden etkiler. Onu okuyan ve dinleyenler ilahî kelamın yüceliğini hissederler.

KONUŞALIM

"Kur'an-ı Kerim'i okuyan ve hükümleriyle amel eden kişinin anne ve babasına kıyamet günü bir taç giydirilir. Bu tacın ışığı -güneşi evlerinizin içinde farz etseniz- dünya evlerindeki güneş ışığından daha güzeldir. O halde Kur'an-ı bizzat öğrenen hakkında ne düşünürsünüz! (Onun sevabını siz takdir edin.)"

(Ebu Davud, Tefriu' Ebvabi'l-Vitr, 14.)

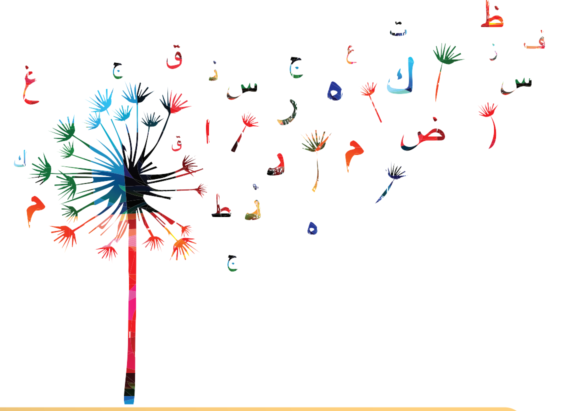
"Kur'an okuyan mü'min, tadı güzel kokusu güzel turunç gibidir.Kur'an okumayan mü'min, tadı güzel fakat kokusu olmayan hurma gibidir. Kur'an okuyan münafık, kokusu güzel tadı acı reyhane (fesleğen) otu gibidir. Kur'an okumayan münafık ise tadı acı, kokusu olmayan Ebu Cehil karpuzu gibidir."

(Buhârî, Fezâilü'l-Kur'ân,17; Müslim, Salatu'l-Müsafirin, 243).

Kur'an okumanın faziletini bildiren hadis-i şeriflerden faydalanarak Kur'an okumanın önemi üzerinde konuşunuz.

2. Harfler ve Özellikleri

2.1. Harfler ve İsimleri

Kur'an-ı Kerim, Arapça olarak indirilmiş ilahî bir kitaptır. Onun yazılışı, harflerden ve harflerin seslendirilmesine yardımcı olan bazı özel işaretlerden (üstün, esre, ötre) oluşmaktadır. Kur'an alfabesi, Arap alfabesindeki 28 harften meydana gelir ve Türkçe'den farklı olarak metinler, sağdan sola doğru yazılır ve okunur.

Kur'an harfleri şöyledir:

ا ب ت ث ج ح

خ د ذ ر ز س

ش ص ض ط ظ ع

غ ف ق ك ل م

ن و ه ي

KARŞILAŞTIRALIM

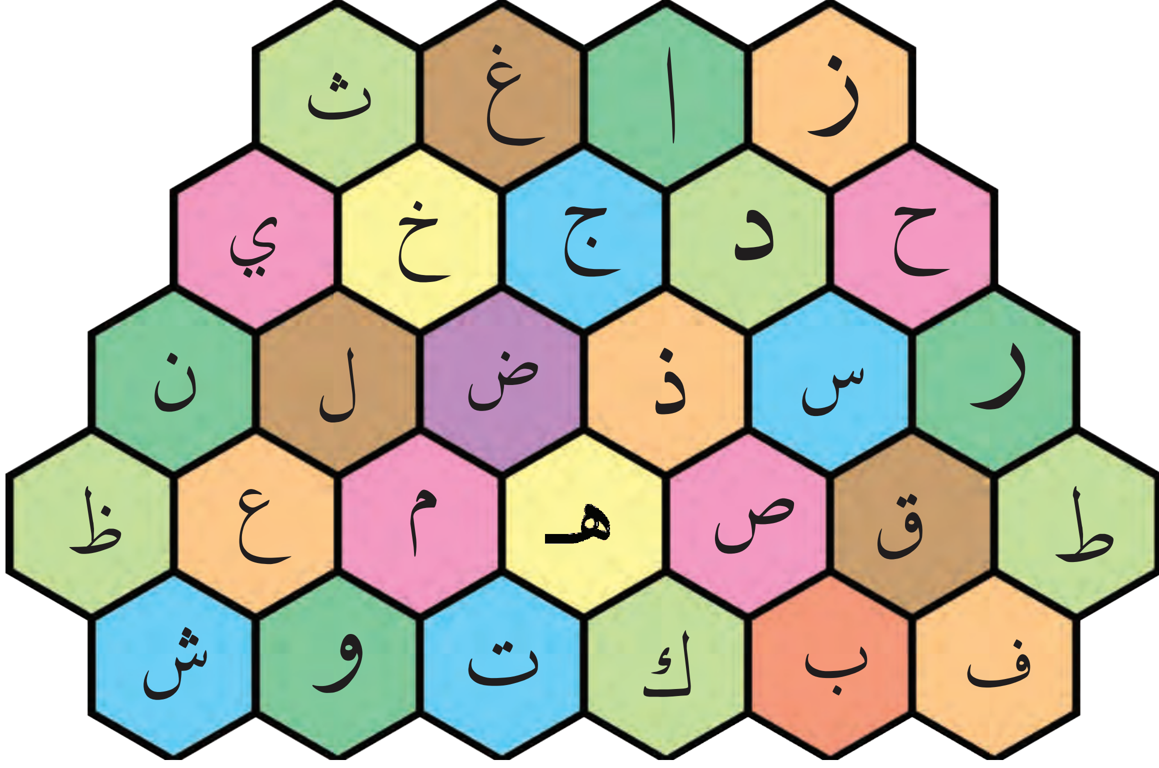
Şekil olarak birbirine benzeyen harfleri gruplara ayırarak defterinize yazınız. Aralarındaki benzerlik ve farklılıkları bulunuz.

BİLGİ KUTUSU

Kur'an-ı Kerim'de yer alan lamelif (لا), ayrı bir harf değildir. Lam (ل) ve elif (ا) harflerinin bir araya gelmesiyle oluşmuştur.

SÖYLEYELİM

Aşağıda karışık olarak verilen harflerin isimlerini söyleyiniz.

2.2. Harflerin Yazılışları (Başta, Ortada, Sonda)

Kur'an harfleri, Türkçemizdeki el yazısında olduğu gibi önceki ve sonraki harfe bitiştirilerek yazılır. Kelime içindeki konumuna göre harflerin yazılış biçimleri değişir. Bir harf, kelime içinde dört farklı konum ve şekilde yer alır:

Harfin Konumu	Harfin Yazılış Şekli	Örnek
Tek Başına	Bitişmemiş şekli	ب
Başta	Kendinden sonraki harfle bitişmiş şekli	بـ
Ortada	Hem önceki hem sonraki harfle bitişmiş şekli	ـبـ
Sonda	Kendinden önceki harfle bitişmiş şekli	ـب

NOT EDELİM

ا د ذ ر ز و

harfleri kendinden sonraki harfle bitişmez. Bu harflerin ortada ve sondaki yazılışları aynıdır.

Sonda	Ortada	Başta	Harfler (Tek başına)
ـا	ـا	ا	ا
ـب	ـبـ	بـ	ب
ـت	ـتـ	تـ	ت
ـث	ـثـ	ثـ	ث
ـج	ـجـ	جـ	ج
ـح	ـحـ	حـ	ح
ـخ	ـخـ	خـ	خ
ـد	ـد	د	د
ـذ	ـذ	ذ	ذ
ـر	ـر	ر	ر
ـز	ـز	ز	ز
ـس	ـسـ	سـ	س
ـش	ـشـ	شـ	ش
ـص	ـصـ	صـ	ص
ـض	ـضـ	ضـ	ض
ـط	ـطـ	طـ	ط
ـظ	ـظـ	ظـ	ظ
ـع	ـعـ	عـ	ع
ـغ	ـغـ	غـ	غ
ـف	ـفـ	فـ	ف
ـق	ـقـ	قـ	ق
ـك	ـكـ	كـ	ك
ـل	ـلـ	لـ	ل
ـم	ـمـ	مـ	م
ـن	ـنـ	نـ	ن
ـو	ـو	و	و
ـه – ه	ـهـ	هـ	ه
ـي	ـيـ	يـ	ي

2.3. Harflerin Mahreçleri

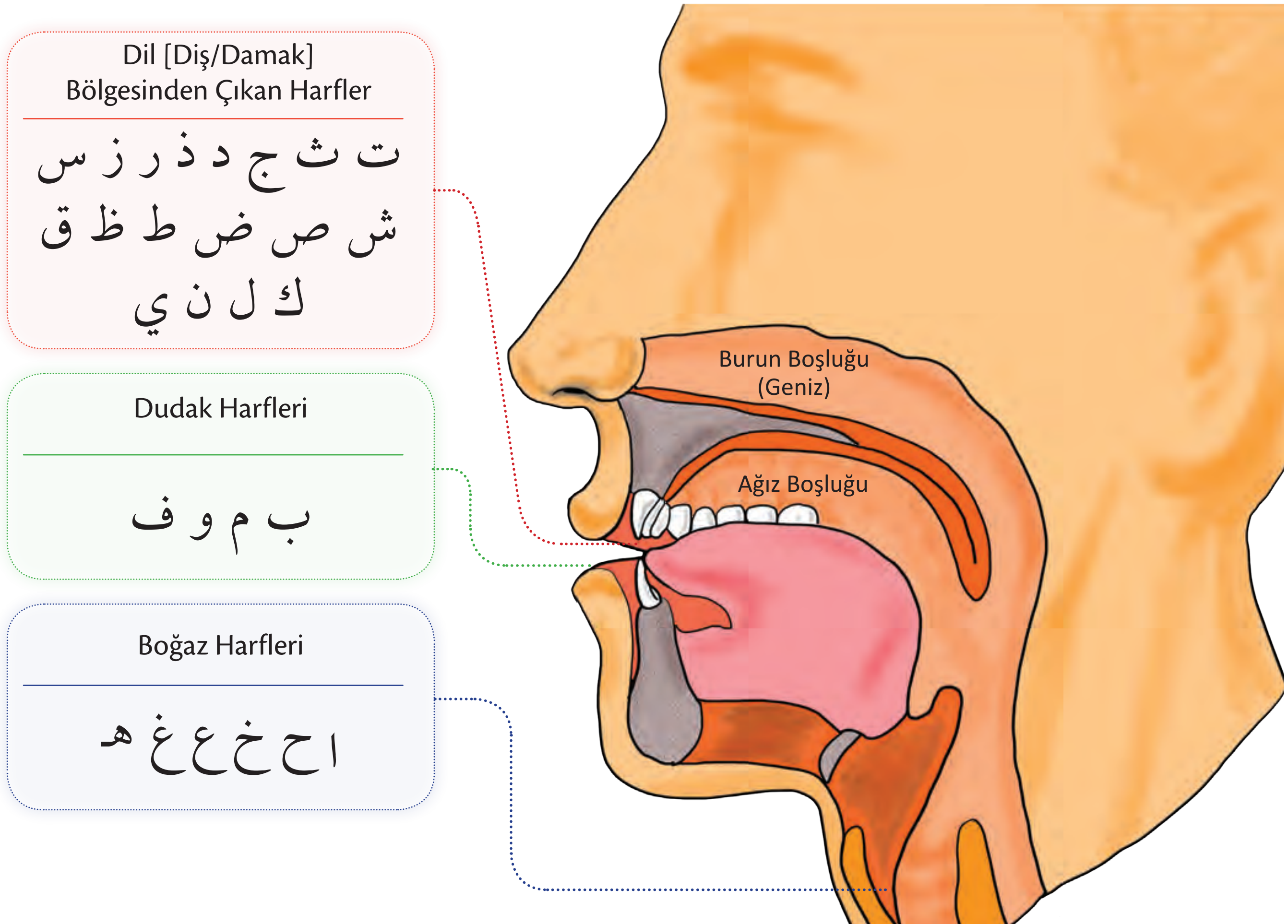
Akciğerlere (diyafram) dolan hava, dışarıya ya ses ya da nefes hâlinde çıkar. İrade dışında alınıp verilen nefesin ses tellerini titreştirmesiyle ses meydana gelir. Bu ses ağız, boğaz veya dilin belli bir noktasından çıkarılırsa harf meydana gelir[8]. Her dilde harflerin kendine özgü bir çıkış yeri vardır. Harflerin çıkış yerine mahreç, çoğuluna da mehâriç denir.

Kur'an'ı doğru okuyabilmek için harfler mahreçlerine uygun olarak telaffuz edilmelidir. Çünkü harfin yanlış yerden çıkarılması, kelimelerin anlamlarının bozulmasına sebep olabilir. Bu nedenle Kur'an okumaya geçmeden önce harflerin mahreçleri, iyi bir öğreticinin rehberliğinde güzel bir şekilde öğrenilmelidir.

Aralarında ses benzerliği olmamasına rağmen bazı harfler, iyi bir şekilde kavranılamaması nedeniyle doğru olarak telaffuz edilememekte ve sanki birbirinin aynısıymış gibi okunabilmektedir. Bu da harflerin yanlış okunmasına ve kelimelerin anlamlarının karışmasına sebep olmaktadır. Bu harfler kendi aralarında gruplanarak özel olarak okuma çalışması yapılmalıdır.

Türkçedeki "ç", "j", "o", "ö", "p" gibi bazı harflerin sesleri Arapçada olmadığı gibi Arapçadaki bazı harflerin sesleri Türkçede yoktur. Peltek olarak sesslendirilen ث ve ذ ile boğazdan hırıltılı bir sesle çıkartılan خ bu harflerdendir.

Kur'an harflerinin çıkış yerleri, üç ana bölgede toplanır.[9] Bunlar; boğaz, dil ve dudaktır.[10]

8 Mehmet Ali Sarı, Kur'an-ı Kerim'i Güzel Okuma Tekniği ve Kuralları, s. 43.
9 Demirhan Ünlü, Kur'an-ı Kerim'in Tecvidi, s. 59.
10 Bunların dışında, ağız boşluğu ve geniz de mahreç bölgesi kabul edilir. Med harfi olan ا و ي harfleri ağız boşluğundan, gunne sesi ise genizden çıkarılır.

Harf	Mahreç (Çıkış Yeri)	Türkçedeki (seslendirme) karşılığı
ا	Boğaz sonu	“E” harfi gibidir.
ب	Alt ve üst dudak	“B” harfi gibidir.
ت	Dil ucu ile ön diş dipleri	“T” harfi gibidir.
ث	Dil ucu ile ön diş uçları	Türkçe karşılığı yoktur.
ج	Dil ortası ve üst damak ortası	“C” harfinin yumuşatılmış şeklidir.
ح	Boğaz ortası	Türkçe karşılığı yoktur.
خ	Boğazın ağza en yakın kısmı	Türkçe karşılığı yoktur.
د	Dil ucu ile üst ön diş dipleri	“D” harfi gibidir.
ذ	Dil ucu ile ön diş uçları	Türkçe karşılığı yoktur.
ر	Dil ucu ile ön dişlerin üstündeki damak	“R” harfi gibidir.
ز	Dil ucu ile alt ön dişlerin iç yüzeyi	“Z” harfi gibidir.
س	Dil ucu ile alt ön dişlerin iç yüzeyi	“S” harfi gibidir.
ش	Dil ortası ve üst damak ortası	“Ş” harfi gibidir..
ص	Dil ucu ile alt ön dişlerin iç yüzeyi	“S” harfinin kalınlaştırılmış hali gibidir (Sa).
ض	Dil kenarı ile üst azı dişler	Türkçe karşılığı yoktur.
ط	Dil ucu ile üst ön diş dipleri	“T” harfinin kalınlaştırılmış hali gibidir (Ta).
ظ	Dil ucu ile ön diş uçları	Türkçe karşılığı yoktur.
ع	Boğaz ortası	Türkçe karşılığı yoktur.
غ	Boğazın ağza en yakın kısmı	“Ğ” harfinin kalınlaştırılmış hali gibidir (Ğa).
ف	Üst ön diş uçlarıyla alt dudağın içi	“F” harfi gibidir.

Harf	Mahreç (Çıkış Yeri)	Türkçedeki (seslendirme) karşılığı
ق	Dil kökü ve üst damak	Türkçe karşılığı yoktur.
ك	Dil kökü ve küçük dil önü	"K" harfi gibidir.
ل	Dilin iki kenarı ve ucu ile üst damak	"L" harfi gibidir.
م	Alt ve üst dudak	"M" harfi gibidir.
ن	Dil ucu ile iki üst ön diş etleri	"N" harfi gibidir.
و	Alt ve üst dudak	"V" harfinin kalınlaştırılmış hali gibidir (Va).
هـ	Boğaz sonu	"H" harfi gibidir.
ي	Dil ortası ve üst damak ortası	"Y" harfi gibidir.

BİRLİKTE OKUYALIM

Öğretmeninizin tahtaya yazdığı her bir harfi "eb, et, ..." şeklinde seslendirişini dinledikten sonra siz de harfleri mahrecine uygun olarak aynı şekilde okuyunuz.

FARKI BULALIM

Aşağıdaki harflerin telaffuzlarını öğretmeninizden dinleyiniz ve aralarındaki ses farkını bulunuz.

SÖYLEYELİM

رب يسر ولا تعسر رب تمم بالخير

Yukarıdaki harflerin başta, ortada ve sondaki yazılış durumlarını sırasıyla söyleyiniz.

2.4. İnce ve Kalın Sesli Harfler

Kur’an harfleri okunuşu bakımından temelde iki gruba ayrılır.

1. Kalın sesli harfler:

خ ص ض ط ظ غ ق

2. İnce sesli harfler:

ا ب ت ث ج ح د ذ ر ز س ش ع ف ك ل م ن و ه ي

Not:

- ل harfi ince sesli harflerdendir. Ancak Allah (اللّٰه) lafzındaki (Lafzatullah) lam (ل), önceki harfin harekesi üstün veya ötre ise kalın, esre ise ince okunur.
- ر harfi de bazı durumlarda kalın okunur.[11]

TAMAMLAYALIM

Aşağıdaki tabloda boş bırakılan yerlere sırasıyla harfleri yazınız.

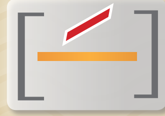
ا	ب	ت	ث	ج	.....	.....
د	ذ	.....	ز	س	ش	.....
.....	.....	.....	.....	.....	ف	.....
ك	ل	م	ن	و	ه	ي

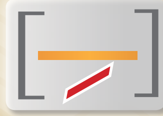
11 Konunun detayları Tecvid bölümündeki Ra’nın hükümleri konusunda ele alınacaktır.

3. Harflerin Okunuşu

HAREKE VE İŞARETLERİ İNCELEYELİM

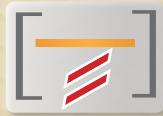
Panoda verilen hareke ve işaretleri inceleyiniz.

Üstün
(Fetha)

Esre
(Kesra)

Ötre
(Damme)

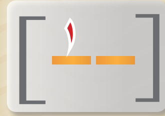

İki üstün

İki esre

İki ötre

Cezm

Şedde

Uzatma işareti
(Asar)

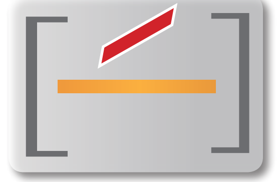

Uzatma işareti
(Çeker)

Med işareti
(daha çok uzatma)

3.1. Harekeler: Üstün, Esre, Ötre

Kur'an harflerinin tamamı sessizdir. Bu harfleri seslendiren ve dilimizdeki sesli harflerin yerini tutan özel işaretlere hareke denir. Bu işaretler, harflerin üstünde veya altında bulunur. Harflerin sesli okunmasını sağlayan üç hareke vardır: üstün, esre ve ötre.

Üstün: Harfin üstüne yazılan sola doğru hafif eğik küçük çizgidir (ـَــ). Bu işarete Arapça'da fetha denilir. Üstün, ince harflerin "e", kalın harflerin "a" sesiyle okunmasını sağlar. Örneğin, sin (س) harfine üstün işareti konulunca "se" (سَ), sad (ص) harfine üstün konulunca "sa" (صَ) şeklinde okunur.

DİNLEYELİM-OKUYALIM

Harfleri, öğretmeninizi dinledikten sonra üstün harekesiyle seslendiriniz.

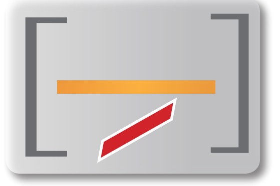
اَ بَ تَ ثَ جَ حَ خَ دَ ذَ رَ زَ سَ شَ صَ ضَ طَ ظَ عَ غَ فَ قَ كَ لَ مَ نَ وَ هَ يَ

UYGULAYALIM

Aşağıdaki örnekleri okuyunuz.

وَ رَ دَ	وَ زَ نَ	دَ رَسَ	رَ زَ قَ	اَ دَ بَ
اَ كَ لَ	تَ رَ كَ	نَ زَ لَ	ذَ هَ بَ	اَ مَ رَ
اَكَلَ	تَرَكَ	نَزَلَ	ذَهَبَ	اَمَرَ
حَ سَ دَ	دَ خَ لَ	فَ عَ لَ	طَ لَ بَ	كَ تَ بَ
حَسَدَ	دَخَلَ	فَعَلَ	طَلَبَ	كَتَبَ
ثَ بَ تَ	نَ صَ رَ	سَ جَ دَ	خَ تَ مَ	خَ لَ قَ
ثَبَتَ	نَصَرَ	سَجَدَ	خَتَمَ	خَلَقَ

Esre: Harfin altına yazılan sola doğru hafif eğik küçük çizgidir (ـِ). Bu işarete Arapçada kesre denilir. Esre, ince harflerin "i" sesiyle; kalın harflerin "ı-i"arası bir sesle okunmasını sağlar. Örneğin, sin (س) harfine esre işareti konulunca "si" (سِ), sad (ص) harfine esre konulunca "sı" (صِ) şeklinde okunur.

DİNLEYELİM-OKUYALIM

Harfleri, öğretmeninizi dinledikten sonra esre harekesiyle seslendiriniz.

اِ بِ تِ ثِ جِ حِ خِ دِ ذِ رِ زِ سِ شِ صِ ضِ طِ ظِ عِ غِ فِ قِ كِ لِ مِ نِ وِ هِ يِ

UYGULAYALIM

Aşağıdaki örnekleri okuyunuz.

اَذِنَ	اَزِفَ	وَرِثَ	اَمِنَ	رَكِبَ
شَرِبَ	وَسِعَ	رَبِحَ	عَلِمَ	فَهِمَ
حَمِدَ	لَبِسَ	حَسِبَ	خَسِرَ	تَبِعَ
سَمِعَ	ضَحِكَ	نَسِيَ	وَلِيَ	عَمِلَ
مَثِلَ	مَسِدَ	لَهِبَ	عَدَسِ	فَلَقِ
مَلِكَ	قَبِلَ	حَفِظَ	شَهِدَ	وَجِلَ

Ötre: Harfin üstüne yazılan ve küçük bir vav'a benzeyen işarettir (ـُ). Bu işarete Arapçada damme denilir. Ötre, ince harflerin "u-ü" arası bir sesle; kalın harflerin "u" sesiyle okunmasını sağlar. Örneğin, sin (س) harfine ötre işareti konulunca "su-sü" arasında bir sesle (سُ), sad (ص) harfine ötre konulunca "su" (صُ) şeklinde okunur.

DİNLEYELİM-OKUYALIM

Harfleri, öğretmeninizi dinledikten sonra ötre harekesiyle seslendiriniz.

اُ بُ تُ ثُ جُ حُ خُ دُ ذُ رُ زُ سُ شُ صُ ضُ طُ ظُ عُ غُ فُ قُ كُ لُ مُ نُ وُ هُ يُ

UYGULAYALIM

Aşağıdaki örnekleri okuyunuz.

أُذِنَ أُمِرَ رُزِقَ وُلِدَ أُخِذَ

كُتِبَ قُتِلَ خُلِقَ جُعِلَ سُئِلَ

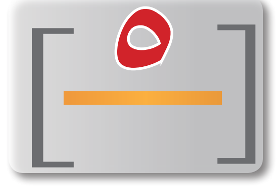
ذُكِرَ غُفِرَ خُسِرَ فُهِمَ ضُرِبَ

حُمِلَ رُفِعَ جُمِعَ وُضِعَ نُصِبَ

يَصِفُ يَرِثُ يَلِدُ صَمَدُ يَهَبُ

رُسُلُ ضَعُفَ كُتُبُ وَهُوَ ثُلُثُ

3.2. Cezim (Sükûn)

Cezim, harfin üzerine küçük bir daire şeklinde yazılan işarettir (ـْ). Cezim, harflerin harekesiz olarak okunmasını sağlar. Harekeli bir harf cezimli bir harfle birleşince Türkçedeki sessiz harfle biten kapalı hece biçimi oluşur. Örneğin, üstünlü hemze ile cezimli lam birleşince اَلْ (el) şeklinde okunur.

DİNLEYELİM-OKUYALIM

Öğretmeninizin harfleri ... اَبْ اِبْ اُبْ şeklinde okuyuşunu dikkatle dinleyiniz. Siz de aynı şekilde, bütün harfleri mahreçlerine uygun olarak cezim ile okuyunuz.

UYGULAYALIM

Aşağıdaki örnekleri okuyunuz.

اِنْ مِنْ لَمْ كَمْ قُلْ

حَمْدُ لَكُمْ اَنْتَ اَنْتُمْ نَحْنُ

كَيْفَ يَوْمِ قَبْلِكَ بَعْدَ رَيْبَ

عَلَيْهِمْ اُنْزِلَ اَرْسَلَ كُنْتُمْ غَيْبِ

مُفْلِحُ اَنْذَرْتَ لَمْ تُنْذِرْ اِسْتَوْقَدَ مَثَلُهُمْ

رَبِحَتْ اَنْفُسَهُمْ يَشْعُرُ يَخْدَعُ يُبْصِرُ

3.3. Şedde

Şedde, harfin üzerine birleşmiş iki küçük "u" harfine benzer şekilde yazılan işarettir (ـّ). Üzerinde bulunduğu harfin iki defa okunmasını sağlar. Dolayısıyla şeddeli harf, aslında iki harftir. Bunlardan birincisi cezimli, ikincisi harekelidir. Örneğin, إِنَّ şeklinde yazılan kelime إِنْ نَ (inne) diye okunur.

DİNLEYELİM-OKUYALIM

Öğretmeninizin harfleri ... اَبَّ اِبَّ اُبَّ şeklinde mahreçlerine uygun olarak nasıl okuduğuna dikkat ediniz. Siz de bütün harfleri aynı şekilde şedde ile okuyunuz.

UYGULAYALIM

Aşağıdaki örnekleri okuyunuz.

كُلَّ	لَعَلَّ	كَاَنَّ	اَنَّ	اِنَّ
حَقُّ	شَرِّ	ثُمَّ	تَبَّ	رَبِّ
زَيَّنَ	جَنَّةَ	كَذَّبَ	عَلَّمَ	نَزَّلَ
يُبَشِّرُ	يُضِلُّ	يَظُنُّ	يَصُدُّ	يَمُدُّ
لَعَلَّكُمْ	جَهَنَّمُ	يُكَذِّبُ	نُقَدِّسُ	نُسَبِّحُ
فَضَّلْتُكُمْ	عَلَّمْتُمْ	اِتَّخَذَ	مُصَدِّقَ	اُعِدَّتْ

KENDİMİZİ DENEYELİM

Felak suresinde kırmızı renkle belirtilen harfleri, şedde işaretine dikkat ederek okuyunuz.

قُلْ اَعُوذُ بِرَبِّ الْفَلَقِ ﴿١﴾ مِنْ شَرِّ مَا خَلَقَ ﴿٢﴾ وَمِنْ شَرِّ غَاسِقٍ اِذَا وَقَبَ
﴿٣﴾وَمِنْ شَرِّ النَّفَّاثَاتِ فِي الْعُقَدِ ﴿٤﴾ وَمِنْ شَرِّ حَاسِدٍ اِذَا حَسَدَ ﴿٥﴾

3.4. Tenvin

Tenvin, kelimenin sonuna cezimli nun sesi veren iki üstün (ـً), iki esre (ـٍ) ve iki ötre (ـٌ) işaretleridir. "Nunlamak" olarak da ifade edebileceğimiz tenvin, Arapçada sadece isimlerin sonunda bulunur.

İki üstün: Harfin üzerine yazılır (ـً). Yuvarlak te (ة) ve hemze (ء) dışındaki harflerde elif (ا) desteği üzerine yazılır. İnce harflerin "en" sesiyle; kalın harflerin "an" sesiyle okunmasını sağlar.

UYGULAYALIM

Aşağıdaki örnekleri okuyunuz.

اَحَدًا	اَبَدًا	اِذًا	رَغَدًا	ثَمَنًا
عِلْمًا	مَثَلًا	رِزْقًا	خَيْرًا	ظُلْمًا
حُكْمًا	مَرَضًا	رِجْزًا	مَوْتًا	عُذْرًا
جَنَّةً	اَمْرًا	مُصَدِّقًا	قَوْلًا	كَلِمَةً
تَوْبَةً	جَهْرَةً	قِرَدَةً	بَقَرَةً	طَيِّبَةً
مُسْتَكْبِرًا	سُجَّدًا	مُبَيِّنَةً	مُؤْمِنًا	مَوْعِظَةً

KENDİMİZİ DENEYELİM

Mürselât suresinin 1-6. ayetlerinde kırmızı renkle belirtilen harfleri, harekesine dikkat ederek okuyunuz.

وَالْمُرْسَلَاتِ عُرْفًا ﴿١﴾ فَالْعَاصِفَاتِ عَصْفًا ﴿٢﴾ وَالنَّاشِرَاتِ نَشْرًا
﴿٣﴾ فَالْفَارِقَاتِ فَرْقًا ﴿٤﴾ فَالْمُلْقِيَاتِ ذِكْرًا ﴿٥﴾ عُذْرًا اَوْ نُذْرًا ﴿٦﴾

İki esre: Harfin altına yazılır (ـٍ). İnce harflerin "in" sesiyle; kalın harflerin "ın-in" arası bir sesle okunmasını sağlar.

UYGULAYALIM

Aşağıdaki örnekleri okuyunuz.

اَحَدٍ	حَسَدٍ	اَجَلٍ	اَجْرٍ	رَيْبٍ
بَيْتٍ	عِلْمٍ	نَفْسٍ	سَفَرٍ	يَوْمٍ
كَصَيِّبٍ	مَيِّتٍ	وَلِيٍّ	لِكُلٍّ	بَيِّنَةٍ
مُؤْمِنٍ	فَضْلٍ	جَبَلٍ	سُنْبُلَةٍ	شَيْءٍ
لِقَوْمٍ	بِخَيْرٍ	بِقُوَّةٍ	بِغَضَبٍ	بِنِعْمَةٍ
وَفَضْلٍ	وَنَقْصٍ	لِنَبِيٍّ	مِنْ فِئَةٍ	اَوْ صَدَقَةٍ

KENDİMİZİ DENEYELİM

Abese suresinin 13-19. ayetlerinde kırmızı renkle belirtilen harfleri, harekesine dikkat ederek okuyunuz.

فِي صُحُفٍ مُكَرَّمَةٍ ﴿١٣﴾ مَرْفُوعَةٍ مُطَهَّرَةٍ ﴿١٤﴾ بِاَيْدِي
سَفَرَةٍ ﴿١٥﴾ كِرَامٍ بَرَرَةٍ ﴿١٦﴾ قُتِلَ الْاِنْسَانُ مَا اَكْفَرَهُ ﴿١٧﴾
مِنْ اَيِّ شَيْءٍ خَلَقَهُ ﴿١٨﴾ مِنْ نُطْفَةٍ خَلَقَهُ فَقَدَّرَهُ ﴿١٩﴾

İki ötre: Harfin üzerine yazılır (ـٌ). İnce harflerin "un-ün" arası bir sesle; kalın harflerin "un" sesiyle okunmasını sağlar.

UYGULAYALIM

Aşağıdaki örnekleri okuyunuz.

اَحَدٌ	اَجَلٌ	رُسُلٌ	كُتُبٌ	مَرَضٌ
صُمٌّ	بُكْمٌ	عُمْيٌ	نَفْسٌ	عَدْلٌ
خَوْفٌ	خِزْيٌ	اِثْمٌ	كُفْرٌ	عَشَرَةٌ
عَدُوٌّ	اُمَّةٌ	مُحَرَّمٌ	حَقٌّ	مُسْتَقَرٌّ
وَرَعْدٌ	وَبَرْقٌ	فَوَيْلٌ	مُخْرِجٌ	مُحْسِنٌ
فِتْنَةٌ	حِطَّةٌ	مُسَلَّمَةٌ	وَرَحْمَةٌ	مُطَهَّرَةٌ

KENDİMİZİ DENEYELİM

Abese suresinin 34-42. ayetlerinde kırmızı renkle belirtilen harfleri, harekesine dikkat ederek okuyunuz.

يَوْمَ يَفِرُّ الْمَرْءُ مِنْ اَخ۪يهِۙ ﴿٣٤﴾ وَاُمِّه۪ وَاَب۪يهِۙ ﴿٣٥﴾ وَصَاحِبَتِه۪ وَبَن۪يهِۜ ﴿٣٦﴾

لِكُلِّ امْرِئٍ مِنْهُمْ يَوْمَئِذٍ شَاْنٌ يُغْن۪يهِۜ ﴿٣٧﴾ وُجُوهٌ يَوْمَئِذٍ مُسْفِرَةٌۙ ﴿٣٨﴾

ضَاحِكَةٌ مُسْتَبْشِرَةٌۚ ﴿٣٩﴾ وَوُجُوهٌ يَوْمَئِذٍ عَلَيْهَا غَبَرَةٌۙ ﴿٤٠﴾ تَرْهَقُهَا قَتَرَةٌۜ

﴿٤١﴾ اُو۬لٰٓئِكَ هُمُ الْكَفَرَةُ الْفَجَرَةُ ﴿٤٢﴾

3.5. Med Harfleri: Elif, Vav, Ya

Med, uzatmak demektir. Kendinden önceki harfin uzatılarak okunmasını sağlayan harekesiz (sakin) harflere med harfleri (uzatma harfleri) denir.

Med harfleri üçtür: elif (ا), vav (و), ya (ى). Meddin (uzatma) ölçüsü, okuyuşu bir elif miktarı uzatmak demektir. Bu da okuma esnasında sesin iki hareke miktarı uzatılması ya da bir parmak kaldırma veya indirme süresi kadardır.

Med harfleriyle ("elif", "vav", "ya") yapılmış bir ebru çalışması.

Elif (ا): Kendisinden önceki üstünlü harfin uzatılarak okunmasını sağlar. İnce harfleri "e-a" arası bir sesle; kalın harfleri "a" sesiyle uzatır.

DİNLEYELİM-OKUYALIM

Öğretmeninizin harfleri اَا، بَـا، تَـا... şeklinde uzatarak okuyuşunu dinleyiniz. Harekesiz "elif" harfine dikkat ediniz. Siz de bütün harfleri aynı şekilde med harfi olan elif ile okuyunuz.

UYGULAYALIM

Aşağıdaki örnekleri okuyunuz.

يَا	مَا	لَا	اِذَا	كَمَا
قَالَ	كَانَ	زَادَ	اَرَادَ	تَبَارَكَ
مَالِكِ	عِبَادِ	يَكَادُ	كِتَابٌ	سُبْحَانَكَ
اِيَّاكَ	فَتَابَ	عَلَيْنَا	جَاعِلٌ	نَزَّلْنَا
اِهْدِنَا	غِشَاوَةٌ	يَا اَيُّهَا	ظُلُمَاتٌ	جَنَّاتٍ
بِمَا اُنْزِلَ	تِجَارَتُهُمْ	فَزَادَهُمْ	اَبْصَارِهِمْ	رَزَقْنَاهُمْ

KENDİMİZİ DENEYELİM

Nebe' suresinin 6-9. ayetlerini, kırmızı renkli uzatan elif harfine dikkat ederek okuyunuz.

اَلَمْ نَجْعَلِ الْاَرْضَ مِهَاداًۙ ﴿٦﴾ وَالْجِبَالَ اَوْتَاداًۖ ﴿٧﴾ وَخَلَقْنَاكُمْ اَزْوَاجاًۙ
﴿٨﴾ وَجَعَلْنَا نَوْمَكُمْ سُبَاتاًۙ ﴿٩﴾

Vav (و): Kendisinden önceki ötreli harfin uzatılarak okunmasını sağlar. İnce harfleri “u-ü” arası bir sesle; kalın harfleri “u” sesiyle uzatır.

DİNLEYELİM-OKUYALIM

Öğretmeninizin harfleri ...اُو بُو تُو şeklinde uzatarak okuyuşunu dinleyiniz. Harekesiz "vav" harfine dikkat ediniz. Siz de bütün harfleri aynı şekilde med harfi olan vav ile okuyunuz.

UYGULAYALIM

Aşağıdaki örnekleri okuyunuz.

قُو	ذُو	اَعُوذُ	اَمُوتُ	وَقُودُ
يَقُولُ	يَعُودُ	نَتُوبُ	يَكُونُ	قُلُوبٌ
رَسُولٌ	قُلُوبِهِمْ	مَعْدُودَةً	غَفُورٌ	بِسُورَةٍ
مَغْضُوبِ	مُفْلِحُونَ	مُفْسِدُونَ	مُصْلِحُونَ	يَرْجِعُونَ
يَعْلَمُونَ	يُوقِنُونَ	يُؤْمِنُونَ	يَشْعُرُونَ	يُنْفِقُونَ
تَتَّقُونَ	يُخَادِعُونَ	يُجَاهِدُونَ	يُبَشِّرُونَ	يُسِرُّونَ

KENDİMİZİ DENEYELİM

Burûc suresinin 1-6. ayetlerini, kırmızı renkli uzatan vav harfine dikkat ederek okuyunuz.

وَالسَّمَٓاءِ ذَاتِ الْبُرُوجِ ﴿١﴾ وَالْيَوْمِ الْمَوْعُودِ ﴿٢﴾ وَشَاهِدٍ وَمَشْهُودٍ ﴿٣﴾
قُتِلَ اَصْحَابُ الْاُخْدُودِ ﴿٤﴾ اَلنَّارِ ذَاتِ الْوَقُودِ ﴿٥﴾ اِذْ هُمْ عَلَيْهَا قُعُودٌ ﴿٦﴾

Ya (ي): Kendisinden önceki esreli harfin uzatılarak okunmasını sağlar. İnce harfleri "i" sesiyle; kalın harfleri "ı-i" arası bir sesle uzatır.

DİNLEYELİM-OKUYALIM

Öğretmeninizin harfleri اِ بِي تِي ... şeklinde uzatarak okuyuşunu dinleyiniz. Harekesiz "ya" harfine dikkat ediniz. Siz de bütün harfleri aynı şekilde med harfi olan ya ile okuyunuz.

UYGULAYALIM

Aşağıdaki örnekleri okuyunuz.

اَخِي	اَبِي	ذِي	لِي	فِي
كِتَابِي	عِلْمِي	اَلَّذِي	دِينِي	بَنِي
سَمِيعٌ	قَدِيرٌ	اَلَّذِينَ	عَلِيمٌ	اَلِيمٌ
ظَالِمِينَ	كَافِرِينَ	فَاسِقِينَ	صَادِقِينَ	عَالَمِينَ
تَرْمِيهِمْ	اَبَابِيلَ	اِبْلِيسَ	يُحْيِي	يُمِيتُ
حَكِيمٌ	خَاشِعِينَ	مُنْذِرِينَ	مُبَشِّرِينَ	نَسْتَعِينُ

DİKKAT EDELİM

Harflerin üstünde yer alan asar (ٖـ) ve altında yer alan çeker (ٖ) işaretlerinin med harfi gibi harfleri uzatarak okuttuğuna dikkat ediniz.

KENDİMİZİ DENEYELİM

Fil suresini, kırmızı renkli uzatan "ya" harfine dikkat ederek okuyunuz..

اَلَمْ تَرَ كَيْفَ فَعَلَ رَبُّكَ بِاَصْحَابِ الْفِيلِ ﴿١﴾ اَلَمْ يَجْعَلْ كَيْدَهُمْ فِي تَضْلِيلٍ
﴿٢﴾ وَاَرْسَلَ عَلَيْهِمْ طَيْرًا اَبَابِيلَ ﴿٣﴾ تَرْمِيهِمْ بِحِجَارَةٍ مِنْ سِجِّيلٍ ﴿٤﴾ فَجَعَلَهُمْ
كَعَصْفٍ مَاْكُولٍ ﴿٥﴾

3.6. Vav ve Ya Şeklinde Yazılan Elif

Kur'an yazısında elif harfi üç şekilde yazılır.

1. Genellikle, bildiğimiz elif (ا) şeklinde yazılır. Örnek: قَالَ ve اِيَّاكَ

2. Bazen vav (و) şeklinde yazılır. Örnek: صَلٰوةٌ ve زَكٰوةٌ

3. Bazen de ya (ى) şeklinde yazılır: اِلٰى ve عَلٰى

BULALIM

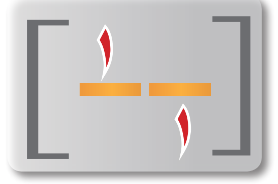
Kitabınızın "Yüzünden Okunacak Sureler ve Anlamları" bölümünden elif harfinin üç farklı yazılışına örnekler bulunuz.

UYGULAYALIM

Aşağıdaki örnekleri okuyunuz.

اِلٰى	عَلٰى	بَلٰى	اَبٰى	سَلْوٰى
اَوْلٰى	اَدْرٰى	مُوسٰى	عِيسٰى	تَقْوٰى
حَتّٰى	تَعَالٰى	صَلّٰى	فَهَدٰى	اِسْتَوٰى
تَلَقّٰى	اُخْرٰى	يُسْرٰى	بُشْرٰى	اَدْنٰى
حُسْنٰى	يَغْشٰى	نَجّٰينَا	فَسَوّٰيهُنَّ	مَنٰوةٌ
صَلٰوةٌ	زَكٰوةٌ	حَيٰوةٌ	غَدٰوةٌ	نَجٰوةٌ

3.7. Uzatma (Asar-Çeker) İşareti

Kur'an yazısında, harfin üstüne konulan (ــٰ) uzatma işaretine **asar**, altına konulan (ــٖ) uzatma işaretine **çeker** denir. Bu işaretler o harfin bir elif miktarı uzatılarak okunmasını sağlar.

TAHMİN EDELİM

Asar işareti bulunan harflerden sonra gizli bir med harfi vardır. Bu med harfini tahmin ediniz.

UYGULAYALIM

Aşağıdaki örnekleri okuyunuz.

اٰمَنَ – اٰدَمَ – اٰنَسَ – هٰذَا – ذٰلِكَ

اِسْحٰقَ – هٰرُونَ – قُرْاٰنٌ – اِلٰهٌ – اٰيَاتٌ

اٰمَنَّا – رَحْمٰنِ – اٰتَيْنَا – اٰخِرَةٌ – لٰكِنَّ

سَمٰوَاتٌ – اٰذَانِهِمْ – بِاٰيَاتِنَا – اٰلَ فِرْعَوْنَ – اٰلِ عِمْرَانَ

اِبْرٰهٖيمَ – اِسْمٰعٖيلَ – فٖيهِ – دٖينِكُمْ – مُسْتَقٖيمَ

عَلٖيمٌ – تَجْرٖي – يُمٖيتُكُمْ – شَيَاطٖينِهِمْ – اَرْبَعٖينَ

KENDİMİZİ DENEYELİM

Bakara suresinin 25. ayetinde kırmızı renkle verilen "asar" ve "çeker" işaretine dikkat ederek okuyunuz.

وَبَشِّرِ الَّذٖينَ اٰمَنُوا وَعَمِلُوا الصَّالِحَاتِ اَنَّ لَهُمْ جَنَّاتٍ تَجْرٖي مِنْ تَحْتِهَا
الْاَنْهَارُ كُلَّمَا رُزِقُوا مِنْهَا مِنْ ثَمَرَةٍ رِزْقًا قَالُوا هٰذَا الَّذٖي رُزِقْنَا مِنْ قَبْلُ
وَاُتُوا بِهٖ مُتَشَابِهًا وَلَهُمْ فٖيهَٓا اَزْوَاجٌ مُطَهَّرَةٌ وَهُمْ فٖيهَا خَالِدُونَ ﴿٢٥﴾

4. Okunuşla İlgili Özel Durumlar

4.1. Elif Lam Takısı

Arapçada isimleri belirli yapma yollarından biri, ismin başına elif lam (ال) takısı (lam-ı tarif) getirmektir.

ا ب ج ح خ ع غ ف ق ك م و هـ ي harflerinden biriyle başlayan kelimelerin başına elif lam takısı gelirse lam harfi cezimli olarak okunur.

Örnek: قَمَرٌ ▶ اَلْقَمَرُ (el-Kameru)

ت ث د ذ ر ز س ش ص ض ط ظ ل ن harflerinden biriyle başlayan kelimelerin başına elif lam takısı gelirse lam harfi yazılır fakat okunmaz. Sonraki harf şeddeli okunur.

Örnek: شَمْسٌ ▶ اَلشَّمْسُ (Eş-şemsü)

ARAŞTIRALIM

Şemsî harfler ve kamerî harfler ifadelerini araştırınız ve elif lam takısı ile irtibatını açıklayınız.

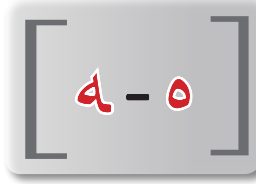
UYGULAYALIM

Aşağıdaki örnekleri okuyunuz.

اَلْمَغْضُوبِ	اَلْغَيْبُ	اَلْاَرْضُ	اَلْكِتَابُ	اَلْحَمْدُ
اَلْمُفْلِحُونَ	اَلْمُفْسِدُونَ	اَلْخَاسِرُونَ	اَلْفَاسِقِينَ	اَلْمُسْتَقِيمَ
اَلضَّلَالَةُ	اَلشَّيْطَانُ	اَلنَّاسُ	اَلتَّوَّابُ	اَلسَّلَامُ
اَلصَّمَدُ	اَلرَّحِيمِ	اَلرَّحْمٰنِ	اَلصِّرَاطَ	اَلدِّينِ
اَلْكَرِيمُ	اَلْخَالِقُ	اَلْكَافِرِينَ	اَلْعَالَمِينَ	اَلْقُرْاٰنُ
اَلزَّكٰوةُ	اَلصَّلٰوةُ	اَلظَّالِمُونَ	اَلرَّسُولُ	اَلتِّينِ

4.2. Zamir ve Okunuşu

Kur'an tilavetinde zamirin (ـه - ه) özel bir okunuşu vardır. Kendisinden önceki harf harekeli olduğunda zamir uzatılarak okunur. Önceki harf cezimli veya sakin olduğunda ise zamir uzatılmaz.

ARAŞTIRALIM

Uzatılarak okunan zamirden sonra gizli bir med harfi vardır. Bu med harflerini tahmin ediniz.

UYGULAYALIM

Aşağıdaki örnekleri okuyunuz.

لَهُ	مَالَهُ	رَبُّهُ	وَحْدَهُ	حَوْلَهُ
عِنْدَهُ	كُلَّهُ	قَلْبُهُ	بَيْنَهُ	عِلْمُهُ
بِهِ	مِثْلِهِ	رُسُلِهِ	خَيْرِهِ	شَرِّهِ
مِيثَاقِهِ	مِنْ بَعْدِهِ	بِاَمْرِهِ	لِقَوْمِهِ	كُتُبِهِ
فِيهِ	بَنِيهِ	قَتَلُوهُ	فَعَلُوهُ	عَلَّمْنَاهُ
اٰتَيْنَاهُ	مِنْهُ	عَنْهُ	اِلَيْهِ	عَلَيْهِ

KENDİMİZİ DENEYELİM

Nasr suresinin ayetlerinde kırmızı renkle verilen kelimeleri zamire dikkat ederek okuyunuz.

اِذَا جَٓاءَ نَصْرُ اللّٰهِ وَالْفَتْحُ ﴿١﴾ وَرَاَيْتَ النَّاسَ يَدْخُلُونَ ف۪ي د۪ينِ اللّٰهِ اَفْوَاجًا
﴿٢﴾ فَسَبِّحْ بِحَمْدِ رَبِّكَ وَاسْتَغْفِرْهُ اِنَّهُ كَانَ تَوَّابًا ﴿٣﴾

4.3. Med-Kasr Kelimeleri

Kur'an-ı Kerim'de bazı kelimelerin altında küçük ve eğik olarak "med" (مـد) veya "kasr" (قصـر) işaretleri yer alır.

Med işareti, altında bulunduğu harfin uzatılarak okunacağını gösterir.

Örnek: يُرَآؤُنَ

Kasr işareti, altında bulunduğu harfin uzatılmadan okunacağını gösterir.

Örnek: اَنَا

BULALIM

Kitabınızın "Yüzünden Okunacak Sureler" bölümünden med ve kasr kelimelerine örnekler bulunuz.

UYGULAYALIM

Aşağıdaki kelimeleri okuyarak örnekde olduğu gibi med harflerini gösteriniz.

4.4. Okunmayan Elif

Elif harfi, bazen yazıldığı hâlde okunmaz. Örneğin, قَالُوا kelimesindeki birinci elif (ا), kaf (ق) harfinin uzatılmasını sağlar. Fakat kelimenin sonundaki elifin okunuşa herhangi bir etkisi yoktur.

Elif lam takısının hemzesi, kendisinden önce harekeli bir harf geldiğinde okunmaz.

Örnek:

اَلْكِتَابُ ◀ بِالْكِتَابِ

اَلدِّينِ ◀ يَوْمِ الدِّينِ

UYGULAYALIM

Aşağıdaki örnekleri okuyunuz.

قَالُوا   كَانُوا   اٰمَنُوا   كَفَرُوا

وَاعْبُدُوا   وَاسْجُدُوا   وَارْكَعُوا   وَافْعَلُوا

مَشَوْا   دَعَوْا   خَلَوْا   وَتَوَاصَوْا

ذٰلِكَ الْكِتَابُ   بِالْغَيْبِ   غَيْرِ الْمَغْضُوبِ   وَمَا فِي الْاَرْضِ

اِهْدِنَا الصِّرَاطَ   وَلَا الضَّآلِّينَ   وَمِنَ النَّاسِ   فَاتَّقُوا النَّارَ الَّتِي

مِنَ الْمَآءِ   هُمُ السُّفَهَآءُ   وَاٖيتَآءِ الزَّكٰوةِ   وَتُوبُوا اِلَي اللّٰهِ

4.5. Hurûf-u Mukatta'a

Hurûf-u Mukatta'a, sözlükte "kesik harfler" anlamına gelir. Bir veya birkaç harften oluşur. Kur'an-ı Kerim'in yirmi dokuz suresi bu harflerle başlar.

Kur'an-ı Kerim'e özgü olan Hurûf-u Mukatta'anın özel bir okunuş şekli vardır. Bu harfler, harekesiz olarak yazılır ve isimleriyle okunur.

Örnek: اَلِفْ لَآمْ مِيمْ ◀ (okunuşu) الٓمٓ

> Uygulayalım bölümündeki örneklerden bir kısmı ileride öğreneceğiniz Medd-i Lâzım ve Medd-i Ârız ile ilgili olduğu için öğretmeninizin okuyuşunu dikkatli dinledikten sonra tekrar ediniz.

UYGULAYALIM

Kur'an'da bazı surelerin başında bulunan mukatta'a harflerini okuyunuz.

Başında Bulunduğu sure	Okunuşu	Yazılışı
Bakara, Âl-i İmrân, Rum, Ankebût, Lokman, Secde	اَلِفْ لَامْ مِيمْ	الٓمٓ
A'râf	اَلِفْ لَامْ مِيمْ صَادْ	الٓمٓصٓ
Yunus, Hud, Yusuf, İbrahim, Hicr	اَلِفْ لَامْ رَا	الٓرٰ
Ra'd	اَلِفْ لَامْ مِيمْ رَا	الٓمٓرٰ
Meryem	كَافْ هَا يَا عَيْنْ صَادْ	كٓهٰيٰعٓصٓ
Tâhâ	طَا هَا	طٰهٰ
Şuarâ, Kasas	طَا سِينْ مِيمْ	طٰسٓمٓ
Neml	طَا سِينْ	طٰسٓ
Yâsîn	يَا سِينْ	يٰسٓ
Sâd	صَادْ	صٓ
Mü'min, Fussilet, Zuhruf, Duhân, Câsiye, Ahkâf, Şûrâ	حَا مِيمْ	حٰمٓ
Şûrâ	حَا مِيمْ عَيْنْ سِينْ قَافْ	حٰمٓ عٓسٓقٓ
Kâf	قَافْ	قٓ
Kalem	نُونْ	نٓ

ÜNİTEMİZİ DEĞERLENDİRELİM

A. Aşağıdaki harfler için uygun olan seçenekleri (✓) ile işaretleyiniz.

HARFLER	Kendinden sonraki harfe bitişir.	Kalın sesle okunur.	İnce sesle okunur.	Boğaz harfidir.	Dudak harfidir.	Peltektir.	Med (sakin hâlde) harfidir.	Kendisinden önce elif lam takısı geldiğinde, lam harfi okunmaz.
ت	✓		✓					✓
ث								
خ								
ذ								
ز								
س								
ص								
ض								
ظ								
ف								
م								
و								
ي								

B. Aşağıdaki bilgilerden doğru olanı "D", yanlış olanı "Y" ile işaretleyiniz.

(......) (ض) harfinin Türkçe karşılığı "Z" harfidir.

(......) (و) harfi çıkarılırken dudaklar ileri uzatılmaz.

(......) Şeddeli harf, aslında iki harften oluşur.

(......) Tenvin, Arapçada sadece isimlerin sonunda bulunur.

(......) Harekesiz (و) harfi, kendinden önceki esreli harfi uzatır.

(.......) قصر kelimesi, altında bulunduğu harfin uzatılarak okunacağını gösterir.

(.......) عِنْدَهُ kelimesindeki zamir uzatılarak okunur.

(.......) مِثْلِهِ kelimesinde, uzatılarak okunan zamirden sonraki gizli med harfi (و) harfidir.

(.......) لِلّٰهِ kelimesinde, Allah lafzındaki (ل) harfi kalın okunur.

(.......) Başına elif lam (ال) takısı alan kelimeler, sonuna tenvin almazlar.

C. Aşağıdaki çoktan seçmeli soruların doğru cevaplarını işaretleyiniz.

1. Aşağıdaki kelimelerin hangisinde med harfi olan elif vardır?

A) فَارْغَبْ

B) مَشَوْا

C) وَاعْبُدُوا

D) كَانُوا

E) بِالْغَيْبِ

2. Aşağıdaki kelimelerin hangisinde kalın sesle okunan harf vardır?

A) اَلدِّينُ

B) قَتَلُوهُ

C) اَلزَّكٰوةُ

D) اَلْمُفْسِدُونَ

E) هٰذَا

3. Aşağıdaki kelimelerin hangisinde zamir __uzatılmaz?__

A) فَعَلُوهُ
B) رَبُّهُ
C) بِاَمْرِهِ
D) لَهُ
E) بَيْنَهُ

4. Aşağıdakilerden hangisi و şeklinde yazılmış elif __değildir?__

A) صَلٰوةٌ
B) غَدٰوةٌ
C) سَلْوٰي
D) نَجْوٰةٌ
E) زَكٰوةٌ

5. Aşağıdaki bilgilerden hangisi __yanlıştır?__

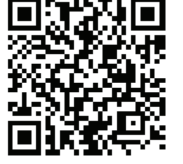
A) خ ص ض ط ظ غ ق harfleri kalın okunur.

B) Kur'an harflerini seslendiren işaretlere "hareke" denir.

C) Kendisinden önceki harf harekeli olduğunda zamir uzatılarak okunur.

D) İki üstün, yuvarlak te (ة) ve hemze (ء) harflerinin üzerine elif (ا) desteği ile yazılır.

E) Kur'an-ı Kerim'in yirmi dokuz suresi Hurûf-ı Mukatta'a ile başlar.

2.ÜNİTE

OKUNACAK, EZBERLENECEK DUALAR VE ANLAMLARI

(Sübhânallah: Allah (c.c) her türlü kusur ve noksanlıktan uzaktır.)

ÜNİTEMİZE HAZIRLANALIM

1. "İki rekatlık bir namazda hangi dualar okunur?" Araştırınız.
2. Türkiye Diyanet Vakfı İslam Ansiklopedisi'nden "Kunut" maddesini okuyarak öğrendiğiniz bilgileri sınıfta arkadaşlarınızla paylaşınız.
3. Müezzinliğin fazileti ile ilgili hadis-i şerifleri içeren pano hazırlayınız.
4. Peygamber Efendimiz'e salavat getirmenin fazileti ile ilgili hadisler bulunuz.

1. Kelime-i Tevhid, Kelime-i Şehadet ve Anlamları

لَٓا اِلٰهَ اِلَّا اللّٰهُ مُحَمَّدٌ رَسُولُ اللّٰهِ

اَشْهَدُ اَنْ لَٓا اِلٰهَ اِلَّا اللّٰهُ

وَاَشْهَدُ اَنَّ مُحَمَّدًا عَبْدُهُ وَرَسُولُهُ

BİRLİKTE OKUYALIM

Kelime-i tevhit ve kelime-i şehadeti öğretmeninizden sonra birlikte tekrar ediniz.

OKUYALIM

Kelime-i tevhidin işlendiği bir şiiri sınıfınızda okuyunuz.

Kelime-i Tevhidin Anlamı

Allah’tan (c.c) başka ilah yoktur. Muhammed (s.a.v) O'nun elçisidir.

Kelime-i Şehadetin Anlamı

Ben şehadet ederim ki Allah’tan başka ilah yoktur. Yine şehadet ederim ki Muhammed (s.a.v) onun kulu ve elçisidir.

PAYLAŞALIM

Hz. Ömer’in (r.a.) Müslüman oluşuyla ilgili bilgilerinizi hatırlayınız. Kelime-i şehadeti söyleyerek İslam’ı kabul etmesi onun hayatını ve davranışlarını nasıl etkiledi? Düşüncelerinizi arkadaşlarınızla paylaşınız.

Hz. Ömer (r.a.)

2. Eûzü Besmele ve Anlamı

اَعُوذُ بِاللّٰهِ مِنَ الشَّيْطَانِ الرَّجِيمِ

بِسْمِ اللّٰهِ الرَّحْمٰنِ الرَّحِيمِ

Eûzü Besmelenin Anlamı

Kovulmuş şeytandan Allah'a sığınırım.

Rahman ve Rahîm olan Allah'ın adıyla.

OKUYALIM

Öğretmeninizden Eûzü Besmelenin okunuşunu dinledikten sonra arkadaşlarınızla birlikte okuyunuz.

ARAŞTIRALIM

Peygamber Efendimizin öğrettiği Eûzü Besmele (istiâze) çeşitlerini araştırınız ve bunları gruplar halinde okuyunuz.

"Kur'an okuyacağın zaman, kovulmuş şeytandan Allah'a sığın."

(Nahl suresi, 98. ayet.)

Besmelenin farklı hatlarını içeren bir pano oluşturunuz.

BİLGİ KUTUSU

Kur'an-ı Kerim okumaya *istiâze* ile başlarız. İstiâze, her türlü kötülükten, bela, musibet ve şeytanın kandırmacasından Allah'a (c.c) sığınmak demektir. Halk dilinde bu "Eûzü çekmek" olarak da ifade edilir.

أَعُوذُ بِاللّٰهِ مِنَ الشَّيْطَانِ الرَّجِيمِ

3. Tekbir ve Anlamı

اَللّٰهُ اَكْبَـرُ ۞ اَللّٰهُ اَكْبَـرُ لَٓا اِلٰهَ اِلَّا اللّٰهُ
وَاللّٰهُ اَكْبَـرُ ۞ اَللّٰهُ اَكْبَـرُ وَلِلّٰهِ الْحَمْدُ ۞

Tekbirin Anlamı

Allah en büyüktür. Allah en büyüktür. Allah'tan başka ilah yoktur. Allah en büyüktür. Allah en büyüktür. Bütün övgüler Allah'adır.

YARIŞALIM

Üç arkadaşınızı jüri üyesi olarak belirleyiniz. Yarışma grupları oluşturunuz. Tekbiri en güzel okuyan grubu seçiniz.

"Bayram tekbiri, 17. yüzyılın ünlü bestekârlarından Mustafa Itrî tarafından bestelenmiştir."

BİLGİ KUTUSU

Tekbir, günlük hayatımızda hemen hemen her zaman okunur. Özellikle de kurban bayramında arefe günü sabah namazından, bayramın üçüncü günü ikindi namazına kadar farz namazlardan sonra okunur. Kurban bayramında okunan tekbire "teşrik tekbiri" denir.

YORUMLAYALIM

Süleymaniye'de Bayram Sabahı
...
Büyük Allah'ı anarken bir ağızdan herkes,
Nice bin dalgalı "tekbir" oluyor tek bir ses,
...
Gördüm ön safta oturmuş nefer esvaplı biri,
Dinliyor vecd ile tekrar alınan "tekbir"i.
...
(*Yahya Kemal Beyatlı, Kendi Gök Kubbemiz, s. 102.*)

Yukarıdaki dizeleri yorumlayınız.

4. Salatü Selam ve Anlamı

اَللّٰهُـمَّ صَـلِّ عَلٰى سَـيِّدِنَا مُحَمَّدٍ نِ النَّبِيِّ
الْاُمِّيِّ وَعَلٰى اٰلِهٖ وَصَحْبِهٖ وَسَـلِّمْ

Salatü Selamın Anlamı

Allah'ım! Ümmi Peygamber Efendimiz Muhammed'e, onun ailesine ve ashabına rahmet ve selam et.

YARIŞALIM

Üç arkadaşınızı jüri üyesi olarak belirleyiniz. Yarışma grupları oluşturunuz. Salatü selamı en güzel okuyan grubu seçiniz.

"Teravih namazlarında, bayramlarda ve dinî merasimlerde, topluca salatü selam okuduğunuzda neler hissedersiniz? Duygularınızı arkadaşlarınızla paylaşınız."

BİLGİ KUTUSU

مُحَمَّدٍ نِ النَّبِيِّ kelimenin ortasındaki "nun" harfi kaynaştırma harfi olarak yazılırarak kelimelerin birbirine bağlanarak okunmasını sağlar.

PAYLAŞALIM

"Allah ve melekleri, Peygamber'e çok salavat getirirler. Ey müminler! Siz de ona salavat getirin ve tam bir teslimiyetle selam verin."

(Ahzâb suresi, 56. ayet.)

Yukarıdaki ayetin yorumunu bir tefsir kitabından okuyunuz ve bilgilerinizi arkadaşlarınızla paylaşınız.

5. "Rabbi Yessir" Duası ve Anlamı

رَبِّ يَسِّرْ وَلَا تُعَسِّرْ رَبِّ تَمِّمْ بِالْخَيْرِ

Rabbi Yessir 'in Anlamı:

Rabb'im! İşimi kolaylaştır, zorlaştırma. Rabb'im! İşimi hayırla tamamla.

YARIŞALIM

Üç arkadaşınızı jüri üyesi olarak belirleyiniz. Yarışma grupları oluşturunuz. Rabbi Yessir duasını en güzel okuyan grubu seçiniz.

Gruplara ayrılarak "Rabbi Yessir" duasını koro halinde okuyunuz.

6. Amentü ve Anlamı

اٰمَنْتُ بِاللّٰهِ وَمَلٰٓئِكَتِه۪ وَكُتُبِه۪ وَرُسُلِه۪ ۞
وَالْيَوْمِ الْاٰخِرِ وَبِالْقَدَرِ خَيْرِه۪ وَشَرِّه۪ مِنَ
اللّٰهِ تَعَالٰى ۞ وَالْبَعْثُ بَعْدَ الْمَوْتِ
حَقٌّ ۞ اَشْهَدُ اَنْ لَٓا اِلٰهَ اِلَّا اللّٰهُ ۞
وَاَشْهَدُ اَنَّ مُحَمَّدًا عَبْدُهُ وَرَسُولُهُ ۞

Amentü'nün Anlamı

Ben Allah'a, meleklerine, kitaplarına, peygamberlerine, ahiret gününe, kadere yani hayır ve şerrin Yüce Allah'ın takdiriyle olduğuna iman ettim. Ölümden sonra tekrar dirilmek apaçık bir gerçektir. Ben şehadet ederim ki Allah'tan başka ilah yoktur. Yine şehadet ederim ki Hz. Muhammed (s.a.v) O'nun kulu ve elçisidir.

BULALIM

Amentü'nün anlamını etkileşimli tahtaya yazınız. Öğretmeninizin gösterdiği bölümün Arapçasını söyleyiniz.

Amentü duasını, öğretmeninizle birlikte tekrar ediniz.

7. Ezan, Kamet ve Anlamları

Ezan

اَللّٰهُ اَكْبَرُ اَللّٰهُ اَكْبَرُ   اَللّٰهُ اَكْبَرُ اَللّٰهُ اَكْبَرُ
اَشْهَدُ اَنْ لَٓا اِلٰهَ اِلَّا اللّٰهُ   اَشْهَدُ اَنْ لَٓا اِلٰهَ اِلَّا اللّٰهُ
اَشْهَدُ اَنَّ مُحَمَّدًا رَسُولُ اللّٰهِ   اَشْهَدُ اَنَّ مُحَمَّدًا رَسُولُ اللّٰهِ
حَيَّ عَلَى الصَّلٰوةِ   حَيَّ عَلَى الصَّلٰوةِ
حَيَّ عَلَى الْفَلَاحِ   حَيَّ عَلَى الْفَلَاحِ
اَللّٰهُ اَكْبَرُ اَللّٰهُ اَكْبَرُ   لَٓا اِلٰهَ اِلَّا اللّٰهُ

Ezanın Anlamı

Allah en büyüktür. Allah en büyüktür.
Allah en büyüktür. Allah en büyüktür.
Şehadet ederim ki Allah'tan başka ilah yoktur.
Şehadet ederim ki Allah'tan başka ilah yoktur.
Şehadet ederim ki Hz. Muhammed (s.a.v) Allah'ın elçisidir.
Şehadet ederim ki Hz. Muhammed Allah'ın elçisidir.
Haydi namaza! Haydi namaza!
Haydi kurtuluşa! Haydi kurtuluşa!
Allah en büyüktür. Allah en büyüktür.
Allah'tan başka ilah yoktur.

BİLGİ KUTUSU

Sabah ezanında, "Hayye ale'l-felah" cümlelerinden sonra iki defa اَلصَّلَاةُ خَيْرٌ مِنَ النَّوْمِ *"Namaz uykudan hayırlıdır."* denilir.

Kamette, "Hayye ale'l-felah" cümlelerinden sonra iki defa قَدْ قَامَتِ الصَّلَاةُ *"Namaz başlıyor."* denilir.

YARIŞALIM

Usulune uygun olarak ezanı en güzel okuyan arkadaşınızı belirleyiniz.

DİNLEYELİM

Öğretmeninizden ya da interaktif öğretim materyallerinden vakitlere ve makamlara göre okunan ezan örneklerini dinleyerek arkadaşlarınızla birlikte tekrar ediniz.

BİLİYOR MUYDUNUZ?

Peygamber Efendimiz'in ezan okunurken müezzinin söylediklerinin tekrar edilmesini ve arkasından şu duanın okunmasını tavsiye ettiğini biliyor muydunuz?

اَللّٰهُمَّ رَبَّ هٰذِهِ الدَّعْوَةِ التَّامَّةِ ○ وَالصَّلَاةِ الْقَائِمَةِ ○ اٰتِ مُحَمَّدًا الْوَسِيلَةَ
وَالْفَضِيلَةَ ○ وَالدَّرَجَةَ الرَّفِيعَةَ ○ وَابْعَثْهُ مَقَامًا مَحْمُودًا الَّذٖى وَعَدْتَهُ ○
اِنَّكَ لَا تُخْلِفُ الْمِيعَادَ ○

Anlamı

"Ey şu tam davetin ve vakti gelen namazın sahibi olan Rabbim! Muhammed aleyhisselama şefâat vesilesini ve üstünlüğünü ve yüksek dereceleri ver. Ve onu kendisine vaadetdiğin makam-ı mahmuda (övülmüş makama) ulaştır. Şüphesiz ki sen vaadinden dönmezsin."

YORUMLAYALIM

Ruhumun senden İlâhî, şudur ancak emeli:
Değmesin mabedimin göğsüne nâmahrem eli.
Bu ezanlar -ki şehadetleri dinin temeli-
Ebedî yurdumun üstünde benim inlemeli.

Mehmet Âkif ERSOY

İstiklâl Marşı'nın yukarıdaki kıtasında şair, İslam ile ezan arasında nasıl bir ilişki kurmuştur? Açıklayınız.

8. Sübhâneke Duası ve Anlamı

سُبْحَانَكَ اللّٰهُمَّ وَبِحَمْدِكَ ۞
وَتَبَارَكَ اسْمُكَ ۞ وَتَعَالٰي جَدُّكَ ۞
وَجَلَّ ثَنَآؤُكَ ۞ وَلَا اِلٰهَ غَيْرُكَ ۞

BİLGİLERİMİZİ PAYLAŞALIM

Sübhâneke, Tahiyyat, Salli Barik, Rabbena ve Kunut duaları nerede ve ne zaman okunur? Sübhâneke duasında "وَجَلَّ ثَنَآؤُكَ" ne zaman okunur? Bilgilerinizi arkadaşlarınızla paylaşınız.

EZBERDEN OKUYALIM

Sübhâneke duasını öğretmeninizden ya da interaktif öğretim materyallerinden dinleyiniz. Sonra da mahreçlerine dikkat ederek sırayla okuyunuz.

Sübhâneke Duasının Anlamı

Allah'ım! Sen her türlü eksiklikten uzaksın. Seni daima böyle över ve sana hamd ederim. Senin adın mübarektir. Senin şanın yücedir. Senin övgün uludur. Senden başka ilah yoktur.

"Sübhâneke duasında Yüce Allah'ın hangi özelliği vurgulanmaktadır? Söyleyiniz."

BİLGİ KUTUSU

Şafii mezhebinde En'am suresi 79. ve 162. ayetler, namazın başında Sübhâneke duası yerine okunur:

اِنّي وَجَّهْتُ وَجْهِيَ لِلَّذي فَطَرَ السَّمٰوَاتِ وَالْاَرْضَ حَنيفاً
وَمَٓا اَنَا مِنَ الْمُشْرِكينَۚ ﴿٧٩﴾

قُلْ اِنَّ صَلَاتي وَنُسُكي وَمَحْيَايَ وَمَمَاتي لِلّٰهِ رَبِّ الْعَالَمينَۙ ﴿١٦٢﴾

Anlamı: Ben hanif (batıl dinlerden uzaklaşmış) olarak yüzümü gökleri ve yeri yoktan yaratan Allah'a çevirdim ve ben müşriklerden değilim. Şüphesiz benim namazım, ibadetlerim, hayatım ve ölümüm, hepsi âlemlerin Rabbi Allah içindir. Onun hiçbir ortağı yoktur. Ben, bununla emrolundum ve ben Müslümanlardanım.

9. Tahiyyat Duası ve Anlamı

اَلتَّحِيَّاتُ لِلّٰهِ وَالصَّلَوَاتُ وَالطَّيِّبَاتُ ۝ اَلسَّلَامُ عَلَيْكَ اَيُّهَا النَّبِيُّ وَرَحْمَةُ اللّٰهِ وَبَرَكَاتُهُ ۝ اَلسَّلَامُ عَلَيْنَا وَعَلٰى عِبَادِ اللّٰهِ الصَّالِحِينَ ۝ اَشْهَدُ اَنْ لَٓا اِلٰهَ اِلَّا اللّٰهُ ۝ وَاَشْهَدُ اَنَّ مُحَمَّدًا عَبْدُهُ وَرَسُولُهُ ۝

GRUP HALİNDE OKUYALIM

Tahiyyat duasını öğretmeninizden ya da interaktif öğretim materyallerinden dinleyiniz. Daha sonra gruplar hâlinde sesli olarak okuyunuz.

Tahiyyat duasını beş bölüme ayırınız ve her biriniz sırayla birer bölümü ezberden okuyunuz.

Tahiyyat Duasının Anlamı

Selamlar, saygılar ve en güzel sözler Allah içindir. Ey Peygamber! Allah'ın selamı, rahmeti ve bereketi senin üzerine olsun. Bizlere ve Allah'ın salih kullarına da selam olsun. Ben şehadet ederim ki Allah'tan başka ilah yoktur. Yine şehadet ederim ki Muhammed O'nun kulu ve elçisidir.

BİRLİKTE OKUYALIM

Sınıfınızı üç gruba ayırınız. Her bir grup Tahiyyat duasının anlamından birer cümleyi koro hâlinde okusun. Şehadet cümlesinin anlamını ise hep birlikte okuyunuz.

ARAŞTIRALIM

Tahiyyat dualarının nerede okunduğunu araştırınız.

10. Salli, Barik Duaları ve Anlamları

اَللّٰهُمَّ صَلِّ عَلٰى مُحَمَّدٍ وَعَلٰى اٰلِ مُحَمَّدٍ
كَمَا صَلَّيْتَ عَلٰى اِبْرَاهِيمَ وَعَلٰى
اٰلِ اِبْرَاهِيمَ ۞ اِنَّكَ حَمِيدٌ مَجِيدٌ ۞

اَللّٰهُمَّ بَارِكْ عَلٰى مُحَمَّدٍ وَعَلٰى اٰلِ مُحَمَّدٍ
كَمَا بَارَكْتَ عَلٰى اِبْرَاهِيمَ وَعَلٰى
اٰلِ اِبْرَاهِيمَ ۞ اِنَّكَ حَمِيدٌ مَجِيدٌ ۞

BULALIM

Öğretmeninizden veya interaktif öğretim materyallerinden Salli ve Barik dualarını dikkatlice dinleyerek "Muhammedin ve alâ âli", "alâ ibrâhîme" ve "hamîdün mecîd" kelimelerinin okunuşundaki farklılıkları bulunuz.

Salli ve Barik Dualarının Anlamı

Allah'ım! Hazreti Muhammed'e ve onun ailesine rahmet et. Tıpkı Hazreti İbrahim'e ve ailesine rahmet ettiğin gibi. Şüphesiz sen her türlü övgüye layık olansın ve çok yücesin.

Allah'ım! Hazreti Muhammed'i ve onun ailesini mübarek kıl. Tıpkı Hazreti İbrahim'i ve ailesini mübarek kıldığın gibi. Şüphesiz sen her türlü övgüye layık olansın ve çok yücesin.

DÜŞÜNELİM

Peygamber Efendimiz ile Hz. İbrahim'in (a.s.) hayatı arasında tevhit inancını insanlara anlatma bakımından nasıl bir ilişki vardır? Düşününüz.

"Salli ve Barik dualarını, öğretmeninizle birlikte okuyunuz."

11. Rabbena Duaları ve Anlamları

رَبَّنَا اٰتِنَا فِي الدُّنْيَا حَسَنَةً وَفِي الْاٰخِرَةِ
حَسَنَةً وَقِنَا عَذَابَ النَّارِ ۝
رَبَّنَا اغْفِرْ لِي وَلِوَالِدَيَّ وَلِلْمُؤْمِنِينَ
يَوْمَ يَقُومُ الْحِسَابُ ۝

OKUYALIM

Rabbena dualarının Kur'an-ı Kerim'de geçtiği yerleri (Bakara suresi, 201. ve İbrahim suresi, 41. ayet) bularak duaları okuyunuz.

OKUYALIM

Sınıfınızı iki gruba ayırınız. Rabbena dualarını ve anlamlarını karşılıklı olarak birlikte tekrar ediniz.

Rabbena Dualarının Anlamları

Ey Rabbimiz! Bize hem bu dünyada hem de ahirette iyilik ve güzellik ver. Bizi cehennem ateşinin azabından koru.

Ey Rabbimiz! Hesabın görüleceği günde beni, annemi, babamı ve bütün müminleri bağışla.

YORUMLAYALIM

"... İnsanlardan bazısı "Ey Rabb'imiz! Bize vereceğini bu dünyada ver!" derler. Böyle kimselerin ahirette hiç nasipleri yoktur. Bazıları da, "Ey Rabb'imiz! Bize hem bu dünyada hem de ahirette iyilik ve güzellik ver. Bizi ateşin azabından koru." derler. İşte onlar, kazandıklarının hayır ve bereketini fazlasıyla görürler. Allah hesabı çabuk görendir."

(Bakara suresi, 200-202. ayetler.)

Yukarıdaki ayetleri yorumlayınız. Düşüncelerinizi arkadaşlarınızla paylaşın.

12. Namazdaki Tesbihler ve Anlamları

Namaz tesbihleri, namaz kılarken okunan dua ve zikirlerdir. Bunların bir kısmı namazda bir kısmı da namaz bittikten sonra okunur.

Namazda Okunan Tesbihler

Uygulama	Anlamı	Tesbihat
Tekbir; namaza başlarken, rükûya ve secdeye gider-ken, iki secde arasında ve otururken söylenir.	Allah en büyüktür.	اَللّٰهُ اَكْبَرُ
Rükûda üç defa söylenir.	Ulu Rabbim her türlü eksiklikten uzaktır.	سُبْحَانَ رَبِّيَ الْعَظِيمِ
Rükûdan doğrulurken söylenir.	Allah, kendisine hamd edeni işitir.	سَمِعَ اللّٰهُ لِمَنْ حَمِدَهُ
Rükûdan tam doğrulunca söylenir.	Rabbimiz! Her türlü övgü sanadır.	رَبَّنَا لَكَ الْحَمْدُ
Secdede üç defa söylenir.	Yüce Rabbim her türlü eksiklikten uzaktır.	سُبْحَانَ رَبِّيَ الْاَعْلٰى
Sağa ve sola selam verirken söylenir.	Allah'ın selamı ve rahmeti üzerinize olsun.	اَلسَّلَامُ عَلَيْكُمْ وَرَحْمَةُ اللّٰهِ

Namazdan Sonra Okunan Tesbihler

Uygulama	Anlamı	Tesbihat
Her selamdan sonra okunur.	Allah'ım! Esenlik veren, her türlü noksanlıktan uzak olan sensin. Ey celal ve ikram sahibi, sen ne yücesin!	اَللّٰهُمَّ اَنْتَ السَّلَامُ وَ مِنْكَ السَّلَامُ ۞ تَبَارَكْتَ يَا ذَا الْجَلَالِ وَالْاِكْرَامِ
Namazın sonunda okunur.	Peygamberimize salat olsun.	عَلٰي رَسُولِنَا صَلَوَاتٌ
Namazın sonunda okunur.	Allah her türlü eksiklikten uzaktır. Hamd O'nadır. Allah'tan başka ilah yoktur. Allah en büyüktür. Güç ve kuvvet ancak yüce ve ulu olan Allah'ın elindedir.	سُبْحَانَ اللّٰهِ وَالْحَمْدُ لِلّٰهِ وَلَٓا اِلٰهَ اِلَّا اللّٰهُ وَاللّٰهُ اَكْبَرُ ۞ وَلَا حَوْلَ وَلَاقُوَّةَ اِلَّا بِاللّٰهِ الْعَلِيِّ الْعَظِيمِ
Namazın sonunda otuz üçer (33) defa okunur.	Allah her türlü eksiklikten uzaktır.	سُبْحَانَ اللّٰهِ
	Hamd (her türlü övgü) Allah'adır.	اَلْحَمْدُ لِلّٰهِ
	Allah en büyüktür.	اَللّٰهُ اَكْبَرُ
Namazın sonunda okunur.	Allah'tan başka ilah yoktur. O tektir, ortağı yoktur. Mülk ona aittir. Bütün övgüler onadır. O'nun her şeye gücü yeter. Sonsuz lütuf sahibi, yüceler yücesi Rabb'im her türlü eksiklikten uzaktır.	لَٓا اِلٰهَ اِلَّا اللّٰهُ وَحْدَهُ لَاشَرِيكَ لَهُ ۞ لَهُ الْمُلْكُ وَلَهُ الْحَمْدُ ۞ وَهُوَ عَلٰي كُلِّ شَيْءٍ قَدِيرٌ ۞ سُبْحَانَ رَبِّيَ الْعَلِيِّ الْاَعْلَى الْوَهَّابِ ۞

13. Kunut Duaları ve Anlamları

اَللّٰهُمَّ اِنَّا نَسْتَعِينُكَ وَنَسْتَغْفِرُكَ وَنَسْتَهْدِيكَ ۝
وَنُؤْمِنُ بِكَ وَنَتُوبُ اِلَيْكَ ۝ وَنَتَوَكَّلُ
عَلَيْكَ ۝ وَنُثْنِي عَلَيْكَ الْخَيْرَ كُلَّهُ نَشْكُرُكَ
وَلَا نَكْفُرُكَ ۝ وَنَخْلَعُ وَنَتْرُكُ مَنْ يَفْجُرُكَ ۝

اَللّٰهُمَّ اِيَّاكَ نَعْبُدُ وَلَكَ نُصَلِّي وَنَسْجُدُ ۝ وَاِلَيْكَ
نَسْعٰى وَنَحْفِدُ ۝ نَرْجُو رَحْمَتَكَ وَنَخْشٰى
عَذَابَكَ ۝ اِنَّ عَذَابَكَ بِالْكُفَّارِ مُلْحِقٌ ۝

OKUYALIM

Kunut dualarını öğretmeninizden ya da interaktif öğretim materyallerinden dinleyiniz. Daha sonra gruplar hâlinde sesli olarak mahreçlerine dikkat ederek okuyunuz.

Kunut Dualarının Anlamı

Allah'ım! Biz yalnız senden yardım dileriz. Bizi bağışlamanı ve doğru yola iletmeni isteriz. Sana iman ederiz. Tövbe edip sana döneriz. Sana güveniriz. Bütün hayırları senden bilir, seni överiz. Sana şükreder, nankörlük etmeyiz. Sana karşı gelenlerle ilişkimizi keser, onları terk ederiz.

Allah'ım! Biz ancak sana ibadet ederiz. Yalnız senin için namaz kılar ve sana secde ederiz. Yalnız sana ulaştıracak işlere koşar ve senin rızan için çalışıp çabalarız. Rahmetini umar, azabından korkarız. Şüphe yok ki senin azabın kâfirlere ulaşacaktır.

EZBERLEYELİM

Etkileşimli tahtaya yansıtılan kunut dualarının bazı kelimelerini kapatarak kapatılan kelimeleri ezberden okumaya çalışınız.

SIRALAYALIM

Kunut dualarında Rabbimize verdiğimiz sözleri maddeler hâlinde sıralayınız.

ARAŞTIRALIM

Kunut dualarının nerede ve ne zaman okunduğunu araştırınız.

OKUYALIM

İkişerli gruplara ayrılarak namazdaki tesbihlerin Arapçasını ve Türkçe anlamını karşılıklı okuyunuz.

BİLGİ KUTUSU

Şafiî mezhebine göre namazda Kunut duası yerine şu dualar okunur;

اَللّٰهُمَّ اهْدِنِي فِيمَنْ هَدَيْتَ ۝ وَعَافِنِي فِيمَنْ عَافَيْتَ ۝ وَتَوَلَّنِي
فِيمَنْ تَوَلَّيْتَ ۝ وَبَارِكْ لِي فِيمَا أَعْطَيْتَ ۝ وَقِنِي شَرَّمَا قَضَيْتَ ۝
فَإِنَّكَ تَقْضِي وَلَا يُقْضٰى عَلَيْكَ ۝ وَ إِنَّهُ لَا يَذِلُّ مَنْ وَالَيْتَ ۝
وَلَا يَعِزُّ مَنْ عَادَيْتَ ۝ تَبَارَكْتَ رَبَّنَا وَتَعَالَيْتَ ۝ فَلَكَ الْحَمْدُ
عَلٰي مَا قَضَيْتَ ۝ اَسْتَغْفِرُكَ اللّٰهُمَّ وَاَتُوبُ إِلَيْكَ ۝ وَصَلَّ اللّٰهُ عَلٰي
سَيِّدِنَا مُحَمَّدٍ وَ عَلٰي اٰلِهِ وَ صَحْبِهِ وَسَلَّمَ ۝

Anlamı: Allah'ım! Hidayete erdirdiklerinle beraber beni de hidayete erdir, afiyet verdiklerinle beraber bana da afiyet ver, himaye ettiklerinle beraber beni de himaye et, verdiklerini benim için bereketli kıl, hükmettiğin şeylerin şerrinden beni koru. Çünkü sen hükmedersin, sana hükmedilmez, himaye ettiğin kimse zelil olmaz, zelil ettiğin kimse de aziz olmaz, hayır ve bereketin çoktur, sen çok yücesin. Hükmettiğin şeyler üzerine hamd sana mahsustur. Allah'ım, senden mağfiret diliyor ve sana tövbe ediyorum. Allah'ın salat ve selamı, Efendimiz Muhammed'in (s.a.v), âlinin ve ashabının üzerine olsun.

14. Cenaze Namazı Duaları ve Anlamları

Cenaze erkekse şu dua okunur:

اَللّٰهُمَّ اغْفِرْ لِحَيِّنَا وَمَيِّتِنَا وَشَاهِدِنَا وَ غَائِبِنَا وَصَغِيرِنَا وَكَبِيرِنَا وَذَكَرِنَا
وَاُنْثَانَا ۞ اَللّٰهُمَّ مَنْ اَحْيَيْتَهُ مِنَّا فَاَحْيِهِ عَلَي الْاِسْلَامِ ۞ وَمَنْ تَوَفَّيْتَهُ مِنَّا
فَتَوَفَّهُ عَلَى الْاِيمَانِ ۞ وَخُصَّ هٰذَا الْمَيِّتَ بِالرَّوْحِ وَالرَّاحَةِ وَالرَّحْمَةِ
وَالْمَغْفِرَةِ وَالرِّضْوَانِ ۞ اَللّٰهُمَّ اِنْ كَانَ مُحْسِنًا فَزِدْ فِي اِحْسَانِهِ وَاِنْ
كَانَ مُسِيئًا وَتَجَاوَزْ عَنْهُ ۞ وَلَقِّهِ الْاَمْنَ وَالْبُشْرٰي وَالْكَرَامَةَ وَالزُّلْفٰي
بِرَحْمَتِكَ يَااَرْحَمَ الرَّاحِمِينَ ۞

Cenaze kadınsa şu dua okunur:

اَللّٰهُمَّ اغْفِرْ لِحَيِّنَا وَمَيِّتِنَا وَشَاهِدِنَا وَ غَائِبِنَا وَصَغِيرِنَا وَكَبِيرِنَا وَذَكَرِنَا
وَاُنْثَانَا ۞ اَللّٰهُمَّ مَنْ اَحْيَيْتَهُ مِنَّا فَاَحْيِهِ عَلَي الْاِسْلَامِ ۞ وَمَنْ تَوَفَّيْتَهُ مِنَّا
فَتَوَفَّهُ عَلَي الْاِيمَانِ ۞ وَخُصَّ هٰذِهِ الْمَيِّتَةَ بِالرَّوْحِ وَالرَّاحَةِ وَالرَّحْمَةِ
وَالْمَغْفِرَةِ وَالرِّضْوَانِ ۞ اَللّٰهُمَّ اِنْ كَانَتْ مُحْسِنَةً فَزِدْ فِي إِحْسَانِهَا وَإِنْ
كَانَتْ مُسِيئَةً فَتَجَاوَزْ عَنْهَا ۞ وَلَقِّهَاالْاَمْنَ وَالْبُشْرٰي وَالْكَرَامَةَ وَالزُّلْفٰي
بِرَحْمَتِكَ يَااَرْحَمَ الرَّاحِمِينَ ۞

Cenaze Namazı Dualarının Anlamı

Allah'ım! Hayatta kalanlarımızı, ölenlerimizi, burada olanlarımızı ve olmayanlarımızı, küçüklerimizi, büyüklerimizi, erkeklerimizi ve kadınlarımızı bağışla.

Allah'ım! Bizlerden kimi yaşatırsan onu İslam üzere yaşat ve kimin de ruhunu teslim alırsan onun ruhunu iman üzere teslim al. Özellikle vefat eden bu kişiyi kolaylığa, rahata, mağfirete ve rızana ulaştır.

Allah'ım! Eğer bu vefat eden kişi, iyi kimse ise sevabını artır, günahkâr ise onu affet. Ey merhameti bol olan Allah'ım! Bu kişiye rahmetinle emniyet, sevinç, ikram ve katından bir yakınlık nasip et.

Cenaze erkek çocuksa şu dua okunur:

اَللّٰهُمَّ اغْفِرْ لِحَيِّنَا وَمَيِّتِنَا وَشَاهِدِنَا وَ غَائِبِنَا وَصَغِيرِنَا وَكَبِيرِنَا وَذَكَرِنَا
وَاُنْثَانَا ۞ اَللّٰهُمَّ مَنْ اَحْيَيْتَهُ مِنَّا فَاَحْيِهِ عَلَي الْاِسْلَامِ ۞ وَمَنْ تَوَفَّيْتَهُ مِنَّا
فَتَوَفَّهُ عَلَي الْاِيمَان ۞ اَللّٰهُمَّ اجْعَلْهُ لَنَا فَرَطًا وَاجْعَلْهُ لَنَا أَجْرًا وَذُهْرًا
وَاجْعَلْهُ لَنَا شَفِيعًا وَمُشَفَّعًا بِرَحْمَتِكَ يَااَرْحَمَ الرَّاحِمِينَ ۞

Cenaze kız çocuksa şu dua okunur:

اَللّٰهُمَّ اغْفِرْ لِحَيِّنَا وَمَيِّتِنَا وَشَاهِدِنَا وَ غَائِبِنَا وَصَغِيرِنَا وَكَبِيرِنَا وَذَكَرِنَا
وَاُنْثَانَا ۞ اَللّٰهُمَّ مَنْ اَحْيَيْتَهُ مِنَّا فَاَحْيِهِ عَلَي الْاِسْلَامِ ۞ وَمَنْ تَوَفَّيْتَهُ مِنَّا
فَتَوَفَّهُ عَلَي الْاِيمَان ۞ اَللّٰهُمَّ اجْعَلْهَا لَنَا فَرَطًا وَاجْعَلْهَا لَنَا أَجْرًا وَذُهْرًا
وَاجْعَلْهَا لَنَا شَفِيعَةً وَمُشَفَّعَةً بِرَحْمَتِكَ يَااَرْحَمَ الرَّاحِمِينَ ۞

Çocuk Cenaze Namazı Dualarının Anlamı

Allah'ım! Hayatta kalanlarımızı, ölenlerimizi, burada olanlarımızı ve olmayanlarımızı, küçüklerimizi, büyüklerimizi, erkeklerimizi ve kadınlarımızı bağışla.

Allah'ım! Bizlerden kimi yaşatırsan onu İslam üzere yaşat ve kimin de ruhunu teslim alırsan onun ruhunu iman üzere teslim al.

Allah'ım! Sen onu bizim için önden gönderilmiş bir sevap vesilesi yap, ecir vesilesi ve ahiret azığı eyle, onu bize şefaati kabul edilen bir şefaatçi eyle.

BİLGİ KUTUSU

Cenaze namazında birinci tekbirden sonra sübhâneke, ikinci tekbirden sonra salli-bârik ve üçüncü tekbirden sonra cenaze namazı duası okunur; dördüncü tekbirle beraber selam verilir.

SIRALAYALIM

Cenaze namazı dualarında erkekler ve kadınlar için olan bölümlerdeki yazılış ve okunuş farklılıklarını sıralayalım.

ÜNİTEMİZİ DEĞERLENDİRELİM

A. Aşağıdaki dualar için uygun olan seçenekleri (✓) ile işaretleyiniz.

DUALAR	Bayramlarda	Vitir namazında	Kur'an okumaya başlarken	Namazdaki ilk oturuşta	Namazın ilk rekâtında	Namazdaki son oturuşta	Farz namazlardan önce	Teravih namazı aralarında	Namaz vaktinde
Eûzü-Besmele									
Tekbir									
Salatü Selam									
Ezan									
Kamet									
Sübhâneke Duası					✓				
Tahiyyat Duası									
Salli ve Barik Duaları									
Rabbena Duaları									
Kunut Duaları									

B. Aşağıdaki cümlelerin hangi dualara ait olduğunu yazınız.

اَلصَّلَاةُ خَيْرٌ (1) مِنَ النَّوْمِ ۝ نَرْجُو رَحْمَتَكَ (2) وَنَخْشٰي عَذَابَكَ ۝
اِنَّكَ حَمِيدٌ (3) مَجِيدٌ ۝ اَلسَّلَامُ عَلَيْنَا وَعَلٰي عِبَادِ (4) اللّٰهِ الصَّالِحِينَ ۝
وَتَعَالٰي (5) جَدُّكَ ۝ وَالْبَعْثُ (6) بَعْدَ الْمَوْتِ حَقٌّ ۝ وَنُؤْمِنُ بِكَ (7) وَنَتُوبُ
اِلَيْكَ ۝ وَاَشْهَدُ اَنَّ مُحَمَّدًا عَبْدُهُ (8) وَرَسُولُهُ ۝ وَقِنَا عَذَابَ (9) النَّارِ ۝
قَدْ قَامَتِ الصَّلَاةُ (10) ۝ اَلسَّلَامُ عَلَيْكَ اَيُّهَا النَّبِيُّ وَرَحْمَةُ (11) اللّٰهِ وَبَرَكَاتُهُ ۝
وَنُثْنِي عَلَيْكَ الْخَيْرَ كُلَّهُ نَشْكُرُكَ (12) وَلَا نَكْفُرُكَ ۝ وَلَٓا اِلٰهَ غَيْرُكَ (13) ۝ اَللّٰهُمَّ
مَنْ اَحْيَيْتَهُ مِنَّا فَاَحْيِهِ (14) عَلَي الْاِسْلَامِ ۝ سَمِعَ اللّٰهُ لِمَنْ (15) حَمِدَهُ ۝
وَ عَلٰي اٰلِهِ وَصَحْبِهِ (16) وَسَلِّمْ ۝

1. Sabah ezanı
2. ....
3. ....
4. ....
5. ....
6. ....
7. ....
8. ....
9. ....
10. ....
11. ....
12. ....
13. ....
14. ....
15. ....
16. ....

3.ÜNİTE

KUR'AN-I KERİM'İ DOĞRU VE GÜZEL OKUMA: TECVİD

(Bismillahirrahmanirrahîm.)

ÜNİTEMİZE HAZIRLANALIM

1. Furkân suresinin 32. ve Müzzemmil suresinin 4. ayetlerinin anlamını Kur'an-ı Kerim mealinden okuyunuz.
2. Kur'an'ı güzel okuyan bir kârinin okuyuşunu interaktif öğretim materyallerinden dinlerken yüzünden de takip ediniz. Okuyucunun uzatarak okuduğu yerlere dikkat ediniz.
3. Kur'an'ı güzel okuyan bir büyüğünüzle "Kur'an'ı Güzel Okumanın Önemi ve Kur'an'ı Güzel Okumada Öğreticinin Rolü" üzerine röportaj yapınız. Elde ettiğiniz bilgileri arkadaşlarınızla paylaşınız.

1. Tecvidin Tanımı, Amacı ve Önemi

Sözlükte bir şeyi güzel yapmak ve süslemek anlamına gelen tecvid, Kur'an-ı Kerim'i doğru ve güzel okuma kurallarını içeren bir ilimdir. Daha özel bir tanımla **tecvid**, Kur'an harflerinin mahreç ve sıfatlarını ele alan ilimdir. Bu ilmin konusu, Kur'an-ı Kerim'in harfleridir.[1]

Yüce Allah, Kur'an'ın "tertil" üzere indirildiğini bildirmiştir.[2] **"Kur'an'ı tertil üzere oku!"**[3] emriyle de Peygamberimize ve onun şahsında bütün Müslümanlara bir sorumluluk yüklemiştir. Ayette geçen "tertil" kelimesinin manasını Hz. Ali (r.a) "harflerin güzel çıkarılması ve durulacak yerlerin iyi bilinmesi"[4] şeklinde açıklamıştır. Bu sorumluluğun farkında olan âlimler "Kur'an'ı ağır ağır, tane tane, harflerin hakkını vererek ve anlayarak okumanın önemi" üzerinde durmuşlar, Peygamberimiz ve sahabilerin Kur'an okuyuşlarındaki uygulamaları tespit ederek "Tecvid İlmi"ni sistematik hâle getirmişlerdir.

Kur'an-ı Kerim, Allah (c.c) tarafından Arapça olarak indirilmiştir. Kur'an'ın lafızları, içindeki yüce manaları koruyan bir mahfaza durumundadır. Kur'an'ın lafız ve manalarındaki bütünlüğün korunması için öncelikle lafızları düzgün okunmalıdır. Bu da onun belirli kurallara göre okunmasını zorunlu kılmaktadır. Peygamberimiz Kur'an'ı tecvidli olarak okumuştur. Sahabe-i Kiram ve onlardan sonra gelen bütün nesiller de Kur'an'ı tecvidli okumaya ayrı bir özen göstermişlerdir.

Tecvid ilminin amacı, Kur'an'ın indirildiği şekilde okunmasını sağlamaktır. Tecvid kurallarını uygulayan kimse, Kur'an'ı doğru bir şekilde okuyarak hatalı ve yanlış okuyuşlardan korunmuş olur.

Kur'an lafızlarının doğru ve güzel okunmasını sağlayan kuralları bize tecvid ilmi öğretir. Dolayısıyla tecvid, Kur'an tilavetinin ayrılmaz bir özelliğidir. Kur'an'ın lafız ve manalarındaki ahenk ancak tecvid kurallarına uygun bir okuyuşla ortaya çıkar.

YORUMLAYALIM

SAKARYA TÜRKÜSÜ

İnsan bu, su misali, kıvrım kıvrım akar ya...
Bir yanda akan benim, öbür yanda Sakarya.
Su iner yokuşlardan, hep basamak basamak.
Benimse alın yazım, yokuşlarda susamak.
Her şey akar: Su, tarih, yıldız, insan ve fikir...
Oluklar çift: Birinden nur akar, birinden kir.
Akışta demetlenmiş büyük, küçük, kâinat...
Şu çıkan buluta bak, bu inen suya inat!
Fakat Sakarya başka, yokuş mu çıkıyor ne?
Kurşundan bir yük binmiş köpükten gövdesine
...

(Necip Fazıl Kısakürek, Çile, s. 399.)

Yukarıda şiirin tamamını, "Çile" adlı kitaptan bulunuz. Bir arkadaşınızdan önce gelişigüzel, sonra da vurgu, tonlama ve duraklara dikkat ederek okumasını isteyiniz. İki okuyuş arasındaki farkı yorumlayarak Kur'an'ın tecvidli ve tecvidsiz okunması arasındaki farkı ile de karşılaştırınız.

1 Abdurrahman Çetin, Kur'an Okuma Esasları, s. 76.
2 bk. Furkân suresi, 32. ayet.
3 Müzzemmil suresi, 4. ayet.
4 İbnü'l-Cezeri, en-Neşr fi Kıraati'l-Aşr, C 1, s. 209.

2. Tecvidi Öğrenmede Öğreticiye (Fem-i Muhsin) Olan İhtiyaç

Tecvid ilmi hem teorik hem de pratik yönü olan bir ilimdir. Tecvidin teorik kısmı, Kur'an'ı doğru ve güzel okumayı sağlayan kurallarıdır. Pratik kısmı ise bu kuralların Kur'an okuma esnasında uygulanmasıdır.

Her derste iyi bir öğreticiye ihtiyaç olmakla birlikte, uygulamaya ağırlık verilen ve sanat yönü bulunan dersler için öğretmen, vazgeçilmez bir unsurdur. Bu yönüyle meslek dersleri içerisinde öğretmene en çok ihtiyaç duyulan ders, tecvid ilminin uygulamalı olarak öğretildiği Kur'an-ı Kerim'dir.

Kur'an'ı doğru ve güzel okuyan mâhir (usta) okuyucuya "**fem-i muhsin**" denilir. Kur'an öğreniminde başarılı olabilmek için bir öğreticiden ders almak gerekir. Çünkü bir öğreticiden ders almayan Kur'an okuyucusunun harflerin mahreç ve telaffuzlarını tam olarak kavraması, tecvid kurallarını güzel bir şekilde uygulaması mümkün değildir. Unutulmamalıdır ki Kur'an-ı Kerim eğitimi, hoca merkezli bir eğitimdir ve başarının sırrı da buradadır. Program, kitap, eğitim materyalleri, teknik donanım ve fizikî şartlar öğreticinin daha verimli olmasını sağlayan yardımcı ögelerdir.

Kur'an-ı Kerim okurken yaptığımız hataların düzeltilmesi ancak bir öğretici ile mümkündür. O, bizim okuyuşumuzu kontrol eder. Harf ve kelimelerin doğru okunuşunu öğretir, gerektiğinde defalarca tekrar ederek hatalarımızı düzeltir. Özellikle, alışkanlık hâline gelen hatalarımızın tespiti ve düzeltilmesi Kur'an öğreticisinin büyük emeğini gerektirir.

Kur'an-ı Kerim'i güzel okumak için sesi kullanma becerisinin geliştirilmesine ve dudak talimine ihtiyaç vardır. Bunun için de Kur'an'ı tecvid kurallarına uygun olarak okuyan bir öğreticiden eğitim almanın yanı sıra sesli ve görüntülü öğretim materyallerinden faydalanmak da önemlidir. Bu tür materyaller bize kulak aşinalığı kazandırdığı gibi ezberlediğimiz bölümleri tekrar etme imkânı da sağlar.

TARTIŞALIM

Bir müzik parçasını kendi kendinize mi yoksa bir müzisyenden eğitim alarak mı daha iyi öğrenirsiniz? Tartışınız.

YORUMLAYALIM

Peygamber Efendimiz, güzel Kur'an okuyan sahabilerden Abdullah bin Mes'ud'a (r.a) şöyle iltifat etmiştir: *"Kur'an'ı indirildiği gibi tatlı ve hoş bir şekilde okumak isteyen, Abdullah bin Mes'ud gibi okusun."*

(Ahmed bin Hanbel, Müsned, C I, s. 26.)

Yukarıdaki hadisi yorumlayınız.

Kur'an-ı Kerim'i erken yaşlarda öğrenmek oldukça önemlidir.

3. Uzatma (Med) ve Çeşitleri

Türkçede bazı heceler uzun sesle okunur. Örneğin "âlem" ve "hâkim" kelimelerindeki "â" ve "hâ" heceleri-ni, "hâlâ" kelimesinin ise her iki hecesini uzatarak söyleriz. Bunlar, Türkçedeki uzun sesli hecelerdir.

Türkçeden farklı bir fonetiği olan Kur'an dili, pek çok uzun sesli heceye sahiptir. Bunlardan bazısı Türkçe ve Arapça konuşmalardaki doğal uzatmalar kadardır. Diğer bir kısmı ise Kur'an'a özgü olarak daha fazla uzatılır. Bu uzun sesler sayesinde, Kur'an okuyuşunda çok hoş bir ahenk meydana gelir.

Harflerin uzatılarak okunmasına tecvid ilminde "**med**" denir. Bir harfin uzatılarak okunmasını sağlayan harflere de "**med harfleri**" denir. Bunlar vav (و), ya (ي) elif (ا) harfleridir. Bu harflerin uzatılabilmesi için iki şart vardır:

1. Elif, vav ve ya harfleri harekesiz (sakin) olmalıdır.

2. Vav'dan önceki harfin harekesi ötre (ـُـ و), "ya"dan önceki harfin harekesi esre (ـِـ ي), "elif"ten önceki harfin harekesi üstün (ـَـ ا) olmalıdır.

Med harfleri, önüne geldiği harfin doğal bir şekilde uzatılmasını sağlar ki buna "bir elif miktarı" denir. Bir elif miktarı; bir parmak kaldırma veya indirme süresini ya da bir "elif" diyecek kadar geçen zamanı ifade eder. Bu da yaklaşık olarak Türkçede "âlem" kelimesindeki ilk hecenin uzunluğu kadardır.

Harflerin bir elif miktarından fazla uzatılmasına sebep olan bazı harf ve işaretler vardır. Bunlara da "**med sebebi**" denir. Med sebebi, hemze ve sükûn olmak üzere iki tanedir.

NOT EDELİM

Med harfleri bazen gizli (mukadder) olur. Yani yazıda görülmez fakat okunur.

Med harflerinin gizli olduğu yerlerden bazıları şunlardır:

Uzatılan ötreli hû zamirinden (ـهُ) sonra gizli bir vav (و) vardır.

Örnek: عِنْدَهُ و – لَهُ و

Uzatılan esreli zamirden (ـهِ) sonra gizli bir ya (ي) vardır.

Örnek: عِلْمِهِ ي – بِهِ ي

Üzerinde asar işareti (ـٰ) bulunan harften sonra med harflerinden gizli bir elif (ا) vardır.

Örnek: اٰمَنَ – اٰيَاتٌ

Sonu iki üstün ile biten kelimeler üzerinde durulduğunda tenvinli olan kelime med yapılarak okunur ve bir elif miktarı uzatılır.

اَبَدًا ← اَبَدَا   عَلِيمًا ← عَلِيمَا

MED SEBEBİ

- **Hemze** (ا) (ء)
- **Sükûn** (ـْ)
  - Lâzımî Sükûn
  - Ârızî Sükûn

Hemze: Kur'an'da özel yazımı olan bir harftir. Kelime içindeki konumuna göre bazen uzun hemze (اُ اِ اَ) bazen de kısa hemze (ءُ ءِ ءَ) şeklinde yazılır.

Sükûn: Harekesizlik durumudur. Harekesiz harfe "**sakin harf**" denir. Cezim (ـْ), bir harfin sakin olduğunu gösterir.

İki çeşit sükûn vardır:

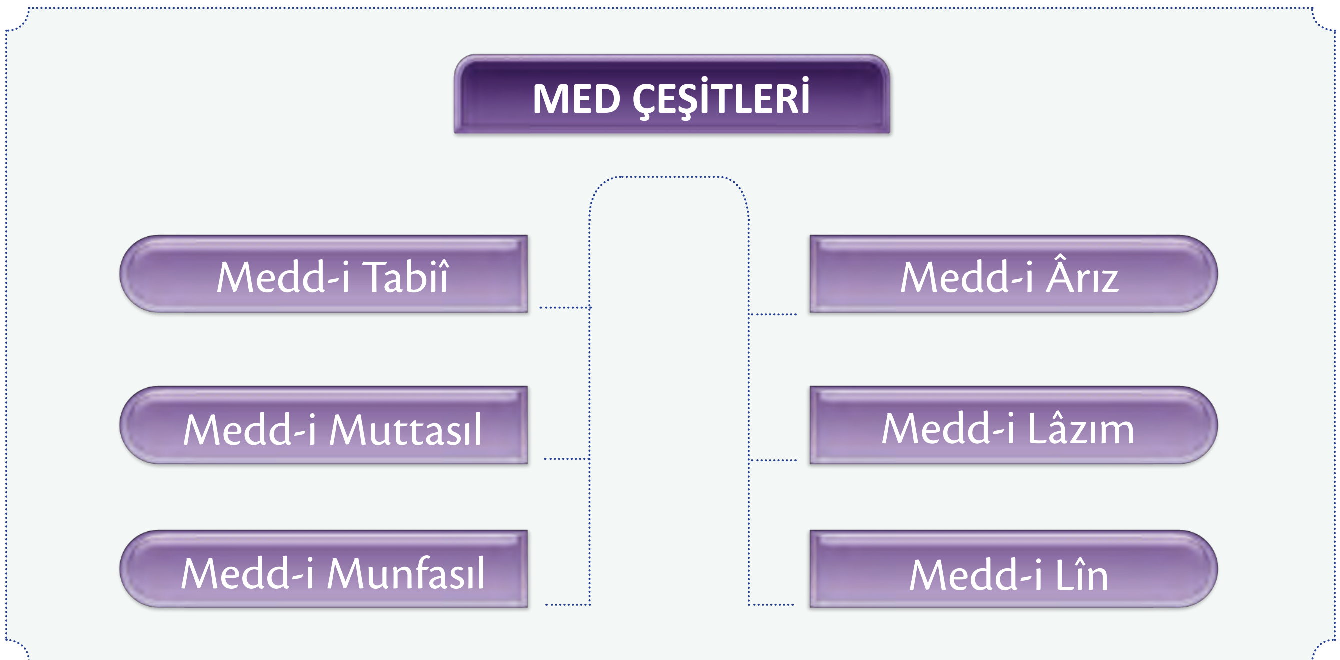
1. Lâzımî (kalıcı) sükûn: Hem durulduğunda hem geçildiğinde var olan sükûndur.

Örnek: آلْـٰٔنَ ve جَآنٌّ kelimelerindeki cezimli ve şeddeli harflerin sükûnu, lâzımî sükûndur.

2. Ârızî (geçici) sükûn: Durulduğunda ortaya çıkan, geçildiğinde yok olan sükûndur.

Örnek: اَلْعَالَمِينَ kelimesinde durulduğunda üstün harekeli nun harfi اَلْعَالَمِينْ şeklinde cezimli olarak okunur. Eğer kelimede durulmazsa harf kendi harekesiyle okunarak sonraki kelimeye geçilir.

Tecvid ilminde medler, yukarıda bahsedilen med harfleri ve med sebeplerinin durumuna göre altı kısma ayrılır.

NOT EDELİM

Med (uzatma) sadece med harfleri ile meydana geliyorsa "aslî med", med harfleri ile birlikte med sebepleri (hemze ve sükûn) ile meydana geliyorsa "fer'î med" (ilave med) şeklinde de sınıflandırılmaktadır. İlave medler, Mushaf'ta harfin üzerine konulan ve ilgili harfin dört elif miktarına kadar uzatılaileciğini belirten yatay bir çizgiyle (ـٓ) gösterilir.

(bk. Abdurrahman Çetin, Kur'an Okuma Esasları, s. 205.)

3.1. Medd-i Tabiî

Med harfinden sonra med sebebi gelmezse **medd-i tabiî** olur. Medd-i tabiî, aslî med olarak da isimlendirilir.

Medd-i tabiînin uzatma süresi, bir elif miktarıdır.

Örnek: صَام

Bu örnekte:

Elif (ا) med harfidir.

Eliften sonra med sebebi, yani hemze veya sükûn yoktur.

Bu durumda medd-i tabiî meydana gelir.

Sad (ص) harfi, "sâ" şeklinde bir elif miktarı uzatılarak okunur.

AÇIKLAYALIM-UYGULAYALIM

قَالَ - يَقُولُونَ - قِيلَ - اُوتِينَا - نُوحِيهَا

Yukarıda geçen medd-i tabiîleri örnekteki gibi açıklayınız ve kelimeleri tecvidli olarak okuyunuz.

3.2. Medd-i Muttasıl

Med harfinden sonra hemze gelir ve hemze ile med harfi aynı kelimede bulunursa **medd-i muttasıl** olur.

Medd-i muttasıl dört elif miktarı uzatılır. Hızlı okuyuşta en az iki elif miktarı uzatılması gerekir. Medd-i muttasılın uzatılması vaciptir.

NOT EDELİM

Medd-i muttasılda hemze, genellikle kısa hemze (ءُ ءِ ءَ) şeklinde yazılır.

Örnek: جَٓاءَ

Bu örnekte:

Elif (ا) med harfidir. Eliften sonra med sebeplerinden hemze (ءَ) gelmiştir ve med harfi ile hemze aynı kelimededir.

Bu durumda medd-i muttasıl meydana gelir.

Cim (ج) harfi, dört elif miktarı uzatılarak okunur.

AÇIKLAYALIM-UYGULAYALIM

طَٓائِرُكُمْ -اَلْبَلَٓاءُ -اُولٰٓئِكَ -جِيٓءَ -سُٓوءَ- ثَلٰثَةَ قُرُوٓءٍ

Yukarıda geçen medd-i muttasılları örnekteki gibi açıklayınız ve kelimeleri tecvidli olarak okuyunuz.

3.3. Medd-i Munfasıl

Med harfinden sonra hemze gelir ve med harfi ile hemze farklı kelimede bulunursa **medd-i munfasıl** olur. Bir başka ifadeyle bir kelimenin sonunda med harfi bulunur, peşinden gelen kelimenin ilk harfi de hemze olursa medd-i munfasıl meydana gelir.

Medd-i munfasıl dört elif miktarı uzatılır. Hızlı okuyuşta en az bir elif miktarı uzatılması gerekir. Medd-i munfasılın uzatılması caizdir.

Örnek: يَٓا اَيُّهَا

Bu örnekte:

يَٓا kelimesinin sonundaki elif (ا) med harfidir.

Peşinden gelen اَيُّهَا kelimesinin ilk harfi ise hemze (اَ) dir ve med harfi ile hemze ayrı kelimelerdedir.

Bu durumda medd-i munfasıl meydana gelir.

Ya (ي) harfi, dört elif miktarı uzatılarak okunur.

NOT EDELİM

Medd-i munfasılda hemze, genellikle "uzun hemze" (اٌ اِ اَ) şeklinde yazılır.

BULALIM

Bakara suresinin 2. sayfasındaki medd-i muttasıl ve medd-i munfasılları bulunuz.

AÇIKLAYALIM-UYGULAYALIM

وَمَٓا اُنْزِلَ – قَالُٓوا اٰمَنَّا – يَا بَنٖٓي اٰدَمَ – قُٓوا اَنْفُسَكُمْ – وَتُوبُٓوا اِلَي اللّٰهِ – اِسْمُهُٓ اَحْمَدُ

Yukarıda geçen medd-i munfasılları örnekteki gibi açıklayınız ve tecvidli olarak okuyunuz.

3.4. Medd-i Ârız

Med harfinden sonra ârızî (geçici) sükûn gelirse **medd-i ârız** olur. Medd-i ârız okuyuş hızına göre bir elif miktarından dört elif miktarına kadar uzatılabilir. Medd-i ârızın uzatılması caizdir.

Medd-i ârız, tûl okuyuşta dört elif miktarı, tevassut okuyuşta iki-üç elif miktarı, kasr okuyuşta ise bir elif miktarı uzatılır.

NOT EDELİM

Medd-i ârızın okunuşu, ârızî sükûnun bulunduğu kelimenin son harfinin harekesine göre değişir. Kelimenin son harfi, üstünlü, ötreli veya esreli ise farklı vecihlerde (şekillerde) okunabilir. Bu okuyuş şekillerini ancak öğretmeninizin uygulamasından öğrenebilirsiniz.

Örnek:

اِنَّكَ لَمِنَ الْمُرْسَلٖينَ ۙ عَلٰي

Bu örnekte:

اَلْمُرْسَلٖينَ kelimesindeki ya (ي) med harfidir. Kelimenin sonunda durulduğunda, nun (ن) harfinin üzerinde geçici (ârızî) bir sükûn ortaya çıkar (اِنَّكَ لَمِنَ الْمُرْسَلٖينْ ۙ عَلٰي).

Bu durumda med harfinden sonra geçici sükûn geldiği için medd-i ârız olur.

Lam (ل) harfi, dört elif miktarı uzatılarak okunur.

Eğer kelime üzerinde durulmaz ve okumaya devam edilirse kelimenin sonu اَلْمُرْسَلٖينَ şeklinde harekeli okunarak ve bir elif miktarı uzatılarak عَلٰي kelimesine geçilir.

AÇIKLAYALIM-UYGULAYALIM

رَبِّ الْعَالَمِينَ – يَعْلَمُونَ – مِنَ النَّارِ

Yukarıda geçen medd-i ârızları örnekteki gibi açıklayınız ve tecvidli olarak okuyunuz.

3.5. Medd-i Lâzım

Med harfinden sonra lâzımî sükûn gelirse **medd-i lâzım** olur. Bir başka ifadeyle med harfinden sonra cezimli veya şeddeli bir harf gelirse medd-i lâzım olur.

Medd-i lâzım asli med üzerine üç elif ilave edilerek dört elif miktarı uzatılır.

Örnek: وَلَا الضَّالّٖينَ

Bu örnekte:

Dad (ض) harfinden sonraki elif (ا) med harfidir.

Med harfinden sonra şeddeli lam harfi (لْ لِ = لّ) gelmiştir. Şeddeli harflerdeki sükûn da lâzımî sükûndur.

Bu durumda med harfinden sonra lâzımî sükûn geldiği için medd-i lâzım olur.

Dad (ض) harfi, dört elif miktarı uzatılarak okunur.

Örnek : يٰسٓ

Mukatta'a harflerinden olan bu örneğin açılımı يَا سٖينْ dir.

سٖينْ deki ya (ي) med harfidir.

Med harfinden sonra cezimli nun (نْ) gelmiştir. Cezimli harflerin sükûnu da lâzımî sükûndur.

Bu durumda med harfinden sonra lâzımî sükûn geldiği için medd-i lâzım olur.

Sin (س) harfi, dört elif miktarı uzatılarak okunur.

NOT EDELİM

Medd-i lâzım kendi içerisinde dörde ayrılır:

1. Medd-i Lâzım Kelimeyi Müsakkale: Aynı kelimede med harfinden sonra med sebebi olan lâzımî sükûnun şeddeli olarak gelmesiyle oluşur.

Örnek: لَا تُضَٓارَّ

2. Medd-i Lâzım Kelimeyi Muhaffefe: Aynı kelimede med harfinden sonra med sebebi olan lâzımî sükûnun cezimli olarak gelmesiyle oluşur.

Örnek: آٰلْـٰٔنَ

3. Medd-i Lâzım Harfi Müsakkale: Med harfinden sonra med sebebi olan lâzımî sükûn ayrı bir harfte şeddeli olarak gelmesiyle oluşur.

Örnek: الٓمٓ (أَلِفْ لَٓامّٖيمْ)

4. Medd-i Lâzım Harfi Muhaffefe: Med harfinden sonra med sebebi olan lâzımî sükûn başka bir harfte cezimli olarak gelmesiyle oluşur.

Örnek: قٓ (قَٓافْ)

3.6. Medd-i Lîn

Üstün harekeden sonra gelen cezimli vav (ـَوْ) ve cezimli ya (ـَيْ) harflerine **lîn harfi** denir. Örneğin نَوْمٌ kelimesindeki vav ve خَيْرٌ kelimesindeki ya harfi, lîn harfidir.

Lîn harfinin bulunduğu kelime üzerinde vakıf yapıldığında (durulduğunda) lîn harfinden hemen sonra sükûn olduysa medd-i lîn meydana gelir ve lîn harfi uzatılarak okunur. Uzatma harekede değil, lîn harfinin mahrecinde yapılır.

Medd-i lînin sükûnu, lâzımî sükûn ya da ârızî sükûn olabilir. Kur'an-ı Kerim'de sadece iki yerde lîn harfinin sükûnu lâzımîdir. Bunlardan biri Meryem suresinin başındaki كٓهٰيٰعٓصٓ ayeti, diğeri ise Şûrâ suresinin başındaki عٓسٓقٓ ayetidir. Bu ayetlerdeki ayn (عٓ = عَيْنْ) lafızlarının sükûnu, lâzımî sükûndur.[5] Bu kelimeler okunurken tûl okuyuşta üç elif, tevassut okuyuşta da iki elif miktarı uzatılır. Bu iki yer dışında kalan medd-i lînlerin sükûnu ise ârizî sükûndur.

Medd-i lînin sükûnu, ârizî sükûn olursa, hızlı okuyuşta en az uzatma miktarı bir elif miktarı kadar olabilir. Orta okuyuşta iki elif, yavaş okuyuşta ise üç elif miktarı uzatılır.[6]

Örnek: مِنْ خَوْفٍ

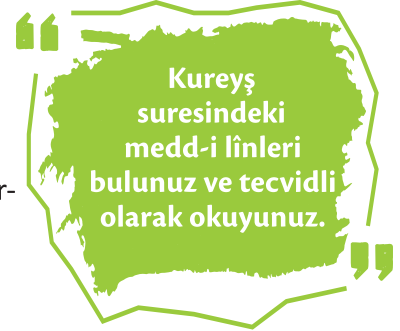
Bu örnekte:

Vav (و) lîn harfidir.

Kelimede durulduğunda, fe (ف) harfinin üzerinde ârızî bir sükûn ortaya çıkar.

Bu durumda lîn harfinden sonra sükûn geldiği için medd-i lîn olur.

Vav (و) harfi üç elif miktarı uzatılarak okunur.

AÇIKLAYALIM-UYGULAYALIM

نَوْمٌ – دَآئِرَةُ السَّوْءِ – حَذَرَ الْمَوْتِ – عَلَيْهِ – جَنَّتَيْنِ – بِالْغَيْبِ

Yukarıdaki kelimelerde geçen medd-i lînleri, örnekteki gibi açıklayınız ve tecvidli olarak okuyunuz.

4. Tenvin ve Sakin Nun

Tenvin, sözlükte "nunlamak" anlamına gelir. Kelimelerin sonuna gelen ve cezimli nun sesi veren iki üstün (ـً), iki esre (ـٍ) ve iki ötreye (ـٌ) **tenvin** denir.

Tenvindeki cezimli nun sadece okuyuşta vardır, yazıda görülmez. Ayrıca bu nun vasıl (geçiş) hâlinde ortaya çıkar, vakıf (durma) hâlide kaybolur, okunmaz.

Örnek: اَحَدًا اَحَدَا – اَحَدٌ اَحَدْ – اَحَدٍ اَحَدْ

Kelimenin ortasında veya sonunda bulunan cezimli nuna da **sakin (harekesi olmayan) nun** denir.

Örnek: مَنْ – اَنْعَمْتَ

NOT EDELİM

Bir kelimede tenvin veya sakin nun varsa mutlaka orada dört tecvid kuralından biri bulunur.

Bunlar; ihfa, izhar, iklab ve idgamdır.

5 İsmail Karaçam, Kur'an-ı Kerim'in Faziletleri ve Okunma Kaideleri, s. 309.
6 Abdurrahman Çetin, Kur'an Okuma Esasları, s. 219.

5. İhfa

İhfa sözlükte "gizlemek" anlamına gelir.

Tenvin veya sakin nundan sonra nun sesinin asıl mahrecinin gizlenerek bir sonraki harfe katılmadan ve o harften tamamen ayırmadan okunmasına **ihfa** denir.

Tenvin veya sakin nundan sonra aşağıdaki 15 harften biri gelirse ihfa yapmak vacip olur:

NOT EDELİM

Sesin genizden (burun boşluğundan) getirilmesine **gunne** denir.

ت ث ج د ذ ز س ش ص ض ط ظ ف ق ك

Bunlar aşağıdaki Arapça beytin ilk harflerinde toplanmıştır:

صِفْ ذَا ثَنَا جُودَ شَخْصٍ قَدْ سَمَا كَرَمَا   ضَعْ ظَالِمًا زِدْ تُقًا دُمْ طَالِبًا فَتَرَي

İhfa'lı okuyuşta:

1. Dil damağa veya üst ön dişlere yapışmaz, doğal hâlinde serbest bırakılır ve arada hafif boşluk bırakılır.
2. Ses hem ağızdan hem de burundan (genizden) gelir.
3. Tenvin veya sakin nun gunneli okunur.
4. Gunneli okuyuş bir buçuk elif miktarı tutulur.[7]

Örnek: مَنْ ذَا الَّذِي

Bu örnekte:

- Birinci kelimenin sonunda sakin nun vardır.
- Tenvinden sonra ihfa harflerinden zel (ذ) harfi gelmiştir.
- Bu durumda ihfa meydana gelir.
- Tenvinin nunu gizlenir ve ses genizden getirilerek bir buçuk elif miktarı tutulur.

AÇIKLAYALIM-UYGULAYALIM

جَنَّاتٍ تَجْرِي ـ وَ فَتْحٌ قَرِيبٌ ـ اٰيَةٌ فِي ـ لَنْ تُغْنِيَ ـ فَمَنْ ثَقُلَتْ ـ اِنْ كُنْتُمْ

Yukarıda geçen ihfaları örnekteki gibi açıklayınız ve kelimeleri tecvidli olarak okuyunuz.

6. İzhar

İzhar sözlükte "açığa çıkarmak" anlamına gelir. Tenvin veya sakin nundan sonra boğaz harflerinden biri geldiğinde, iki harfin arasının birbirinden ayrılarak nun sesinin açık bir şekilde okunmasına **izhar** denir. İzharın hükmü vaciptir.

İzhar ya da boğaz harfleri altıdır: ا ح خ ع غ هـ

7 Abdurrahman Çetin, Kur'an Okuma Esasları, s. 159.

İzhar'lı okuyuşta:

1. Nun sesi asıl mahrecinden çıkarılır, gunne yapılmaz.
2. Nun sesi tutulmadan hemen bir sonraki harfe geçilir.

Örnek: رَسُولٌ أَمِينٌ

Bu örnekte:

Birinci kelimenin sonunda tenvin (ٌ) vardır.
Sakin nundan sonra elif (ا) harfi gelmiştir.

- Bu durumda izhar meydana gelir.
- Nun harfi açık bir şekilde okunur, gunne yapılmaz.

AÇIKLAYALIM-UYGULAYALIM

أَنْعَمْتَ – وَانْحَرْ – فَاِنْ اَسْلَمُوا – نَبَاتًا حَسَنًا – عَزِيزٌ غَفُورٌ – جُرُفٍ هَارٍ

Yukarıda geçen izharları örnekteki gibi açıklayınız ve bu kelimeleri tecvidli olarak okuyunuz.

7. İklab

İklab sözlükte "çevirmek, döndürmek, bir harfi başka bir harfe dönüştürmek" gibi anlamlara gelir. Tenvin veya sakin nundan sonra harekeli be (ب) harfi geldiğinde, nun (ن) harfinin, mim (م) harfine çevrilerek okunmasına **iklab** denir. İklabın hükmü de vaciptir.

İklab'lı okuyuşta:

1. Nun harfi mim harfine çevrilir.
2. Dil doğal hâlindeyken mim sesi genizden getirilerek gunneli okunur.
3. Gunneli okuyuş, dudakları bastırmadan bir buçuk elif miktarı tutulur.[8]

Örnek: تُنْبِتُ

Bu örnekte:

- Birinci kelimenin sonunda sakin nun harfi vardır. Tenvinden sonra harekeli be (ب) harfi gelmiştir.
- Bu durumda iklab meydana gelir.
- Sakin nunun, nun (ن) sesi, mim (م) sesine çevrilir. Dudakları bastırmadan ses genizden getirilir ve bir buçuk elif miktarı tutulur.

UYGULAYALIM

اَنْبِؤُنِي – لَيُنْبَذَنَّ – مِنْ بَيْنِهِمْ – بَغْيًا بَيْنَهُمْ – بَصِيرٌ بِالْعِبَادِ – صُمٌّ بُكْمٌ

Yukarıda geçen iklabları örnekteki gibi açıklayınız ve kelimeleri tecvidli olarak okuyunuz.

8 İsmail Karaçam, Kur'an-ı Kerim'in Faziletleri ve Okunma Kaideleri, s. 350.

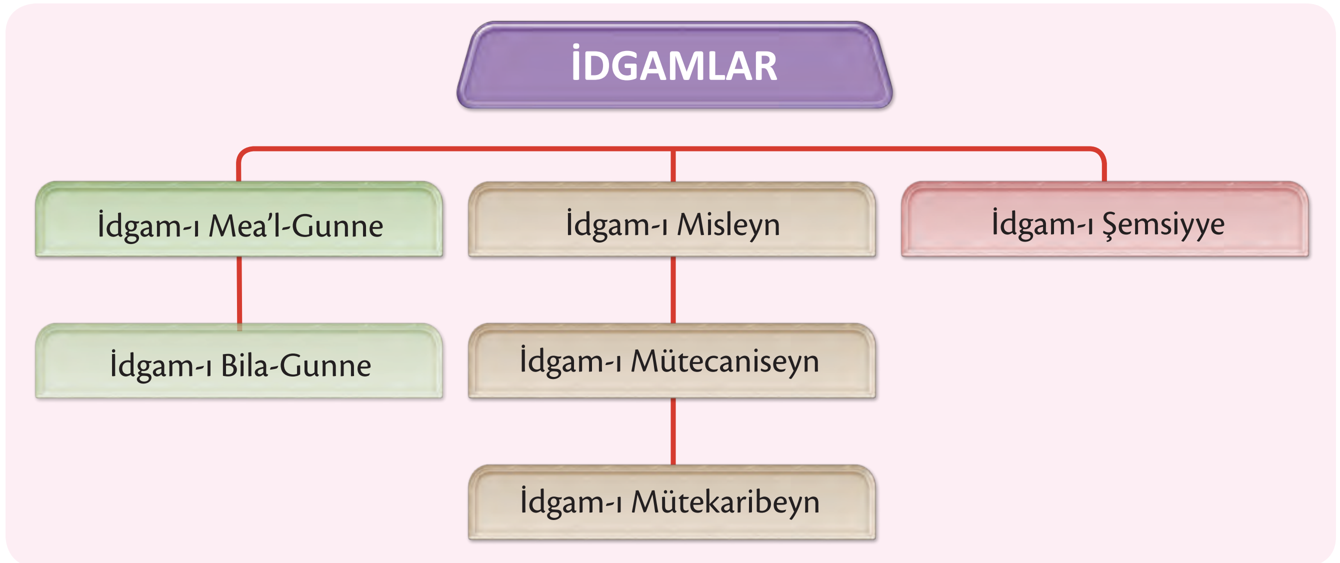
8. İdgamlar

İdgam sözlükte "bir şeyi diğerine katmak" anlamına gelmektedir. Birbirinin aynı veya mahreç ya da sıfat bakımından birbirine benzer veya yakın olan iki harften, sakin olan birinci harfin, harekeli olan ikinci harfe katılarak şeddeli okunmasına **idgam** denir.

Altı çeşit idgam vardır. Bunlardan ikisi tenvin ve sakin nunla, üçü diğer harflerle ilgilidir. Biri de elif lam (ال) takısından sonra meydana gelir.

İdgamın oluşması için;

- İdgam edilecek harfler, birbirinin aynı veya mahreç ya da sıfat bakımından birbirine benzer veya yakın olmalı,
- İdgam edilecek harflerden birincisi sakin, ikincisi harekeli olmalı,
- İdgam edilecek harfler yanyana olmalı, aralarına idgam yapılmasına engel başka bir harf girmemelidir.[9]

8.1. İdgam-ı Mea'l-Gunne

Tenvin veya sakin nundan sonra و, ن, م, ي harflerinden (يَمْنُو) biri gelirse idgam-ı mea'l-gunne olur. İdgam-ı mea'l-gunne, gunneli idgam demektir. Genizden gelen bir sesle (gunne) idgam yaparak okunur.

İdgam-ı mea'l-gunnede:

1. Tenvin veya sakin nun, kendinden sonraki harfe katılarak harf şeddelenir ve gunneli olarak okunur.
2. Gunneli okuyuş bir buçuk elif miktarı tutulur.[10]

Örnek: مَنْ يَعْمَلْ

Bu örnekte:

- Birinci kelimenin sonunda sakin nun vardır.
- Sakin nundan sonra ya (ي) harfi gelmiştir. Bu durumda idgam-ı me'al-gunne olur.
- Nun harfi ya harfine katılarak şeddelenir (مَيَّعْمَلْ).

9 Abdurrahman Çetin, Kur'an Okuma Esasları, s. 228.
10 Abdurrahman Çetin, Kur'an Okuma Esasları, s. 167.

AÇIKLAYALIM-UYGULAYALIM

مَنْ يَشَٓاءُ – مِنْ مِثْلِهِ – مِنْ وَالٍ – عِظَامًا نَخِرَةً – نَصْرٌ مِنَ اللّٰهِ – حَسَنٍ وَاَنْبَتَهَا

Yukarıda geçen idgam-ı mea'l-gunneleri örnekteki gibi açıklayınız ve kelimeleri tecvidli olarak okuyunuz.

NOT EDELİM

İdgam-ı mea'l-gunnede sakin nun ile يَمْنُو kelimesinde geçen harflerinin farklı kelimelerde olması şart olduğu için بُنْيَانٌ صِنْوَانٌ قِنْوَانٌ دُنْيَا kelimelerinde idgam yapılmaz. Bu kelimeler, izhar yapılarak okunur ve "tek kelime üzerinde yapılan izhar" (**izhar-ı kelime-i vahide**) adını alır.

8.2. İdgam-ı Bila-Gunne

Tenvin veya sakin nundan sonra ل ve ر kısaca (لَرْ) harflerinden biri gelirse idgam-ı bila-gunne olur. İdgam-ı bila-gunne, gunnesiz idgam demektir.

İdgam-ı bila-gunnede:

1. Tenvin veya sakin nun, kendinden sonraki harfe katılır ve harf şeddelenerek okunur.
2. Şeddelenen idgam harfi gunnesiz okunur.

Örnek: مُحَمَّدٌ رَسُولُ اللّٰهِ

Bu örnekte:

- Birinci kelimenin sonunda tenvin (ـٌ) vardır.
- Tenvinden sonra ra (ر) harfi gelmiştir.
- Bu durumda idgam-ı bila-gunne olur.
- Tenvinin nunu, ra harfine katılarak şeddelenerek okunur (مُحَمَّدُ رَّسُولُ اللّٰهِ).
- Gunne yapılmaz.

AÇIKLAYALIM-UYGULAYALIM

وَلٰكِنْ رَسُولَ اللّٰهِ – مِنْ رَبِّكُمْ – غَفُورٌ رَحِيمٌ – مُصَدِّقًا لِمَا – بَشَرًا رَسُولًا – مِدَادًا لِكَلِمَاتِهِ

Yukarıda geçen idgam-ı bila-gunneleri örnekteki gibi açıklayınız ve kelimeleri tecvidli olarak okuyunuz.

8.3. İdgam-ı Misleyn

Mahreçleri ve sıfatları aynı olan iki harften birincisi sakin (cezimli), ikincisi harekeli olarak bir araya gelirse **idgam-ı misleyn** olur. Bu durumda birinci harf ikinci harfe katılarak şeddeli olarak okunur.

Örnek: اِضْرِبْ بِعَصَاكَ

Bu örnekte:

- اِضْرِبْ kelimesinin sonunda cezimli be (بْ) harfi vardır.
- Cezimli be harfinden sonra بِعَصَاكَ kelimesinin başında harekeli be (بِ) gelmiştir.
- Bu durumda idgam-ı misleyn olur.
- Cezimli be (بْ) harfi harekeli be harfine katılarak şeddeliymiş gibi اِضْرِبّعَصَاكَ şeklinde okunur. Harflerin arası ayrılmaz.

NOT EDELİM

İdgam-ı misleyn kendi içerisinde ikiye ayrılır. Bunlar; idgam-ı misleyn mea'l-gunne ve idgam-ı misleyn bila-gunnedir.

İdgam-ı misleyn mea'l-gunne: Mim (م) ve nun (ن) harfleri ile yapılan idgamdır. İdgam-ı misleyn mea'l-gunne, bir buçuk elif miktarı tutularak gunneli olarak okunur. Şeddeli nun ve şeddeli mim harfleri de bu gruba girer.

Örnek: اِنَّ– فِي قُلُوبِهِمْ مَرَضٌ– وَمَنْ نُعَمِّرْهُ –وَمِمَّا

İdgam-ı misleyn bila-gunne: Mim (م) ve nun (ن) dışında kalan diğer harflerin birbirine idgam edilmesiyle yapılan idgamdır. İdgam-ı misleyn bila-gunnede idgam yapılır, ancak gunne yapılmaz ve harfler tutulmaz.

Örnek: بَلْ لَجُّوا – قَدْ دَخَلُوا

AÇIKLAYALIM-UYGULAYALIM

مِنْ نَارٍ– لَهُمْ مَغْفِرَةٌ– عَلَيْهِمْ مُؤْصَدَةٌ– اِذْ ذَهَبَ– اٰوَوْا وَنَصَرُوا– فَمَا رَبِحَتْ تِجَارَتُهُمْ

Yukarıda geçen idgam-ı misleynleri örnekteki gibi açıklayınız. Kelimeleri tecvidli olarak okuyunuz.

8.4. İdgam-ı Mütecaniseyn

Mütecaniseyn sözlükte "benzer veya aynı türden iki şey" anlamına gelir.

Mahreçleri bir, sıfatları farklı olan harflerin birincisi sakin, ikincisi harekeli olarak gelmesiyle birinci harfin ikinci harfe katılarak okunmasına **idgam-ı mütecaniseyn** denir.

Mahreçleri bir, sıfatları farklı olan bu harfler üç grupta toplanır:

İdgam her bir grubun kendi içinde gerçekleşir. Sakin olan birinci harf, harekeli olan ikinci harfe katılarak şeddeli okunur.

1. ظ ذ ث

2. ط د ت

3. ب م

Örnek: إِذْ هَمَّتْ طَائِفَتَانِ

Bu örnekte:

- Birinci kelimenin sonunda cezimli te (تْ) harfi vardır.
- İkinci kelimenin ilk harfi de harekeli tı/ta (طَ) harfidir.
- Bu durumda mahreçleri aynı, sıfatları farklı olan harf gruplarından te (ت) ile tı/ta (ط) harfleri bir araya geldiği için idgam-ı mütecaniseyn olur.
- Cezimli harf harekeli harfe katılarak şeddeli tı/ta (إِذْ هَمَّطَّائِفَتَانِ) şeklinde okunur. Te (ت) sesi çıkarılmaz.

NOT EDELİM

م harfi ب harfinden önce gelirse, dudak ihfası (ihfa-i şefevî) olur.

عليْهِمْ بِوَكِيلٍ

Örnek: يَا بُنَيَّ ارْكَبْ مَعَنَا
ادغام

Bu örnekte:

- Birinci kelimenin sonunda sakin "ba" (بْ) harfi vardır.
- İkinci kelimenin başında ise harekeli "mim" (مَ) harfi vardır.
- Bu durumda birici harf ikinci harfe katılır ve idgam yapılılarak okunur.
- "Ba" ve "mim" harfinin bir araya gelmesiyle oluşan idgam çeşidi Kur'an'ı Kerim'de sadece Hûd suresinin 42. ayetinde geçmektedir.

AÇIKLAYALIM-UYGULAYALIM

اِذْ ظَلَمُوا – يَلْهَثْ ذٰلِكَ (*) – اَثْقَلَتْ دَعَوَا اللّٰهَ – عَبَدْتُمْ – فَرَّطْتُمْ – وَدَّتْ طَائِفَةٌ

Yukarıda geçen idgam-ı mütecaniseynleri örnekteki gibi açıklayınız. Kelimeleri tecvidli olarak okuyunuz.

* Kur'an-ı Kerim'de sadece A'râf suresi 176. ayette vardır.

8.5. İdgam-ı Mütekaribeyn

Mütekaribeyn sözlükte "birbirine yakın iki şey" anlamına gelir. Mahreçleri ve sıfatları birbirine yakın olan harflerin birbirine katılarak okunmasına **idgam-ı mütekaribeyn** denir.

Bu harfler iki grupta toplanır:

1. ك ق	2. ر ل

İdgam her bir grubun kendi içinde gerçekleşir. Sakin olan birinci harf, harekeli olan ikinci harfe katılarak şeddeli okunur.

"Kaf" (ق) ve "kef" (ك) harf grubuyla ilgili Kur'an'ı Kerim'de tek örnek Mürselât suresinin 20. ayetinde geçen اَلَمْ نَخْلُقْكُمْ kelimesidir.

Örnek: بَلْ رَفَعَهُ اللّٰهُ

Bu örnekte:

- Birinci kelimenin sonunda cezimli lam (لْ) harfi vardır.
- İkinci kelimenin başında da harekeli ra (رَ) harfi gelmiştir.
- Bu durumda mahreçlerinde ve sıfatlarında yakınlığı olan harf gruplarından lam harfinden sonra ra harfi geldiği için idgam-ı mütekaribeyn olur.
- Cezimli lam (لْ) harfi, ra (رَ) harfine katılarak (بَرَّفَعَهُ اللّٰهُ) şeklinde şeddeli okunur. Lam harfi okunmaz.

NOT EDELİM

Lam ve ra harfleri arasında idgam yapabilmek için lam harfinin önce gelmesi gerekir.

وَاسْتَغْفِرْ لِذَنْبِكَ ve رَبَّنَا اغْفِرْ لٖي örneklerinde olduğu gibi, ra (ر) harfi önce gelirse idgam yapılmaz.

AÇIKLAYALIM-UYGULAYALIM

قُلْ رَبِّ – اَلَمْ نَخْلُقْكُمْ

Yukarıda geçen idgam-ı mütekaribeynleri örnekteki gibi açıklayınız. Kelimeleri tecvidli olarak okuyunuz.

8.6. İdgam-ı Şemsiyye

Arapça'da isimlerin başına gelen ve onları belirli (marife) yapan "Elif lam takısı"na (اَلْ) "Lâm-ı tarif" (belirlilik takısı) denir. Lâm-ı tariften sonra şemsi harflerden biri geldiğinde, lam harfi sonraki harfe katılarak şeddeli okunur. Buna **idgam-ı şemsiyye** denir.

Arap alfabesindeki harflerden on dördü şemsidir:

Şemsi harflerden önce gelen lam harfi yazıldığı hâlde okunmaz. Kendisinden sonraki şemsi harfe şedde konulur.

ت ث د ذ ر ز س ش ص ض ط ظ ل ن

Örnek: اَلشَّمْسُ

Bu örnekte:

- Kelimenin başında elif lam takısı (اَلْ) vardır.
- Elif lam takısından sonra şemsi harflerden şın (ش) gelmiştir.
- Bu durumda idgam-ı şemsiyye meydana gelir.
- Elif lam takısının lamı okunmaz. Şın harfi (اَلشَّ) şeklinde şeddeli olarak okunur.

NOT EDELİM

İdgam-ı şemsiyye, nun (ن) harfiyle oluşursa nun harfinde bulunan gunne sıfatı nedeniyle idgam-ı şemsiyye, bir buçuk elif miktarı tutularak okunur.

Örnek: وَالنَّجْمِ

AÇIKLAYALIM-UYGULAYALIM

اَلنَّاسُ – اَلرَّجِيمِ – اَلتَّوَّابُ – اَلرِّزْقُ – اَلذِّكْرُ – اَلصَّبْرُ

Yukarıdaki idgam-ı şemsiyye olan kelimeleri örnekteki gibi açıklayınız ve kelimeleri tecvidli olarak okuyunuz.

8.7. İzhar-ı Kameriyye

Lâm-ı tariften sonra kameri harflerden biri geldiğinde lam harfi kendinden sonraki harfe katılmadan açık bir şekilde okunur. Buna **izhar-ı kameriyye** denir.

Arap alfabesinde şemsi harflerin dışında kalan on dört harfe, **kameri harfler** denir. Bunlar;

اِبْغِ حَجَّكَ وَخَفْ عَقِيمَهُ cümlesinde bir araya getirilen ا ب ج ح خ ع غ ف ق ك م و هـ ي harfleridir.

Örnek: اَلْقَمَرُ

Bu örnekte:

- Kelimenin başında elif lam takısı (اَلْ) vardır.
- Elif lam takısından sonra kameri harflerden kaf (ق) gelmiştir.
- Bu durumda izhar-ı kameriyye meydana gelir.
- Elif lam takısının lamı, cezimli ve açık bir şekilde okunur. İdgam yapılmaz.

AÇIKLAYALIM-UYGULAYALIM

اَلْحَمْدُ – اَلْخَيْرُ – اَلْكِتَابُ – اَلْمُلْكُ – وَالْعَصْرِ – اَلْغَيْبُ

Yukarıdaki izhar-ı kameriyye olan kelimeleri örnekteki gibi açıklayınız ve kelimeleri tecvidli olarak okuyunuz.

9. Sakin Mim'in Okunuş Şekilleri

Cezimli mim (مْ) harfine "sakin mim" denir. Sakin mimin okunuşuyla ilgili üç tecvid kuralı vardır:

1. Sakin mimden sonra harekeli mim harfi gelirse **idgam-ı misleyn mea'l-gunne** olur.

Bu durumda;

- İki mim harfi birbirine katılarak şeddelenir.
- Şeddeli mim harfi gunneli okunur.
- Gunneli okuyuş, bir buçuk elif miktarı tutularak yapılır.

Örnek: فِي قُلُوبِهِمْ مَرَضٌ

2. Sakin mim (مْ) den sonra harekeli be (ب) harfi gelirse **dudak ihfası (ihfa-i şefevî)** olur.

Bu durumda;

- Sakin mim gunneli okunur.
- Gunneli okuyuş, dudakları fazla bastırmadan bir buçuk elif miktarı tutularak yapılır.

Örnek: تَرْمِيهِمْ بِحِجَارَةٍ

Bu örnekte:

- Birinci kelimenin sonunda sakin mim (مْ) vardır.
- İkinci kelimenin başında be (ب) harfi gelmiştir.
- Bu durumda ihfa-ı şefevî (dudak ihfası) meydana gelir.
- Sakin mim sesi dudakları bastırmadan genizden getirilir ve mim harfi bir buçuk elif miktarı tutularak okunur.

3. Sakin mimden sonra mim ve be'nin dışındaki diğer harflerden biri gelirse **sakin mimin izharı (izhar-ı şefevî)** olur.

Bu durumda;

- Sakin mimde idgam yapılmaz.
- Gunne yapılmaz. İzharda olduğu gibi harf, cezimli ve tutulmadan okunur.

Örnek: لَكُمْ دِينُكُمْ

AÇIKLAYALIM-UYGULAYALIM

جَآئَتْهُمْ رُسُلُنَا – وَهُمْ فِيهَا – اِنَّ رَبَّهُمْ بِهِمْ

أَنَّهُمْ مُلاَقُوا – كَمْ مِنْ فِئَةٍ – ذَلِكُمْ بَلاَءٌ

Yukarıdaki sakin mim'in okunuşu ile kelimeleri örnekteki gibi açıklayınız ve kelimeleri tecvidli olarak okuyunuz.

10. Kalkale

Sözlükte "sarsmak, depreştirmek, kımıldatmak" anlamına gelir.

د, ج, ب, ط, ق (قُطْبُ جَدٍ) harflerinden biri kelimenin ortasında veya sonunda cezimli olarak geldiğinde ya da bu harfler üzerinde vakıf yapıldığında (duruldüğunda) harflerin mahrecinin kuvvetli bir şekilde sarsılmasına yani vurgulu tonla okunmasına **kalkale** denir. Kalkale yapmanın hükmü vaciptir.

Kalkale yaparken:

- Kalkale sesi, bir önceki harfin harekesine uygun çıkarılır.
- Kalkale harfine hareke verilmez.

Örnek: يَدْخُلُونَ

Bu örnekte:

- د, ج, ب, ط, ق harflerinden dal (د) harfi cezimli olarak geldiği için kalkale vardır.
- Dal (د) harfi kendinden önceki harfin harekesine uygun olarak vurgulu bir ses tonuyla okunur.

NOT EDELİM

- Harekeli olan kalkale harflerinin üzerinde cezimli olarak durulduğunda yine kalkale olur.

Örnek:

قُلْ هُوَ اللّٰهُ أَحَدٌ ١ اَللّٰهُ الصَّمَدُ ٢ لَمْ يَلِدْ وَلَمْ يُولَدْ ٣ وَلَمْ يَكُنْ لَهُ كُفُوًا أَحَدٌ ٤

AÇIKLAYALIM-UYGULAYALIM

يَقْتُلُونَ – اَطْعَمَهُمْ – سُبْحَانَكَ – تَجْرِي – فَادْعُ لَنَا

Yukarıda geçen kalkaleleri örnekteki gibi açıklayınız ve kelimeleri tecvidli olarak okuyunuz.

11. Ra'nın Hükümleri

Kur'an-ı Kerim tilavetinde ra (ر) harfinin kendine özgü okunuşu vardır. Ra harfi harekesine veya kendinden önceki ve sonraki harflerin durumuna göre kalın ya da ince okunabilir, bazen de hem kalın hem de ince okunabilir. Ra harfi ile ilgili tecvid kurallarını üç bölümde inceleyebiliriz.

A. Ra Harfinin Kalın Okunduğu Durumlar

1. Ra harfinin harekesi üstün veya ötre ise kalın okunur.

Örnek: اَلَمْ تَرَ يَمُرُّ

2. Ra harfi sakin olursa kendinden önceki harfin harekesine bakılır, üstün veya ötre ise ra kalın okunur.

Örnek: وَانْحَرْ فَانْصُرْنَا

3. Hem ra harfi hem de ra harfinden önceki harf sakin olursa daha önceki harfin harekesine bakılır, bu harfin harekesi üstün veya ötre ise ra kalın okunur.

Örnek: شَكُورْ وَالْعَصْرْ

4. Ra harfi sakin olup kendinden önceki harf esreli olursa ve ra'dan sonra isti'lâ harfleri denilen kalın harflerden (خُصَّ ضَغْطٍ قِظْ) kelimelerinde geçen harflerden birisi gelirse ra kalın okunur.

Örnek: فِرْقَةٍ مِرْصَادٍ

5. Ra harfi sakin olur ve kendinden önce de arızî (sonradan oluşan) esreli vasıl hemzesi gelirse ra kalın okunur. Bir önceki kelimeyle birleştirilmiş olsa da kalın okunur.

Örnek: اِرْجِعِي لِمَنِ ارْتَضَي

NOT EDELİM

Kelime başında bulunan ve kelimenin kökünden olmayan yalnız yazıldığı zaman okunan, başka harften sonra geldiğinde okunmayan hemzeye **vasıl hemzesi** denir.

Örnek:

وَاعْفُ عَنَّا وَاغْفِرْ لَنَا وَارْحَمْنَا أَنْتَ مَوْلَانَا فَانْصُرْنَا عَلَى الْقَوْمِ الْكَافِرِينَ

B. Ra Harfinin İnce Okunduğu Durumlar

1. Ra harfinin harekesi esre ise ince okunur.

Örnek: رِحْلَةَ رِجَالٌ

2. Ra harfi sakin olursa kendinden önceki harfin harekesine bakılır, esre ise ra ince okunur.

Örnek: فَذَكِّرْ وَاسْتَغْفِرْهُ

3. Hem ra harfi hem de ra harfinden önceki harf sakin olursa daha önceki harfin harekesine bakılır, esre ise ra ince okunur.

Örnek: خَبِيرْ حِجْرْ

4. Ra harfi sakin, kendinden önce lin harflerinden ya (ي) olursa ra ince okunur. Başka bir ifadeyle lîn harfi olan ya'dan sonra gelen ra harfi üzerinde durulursa ra ince okunur.

Örnek: سَيْرْ خَيْرْ

C. Ra Harfinin Kalın ve İnce Okunabildiği Durumlar

Kalın ve ince okunduğu yerlerin dışında kalan ve az sayıda örneği bulunan aşağıdaki üç durumda ise sakin ra harfi (رْ) hem kalın hem de ince okunabilir:[11]

1. İsti'lâ harfi harekesi esre olduğu zaman ra kalın ya da ince okunabilir.

Örnek: كُلُّ فِرْقٍ

2. Ra harfi sakin olur, kendinden önce sakin ta (ـطْ) veya sakin sad (ـصْ) harfi bulunur ve bundan önceki harfler de esreli olursa ra kalın veya ince okunabilir.

Örnek: عَيْنَ الْقِطْرْ مِنْ مِصْرْ

3. Ra harfi üzerinde durulduğunda ra kalın veya ince okunabilir.

Örnek: فَاَسْرِ اَنْ اَسْرِ اِذَا يَسْرِ

11 Abdurrahman Çetin, Kur'an Okuma Esasları, s. 181.

AÇIKLAYALIM - UYGULAYALIM

اَلرَّحِيمُ – مَرْيَمُ – فَذْكُرِ اسْمَ – وَ اسْتَغْفِرْهُ – لَبِالْمِرْصَادِ – اَمِ ارْتَابُوا

Yukarıda geçen ra harflerinin okunuş kurallarını açıklayınız ve kelimeleri tecvidli olarak okuyunuz.

12. Lafzatullah’taki Lam Harfinin Okunuşu

Lafzatullah, “Allah lafzı” demektir. Buna "lafza-i celal" (yüce kelime) de denilir.

Lam harfi aslında ince harflerdendir. Bu harf, Allah lafzında iki şekilde okunur:

1. Lâm harfinden (ل) önceki harfin harekesi üstün veya ötre olursa lâm harfi kalın okunur.

Örnek:

هُوَ اللّٰهُ — نَصْرُ اللّٰهِ

2. Lâm harfinden (ل) önceki harfin harekesi esre ise lâm harfi ince okunur.

Örnek:

بِسْمِ اللّٰهِ — أَلْحَمْدُ لِلّٰهِ

AÇIKLAYALIM - UYGULAYALIM

قَالَ اللّٰهُ – رَسُولُ لِلّٰهِ – وَ إِذْ قَالَ اللّٰهُمَّ – فِي سَبِيلِ لِلّٰهِ – قُلِ اللّٰهُمَّ – اِتَّقِ اللّٰهَ

Yukarıda geçen lafzatullah ifadelerindeki lam harfinin okunuşunu, örnekteki gibi açıklayınız ve kelimeleri tecvidli olarak okuyunuz.

13. Sekte

Sözlükte “susmak, konuşmayı ve okumayı kesmek” anlamına gelen **sekte**; Kur’an okurken nefes almadan sesi bir müddet kesip okumaya devam etmektir. Sekte yapılacak yerde ses kesilir ve kısa bir süre bekledikten sonra okumaya devam edilir. İmam Asım kıraatında dört yerde sekte yapılır.

1. Yâsîn suresinin 52. ayetinde:

مِنْ مَرْقَدِنَا ۜ هٰذَا
سكتة

2. Mutaffifîn suresinin 14. ayetinde:

كَلَّا بَلْ رَانَ
سكتة

3. Kıyâme suresinin 27. ayetinde:

وَقِيلَ مَنْ رَاقٍ
سكتة

4. Kehf suresinin 1 ve 2. ayetleri arasında:

عِوَجًا ۝ قَيِّمًا
سكتة

Örnek: مِنْ مَرْقَدِنَا هٰذَا
سكتة

Bu örnekte:

- مَرْقَدِنَا kelimesi ile هٰذَا kelimesi arasında sekte işareti vardır.
- Bu durumda مِنْ مَرْقَدِنَا okunduktan sonra ses kesilir, nefes almadan هٰذَا kelimesi okunarak kıraata devam edilir.

NOT EDELİM

Kehf suresinin 1. ayetinde sekte yapılacak yer ayet sonunda olduğu için durulur ve sekte yapılmaz. Fakat ayetler birleştirilmek istenirse عِوَجًا kelimesinde medd-i tabiî yapılarak elif üzerinde durulur, sekte yapılır ve nefes almadan عِوَجًا ۝ قَيِّمًا şeklinde okumaya devam edilir.

AÇIKLAYALIM-UYGULAYALIM

كَلَّا بَلْ رَانَ – وَقِيلَ مَنْ رَاقٍ

Yukarıdaki ayetlerdeki sekteleri örnekteki gibi açıklayınız ve kelimeleri tecvidli olarak okuyunuz.

NOT EDELİM

Zamirin (ـهُ) kendine özgü bir okunuşu vardır:

1. Zamirden (ـهُ) önceki harf harekeli olduğu zaman, zamir uzatılarak okunur.

Örnek:

بَيْنَهُ - قَلْبُهُ - مِثْلِهِ - بِهِ

Bu örneklerde;

- Kelimenin sonunda zamir vardır.
- Zamirden önceki harf harekelidir.
- Bu durumda kelimenin sonundaki zamir "beynehû, kalbuhû, mislihî ve bihî" şeklinde uzatılarak okunur.

2. Zamirden (ـهُ) önceki harf cezimli veya harekesiz olduğunda zamir uzatılmaz.

Örnek:

قَتَلُوهُ - عَلَّمْنَاهُ - عَلَيْهِ - مِنْهُ

3. Zamirden (ـهُ) önceki harf harekeli olduğu hâlde geçiş yapılarak sonraki bir kelimeye bağlanırsa zamir uzatılmadan okunur.

Örnek:

لَهُ اتَّقِ اللّٰهَ - عَلَّمَهُ اللّٰهُ- أَنَّهُ الْحَقُّ - لَهُ الْمُلْكُ

4. Bazı kelimelerdeki ـهُ 'ler ise zamir olmayıp kelimenin aslından olduğu için uzatılmadan okunur.

Örnek:

لَمْ يَنْتَهِ - لَمْ تَنْتَهِ - مَا نَفْقَهُ - فَوَاكِهُ

5. Zümer suresinin 7. ayetindeki يَرْضَهُ لَكُمْ lafzında bulunan zamir uzatılmadan zayıf bir sesle ve hızlıca okunur. Bu okuma şekline **ihtilas** denir.

ÜNİTEMİZİ DEĞERLENDİRELİM

A. Aşağıdaki çoktan seçmeli soruların doğru cevaplarını işaretleyiniz.

1. Med harfinden sonra hemze gelir ve hemze ile med harfi aynı kelimede bulunursa aşağıdaki tecvid kurallarından hangisi uygulanır?

A) Medd-i tabiî

B) Medd-i muttasıl

C) Medd-i munfasıl

D) Medd-i lîn

E) Medd-i ârız

2. تَاْمُرُٓونِّي kelimesinde aşağıdaki tecvid kurallarından hangileri vardır?

A) Medd-i munfasıl ve medd-i tabiî

B) Medd-i lîn ve medd-i tabiî

C) Medd-i muttasıl ve medd-i tabiî

D) Medd-i lâzım ve medd-i tabiî

E) Medd-i ârız ve medd-i lîn

3. اِنَّ هٰذِهٖٓ اُمَّتُكُمْ ifadesinde, aşağıdaki medlerden hangisi vardır?

A) Medd-i muttasıl

B) Medd-i lîn

C) Medd-i munfasıl

D) Medd-i ârız

E) Medd-i lâzım

4. هٰٓؤُلَٓاءِ kelimesindeki medler için aşağıda verilen sıralamalardan hangisi doğrudur?

A) Medd-i muttasıl ve medd-i munfasıl

B) Medd-i muttasıl ve medd-i tabiî

C) Medd-i munfasıl ve medd-i muttasıl

D) Her ikisi de medd-i munfasıl

E) Her ikisi de medd-i muttasıl

5. I. Medd-i tabiî

II. Medd-i muttasıl

III. Medd-i munfasıl

IV. Medd-i lâzım

V. Medd-i ârız

VI. Medd-i lîn

Uzun med işareti (~) yukarıdaki med çeşitlerinden hangilerini gösterir?

A) I, II ve III B) I, III ve IV C) II, III ve IV

D) IV, V ve VI E) III, V ve VI

6. Aşağıdaki harf gruplarından hangisi idgam-ı mütekaribeyne aittir?

A) (ط) (د) (ت)

B) (ظ) (ذ) (ث)

C) (ر) (ل)

D) (م) (ب)

E) (ل) (ك) (ق)

7. Sakin mimle ilgili verilen bilgilerden hangisi yanlıştır?

A) Sakin mimden sonra ba (ب) gelirse ihfa-ı şefevî olur.

B) Sakin mimden sonra mim (م) gelirse idgam-ı misleyn me'al-gunne olur.

C) Sakin mimden sonra mim (م) ve be'nin (ب) dışındaki harfler gelirse izhar-ı şefevî olur.

D) Sakin mimden sonra nun (ن) gelirse idgam-ı misleyn mea'l-gunne olur.

E) Sakin mimden sonra be (ب) harfi geldiğinde gunneli okuyuş gerçekleşir.

8. Ra harfinin okunuşu ile ilgili verilen kurallardan hangisi doğru değildir?

A) Ra harfinin harekesi üstün veya ötre ise kalın, esre ise ince okunur.

B) Ra harfi sakin olup kendinden önceki harfin harekesi üstün veya ötre ise kalın, esre ise ince okunur.

C) Ra harfi sakin, ondan önceki de sakin olursa bir öncekine bakılır üstün veya ötre var ise kalın, esre varsa ince okunur.

D) Lîn harfi olan ya harfinden sonra gelen ra harfinde vakıf yapılırsa ra kalın okunur.

E) Ra harfi sakin olup kendinden önce esreli bir vasıl hemzesi gelirse ra kalın okunur.

9. Aşağıdaki seçeneklerden hangisinde sekte olan sureler doğru olarak sıralanmıştır?

A) Yâsîn, Mutaffifîn, Secde, Kıyâme

B) Kehf, Yâsîn, Kıyâme, Mutaffifîn,

C) Fussilet, Kıyâme, Yâsîn, Mücadele

D) Ankebut, Fussilet, Kehf, Ahzap

E) Mülk, Mutaffifîn, Kıyâme, Yâsîn

10. Birbirinin aynı ya da birbiriyle aynı cinsten olan veya birbirine yakınlığı bulunan iki harften sakin olanın harekeli olana katılmasına .... denir.

Yukarıdaki noktalı yere aşağıdakilerden hangisi getirilmelidir?

A) Kalkale B) Sekte C) İdgam D) İhfa E) İklab

B. Aşağıdaki bilgilerden doğru olanı "D", yanlış olanı "Y" ile işaretleyiniz.

(.....) Hem durulduğunda hem de geçildiğinde var olan sükûna, ârızî sükûn denir.

(.....) Kur'an-ı Kerim'i doğru ve güzel okuma kurallarını içeren ilme tecvid denir.

(.....) Medd-i ârız olan yerde durulmayıp geçilirse, dört elif miktarı uzatılarak geçilir.

(.....) Şeddeli olan harflerin birincisi her zaman cezimlidir.

(.....) Medd-i lâzım, normal okuyuşlarda dört elif, hızlı okuyuşlarda bir elif miktarı uzatılır.

(.....) Medd-i lîndeki uzatma, lîn harfi üzerinde yapılır.

(.....) Med harfinden sonra şeddeli bir harf gelirse medd-i ârız olur.

(.....) "Kur'an'ı tertil ile oku!" emri, tecvidli okuyuşu da içine alır.

(.....) Tenvin kelime sonlarında, sakin nun ise kelime ortasında veya sonunda olur.

(.....) Genizden (burun boşluğundan) gelen sese idgam denir.

(.....) İklabda dudaklar bastırılmadan normal bir şekilde birleştirilir.

(.....) Sakin nundan sonra nun gelirse idgam misleyn me'al-gunne olur.

(.....) Mahreçleri aynı sıfatları farklı olan harfler bir araya gelirse idgam-ı mütekaribeyn olur.

(.....) İdgam-ı şemsiye ve izhar-ı kameriye elif lam takısı ile ilgili tecvid kurallarıdır.

(.....) Kur'an'da on dört yerde sekte vardır.

C. Aşağıda numaralandırılmış kelimelerdeki tecvidleri yazınız.

اِهْدِنَا الصِّرَاطَ الْمُسْتَقِيمَ ۙ ۝ صِرَاطَ الَّذِينَ اَنْعَمْتَ عَلَيْهِمْ ۙ غَيْرِ الْمَغْضُوبِ

(1) (2) (3) (4)

عَلَيْهِمْ وَلَا الضَّٓالِّينَ ۝

(5)

مَثَلُهُمْ كَمَثَلِ الَّذِي اسْتَوْقَدَ نَارًا ۚ فَلَمَّٓا اَضَٓاءَتْ مَا حَوْلَهُ ذَهَبَ اللّٰهُ بِنُورِهِمْ

(6) (7) (8) (9)

وَتَرَكَهُمْ فِي ظُلُمَاتٍ لَا يُبْصِرُونَ ۝ صُمٌّ بُكْمٌ عُمْيٌ فَهُمْ لَا يَرْجِعُونَ ۙ ۝ اَوْ

(10) (11) (12) (13) (14)

كَصَيِّبٍ مِنَ السَّمَٓاءِ فِيهِ ظُلُمَاتٌ وَرَعْدٌ وَبَرْقٌ ۚ يَجْعَلُونَ اَصَابِعَهُمْ فِٓي اٰذَانِهِمْ

(15) (16) (17) (18) (19) (20) (21)

مِنَ الصَّوَاعِقِ حَذَرَ الْمَوْتِ ۜ وَاللّٰهُ مُحِيطٌ بِالْكَافِرِينَ ۝

(22) (23) (24)

1. Medd-i tabiî
2. ....
3. ....
4. ....
5. ....
6. ....
7. ....
8. ....
9. ....
10. ....
11. ....
12. ....
13. ....
14. ....
15. ....
16. ....
17. ....
18. ....
19. ....
20. ....
21. ....
22. ....
23. ....
24. ....

4.ÜNİTE

EZBERLENECEK SURELER, AYETLER VE ANLAMLARI

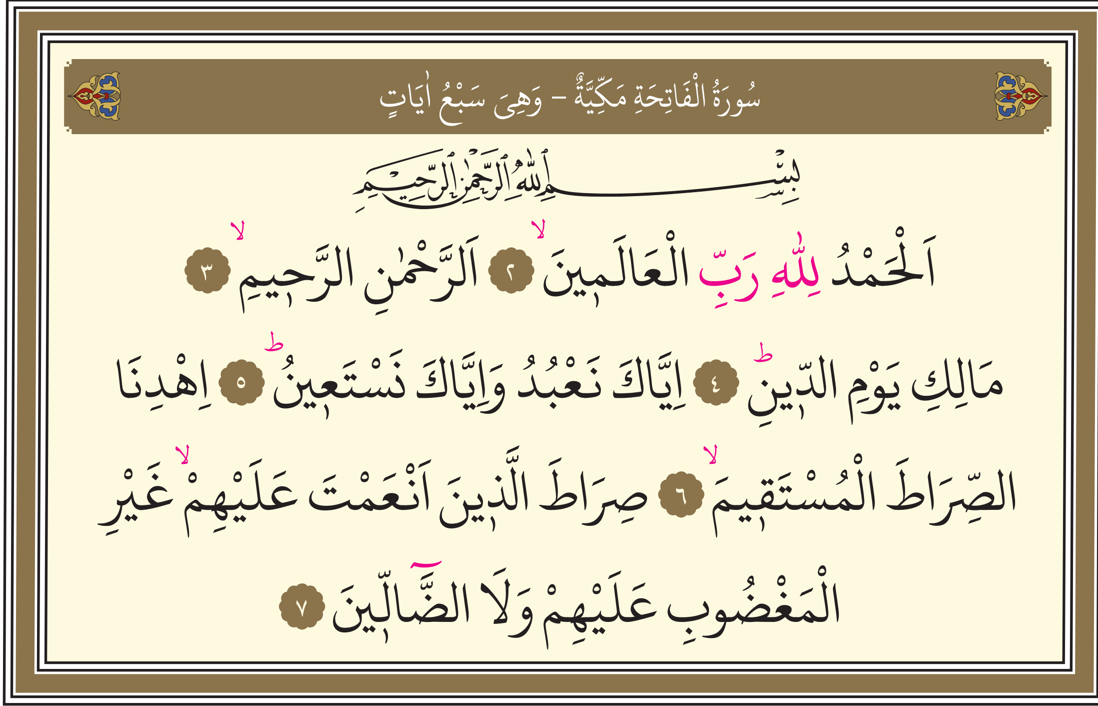
(Âl-i İmrân suresi, 73. ayet.)

ÜNİTEMİZE HAZIRLANALIM

1. Diyanet İşleri Başkanlığına bağlı bir Kur'an kursunu ziyaret ederek Kur'an-ı Kerim'i ezberleme ve hafızlık yöntemleri hakkında gözlem yapıp bilgi edininiz.
2. Ayet el-Kürsi ile Kâfirûn, İhlâs, Felâk ve Nâs surelerini okumanın fazileti ile ilgili hadisleri araştırarak defterinize yazınız.
3. Kur'an-ı Kerim'in Türkçe mealini inceleyerek fihristten (indeks) seçeceğiniz herhangi bir konuyla ilgili üç ayet meali yazınız.
4. **"Biz her peygamberi, gerçekleri onlara iyice açıklayabilsin diye kendi milletinin diliyle gönderdik ..."** (İbrahim suresi, 4. ayet.) ayetinde hangi konuya vurgu yapılmaktadır? Tefsir kitaplarından araştırınız.

1. Fâtiha Suresi ve Anlamı

Fâtiha Suresinin Anlamı

Fatiha suresi, Hz. Muhammed'in (s.a.v.) peygamberliğinin ilk yıllarında Mekke Dönemi'nde indirilmiştir; yedi ayettir. Mushaf'ta birinci sırada olan sure, beşinci sırada indirilmiştir. Kur'an-ı Kerim'in ilk başında yer aldığı için "başlangıç" anlamına gelen "Fâtiha" adını almıştır. İçerdiği anlam bakımında sure, Kur'an'ın hem bir giriş ve başlangıç kısmı hem de özeti gibidir. Aynı zamanda aynı zamanda tüm ayetleri eşsiz güzellikte bir dua, bir yakarıştır.

1. Rahman ve Rahîm olan Allah'ın adıyla.
2. Hamd (her türlü övgü), âlemlerin Rabb'i Allah'adır.
3. O, Rahman ve Rahîm'dir.
4. Din (hesap) gününün sahibidir.
5. (Rabb'imiz!) Ancak sana kulluk eder ve yalnız senden medet umarız.
6. Bizi doğru yola ilet.
7. Nimet verdiğin kimselerin yoluna. Gazaba uğrayanların ve sapıtanların yoluna değil.

BİRLİKTE OKUYALIM

Fatiha suresini, öğretmeninizden ya da interaktif öğretim materyallerinden birkaç kez dinleyiniz. Sonra da her bir ayeti, öğretmeninizle birlikte tekrar ediniz. Daha sonra sınıfta beşerli gruplara ayrılınız. Fatiha suresini yüzünden hatasız bir şekilde okuyabilecek seviyeye gelene kadar grup halinde okuyunuz.

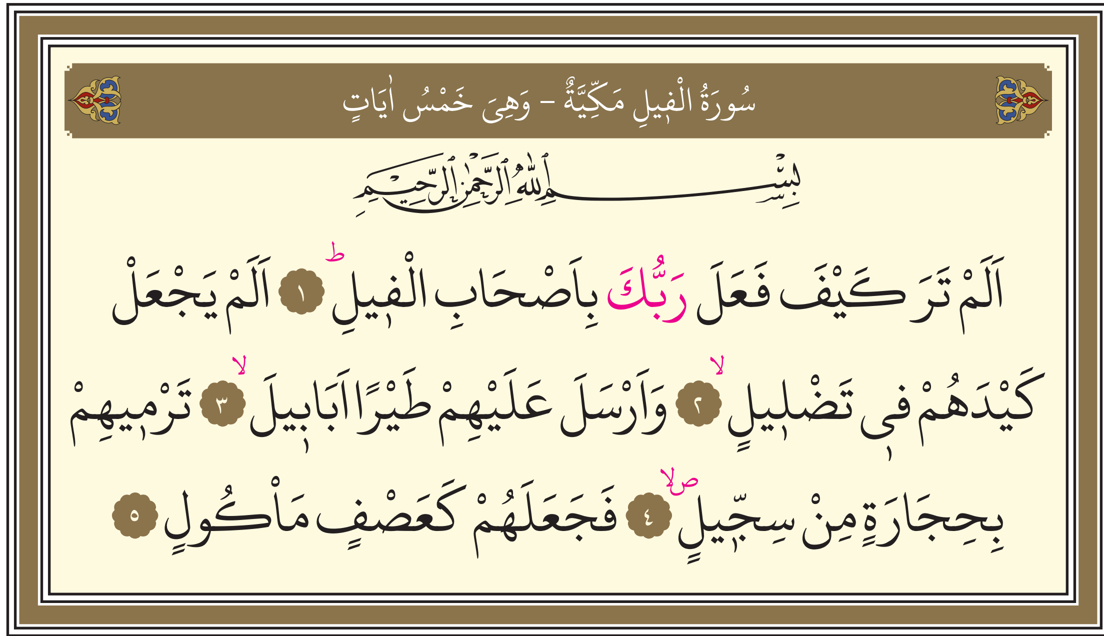
İLKELER ÇIKARALIM

Fâtiha suresinin anlamı üzerinde düşünerek ilkeler çıkarınız.

1. Allah sonsuz merhamet sahibidir.
2. ....
3. ....
4. ....
5. ....

Fatiha suresini okurken özellikle ض (dad) harfinin mahrecine dikkat edelim ve bu harfi dogru telaffuz etmeye çalışalım.

2. Fil Suresi ve Anlamı

Fil Suresinin Anlamı

Fil suresi, Kâfirûn suresinden sonra, Felâk suresinden önce Mekke Dönemi'nde indirilmiştir; Adını ilk ayette geçen "fil" sözcüğünden almıştır. Fillerle donanmış ordusuyla Kâbe'yi yıkmaya gelen zalim Ebrehe'nin ve ordusunun yerle bir edilmesinden bahseder.

1. Bilmez misin, Rabb'in fil ordusuna neler yaptı?

2. Onların planlarını başlarına geçirmedi mi?

3. Üzerlerine sürüler halinde kuşlar gönderdi.

4. O kuşlar onların üzerine gökten taş yağdırıyordu.

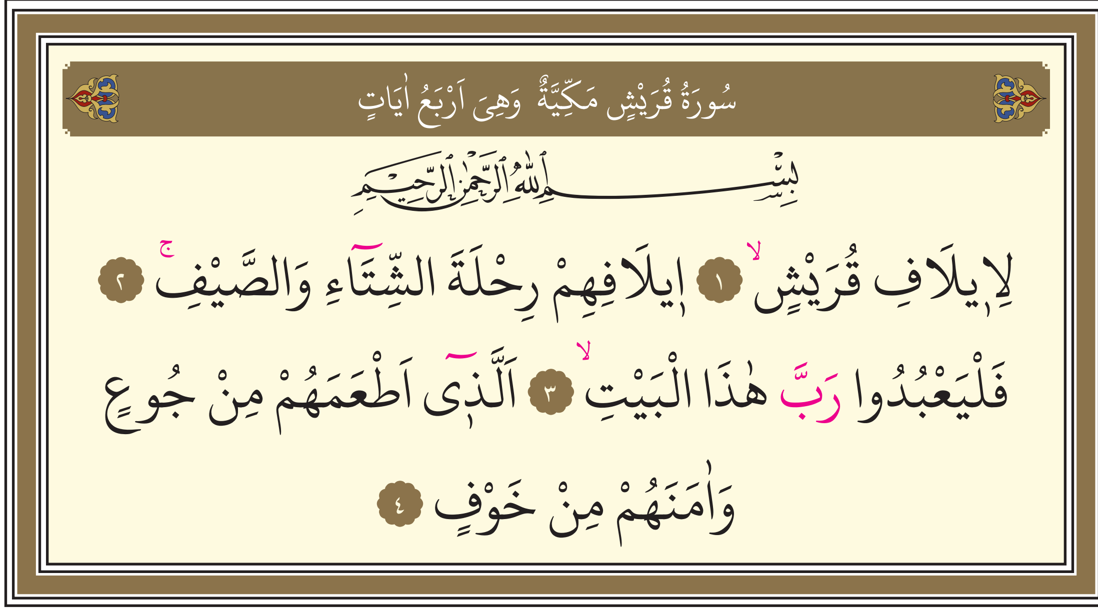
5. Ve böylece onları yenmiş ekin yaprakları gibi yaptı.

Sureleri ezberlerken tercih ettiğiniz yöntemler hakkında arkadaşlarınızla konuşunuz.

BİRLİKTE OKUYALIM

Yüce Allah'ın Fil suresiyle bizlere vermek istediği mesaj neler olabilir? Arkadaşlarınızla tartışınız.

3. Kureyş Suresi ve Anlamı

Kureyş Suresinin Anlamı

Kurey suresi, Mekke Dönemi'nde indirilmiştir; dört ayettir. Sure adını ilk ayette geçen ve Hz. Peygamber'in kabilesinin de adı olan "Kureyş" sözcüğünden alır. Surede Kureyş kabilesine Cahiliye Dönemi'nde verilen nimetlerden bahsedilmekte ve bu nimetlere karşı Allah'a kulluk etmenin önemi üzerinde durulmaktadır.

1. Kureyş'i (birbirlerine) ısındırıp sevdirdiği;

2. Onları kışın (Yemen'e) ve yazın (Şam'a) yaptıkları yolculuğa ısındırıp alıştırdığı için,

3-4. (O halde) Kureyş de kendilerini açlıktan (kurtarıp) doyuran ve korkudan emin kılan bu evin Rabb'ine kulluk etsin.

YÜZÜNDEN HATASIZ OKUYALIM

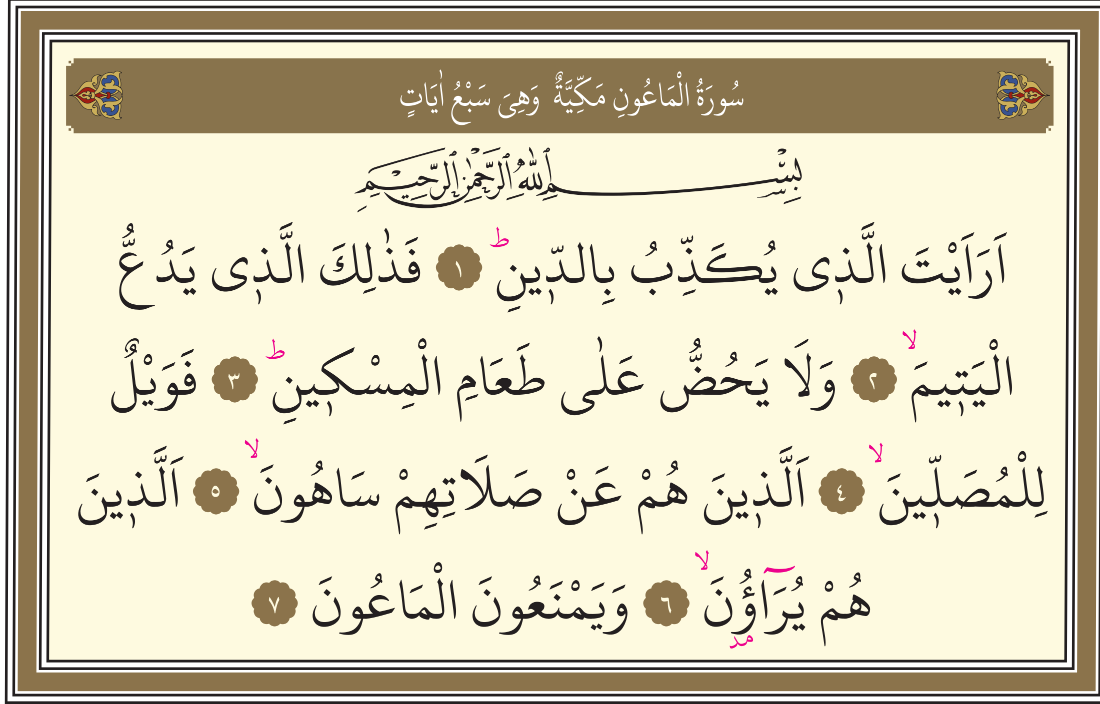
Kureyş suresini ezberlemeden önce, interaktif öğretim materyallerinden birkaç kez dinleyiniz sonra da yüzünden hatasız bir şekilde öğretmeninize okuyunuz.

"Öğrendiğimiz tecvit kurallarını Kureyş suresi üzerinde gösterelim."

BEYİN FIRTINASI YAPALIM

Kureyş suresinde, insanların sahip olduğu nimetler hatırlatılmakta ve bunlara şükür için insanların Allah'a kulluk etmeleri istenmektedir. Siz de "Günümüz insanının sahip olduğu nimetler nelerdir ve bu nimetlere nasıl şükretmesi gerekir?" konulu bir beyin fırtınası yapınız.

4. Mâûn Suresi ve Anlamı

Mâûn Suresinin Anlamı

Mâûn suresi, Mekke Dönemi'nde Tekâsür suresinden sonra Kâfirûn suresinden önce indirilmiştir; yedi ayettir. Sure adını ilk ayette geçen yardım, hayır ve zekât anlamlarına gelen "mâûn" sözcüğünden alır. Surede, hesap gününü inkâr eden, nankör, amellerini gösteriş için yapan riyakâr tipler konu edilmiştir.

1. Din (hesap ve ceza) gününü yalan sayanı gördün mü?

2. O, yetimi şiddetle itip kakar.

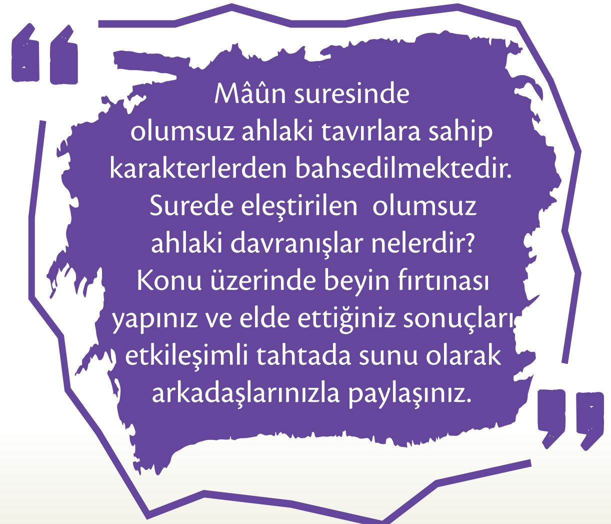
3. Yoksulu doyurmayı da teşvik etmez.

4-5. Yazıklar olsun o namaz kılanlara ki onlar namazlarını ciddiye almazlar.

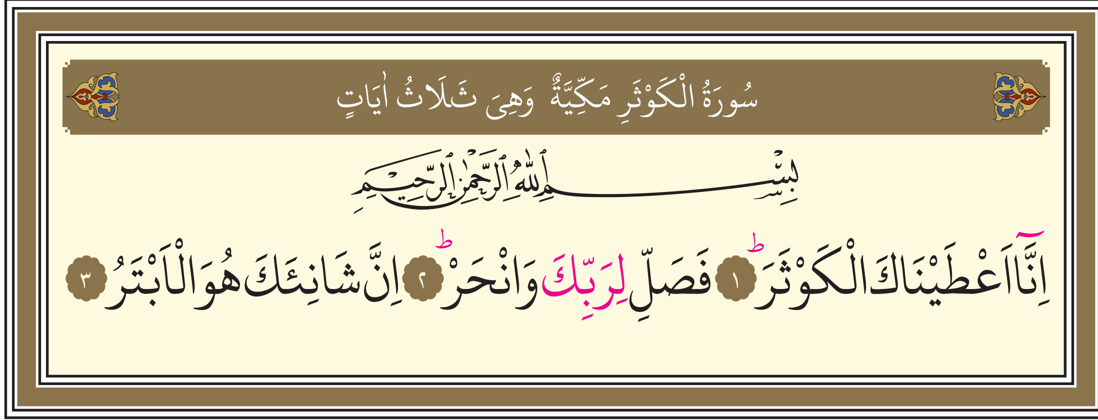
6-7. İbadetlerini gösteriş için yapar, hayra da engel olurlar.

BİRLİKTE OKUYALIM

Mâûn suresini öğretmeninizden ya da interaktif öğretim materyallerinden birkaç defa dinleyiniz. Sonra da her bir ayeti, öğretmeninizle birlikte okuyunuz.

5. Kevser Suresi ve Anlamı

Kevser Suresinin Anlamı

Kevser suresi, ağırlıklı görüşe göre Mekke Dönemi'nde indirilmiştir; üç ayettir. Adını ilk ayette geçen çok hayır, bereket ve cennette Hz. Peygamber'e verilen özel bir havuz gibi anlamlara gelen "kevser" sözcüğünden alan sure, Peygamber Efendimize dünya ve ahirette verilen nimetlerin yanı sıra namaz kılma ve kurban kesme gibi konuları içermektedir. Peygamberimize "ebter" (soyu kesik) diye hakaret eden Müşriklere karşı Hz. Peygamber'in adını ve şanını yüceltmek amacıyla indirilmiştir.

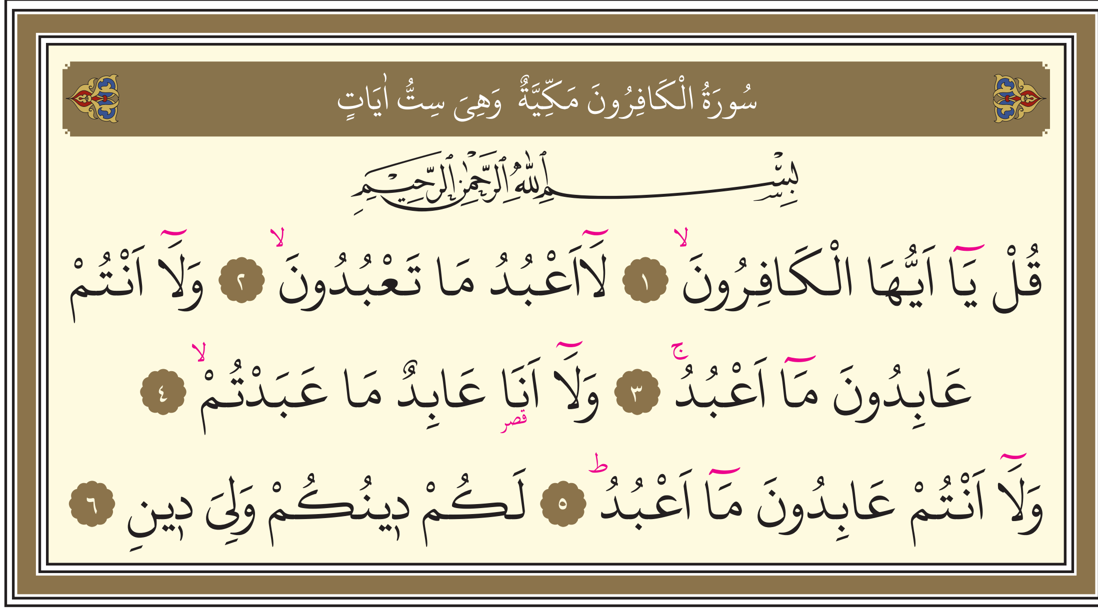
1. (Resulüm!) Doğrusu biz sana kevseri verdik.
2. Öyleyse Rabb'in için namaz kıl ve kurban kes.
3. Doğrusu adı sanı ortadan kalkacak olan sana kin besleyendir.

HATALARIMIZI DÜZELTELİM

Kevser suresini öğretmeninizden birkaç defa dinleyiniz. Kendi okuyuşunuzdan farklı olan yerlerin altını çiziniz ve öğretmeniniz gibi doğru okumaya çalışınız.

"Kevser suresinde Peygamber Efendimize verildiği bildirilen nimetler neler olabilir? Duha suresinin mealini de okuyarak bu iki surede Efendimize verildiği bildirilen nimetleri arkadaşlarınızla konuşunuz."

6. Kâfirûn Suresi ve Anlamı

Kâfirûn Suresinin Anlamı

Kâfirûn suresi, Mekke Dönemi'nde indirilmiştir; altı ayettir. Adını ilk ayette geçen "kâfirûn" (inkârcılar) sözcüğünden alan sure, Sure, Müşriklerin Peygamberimiz'den bir sene kendi ilahlarına tapmasını, bir sene de kendilerinin onun ilahına tapmalarını istemeleri üzerine Hz. Peygamber'in bu teklifi kesin bir dille reddetmesi üzerine indirilmiştir.

1. De ki: Ey kâfirler!
2. Ben sizin taptıklarınıza ibadet etmem.
3. Siz de benim ibadet ettiğime ibadet etmezsiniz.
4. Ben sizin taptıklarınıza asla ibadet edecek değilim.
5. Siz de benim ibadet ettiğime ibadet edecek değilsiniz.
6. O hâlde sizin dininiz size, benim dinim bana!

ANA FİKRİNİ BULALIM

Kâfirûn suresinin ana fikri hakkındaki düşüncelerinizi aşağıya yazınız.

....

....

....

....

Kâfirûn suresini okurken özellikle ع (ayın) harfinin mahrecine dikkat edelim ve bu harfi doğru telaffuz etmeye çalışalım.

SIRA BENDE

Kâfirûn suresinin ayetlerini öğretmeninizin gösterdiği sıraya göre ezberden okuyunuz. Okurken özellikle medlerle ilgili tecvit kurallarına dikkat ediniz.

7. Nasr Suresi ve Anlamı

Nasr Suresinin Anlamı

Nasr suresi, Medine Dönemi'nde indirilmiştir; üç ayettir. Sure, adını ilk ayette geçen ve yardım anlamına gelen "nasr" sözcüğünden almaktadır. Surede Allah'ın Hz. Peygamber'e lütfettiği zafer ve fetih sonucunda insanların grup grup İslâm'a girmelerinden ve Allah'ı tesbih etmekten bahsedilmektedir.

1. Allah'ın yardım ve zaferi geldiğinde,
2. İnsanların akın akın Allah'ın dinine girdiklerini gördüğünde,
3. Rabb'ini hamd ederek tesbih et, ondan bağışlanma dile. Çünkü o, tövbeleri kabul edendir.

BİRLİKTE OKUYALIM

Nasr suresini öğretmeninizden ya da interaktif öğretim materyallerinden birkaç defa dinleyiniz. Öğretmeninizle her bir ayeti, birlikte okuyunuz.

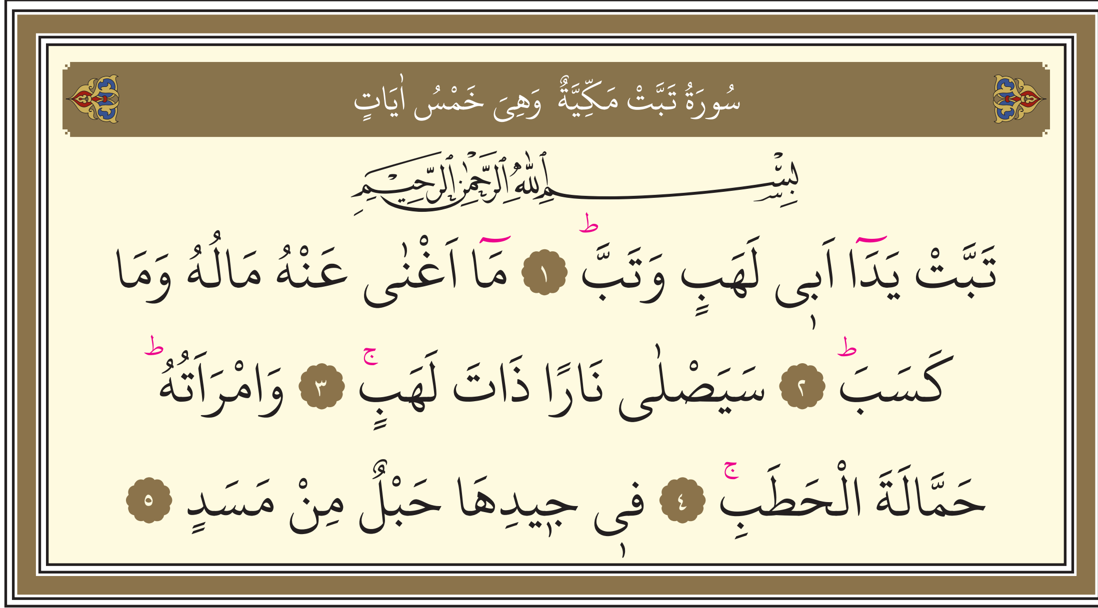
AÇIKLAYALIM

Nasr suresinde hangi mesajlar verilmektedir? Açıklayınız.

GÖSTERELİM

Öğrendiğimiz tecvit kurallarını Nasr suresi üzerinde gösterelim.

8. Tebbet Suresi ve Anlamı

Tebbet Suresinin Anlamı

Tebbet suresi, Mekke Dönemi'nde indirilmiştir; beş ayettir. Adını ilk ayette geçen "tebbet" (yok olsun, kahrolsun) sözcüğünden alan sureye, "Mesed" ve "Lebeb" suresi de denilmektedir. "**(Önce) en yakın akrabanı uyar.**" (Şuarâ suresi, 214. ayet.) ayeti kerimesinin indirilmesinden sonra Peygamberimiz, Safa tepesine çıkarak Kureyş kabilesini İslam'a davet etmiş ancak orada bulunan Ebû Leheb de Peygamberimizin yaptığı çağrıya karşı çıkarak davete engel olmak istemiş, ardından da sure indirilmiştir. Surede, Peygamber Efendimize karşı düşmanca davranışlarda bulunan Ebû Leheb ve karısı eleştirilmekte, onlar gibi malına ve konumuna güvenerek hakka karşı gelenlerin acı sonu bildirilmektedir

1. Ebu Leheb kahrolsun; (zaten yakında) kahrolacaktır.

2. Malı da kazandıkları da kendisine bir fayda vermedi.

3. O, alev alev yükselen ateşe girecek.

4-5. (Dedikoducu) karısı da boynunda bükülmüş bir urganla odun taşıyarak (o ateşe girecektir).

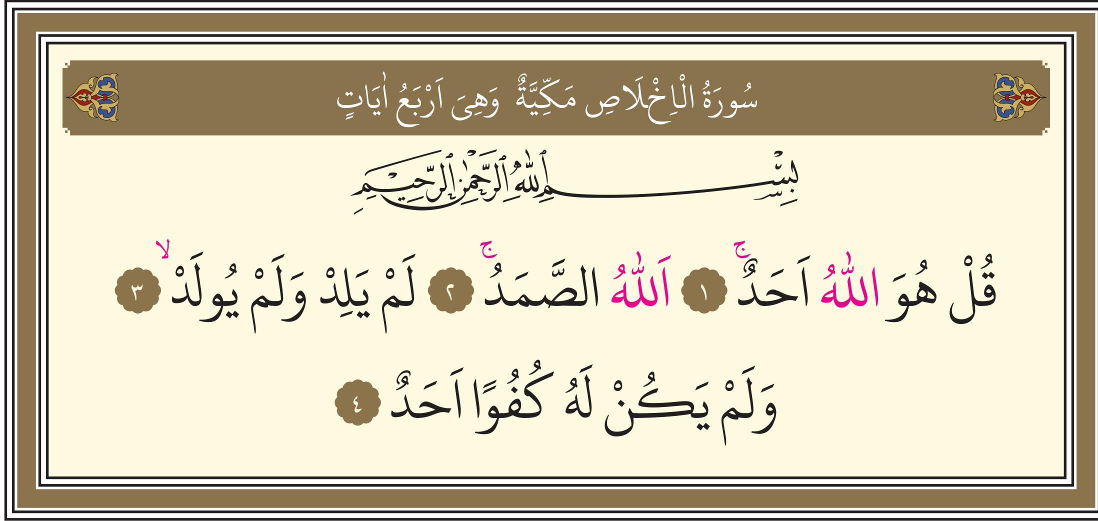
TECVİTLERE DİKKAT EDELİM

Tebbet suresini öğretmeninizden ya da interaktif öğretim materyallerinden dinlerken tecvit kurallarını dikkatle takip ediniz. Bu kuralların altını çizerek sureyi doğru okumaya çalışınız.

KONUŞALIM

Ebu Leheb ve karısının cezalandırılmalarının sebebini bir tefsir kitabından okuduktan sonra bu surenin bize hangi mesajları verdiğini arkadaşlarınızla konuşunuz.

9. İhlâs Suresi ve Anlamı

İhlas Suresinin Anlamı

İhlâs suresi, genel kabule göre Mekke Dönemi'nde Nâs sûresinden sonra, Necm suresinden önce indirilmiştir; üç ayettir. Sure, İslâm dininin temel ilkesi tevhid inancını öz bir şekilde ortaya koyduğu için "ihlâs" adıyla tanınmıştır. Müşriklerin Peygamber Efendimize gelerek ondan Rabb'inin soyunu anlatmasını istemeleri üzerine sure indirilmiştir. Surede Allah'ın (c.c) bazı sıfatları ele alınmış, tevhid inancının temeli olan bazı konular net bir şekilde dile getirilmiştir.

1. De ki: O Allah, tektir.
2. Allah, Samed'dir (Her şey ona muhtaçtır. O hiçbir şeye muhtaç değildir.).
3. O doğurmamış ve doğmamıştır.
4. Hiçbir şey ona denk değildir (Onun eşi ve benzeri yoktur.).

İLKELER ÇIKARALIM

İhlâs suresinden, İslam'ın tevhit inancıyla ilgili ilkeler çıkarınız.

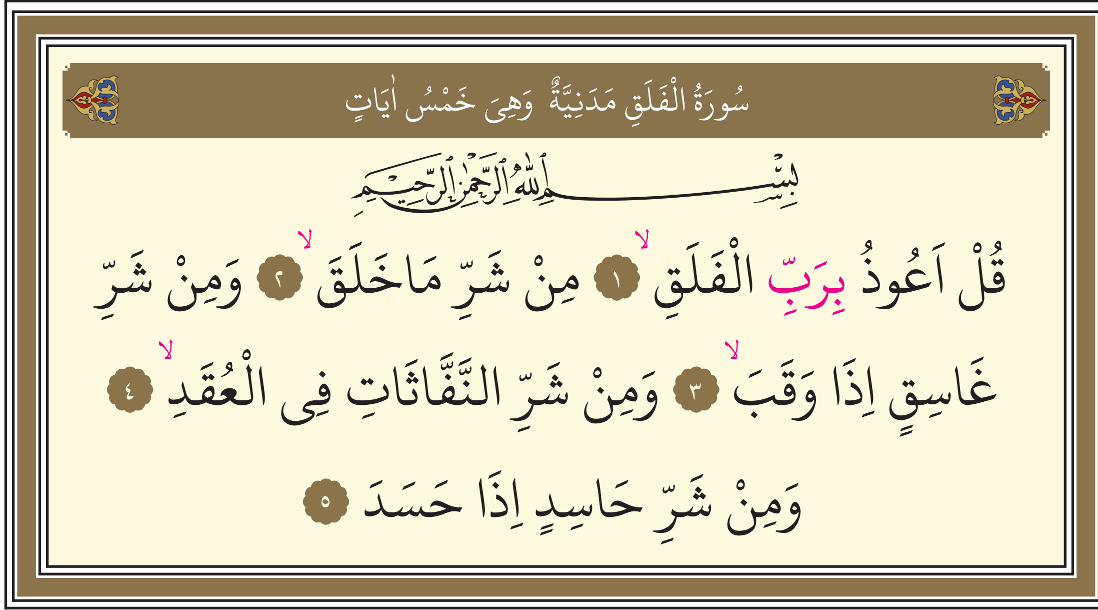
1. Allah'tan (c.c) başka ilah yoktur.
2. ....
3. ....
4. ....
5. ....

Peygamberimiz buyurdu ki:
"Canımı elinde bulunduran Allah'a yemin ederim ki İhlâs suresi Kur'an'ın üçte birine denktir."
(Buharî, Fezâilu'l-Kur'an, 13.)

EZBERE OKUYALIM

İhlâs suresini öğretmeninizden ya da interaktif öğretim materyallerinden dinleyiniz. Daha sonra gruplar hâlinde ezberden okuyunuz.

10. Felâk Suresi ve Anlamı

Felâk Suresinin Anlamı

Felak suresi, ağırlıklı görüşü göre Mekke Dönemi'nde indirilmiştir; beş ayettir. Adını ilk ayetinde geçen ve sabah anlamına gelen "felak" sözcüğünden almıştır. Surede kötülüklerden dolayı Allah'a sığınılması öğütlenmektedir.

1. De ki: Sığınırım, karanlığı yarıp sabahı ortaya çıkartan Rabb'e!

2. Yarattığı şeylerin kötülüğünden,

3. Karanlığı çöktüğü zaman gecenin kötülüğünden,

4. Düğümlere üfleyen büyücülerin kötülüğünden,

5. Kıskandığı zaman kıskanç kişinin kötülüğünden.

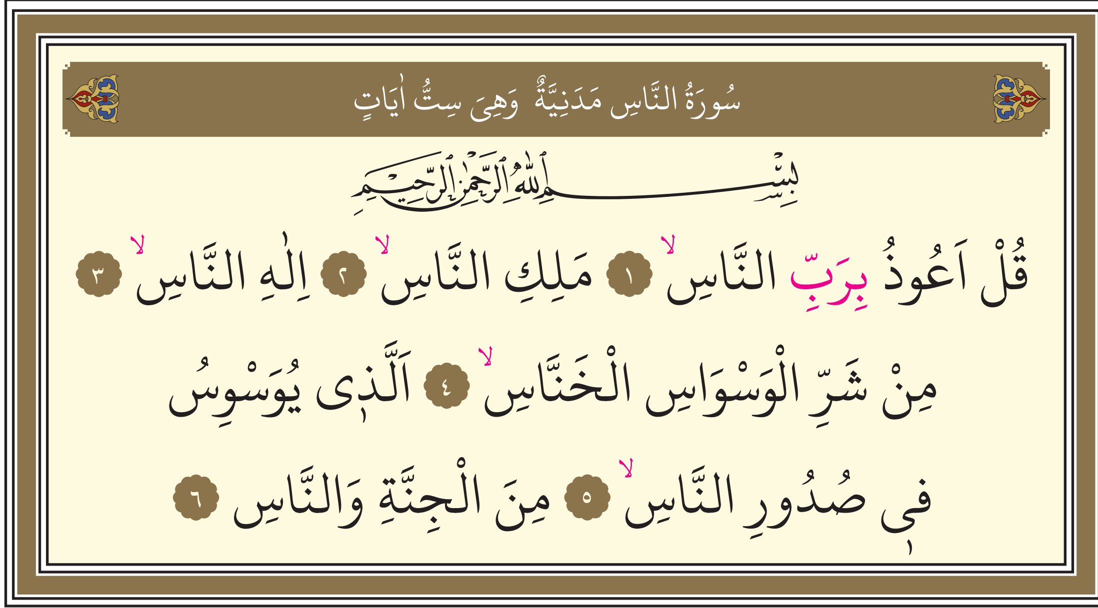
KENDİMİZİ DENEYELİM

Felâk suresini, interaktif öğretim materyallerinden dinleyerek öğretmeninize okumadan önce sıra arkadaşınıza okuyunuz. Okurken ayet sonlarına ve tecvit kurallarına dikkat ediniz.

TARTIŞALIM

İç ve dış dünyadan bize yönelen kötü düşünce ve davranışlardan Allah'a (c.c) sığınmanın insan psikolojisi üzerindeki olumlu etkilerini tartışınız.

11. Nâs Suresi ve Anlamı

Nâs Suresinin Anlamı

Nâs suresi, genel kanaate göre Mekke Dönemi'nde indirilmiştir; altı ayettir. Sure adını ilk ayetinde geçen ve insanlar anlamına gelen "nâs" sözcüğünden almıştır. Surede değişik yollarla insanları kötülüğe iletmek isteyen cinlerin ve bazı insanların kötülüklerden dolayı Allah'a sığınılması öğütlenmektedir.

1. De ki: Sığınırım insanların Rabb'ine,

2. İnsanların hükümdarına,

3. İnsanların ilâhına!

4-6. Pusu kurup gönüllere sinsice kötü düşünceler veren cin ve insan şeytanlarının kötülüğünden.

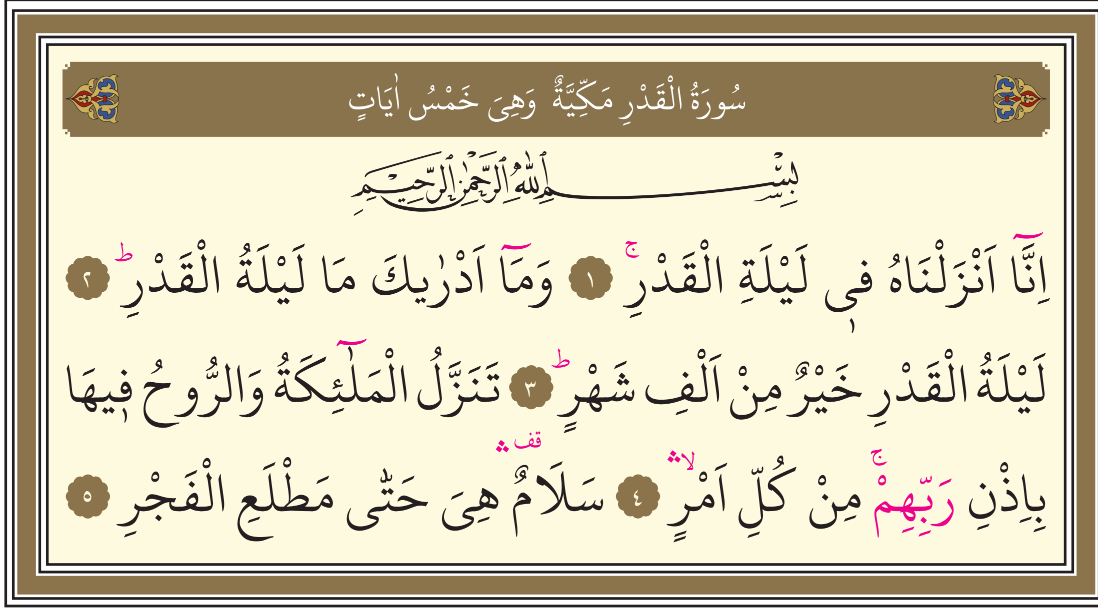
MAHREÇLERE DİKKAT EDELİM

Nâs suresini öğretmeninizden ya da interaktif öğretim materyallerinden dinleyiniz. Dinleme esnasında harflerin mahreçlerine ve şeddeli nunlara dikkat ediniz. Surede okunuşu dikkatinizi çeken noktaları arkadaşlarınızla paylaşınız.

BİLİYOR MUYDUNUZ?

Felâk ve Nâs surelerinin, kötülüklerden Allah'a (c.c) sığınmayı konu edindiği için "iki sığındırıcı" anlamında "muavvizeteyn" diye adlandırıldığını biliyor muydunuz?

12. Kadir Suresi ve Anlamı

Kadir Suresinin Anlamı

Kadir suresi, Mekke Döneminde inmiştir; beş ayettir. Adını, surenin ilk ayetinde geçen "kıymet, şeref ve değer" anlamına gelen "kadr" kelimesinden almıştır. Surede bin aydan daha hayırlı olduğu haber verilen Kadir gecesi, aynı zamanda Kur'an-ı Kerim'in de nazil olmaya başladığı gecedir. İçerdiği bu değer nedeniyle Kadir suresi; Kadir gecesi, ramazan ayı ve Kur'an-ı Kerim ile adeta zihnimizde ortak bir çağrışım yapmaktadır.

1. Biz, Kur'an'ı Kadir Gecesi'nde indirdik.

2. Bilir misin Kadir Gecesi nedir?

3. Kadir Gecesi bin aydan hayırlıdır.

4. O gece, Rablerinin izniyle Cebrail ve melekler, her türlü iş için iner de iner.

5. O gece esenlik doludur, ta fecrin doğuşuna kadar.

DİKKAT EDELİM

Kadir suresini, interaktif öğretim materyallerinden dinleyerek öğretmeninize okumadan önce ayet sonlarında yer alan ر (ra) harfinin okunuşuna dikkat ediniz ve harfi doğru bir şekilde okumaya çalışınız.

İLİŞKİLENDİRELİM

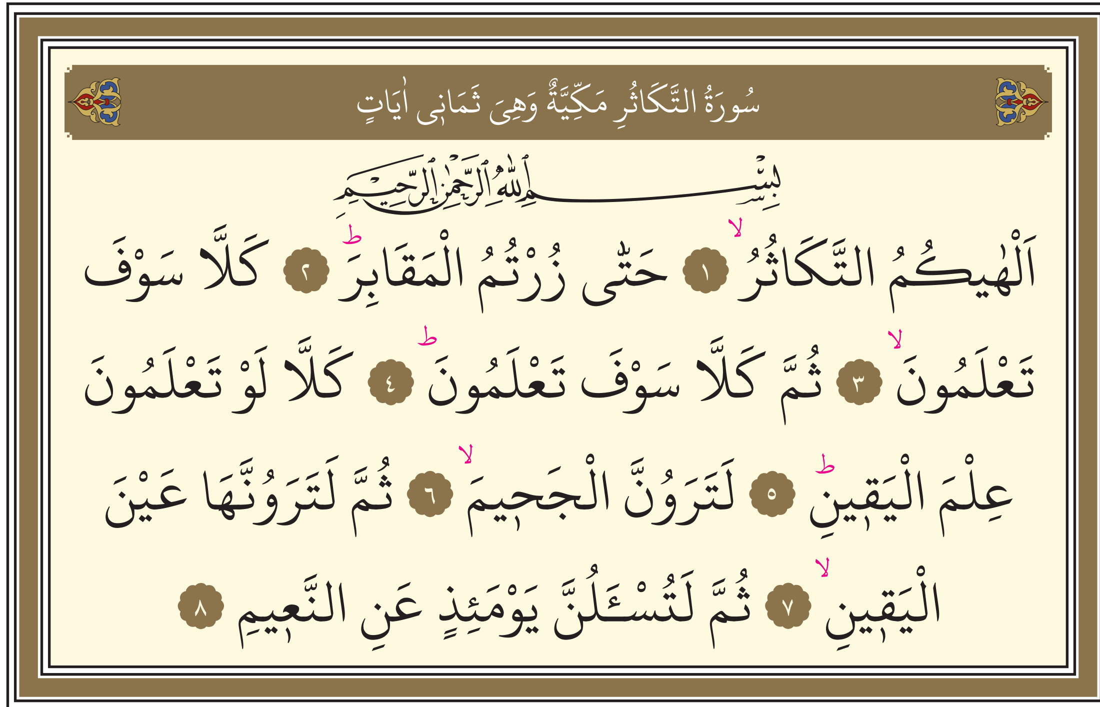
شَهْرُ رَمَضَانَ الَّذٖٓي اُنْزِلَ فٖيهِ الْقُرْاٰنُ هُدًى لِلنَّاسِ وَبَيِّنَاتٍ مِنَ الْهُدٰى وَالْفُرْقَانِ

"Ramazan ayı, insanlara yol gösterici, doğrunun ve doğruyu eğriden ayırmanın açık delilleri olarak Kur'an'ın indirildiği aydır."

(Bakara suresi, 185. ayet.)

Kadir suresinin 3. ayetini, ramazan ayında teravih namazlarında çokça işittiğimiz yukarıdaki ayeti kerime ile ilişkilendirerek yorumlayınız.

13. Tekâsür Suresi ve Anlamı

Tekâsür Suresinin Anlamı

Tekâsür suresi, Kevser suresinden sonra, Mâûn suresinden önce Mekke Dönemi'nde indirilmiştir; sekiz ayettir. Sure adını ilk ayette geçen ve çokluk yarışı, çoklukla övünme anlamlarına gelen "tekâsür" sözcüğünden almıştır. Surede hayatın aldatıcı yönlerine dalma ve dünya malını aşırı derecede biriktirmeye olan düşkünlüğün eleştirilmesi yanında ahiret hallerinden bazıları konu edilmektedir.

1. Sahip olduğunuz dünyalıkların çokluğuyla böbürlenmek sizi o kadar oyaladı ki,
2. Tâ kabirleri boylayıncaya kadar!
3. Hayır hayır, ileride bileceksiniz.
4. İleride elbette bileceksiniz.
5. Eğer kesin bilgiye sahip olsaydınız böyle yapmazdınız.
6. Ant olsun ki cehennemi göreceksiniz.
7. Evet, evet onu mutlaka gözlerinizle göreceksiniz.
8. Sonra da o gün, size verilmiş her nimetten mutlaka hesaba çekileceksiniz.

TECVİT VE MAHREÇLERE DİKKAT EDELİM

Tekâsür suresini interaktif öğretim materyallerinden ya da öğretmeninizden dinlerken, özellikle peltek harfler ile şeddeli mim harfinin okunuşuna dikkat ediniz.

Resulullah sallallahu aleyhi ve sellem şöyle buyurdu:

"Hiçbir kul, kıyamet gününde, ömrünü nerede tükettiğinden, ilmiyle ne gibi işler yaptığından, malını nereden kazanıp nerede harcadığından, vücudunu nerede yıprattığından sorulmadıkça bulunduğu yerden kıpırdayamaz."

(Tirmizi, Kıyamet, 1.)

Tekâsür suresinin 8. ayetini yukarıdaki hadisten faydalanarak yorumlayınız.

ANA KONULARI BULALIM

1. Bize verilen her nimet, birer emanettir.
2. ....
3. ....
4. ....
5. ....

EZBERE OKUYALIM

Tekâsür suresini öğretmeninizden ya da interaktif öğretim materyallerinden dinleyiniz. Daha sonra gruplar hâlinde ezberden okuyunuz. Öğretmeninizden en güzel okuyan grubu belirlemesini isteyiniz.

14. Asr Suresi ve Anlamı

Asr Suresi ve Anlamı

Asr suresi, Mekke Dönemi'nde indirilmiştir; üç ayettir. Sure adını ilk ayette geçen "zaman, çağ, ikindi vakti" gibi anlamlara gelen "asr" sözcüğünden almıştır. Surede insanı ebedî kurtuluşa eriştirecek konulardan en önemlileri olan iman, salih amel, hakkı ve sabrı tavsiye üzerinde durmaktadır.

1. Asra yemin olsun ki,

2. İnsan gerçekten zarardadır.

3. Ancak iman edip iyi ameller işleyenler, birbirlerine hakkı ve sabrı tavsiye edenler bunun dışındadır.

YORUMLAYALIM

Hâlık'ın nâmütenahi adı var, en başı "Hak",
Ne büyük şey kul için hakkı tutup kaldırmak!
Hani ashab-ı kiram ayrılalım derlerken,
Mutlaka sure-i "Vel Asr" ı okurmuş, bu neden?
Çünkü meknûn o büyük surede asâr-ı felâh,
Başta iman-ı hakiki geliyor, sonra salâh,
Sonra hak, sonra sebât: İşte kuzum insanlık
Dördü birleşti mi yoktur sana hüsran artık.

(M. Akif Ersoy, Safahat, s. 382.)

Yukarıdaki mısralarda şair, Asr suresinin hangi yönlerine dikkat çekmektedir? Yorumlayalım.

İLKELER ÇIKARALIM

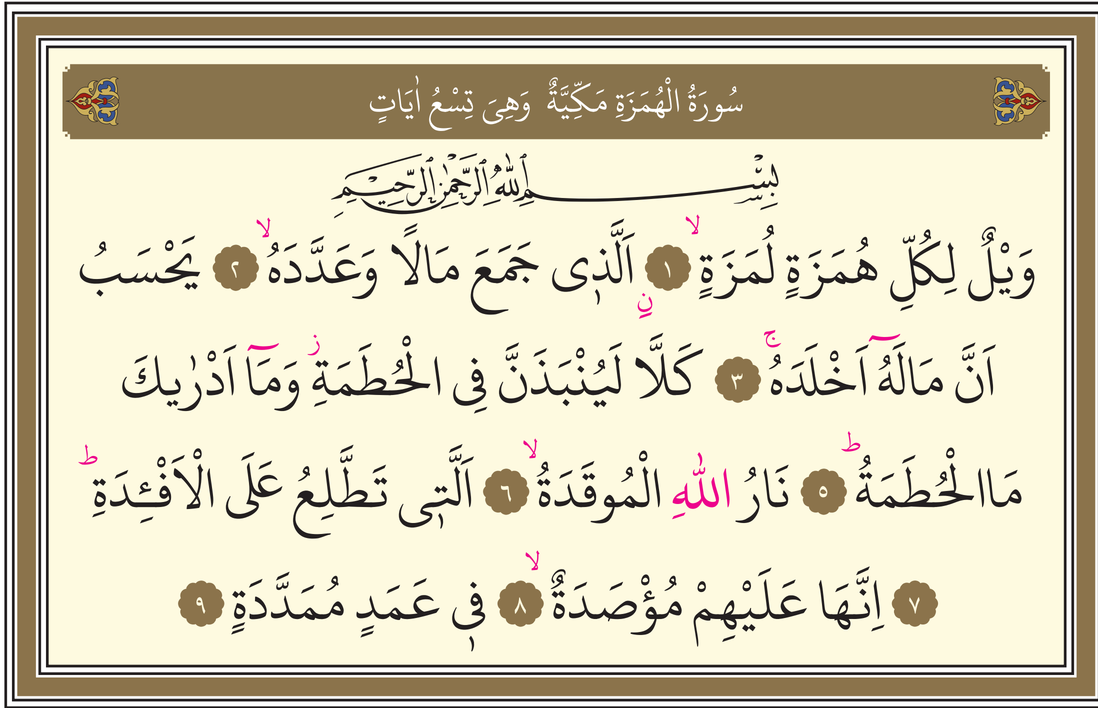
Asr suresinin anlamı üzerinde düşünerek zamanın değeri ile ilgili ilkeler çıkarınız.

1. Sabır, bitmez tükenmez bir hazinedir.
2. ....
3. ....
4. ....
5. ....

OKUYALIM

Kur'an-ı Kerim derslerinin sonunda sırayla Asr suresini arkadaşlarınızın huzurunda tecvit kurallarına uygun ve makamlı olarak okuyalım.

15. Hümeze Suresi ve Anlamı

Hümeze Suresinin Anlamı

Hümeze suresi, Mekke Dönemi'nde indirilmiştir; dokuz ayettir. Sure, adını "insanı arkadan çekiştiren, ayıplayan kimseler" anlamına gelen "hümeze" kelimesinden almıştır.

BİRLİKTE OKUYALIM

Hümeze suresini öğretmeninizden ya da interaktif öğretim materyallerinden birkaç kere dinleyiniz. Sonra da her bir ayeti öğretmeninizden sonra hep beraber tekrar ediniz.

1. Arkadan çekiştirmeyi, yüze karşı eğlenmeyi âdet edinenlerin vay hâline!

2. O, mal yığar ve sayar durur.

3. Malının kendisini ölümsüz kılacağını sanır.

4. Hayır! Ant olsun ki o, Hutame'ye atılacaktır.

5. Bilir misin Hutame nedir?

6. O, Allah'ın tutuşturulmuş bir ateşidir.

7. Bir ateş ki ta kalplere kadar işleyip yakar.

8. Bu ateş mahzeninin kapıları, onların üzerlerine kapatılacaktır.

9. Kendileri de uzun sütunlara bağlı bırakılacaklardır.

ANA TEMASINI BULALIM

Hümeze suresinin ana temasını bulunuz ve temayı arkadaşlarınızla paylaşınız.

İLİŞKİLENDİRELİM

Hümeze suresinin ilk ayetini, Hucurât suresinin 11-12. ayetleriyle ele alınan ahlaki uyarı ve öğütlerle ilişkilendirerek yorumlayınız.

16. Ayet el-Kürsi ve Anlamı

سُورَةُ الْبَقَرَةِ ٢٥٥

بِسْمِ اللّٰهِ الرَّحْمٰنِ الرَّح۪يمِ

اَللّٰهُ لَٓا اِلٰهَ اِلَّا هُوَۚ اَلْحَيُّ الْقَيُّومُۚ لَا تَأْخُذُهُ سِنَةٌ وَلَا نَوْمٌۜ لَهُ مَا
فِي السَّمٰوَاتِ وَمَا فِي الْاَرْضِۜ مَنْ ذَا الَّذ۪ي يَشْفَعُ عِنْدَهُٓ
اِلَّا بِاِذْنِه۪ۜ يَعْلَمُ مَا بَيْنَ اَيْد۪يهِمْ وَمَا خَلْفَهُمْۚ وَلَا يُح۪يطُونَ
بِشَيْءٍ مِنْ عِلْمِه۪ٓ اِلَّا بِمَا شَٓاءَۚ وَسِعَ كُرْسِيُّهُ السَّمٰوَاتِ
وَالْاَرْضَۚ وَلَا يَؤُ۫دُهُ حِفْظُهُمَاۚ وَهُوَ الْعَلِيُّ الْعَظ۪يمُ ﴿٢٥٥﴾

SIRA BENDE

Ayet el-Kürsi'yi öğretmeninizden ya da interaktif öğretim materyallerinden birkaç kez dinleyiniz. Ezberledikten sonra vakıf (durak) işaretlerine göre bölümlere ayırınız. Her biriniz sırasıyla birer bölümü ezberden okuyunuz.

Ayet el-Kürsi'nin Anlamı

Allah'tan başka hiçbir ilah yoktur. O daima diridir, bütün varlığın idaresini yürütendir. Kendisine ne uyku gelir, ne de uyuklama.

Göklerde ve yerde ne varsa hepsi Allah'ındır. Onun izni olmadan huzurunda şefaat etmek kimin haddine?

Allah, kullarının yaptıklarını ve yapacaklarını bilir. Onun bildirdiklerinin dışında insanlar onun ilminden hiçbir şeyi tam olarak bilemezler.

Onun hakimiyeti bütün gökleri ve yeri kaplamıştır. Onları koruyup gözetmek Allah'a zor gelmez.

O, çok yücedir ve çok büyüktür. *(Bakara suresi, 255. ayet.)*

BİLGİ KUTUSU

Sevgili Peygamberimiz, Kur'an'ı ezberleyen ve güzel okuyan sahabilerinden birisi olan Hz. Übey bin Ka'b'e (r.a) bir gün şöyle bir soru sordu:

"Ey Ebu'l-Münzir! Allah'ın kitabından ezberlediğin ayetlerden hangisinin daha büyük olduğunu biliyor musun?" O da:

"Allahu lâ ilâhe illâ huve'l-hayyu'l-kayyûm (Ayet el-Kürsi)." diye cevap verdi.

Bu cevaba çok sevinen Peygamberimiz sevincini belirtmek ve tebrik etmek için mübarek ellerini onun göğsüne dokunarak şöyle buyurdu:

"İlim sana mübarek olsun, Ey Ebu'l-Münzir!"

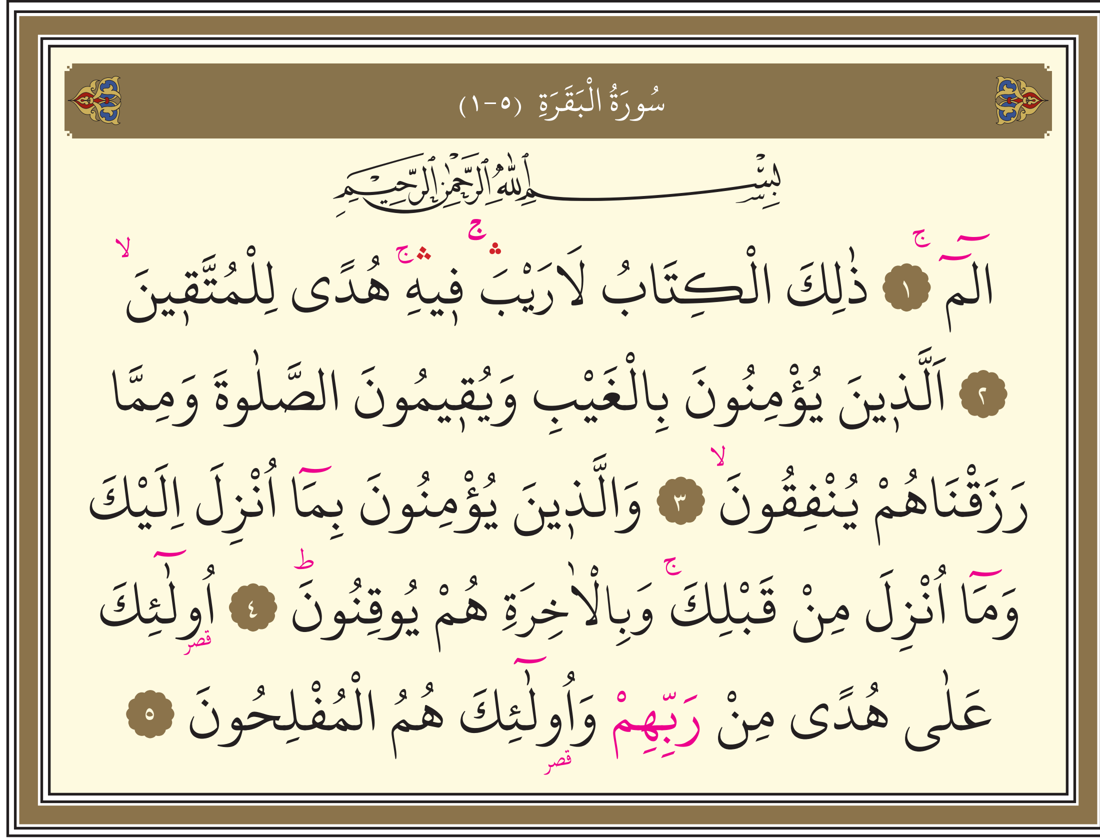
(Müslim, Salatu'l-Müsafirin, 258.)

İLKELER ÇIKARALIM

Ayet el-Kürsi'den Allah-evren ve Allah-insan ilişkisiyle ilgili ilkeler çıkarınız.

1. Allah (c.c), kullarının geçmiş ve geleceklerini bilir.
2. ....
3. ....
4. ....
5. ....

17. Bakara Suresi (1-5) Ayetler ve Anlamları

Bakara Suresi 1-5. Ayetlerin Anlamı

1. Elif, Lâm, Mîm.

2. Bu, doğruluğu şüphe götürmeyen ve Allah'a karşı gelmekten sakınanlara yol gösteren kitaptır.

3. Onlar gayba inanırlar, namaz kılarlar ve kendilerine rızık olarak verdiklerimizden Allah yolunda harcarlar.

4. Hem sana indirilen kitaba hem de senden önce indirilen kitaplara iman ederler. Ahirete de kesin olarak inanırlar.

5. İşte bunlardır Rableri tarafından doğru yola ulaştırılanlar. İşte bunlardır kurtuluşa erenler.

İLKELER ÇIKARALIM

Bakara suresinin 1-5. ayetlerinden insanlarla ilgili ilkeler çıkarınız.

1. Kur'an, insanlara doğru yolu gösterir.
2. ....
3. ....
4. ....

OKUYALIM

Bakara suresinin 1-5. ayetlerini arkadaşlarınızın huzurunda ezberden tecvit kurallarına uygun olarak okuyunuz.

18. Bakara Suresi (285-286) Ayetler ve Anlamları

سُورَةُ الْبَقَرَةِ (٢٨٦-٢٨٥)

بِسْمِ اللّٰهِ الرَّحْمٰنِ الرَّح۪يمِ

اٰمَنَ الرَّسُولُ بِمَٓا اُنْزِلَ اِلَيْهِ مِنْ رَبِّه۪ وَالْمُؤْمِنُونَۜ كُلٌّ اٰمَنَ بِاللّٰهِ
وَمَلٰٓئِكَتِه۪ وَكُتُبِه۪ وَرُسُلِه۪ۜ لَا نُفَرِّقُ بَيْنَ اَحَدٍ مِنْ رُسُلِه۪ قف وَقَالُوا
سَمِعْنَا وَاَطَعْنَا غُفْرَانَكَ رَبَّنَا وَاِلَيْكَ الْمَص۪يرُ ﴿٢٨٥﴾ لَا يُكَلِّفُ
اللّٰهُ نَفْسًا اِلَّا وُسْعَهَاۜ لَهَا مَا كَسَبَتْ وَعَلَيْهَا مَا اكْتَسَبَتْۜ رَبَّنَا
لَا تُؤَاخِذْنَٓا اِنْ نَس۪ينَٓا اَوْ اَخْطَأْنَاۚ رَبَّنَا وَلَا تَحْمِلْ عَلَيْنَٓا اِصْرًا
كَمَا حَمَلْتَهُ عَلَى الَّذ۪ينَ مِنْ قَبْلِنَاۚ رَبَّنَا وَلَا تُحَمِّلْنَا مَا لَا طَاقَةَ
لَنَا بِه۪ۚ وَاعْفُ عَنَّا قف وَاغْفِرْ لَنَا قف وَارْحَمْنَا قف اَنْتَ مَوْلٰينَا فَانْصُرْنَا
عَلَى الْقَوْمِ الْكَافِر۪ينَ ﴿٢٨٦﴾

YARIŞALIM

Sınıfınızda “Kur’an-ı Kerim’i Güzel Okuma Yarışması” düzenleyeniz. Jüri üyesi ve yarışmacı arkadaşlarınızı tespit ediniz. Kur’an-ı Kerim yarışmalarında esas alınan okuma, tecvit, ses ve makam puanlarına uygun olarak (Taban puan: 60, Ezberden okuma: 10 puan, Tecvit: 10 puan, Makam: 10 puan, Ses: 10 puan) Amenerrasulü aşrını en güzel okuyan arkadaşınızı belirleyiniz.

DUA EDELİM

Bakara suresinin son ayetindeki duaların anlamını ezberleyiniz ve hep birlikte sesli olarak dua ediniz.

“Bakara suresinin sonunda iki ayet vardır ki bir gecede okuyana onlar yeter.”

(Buharî, Fedâilü’l-Kur’ân, 10, 27, 34.)

Bakara Suresi 285-286. Ayetlerin Anlamı

285. Peygamber, Rabb'i tarafından kendisine indirilene iman etti, müminler de (iman ettiler). Hepsi Allah'a, meleklerine, kitaplarına, peygamberlerine iman ettiler.

"Allah'ın peygamberleri arasında ayrım yapmayız. İşittik, itaat ettik. Rabb'imiz, affına sığındık! Dönüşümüz sanadır." dediler.

286. Allah hiç kimseyi güç yetiremeyeceği bir şekilde yükümlü tutmaz. Herkesin yaptığı iyilik kendi yararına, işlediği kötülük de kendi zararınadır.

Ey Rabb'imiz! Eğer unuttuk veya kasıtsız olarak yanlış yaptıysak bundan dolayı bizi sorumlu tutma.

Ey Rabb'imiz! Bize, bizden öncekilere yüklediğin gibi ağır yük yükleme!

Ey Rabb'imiz! Bize gücümüzün yetmeyeceği sorumluluklar da yükleme!

Affet bizi, bağışla kusurlarımızı, merhamet et bize!

Sen bizim Mevlamızsın. Kâfir topluluklara karşı yardım et bize.

19. Haşr Suresi (21-24) Ayetler ve Anlamları

سُورَةُ الْحَشْرِ (٢٤-٢١)

بِسْمِ اللّٰهِ الرَّحْمٰنِ الرَّحٖيمِ

لَوْ اَنْزَلْنَا هٰذَا الْقُرْاٰنَ عَلٰى جَبَلٍ لَرَاَيْتَهُ خَاشِعًا مُتَصَدِّعًا
مِنْ خَشْيَةِ اللّٰهِ ۜ وَتِلْكَ الْاَمْثَالُ نَضْرِبُهَا لِلنَّاسِ لَعَلَّهُمْ
يَتَفَكَّرُونَ ﴿٢١﴾ هُوَ اللّٰهُ الَّذٖى لَٓا اِلٰهَ اِلَّا هُوَۚ عَالِمُ الْغَيْبِ
وَالشَّهَادَةِۚ هُوَ الرَّحْمٰنُ الرَّحٖيمُ ﴿٢٢﴾ هُوَ اللّٰهُ الَّذٖى لَٓا اِلٰهَ اِلَّا
هُوَۚ اَلْمَلِكُ الْقُدُّوسُ السَّلَامُ الْمُؤْمِنُ الْمُهَيْمِنُ الْعَزٖيزُ
الْجَبَّارُ الْمُتَكَبِّرُ ۜ سُبْحَانَ اللّٰهِ عَمَّا يُشْرِكُونَ ﴿٢٣﴾ هُوَ اللّٰهُ
الْخَالِقُ الْبَارِئُ الْمُصَوِّرُ لَهُ الْاَسْمَٓاءُ الْحُسْنٰى ۜ يُسَبِّحُ لَهُ مَا
فِى السَّمٰوَاتِ وَالْاَرْضِۚ وَهُوَ الْعَزٖيزُ الْحَكٖيمُ ﴿٢٤﴾

Haşr Suresi 21-24. Ayetlerin Anlamı

21. Eğer bu Kur'an'ı bir dağa indirmiş olsaydık, onun Allah korkusuyla başını eğip paramparça olduğunu görürdün. Biz bu misalleri insanlara düşünsünler diye veriyoruz.

22. O, kendisinden başka ilah olmayan Allah'tır. Görülmeyeni de görüleni de bilendir. O esirgeyendir, bağışlayandır.

23. O, mülkün sahibi, her türlü eksiklikten uzak, esenlik veren, güven veren, gözetip koruyan, üstün ve otorite sahibi, büyüklükte eşi bulunmayan, kendisinden başka ilah olmayan Allah'tır. Allah, müşriklerin ortak koştuklarından münezzehtir.

24. O, yaratan, yoktan var eden, varlıklara şekil veren Allah'tır. En güzel isimler O'nundur. Göklerde ve yerde olanlar onu tesbih ederler. O üstündür, hikmet sahibidir.

İRTİBAT KURALIM

- Evrendeki tüm varlıklara şekil veren (musavvir) Allah'tır.
- Bize güven duygusunu veren (mümin) Allah'tır.

Haşr suresinin 22-24. ayetlerindeki Allah'ın (c.c) güzel isimlerini, örneklerdeki gibi insan, hayat ve evrenle ilişkilendiriniz.

Haşr suresinin son ayetlerini, meşhur Kur'an okuyucularından dinleyiniz.

En çok beğendiğiniz ve sizi duygulandıran okuyuşu uygulamaya çalışınız.

ÜNİTEMİZİ DEĞERLENDİRELİM

A. Aşağıdaki değerlendirme tablosunda size uygun olan seçenekleri (✓) ile işaretleyiniz.

EZBERLEDİĞİM SURE VEYA AYETLER	Ezbere okurken takılmıyorum.				Hareke hatası yapmıyorum.				Harfleri mahreçlerinden çıkarıyorum.				Tecvitleri uyguluyorum.			
	Çok iyi	İyi	Orta	Zayıf	Çok iyi	İyi	Orta	Zayıf	Çok iyi	İyi	Orta	Zayıf	Çok iyi	İyi	Orta	Zayıf
Fâtiha Suresi																
Fil Suresi																
Kureyş Suresi																
Mâûn Suresi																
Kevser Suresi																
Kâfirûn Suresi																
Nasr Suresi																
Tebbet Suresi																
İhlâs Suresi																
Felâk Suresi																
Nâs Suresi																
Kadir Suresi																
Tekâsür Suresi																
Asr Suresi																
Hümeze Suresi																
Ayete'l-Kürsi																
Bakara Suresi (1-5)																
Bakara Suresi (285-286)																
Haşr Suresi (21-24)																

B. Aşağıdaki çoktan seçmeli soruların doğru seçeneklerini işaretleyiniz.

1. Ana konusu tevhid olan sure aşağıdakilerden hangisidir?

A) Felak B) Nasr C) Tebbet D) İhlas E) Fil

2. Kur'an'ın indirildiği geceden bahseden sure aşağıdakilerden hangisidir?

A) Nas B) Tekasür C) Kadir D) Fatiha E) Asr

3. Allah'ın (c.c) verdiği nimetlerin hatırlatıldığı ve ona kulluk etmenin vurgulandığı sure aşağıdakilerden hangisidir?

A) Mâûn B) Kevser C) Kâfirûn D) Nasr E) Fâtiha

4. Salih amel işlemeyi, hakkı ve sabrı tavsiye etmeyi işleyen sure aşağıdakilerden hangisidir?

A) Fil B) Asr C) Kadir D) Mâûn E) Kâfirûn

5. Çoklukla övünmeyi yeren sure aşağıdakilerden hangisidir?

A) İhlas B) Kevser C) Fatiha D) Kureyş E) Tekâsür

6. Aşağıdaki konulardan hangisi Mâûn suresinde anlatılmaktadır?

A) Allah'ın varlığı ve birliği

B) İbadetlerde gösterişten uzak durulması

C) Kurban ibadetinin ifası

D) Salih amel işlemenin önemi

E) Sadece Allah'a (c.c) dua edilmesi

7. Tebbet suresinin yorumunda aşağıdakilerden hangisini söyleyemeyiz?

A) Zenginliği Ebu Leheb'e fayda vermedi.

B) İnsanlara kötülük yapanlarla mücadele etmeye gerek yoktur.

C) Zalimler yaptıklarının karşılıklarını göreceklerdir.

D) İnanmayanları ve müminlere zulmedenleri Allah (c.c) sevmez.

E) Her toplumda, Ebu Leheb ve karısı gibi insanlar olabilir.

8. Felâk ve Nâs suresinden aşağıdaki anlamlardan hangisi çıkarılamaz?

A) Kötülüklerden koruyan ve koruyacak olan Allah'tır.

B) Geceleyin dışarı çıkmak sakıncalıdır.

C) Kıskançlık ve kin beslemek kötü bir davranıştır.

D) Şeytan insanların kalbine vesvese verir.

E) İnsanlardan ve cinlerden olan şeytanlara karşı uyanık olmak gerekir.

9. I. Gayba inanırlar.
   II. Namazlarını kılarlar.
   III. Allah yolunda harcarlar.
   IV. Emanete riayet ederler.
   V. Kitaplara inanırlar.
   VI. Ahirete inanırlar.
   VII. Sözlerinde dururlar.
   Müminlerin yukarıda verilen özelliklerinden hangileri Bakara suresinin 1-5. ayetlerinde <u>yer almaz?</u>

A) II ve III B) III ve V C) IV ve VI D) V ve VI E) VI ve VII

10. Aşağıdakilerden hangisi Nasr suresinden <u>çıkarılamaz?</u>

A) Allah'a (c.c) hamd ve tesbih edilmelidir.
B) İslam dini kendiliğinden yayılacaktır.
C) Allah'dan (c.c) bağışlanma dilemeliyiz.
D) Başarı Allah'tandır.
E) Allah tövbeleri kabul eder.

C. Aşağıdaki dua ve ayetlerin Arapça metinlerini Türkçe anlamlarıyla eşleştiriniz.

1	O, malının kendisini sonsuzca yaşatacağını zanneder.	اِنَّ الْاِنْسَانَ لَفٖى خُسْرٍۙ
2	Rabb'ini hamd ederek tesbih et, ondan bağışlanma dile.	هُوَ اللّٰهُ الْخَالِقُ الْبَارِئُ الْمُصَوِّرُ لَهُ الْاَسْمَٓاءُ الْحُسْنٰىۜ
3	O, yoksulu doyurmayı teşvik etmez.	اِنَّٓا اَنْزَلْنَاهُ فٖى لَيْلَةِ الْقَدْرِۚ
4	İnsan gerçekten ziyandadır.	يَعْلَمُ مَا بَيْنَ اَيْدٖيهِمْ وَمَا خَلْفَهُمْ
5	Biz onu (Kur'an'ı) Kadir gecesinde indirdik.	وَلَا يَحُضُّ عَلٰى طَعَامِ الْمِسْكٖينِ
6	O hâlde sizin dininiz size, benim dinim bana!	رَبَّنَا وَلَا تُحَمِّلْنَا مَا لَا طَاقَةَ لَنَا بِهٖ
7	Hiçbir şey ona denk değildir.	يَحْسَبُ اَنَّ مَالَهُٓ اَخْلَدَهُۚ
8	Allah (c.c), kullarının yaptıklarını ve yapacaklarını bilir.	فَسَبِّحْ بِحَمْدِ رَبِّكَ وَاسْتَغْفِرْهُ
9	Ey Rabb'imiz! Bize gücümüzün yetmeyeceği sorumluluklar yükleme!	لَكُمْ دٖينُكُمْ وَلِيَ دٖينِ
10	O, yaratan, yoktan var eden, varlıklara şekil veren Allah'tır. En güzel isimler onundur.	وَلَمْ يَكُنْ لَهُ كُفُوًا اَحَدٌ

5.ÜNİTE

YÜZÜNDEN OKUNACAK SURELER VE ANLAMLARI

(Nahl suresi, 98. ayet.)

ÜNİTEMİZE HAZIRLANALIM

1. Namazda Fâtiha suresini okumanın hükmü ve önemini araştırınız.
2. Türkiye Diyanet Vakfı İslam Ansiklopedisi'nden Âl-i İmrân, Nisa, Maide ve En'am sureleri ile ilgili maddeleri bularak okuyunuz.
3. Âl-i İmrân suresine ismini veren aileyi araştırınız ve İmrân ailesinin değerli üyelerinin yer aldığı bir pano hazırlayınız.
4. Âl-i İmrân, Nisa, Maide ve En'am surelerinde ele alınan temel konuları ilgili sureyi okumaya geçmeden önce araştırarak bir duvar gazetesi hazırlayınız.
5. Yüzünden okuyacağınız bölümlerin anlamlarını Türkçe bir mealden okuyunuz.

UYGULAYALIM

“Yüzünden Okunacak Sureler ve Anlamları” ünitesinde aşağıdaki etkinlikleri uygulayınız.

- Okuyacağınız ayetleri interaktif öğretim materyallerinden ya da öğretmeninizden dinleyiniz. Suredeki tecvitleri söyledikten sonra harflerin mahreçlerine ve tecvit kurallarına uygun olarak okuyunuz. Dinleme esnasında tespit edebildiğiniz tecvit kurallarının altını kurşun kalemle çiziniz.
- Yüzünden okunacak her bir bölümü en az beş defa okuyunuz. İlk ve son okuyuşlarınızın süresini kronometre ile belirleyerek bir çizelgeye kaydediniz.
- Sınıfınızda birkaç grup oluşturunuz. Yüzünden okunacak bölümleri grup arkadaşlarınıza okuyunuz. Birbirinizin tecvid ve mahreç hatalarını tespit edip düzelterek okuyuşunuzu geliştiriniz.
- Yüzünden okuduğunuz ayetlerin anlamlarını gruplar hâlinde farklı Türkçe maallerden karşılaştırarak okuyunuz.

قَالَ عِيسَى ابْنُ مَرْيَمَ اللّٰهُمَّ رَبَّنَٓا اَنْزِلْ عَلَيْنَا مَٓائِدَةً مِنَ السَّمَٓاءِ
تَكُونُ لَنَا عِيدًا لِاَوَّلِنَا وَاٰخِرِنَا وَاٰيَةً مِنْكَۚ وَارْزُقْنَا وَاَنْتَ خَيْرُ
الرَّازِق۪ينَ ١١٤ قَالَ اللّٰهُ اِنّ۪ي مُنَزِّلُهَا عَلَيْكُمْۚ فَمَنْ يَكْفُرْ بَعْدُ
مِنْكُمْ فَاِنّ۪ٓي اُعَذِّبُهُ عَذَابًا لَٓا اُعَذِّبُهُٓ اَحَدًا مِنَ الْعَالَم۪ينَ ١١٥
وَاِذْ قَالَ اللّٰهُ يَا عِيسَى ابْنَ مَرْيَمَ ءَاَنْتَ قُلْتَ لِلنَّاسِ اتَّخِذُون۪ي
وَاُمِّيَ اِلٰهَيْنِ مِنْ دُونِ اللّٰهِۜ قَالَ سُبْحَانَكَ مَا يَكُونُ ل۪ٓي اَنْ اَقُولَ
مَا لَيْسَ ل۪ي بِحَقٍّۜ اِنْ كُنْتُ قُلْتُهُ فَقَدْ عَلِمْتَهُۜ تَعْلَمُ مَا ف۪ي نَفْس۪ي
وَلَٓا اَعْلَمُ مَا ف۪ي نَفْسِكَۜ اِنَّكَ اَنْتَ عَلَّامُ الْغُيُوبِ ١١٦ مَا قُلْتُ لَهُمْ
اِلَّا مَٓا اَمَرْتَن۪ي بِه۪ٓ اَنِ اعْبُدُوا اللّٰهَ رَبّ۪ي وَرَبَّكُمْۚ وَكُنْتُ عَلَيْهِمْ
شَه۪يدًا مَا دُمْتُ ف۪يهِمْۚ فَلَمَّا تَوَفَّيْتَن۪ي كُنْتَ اَنْتَ الرَّق۪يبَ عَلَيْهِمْۜ
وَاَنْتَ عَلٰى كُلِّ شَيْءٍ شَه۪يدٌ ١١٧ اِنْ تُعَذِّبْهُمْ فَاِنَّهُمْ عِبَادُكَۚ وَاِنْ تَغْفِرْ
لَهُمْ فَاِنَّكَ اَنْتَ الْعَز۪يزُ الْحَك۪يمُ ١١٨ قَالَ اللّٰهُ هٰذَا يَوْمُ يَنْفَعُ
الصَّادِق۪ينَ صِدْقُهُمْۜ لَهُمْ جَنَّاتٌ تَجْر۪ي مِنْ تَحْتِهَا الْاَنْهَارُ خَالِد۪ينَ
ف۪يهَٓا اَبَدًاۜ رَضِيَ اللّٰهُ عَنْهُمْ وَرَضُوا عَنْهُۜ ذٰلِكَ الْفَوْزُ الْعَظ۪يمُ ١١٩ لِلّٰهِ
مُلْكُ السَّمٰوَاتِ وَالْاَرْضِ وَمَا ف۪يهِنَّۜ وَهُوَ عَلٰى كُلِّ شَيْءٍ قَد۪يرٌ ١٢٠

يَوْمَ يَجْمَعُ اللّٰهُ الرُّسُلَ فَيَقُولُ مَاذَٓا اُجِبْتُمْؕ قَالُوا لَا عِلْمَ لَنَاؕ
اِنَّكَ اَنْتَ عَلَّامُ الْغُيُوبِ ﴿١٠٩﴾ اِذْ قَالَ اللّٰهُ يَا عِيسَى ابْنَ
مَرْيَمَ اذْكُرْ نِعْمَتٖى عَلَيْكَ وَعَلٰى وَالِدَتِكَۢ اِذْ اَيَّدْتُكَ بِرُوحِ
الْقُدُسِ تُكَلِّمُ النَّاسَ فِي الْمَهْدِ وَكَهْلًاۚ وَاِذْ عَلَّمْتُكَ
الْكِتَابَ وَالْحِكْمَةَ وَالتَّوْرٰيةَ وَالْاِنْجٖيلَۚ وَاِذْ تَخْلُقُ مِنَ الطّٖينِ
كَهَيْـَٔةِ الطَّيْرِ بِاِذْنٖى فَتَنْفُخُ فٖيهَا فَتَكُونُ طَيْرًا بِاِذْنٖى
وَتُبْرِئُ الْاَكْمَهَ وَالْاَبْرَصَ بِاِذْنٖىۚ وَاِذْ تُخْرِجُ الْمَوْتٰى
بِاِذْنٖىۚ وَاِذْ كَفَفْتُ بَنٖٓى اِسْرَٓائٖلَ عَنْكَ اِذْ جِئْتَهُمْ
بِالْبَيِّنَاتِ فَقَالَ الَّذٖينَ كَفَرُوا مِنْهُمْ اِنْ هٰذَٓا اِلَّا سِحْرٌ
مُبٖينٌ ﴿١١٠﴾ وَاِذْ اَوْحَيْتُ اِلَى الْحَوَارِيّٖنَ اَنْ اٰمِنُوا بٖى وَبِرَسُولٖىۚ
قَالُٓوا اٰمَنَّا وَاشْهَدْ بِاَنَّنَا مُسْلِمُونَ ﴿١١١﴾ اِذْ قَالَ الْحَوَارِيُّونَ
يَا عٖيسَى ابْنَ مَرْيَمَ هَلْ يَسْتَطٖيعُ رَبُّكَ اَنْ يُنَزِّلَ عَلَيْنَا
مَٓائِدَةً مِنَ السَّمَٓاءِؕ قَالَ اتَّقُوا اللّٰهَ اِنْ كُنْتُمْ مُؤْمِنٖينَ ﴿١١٢﴾
قَالُوا نُرٖيدُ اَنْ نَاْكُلَ مِنْهَا وَتَطْمَئِنَّ قُلُوبُنَا وَنَعْلَمَ
اَنْ قَدْ صَدَقْتَنَا وَنَكُونَ عَلَيْهَا مِنَ الشَّاهِدٖينَ ﴿١١٣﴾

وَاِذَا ق۪يلَ لَهُمْ تَعَالَوْا اِلٰى مَٓا اَنْزَلَ اللّٰهُ وَاِلَى الرَّسُولِ قَالُوا حَسْبُنَا
مَا وَجَدْنَا عَلَيْهِ اٰبَٓاءَنَاۜ اَوَلَوْ كَانَ اٰبَٓاؤُ۬هُمْ لَا يَعْلَمُونَ شَيْـًٔا
وَلَا يَهْتَدُونَ ﴿١٠٤﴾ يَٓا اَيُّهَا الَّذ۪ينَ اٰمَنُوا عَلَيْكُمْ اَنْفُسَكُمْۚ
لَا يَضُرُّكُمْ مَنْ ضَلَّ اِذَا اهْتَدَيْتُمْۜ اِلَى اللّٰهِ مَرْجِعُكُمْ جَم۪يعًا
فَيُنَبِّئُكُمْ بِمَا كُنْتُمْ تَعْمَلُونَ ﴿١٠٥﴾ يَٓا اَيُّهَا الَّذ۪ينَ اٰمَنُوا شَهَادَةُ
بَيْنِكُمْ اِذَا حَضَرَ اَحَدَكُمُ الْمَوْتُ ح۪ينَ الْوَصِيَّةِ اثْنَانِ
ذَوَا عَدْلٍ مِنْكُمْ اَوْ اٰخَرَانِ مِنْ غَيْرِكُمْ اِنْ اَنْتُمْ ضَرَبْتُمْ
فِي الْاَرْضِ فَاَصَابَتْكُمْ مُص۪يبَةُ الْمَوْتِۜ تَحْبِسُونَهُمَا مِنْ بَعْدِ
الصَّلٰوةِ فَيُقْسِمَانِ بِاللّٰهِ اِنِ ارْتَبْتُمْ لَا نَشْتَر۪ي بِه۪ ثَمَنًا وَلَوْ كَانَ
ذَا قُرْبٰىۙ وَلَا نَكْتُمُ شَهَادَةَ اللّٰهِ اِنَّٓا اِذًا لَمِنَ الْاٰثِم۪ينَ ﴿١٠٦﴾ فَاِنْ عُثِرَ
عَلٰٓى اَنَّهُمَا اسْتَحَقَّٓا اِثْمًا فَاٰخَرَانِ يَقُومَانِ مَقَامَهُمَا مِنَ الَّذ۪ينَ
اسْتَحَقَّ عَلَيْهِمُ الْاَوْلَيَانِ فَيُقْسِمَانِ بِاللّٰهِ لَشَهَادَتُنَٓا اَحَقُّ
مِنْ شَهَادَتِهِمَا وَمَا اعْتَدَيْنَٓاۘ اِنَّٓا اِذًا لَمِنَ الظَّالِم۪ينَ ﴿١٠٧﴾ ذٰلِكَ
اَدْنٰٓى اَنْ يَأْتُوا بِالشَّهَادَةِ عَلٰى وَجْهِهَٓا اَوْ يَخَافُٓوا اَنْ تُرَدَّ اَيْمَانٌ بَعْدَ
اَيْمَانِهِمْۜ وَاتَّقُوا اللّٰهَ وَاسْمَعُواۜ وَاللّٰهُ لَا يَهْدِي الْقَوْمَ الْفَاسِق۪ينَ۟ ﴿١٠٨﴾

يَوْمَ يَجْمَعُ

اُحِلَّ لَكُمْ صَيْدُ الْبَحْرِ وَطَعَامُهُ مَتَاعًا لَكُمْ وَلِلسَّيَّارَةِۚ
وَحُرِّمَ عَلَيْكُمْ صَيْدُ الْبَرِّ مَا دُمْتُمْ حُرُمًاۜ وَاتَّقُوا اللّٰهَ الَّذٖٓى
اِلَيْهِ تُحْشَرُونَ ٩٦ جَعَلَ اللّٰهُ الْكَعْبَةَ الْبَيْتَ الْحَرَامَ قِيَامًا
لِلنَّاسِ وَالشَّهْرَ الْحَرَامَ وَالْهَدْيَ وَالْقَلَٓائِدَۜ ذٰلِكَ لِتَعْلَمُٓوا
اَنَّ اللّٰهَ يَعْلَمُ مَا فِي السَّمٰوَاتِ وَمَا فِي الْاَرْضِ وَاَنَّ اللّٰهَ
بِكُلِّ شَيْءٍ عَلٖيمٌ ٩٧ اِعْلَمُٓوا اَنَّ اللّٰهَ شَدٖيدُ الْعِقَابِ
وَاَنَّ اللّٰهَ غَفُورٌ رَحٖيمٌۜ ٩٨ مَا عَلَى الرَّسُولِ اِلَّا الْبَلَاغُۜ وَاللّٰهُ يَعْلَمُ
مَا تُبْدُونَ وَمَا تَكْتُمُونَ ٩٩ قُلْ لَا يَسْتَوِي الْخَبٖيثُ وَالطَّيِّبُ
وَلَوْ اَعْجَبَكَ كَثْرَةُ الْخَبٖيثِۚ فَاتَّقُوا اللّٰهَ يَٓا اُو۬لِي الْاَلْبَابِ
لَعَلَّكُمْ تُفْلِحُونَ ١٠٠ يَٓا اَيُّهَا الَّذٖينَ اٰمَنُوا لَا تَسْـَٔلُوا عَنْ اَشْيَٓاءَ
اِنْ تُبْدَ لَكُمْ تَسُؤْكُمْۚ وَاِنْ تَسْـَٔلُوا عَنْهَا حٖينَ يُنَزَّلُ الْقُرْاٰنُ
تُبْدَ لَكُمْۜ عَفَا اللّٰهُ عَنْهَاۜ وَاللّٰهُ غَفُورٌ حَلٖيمٌ ١٠١ قَدْ سَاَلَهَا
قَوْمٌ مِنْ قَبْلِكُمْ ثُمَّ اَصْبَحُوا بِهَا كَافِرٖينَ ١٠٢ مَا جَعَلَ اللّٰهُ
مِنْ بَحٖيرَةٍ وَلَا سَٓائِبَةٍ وَلَا وَصٖيلَةٍ وَلَا حَامٍۙ وَلٰكِنَّ الَّذٖينَ
كَفَرُوا يَفْتَرُونَ عَلَى اللّٰهِ الْكَذِبَۜ وَاَكْثَرُهُمْ لَا يَعْقِلُونَ ١٠٣

يَٓا اَيُّهَا الَّذ۪ينَ اٰمَنُٓوا اِنَّمَا الْخَمْرُ وَالْمَيْسِرُ وَالْاَنْصَابُ وَالْاَزْلَامُ
رِجْسٌ مِنْ عَمَلِ الشَّيْطَانِ فَاجْتَنِبُوهُ لَعَلَّكُمْ تُفْلِحُونَ ﴿٩٠﴾ اِنَّمَا
يُر۪يدُ الشَّيْطَانُ اَنْ يُوقِعَ بَيْنَكُمُ الْعَدَاوَةَ وَالْبَغْضَٓاءَ فِي الْخَمْرِ
وَالْمَيْسِرِ وَيَصُدَّكُمْ عَنْ ذِكْرِ اللّٰهِ وَعَنِ الصَّلٰوةِۚ فَهَلْ اَنْتُمْ
مُنْتَهُونَ ﴿٩١﴾ وَاَط۪يعُوا اللّٰهَ وَاَط۪يعُوا الرَّسُولَ وَاحْذَرُواۚ فَاِنْ تَوَلَّيْتُمْ
فَاعْلَمُٓوا اَنَّمَا عَلٰى رَسُولِنَا الْبَلَاغُ الْمُب۪ينُ ﴿٩٢﴾ لَيْسَ عَلَى الَّذ۪ينَ
اٰمَنُوا وَعَمِلُوا الصَّالِحَاتِ جُنَاحٌ ف۪يمَا طَعِمُٓوا اِذَا مَا اتَّقَوْا وَاٰمَنُوا
وَعَمِلُوا الصَّالِحَاتِ ثُمَّ اتَّقَوْا وَاٰمَنُوا ثُمَّ اتَّقَوْا وَاَحْسَنُواۜ وَاللّٰهُ يُحِبُّ
الْمُحْسِن۪ينَ ﴿٩٣﴾ يَٓا اَيُّهَا الَّذ۪ينَ اٰمَنُوا لَيَبْلُوَنَّكُمُ اللّٰهُ بِشَيْءٍ مِنَ الصَّيْدِ
تَنَالُهُٓ اَيْد۪يكُمْ وَرِمَاحُكُمْ لِيَعْلَمَ اللّٰهُ مَنْ يَخَافُهُ بِالْغَيْبِۚ
فَمَنِ اعْتَدٰى بَعْدَ ذٰلِكَ فَلَهُ عَذَابٌ اَل۪يمٌ ﴿٩٤﴾ يَٓا اَيُّهَا الَّذ۪ينَ اٰمَنُوا
لَا تَقْتُلُوا الصَّيْدَ وَاَنْتُمْ حُرُمٌۜ وَمَنْ قَتَلَهُ مِنْكُمْ مُتَعَمِّدًا فَجَزَٓاءٌ مِثْلُ
مَا قَتَلَ مِنَ النَّعَمِ يَحْكُمُ بِه۪ ذَوَا عَدْلٍ مِنْكُمْ هَدْيًا بَالِغَ الْكَعْبَةِ اَوْ
كَفَّارَةٌ طَعَامُ مَسَاك۪ينَ اَوْ عَدْلُ ذٰلِكَ صِيَامًا لِيَذُوقَ وَبَالَ اَمْرِه۪ۜ عَفَا
اللّٰهُ عَمَّا سَلَفَۜ وَمَنْ عَادَ فَيَنْتَقِمُ اللّٰهُ مِنْهُۜ وَاللّٰهُ عَز۪يزٌ ذُو انْتِقَامٍ ﴿٩٥﴾

وَاِذَا سَمِعُوا مَٓا اُنْزِلَ اِلَى الرَّسُولِ تَرٰٓى اَعْيُنَهُمْ تَفِيضُ
مِنَ الدَّمْعِ مِمَّا عَرَفُوا مِنَ الْحَقِّۚ يَقُولُونَ رَبَّنَٓا اٰمَنَّا فَاكْتُبْنَا
مَعَ الشَّاهِدِينَ ﴿٨٣﴾ وَمَا لَنَا لَا نُؤْمِنُ بِاللّٰهِ وَمَا جَٓاءَنَا مِنَ الْحَقِّۙ
وَنَطْمَعُ اَنْ يُدْخِلَنَا رَبُّنَا مَعَ الْقَوْمِ الصَّالِحِينَ ﴿٨٤﴾ فَاَثَابَهُمُ اللّٰهُ
بِمَا قَالُوا جَنَّاتٍ تَجْرِي مِنْ تَحْتِهَا الْاَنْهَارُ خَالِدِينَ فِيهَاۜ وَذٰلِكَ
جَزَٓاءُ الْمُحْسِنِينَ ﴿٨٥﴾ وَالَّذِينَ كَفَرُوا وَكَذَّبُوا بِاٰيَاتِنَٓا اُولٰٓئِكَ
اَصْحَابُ الْجَحِيمِ ﴿٨٦﴾ يَٓا اَيُّهَا الَّذِينَ اٰمَنُوا لَا تُحَرِّمُوا طَيِّبَاتِ
مَٓا اَحَلَّ اللّٰهُ لَكُمْ وَلَا تَعْتَدُواۜ اِنَّ اللّٰهَ لَا يُحِبُّ الْمُعْتَدِينَ ﴿٨٧﴾
وَكُلُوا مِمَّا رَزَقَكُمُ اللّٰهُ حَلَالًا طَيِّبًاۖ وَاتَّقُوا اللّٰهَ الَّذٖٓى اَنْتُمْ
بِهٖ مُؤْمِنُونَ ﴿٨٨﴾ لَا يُؤَاخِذُكُمُ اللّٰهُ بِاللَّغْوِ فٖٓى اَيْمَانِكُمْ
وَلٰكِنْ يُؤَاخِذُكُمْ بِمَا عَقَّدْتُمُ الْاَيْمَانَۚ فَكَفَّارَتُهُٓ
اِطْعَامُ عَشَرَةِ مَسَاكِينَ مِنْ اَوْسَطِ مَا تُطْعِمُونَ اَهْلِيكُمْ
اَوْ كِسْوَتُهُمْ اَوْ تَحْرِيرُ رَقَبَةٍۜ فَمَنْ لَمْ يَجِدْ فَصِيَامُ ثَلٰثَةِ اَيَّامٍۜ
ذٰلِكَ كَفَّارَةُ اَيْمَانِكُمْ اِذَا حَلَفْتُمْۜ وَاحْفَظُٓوا اَيْمَانَكُمْۜ
كَذٰلِكَ يُبَيِّنُ اللّٰهُ لَكُمْ اٰيَاتِهٖ لَعَلَّكُمْ تَشْكُرُونَ ﴿٨٩﴾

قُلْ يَٓا اَهْلَ الْكِتَابِ لَا تَغْلُوا فٖي دٖينِكُمْ غَيْرَ
الْحَقِّ وَلَا تَتَّبِعُٓوا اَهْوَٓاءَ قَوْمٍ قَدْ ضَلُّوا مِنْ قَبْلُ
وَاَضَلُّوا كَثٖيرًا وَضَلُّوا عَنْ سَوَٓاءِ السَّبٖيلِ ۟ ٧٧
لُعِنَ الَّذٖينَ كَفَرُوا مِنْ بَنٖٓي اِسْرَٓائٖيلَ عَلٰى لِسَانِ
دَاوُدَ وَعٖيسَى ابْنِ مَرْيَمَۜ ذٰلِكَ بِمَا عَصَوْا وَكَانُوا
يَعْتَدُونَ ٧٨ كَانُوا لَا يَتَنَاهَوْنَ عَنْ مُنْكَرٍ فَعَلُوهُۜ
لَبِئْسَ مَا كَانُوا يَفْعَلُونَ ٧٩ تَرٰى كَثٖيرًا مِنْهُمْ
يَتَوَلَّوْنَ الَّذٖينَ كَفَرُواۜ لَبِئْسَ مَا قَدَّمَتْ لَهُمْ
اَنْفُسُهُمْ اَنْ سَخِطَ اللّٰهُ عَلَيْهِمْ وَفِي الْعَذَابِ هُمْ
خَالِدُونَ ٨٠ وَلَوْ كَانُوا يُؤْمِنُونَ بِاللّٰهِ وَالنَّبِيِّ وَمَٓا
اُنْزِلَ اِلَيْهِ مَا اتَّخَذُوهُمْ اَوْلِيَٓاءَ وَلٰكِنَّ كَثٖيرًا مِنْهُمْ
فَاسِقُونَ ٨١ لَتَجِدَنَّ اَشَدَّ النَّاسِ عَدَاوَةً لِلَّذٖينَ
اٰمَنُوا الْيَهُودَ وَالَّذٖينَ اَشْرَكُواۚ وَلَتَجِدَنَّ اَقْرَبَهُمْ
مَوَدَّةً لِلَّذٖينَ اٰمَنُوا الَّذٖينَ قَالُٓوا اِنَّا نَصَارٰىۜ ذٰلِكَ بِاَنَّ
مِنْهُمْ قِسّٖيسٖينَ وَرُهْبَانًا وَاَنَّهُمْ لَا يَسْتَكْبِرُونَ ٨٢

وَاِذَا

وَحَسِبُوٓا اَلَّا تَكُونَ فِتْنَةٌ فَعَمُوا وَصَمُّوا ثُمَّ تَابَ
اللّٰهُ عَلَيْهِمْ ثُمَّ عَمُوا وَصَمُّوا كَث۪يرٌ مِنْهُمْؕ وَاللّٰهُ بَص۪يرٌ
بِمَا يَعْمَلُونَ ٧١ لَقَدْ كَفَرَ الَّذ۪ينَ قَالُوٓا اِنَّ اللّٰهَ
هُوَ الْمَس۪يحُ ابْنُ مَرْيَمَؕ وَقَالَ الْمَس۪يحُ يَا بَن۪ٓي اِسْرَٓائ۪لَ
اعْبُدُوا اللّٰهَ رَبّ۪ي وَرَبَّكُمْؕ اِنَّهُ مَنْ يُشْرِكْ بِاللّٰهِ فَقَدْ
حَرَّمَ اللّٰهُ عَلَيْهِ الْجَنَّةَ وَمَأْوٰيهُ النَّارُؕ وَمَا لِلظَّالِم۪ينَ
مِنْ اَنْصَارٍ ٧٢ لَقَدْ كَفَرَ الَّذ۪ينَ قَالُوٓا اِنَّ اللّٰهَ ثَالِثُ
ثَلٰثَةٍۢ وَمَا مِنْ اِلٰهٍ اِلَّٓا اِلٰهٌ وَاحِدٌؕ وَاِنْ لَمْ يَنْتَهُوا عَمَّا
يَقُولُونَ لَيَمَسَّنَّ الَّذ۪ينَ كَفَرُوا مِنْهُمْ عَذَابٌ اَل۪يمٌ ٧٣
اَفَلَا يَتُوبُونَ اِلَى اللّٰهِ وَيَسْتَغْفِرُونَهُؕ وَاللّٰهُ غَفُورٌ
رَح۪يمٌ ٧٤ مَا الْمَس۪يحُ ابْنُ مَرْيَمَ اِلَّا رَسُولٌۚ قَدْ خَلَتْ
مِنْ قَبْلِهِ الرُّسُلُؕ وَاُمُّهُ صِدّ۪يقَةٌؕ كَانَا يَأْكُلَانِ
الطَّعَامَؕ اُنْظُرْ كَيْفَ نُبَيِّنُ لَهُمُ الْاٰيَاتِ ثُمَّ انْظُرْ اَنّٰى
يُؤْفَكُونَ ٧٥ قُلْ اَتَعْبُدُونَ مِنْ دُونِ اللّٰهِ مَا لَا يَمْلِكُ
لَكُمْ ضَرًّا وَلَا نَفْعًاؕ وَاللّٰهُ هُوَ السَّم۪يعُ الْعَل۪يمُ ٧٦

وَلَوْ اَنَّ اَهْلَ الْكِتَابِ اٰمَنُوا وَاتَّقَوْا لَكَفَّرْنَا عَنْهُمْ سَيِّـَٔاتِهِمْ
وَلَاَدْخَلْنَاهُمْ جَنَّاتِ النَّعٖيمِ ﴿٦٥﴾ وَلَوْ اَنَّهُمْ اَقَامُوا التَّوْرٰيةَ
وَالْاِنْجٖيلَ وَمَٓا اُنْزِلَ اِلَيْهِمْ مِنْ رَبِّهِمْ لَاَكَلُوا مِنْ فَوْقِهِمْ
وَمِنْ تَحْتِ اَرْجُلِهِمْۜ مِنْهُمْ اُمَّةٌ مُقْتَصِدَةٌۜ وَكَثٖيرٌ مِنْهُمْ سَٓاءَ
مَا يَعْمَلُونَ ﴿٦٦﴾ يَٓا اَيُّهَا الرَّسُولُ بَلِّغْ مَٓا اُنْزِلَ اِلَيْكَ مِنْ رَبِّكَۜ
وَاِنْ لَمْ تَفْعَلْ فَمَا بَلَّغْتَ رِسَالَتَهُۜ وَاللّٰهُ يَعْصِمُكَ مِنَ النَّاسِۜ
اِنَّ اللّٰهَ لَا يَهْدِي الْقَوْمَ الْكَافِرٖينَ ﴿٦٧﴾ قُلْ يَٓا اَهْلَ الْكِتَابِ
لَسْتُمْ عَلٰى شَيْءٍ حَتّٰى تُقٖيمُوا التَّوْرٰيةَ وَالْاِنْجٖيلَ وَمَٓا اُنْزِلَ
اِلَيْكُمْ مِنْ رَبِّكُمْۜ وَلَيَزٖيدَنَّ كَثٖيرًا مِنْهُمْ مَٓا اُنْزِلَ
اِلَيْكَ مِنْ رَبِّكَ طُغْيَانًا وَكُفْرًاۚ فَلَا تَاْسَ عَلَى الْقَوْمِ
الْكَافِرٖينَ ﴿٦٨﴾ اِنَّ الَّذٖينَ اٰمَنُوا وَالَّذٖينَ هَادُوا وَالصَّابِؤُنَ
وَالنَّصَارٰى مَنْ اٰمَنَ بِاللّٰهِ وَالْيَوْمِ الْاٰخِرِ وَعَمِلَ صَالِحًا
فَلَا خَوْفٌ عَلَيْهِمْ وَلَا هُمْ يَحْزَنُونَ ﴿٦٩﴾ لَقَدْ اَخَذْنَا مٖيثَاقَ
بَنٖٓي اِسْرَٓائٖلَ وَاَرْسَلْنَٓا اِلَيْهِمْ رُسُلًاۜ كُلَّمَا جَٓاءَهُمْ رَسُولٌ
بِمَا لَا تَهْوٰٓى اَنْفُسُهُمْۙ فَرٖيقًا كَذَّبُوا وَفَرٖيقًا يَقْتُلُونَ ﴿٧٠﴾

وَحَسِبُٓوا

وَاِذَا نَادَيْتُمْ اِلَى الصَّلٰوةِ اتَّخَذُوهَا هُزُوًا وَلَعِبًاۜ ذٰلِكَ بِاَنَّهُمْ قَوْمٌ
لَا يَعْقِلُونَ ﴿٥٨﴾ قُلْ يَٓا اَهْلَ الْكِتَابِ هَلْ تَنْقِمُونَ مِنَّٓا اِلَّٓا اَنْ اٰمَنَّا
بِاللّٰهِ وَمَٓا اُنْزِلَ اِلَيْنَا وَمَٓا اُنْزِلَ مِنْ قَبْلُۙ وَاَنَّ اَكْثَرَكُمْ فَاسِقُونَ ﴿٥٩﴾
قُلْ هَلْ اُنَبِّئُكُمْ بِشَرٍّ مِنْ ذٰلِكَ مَثُوبَةً عِنْدَ اللّٰهِۜ مَنْ لَعَنَهُ اللّٰهُ
وَغَضِبَ عَلَيْهِ وَجَعَلَ مِنْهُمُ الْقِرَدَةَ وَالْخَنَازِيرَ وَعَبَدَ الطَّاغُوتَۜ
اُو۬لٰٓئِكَ شَرٌّ مَكَانًا وَاَضَلُّ عَنْ سَوَٓاءِ السَّبِيلِ ﴿٦٠﴾ وَاِذَا جَٓاؤُ۫كُمْ قَالُٓوا
اٰمَنَّا وَقَدْ دَخَلُوا بِالْكُفْرِ وَهُمْ قَدْ خَرَجُوا بِه۪ۜ وَاللّٰهُ اَعْلَمُ بِمَا كَانُوا
يَكْتُمُونَ ﴿٦١﴾ وَتَرٰى كَث۪يرًا مِنْهُمْ يُسَارِعُونَ فِي الْاِثْمِ وَالْعُدْوَانِ
وَاَكْلِهِمُ السُّحْتَۜ لَبِئْسَ مَا كَانُوا يَعْمَلُونَ ﴿٦٢﴾ لَوْلَا يَنْهٰيهُمُ
الرَّبَّانِيُّونَ وَالْاَحْبَارُ عَنْ قَوْلِهِمُ الْاِثْمَ وَاَكْلِهِمُ السُّحْتَۜ لَبِئْسَ
مَا كَانُوا يَصْنَعُونَ ﴿٦٣﴾ وَقَالَتِ الْيَهُودُ يَدُ اللّٰهِ مَغْلُولَةٌۜ غُلَّتْ اَيْد۪يهِمْ
وَلُعِنُوا بِمَا قَالُواۢ بَلْ يَدَاهُ مَبْسُوطَتَانِۙ يُنْفِقُ كَيْفَ يَشَٓاءُۜ وَلَيَز۪يدَنَّ
كَث۪يرًا مِنْهُمْ مَٓا اُنْزِلَ اِلَيْكَ مِنْ رَبِّكَ طُغْيَانًا وَكُفْرًاۜ وَاَلْقَيْنَا بَيْنَهُمُ
الْعَدَاوَةَ وَالْبَغْضَٓاءَ اِلٰى يَوْمِ الْقِيٰمَةِۜ كُلَّمَٓا اَوْقَدُوا نَارًا لِلْحَرْبِ اَطْفَاَهَا
اللّٰهُۙ وَيَسْعَوْنَ فِي الْاَرْضِ فَسَادًاۜ وَاللّٰهُ لَا يُحِبُّ الْمُفْسِد۪ينَ ﴿٦٤﴾

يَٓا اَيُّهَا الَّذ۪ينَ اٰمَنُوا لَا تَتَّخِذُوا الْيَهُودَ وَالنَّصَارٰٓى اَوْلِيَٓاءَۘ بَعْضُهُمْ
اَوْلِيَٓاءُ بَعْضٍۜ وَمَنْ يَتَوَلَّهُمْ مِنْكُمْ فَاِنَّهُ مِنْهُمْۜ اِنَّ اللّٰهَ لَا يَهْدِي
الْقَوْمَ الظَّالِم۪ينَ ٥١ فَتَرَى الَّذ۪ينَ ف۪ي قُلُوبِهِمْ مَرَضٌ يُسَارِعُونَ ف۪يهِمْ
يَقُولُونَ نَخْشٰٓى اَنْ تُص۪يبَنَا دَٓائِرَةٌۜ فَعَسَى اللّٰهُ اَنْ يَأْتِيَ بِالْفَتْحِ اَوْ اَمْرٍ
مِنْ عِنْدِه۪ فَيُصْبِحُوا عَلٰى مَٓا اَسَرُّوا ف۪ٓي اَنْفُسِهِمْ نَادِم۪ينَۜ ٥٢ وَيَقُولُ
الَّذ۪ينَ اٰمَنُٓوا اَهٰٓؤُ۬لَٓاءِ الَّذ۪ينَ اَقْسَمُوا بِاللّٰهِ جَهْدَ اَيْمَانِهِمْۙ اِنَّهُمْ لَمَعَكُمْۜ
حَبِطَتْ اَعْمَالُهُمْ فَاَصْبَحُوا خَاسِر۪ينَ ٥٣ يَٓا اَيُّهَا الَّذ۪ينَ اٰمَنُوا مَنْ يَرْتَدَّ
مِنْكُمْ عَنْ د۪ينِه۪ فَسَوْفَ يَأْتِي اللّٰهُ بِقَوْمٍ يُحِبُّهُمْ وَيُحِبُّونَهُٓ اَذِلَّةٍ
عَلَى الْمُؤْمِن۪ينَ اَعِزَّةٍ عَلَى الْكَافِر۪ينَۘ يُجَاهِدُونَ ف۪ي سَب۪يلِ اللّٰهِ
وَلَا يَخَافُونَ لَوْمَةَ لَٓائِمٍۜ ذٰلِكَ فَضْلُ اللّٰهِ يُؤْت۪يهِ مَنْ يَشَٓاءُۜ وَاللّٰهُ وَاسِعٌ
عَل۪يمٌ ٥٤ اِنَّمَا وَلِيُّكُمُ اللّٰهُ وَرَسُولُهُ وَالَّذ۪ينَ اٰمَنُوا الَّذ۪ينَ يُق۪يمُونَ
الصَّلٰوةَ وَيُؤْتُونَ الزَّكٰوةَ وَهُمْ رَاكِعُونَ ٥٥ وَمَنْ يَتَوَلَّ اللّٰهَ وَرَسُولَهُ
وَالَّذ۪ينَ اٰمَنُوا فَاِنَّ حِزْبَ اللّٰهِ هُمُ الْغَالِبُونَ ۟ ٥٦ يَٓا اَيُّهَا الَّذ۪ينَ اٰمَنُوا
لَا تَتَّخِذُوا الَّذ۪ينَ اتَّخَذُوا د۪ينَكُمْ هُزُواً وَلَعِباً مِنَ الَّذ۪ينَ اُو۫تُوا الْكِتَابَ
مِنْ قَبْلِكُمْ وَالْكُفَّارَ اَوْلِيَٓاءَۚ وَاتَّقُوا اللّٰهَ اِنْ كُنْتُمْ مُؤْمِن۪ينَ ٥٧

وَاِذَا

وَقَفَّيْنَا عَلٰٓى اٰثَارِهِمْ بِعِيسَى ابْنِ مَرْيَمَ مُصَدِّقًا لِمَا بَيْنَ يَدَيْهِ
مِنَ التَّوْرٰيةِ وَاٰتَيْنَاهُ الْاِنْجِيلَ فِيهِ هُدًى وَنُورٌ وَمُصَدِّقًا لِمَا بَيْنَ
يَدَيْهِ مِنَ التَّوْرٰيةِ وَهُدًى وَمَوْعِظَةً لِلْمُتَّقِينَ ﴿٤٦﴾ وَلْيَحْكُمْ
اَهْلُ الْاِنْجِيلِ بِمَٓا اَنْزَلَ اللّٰهُ فِيهِ وَمَنْ لَمْ يَحْكُمْ بِمَٓا اَنْزَلَ
اللّٰهُ فَاُو۬لٰٓئِكَ هُمُ الْفَاسِقُونَ ﴿٤٧﴾ وَاَنْزَلْنَٓا اِلَيْكَ الْكِتَابَ بِالْحَقِّ
مُصَدِّقًا لِمَا بَيْنَ يَدَيْهِ مِنَ الْكِتَابِ وَمُهَيْمِنًا عَلَيْهِ فَاحْكُمْ
بَيْنَهُمْ بِمَٓا اَنْزَلَ اللّٰهُ وَلَا تَتَّبِعْ اَهْوَٓاءَهُمْ عَمَّا جَٓاءَكَ مِنَ الْحَقِّ
لِكُلٍّ جَعَلْنَا مِنْكُمْ شِرْعَةً وَمِنْهَاجًا وَلَوْ شَٓاءَ اللّٰهُ لَجَعَلَكُمْ
اُمَّةً وَاحِدَةً وَلٰكِنْ لِيَبْلُوَكُمْ فِي مَٓا اٰتٰيكُمْ فَاسْتَبِقُوا
الْخَيْرَاتِ اِلَى اللّٰهِ مَرْجِعُكُمْ جَمِيعًا فَيُنَبِّئُكُمْ بِمَا كُنْتُمْ
فِيهِ تَخْتَلِفُونَ ﴿٤٨﴾ وَاَنِ احْكُمْ بَيْنَهُمْ بِمَٓا اَنْزَلَ اللّٰهُ وَلَا تَتَّبِعْ
اَهْوَٓاءَهُمْ وَاحْذَرْهُمْ اَنْ يَفْتِنُوكَ عَنْ بَعْضِ مَٓا اَنْزَلَ اللّٰهُ اِلَيْكَ
فَاِنْ تَوَلَّوْا فَاعْلَمْ اَنَّمَا يُرِيدُ اللّٰهُ اَنْ يُصِيبَهُمْ بِبَعْضِ ذُنُوبِهِمْ
وَاِنَّ كَثِيرًا مِنَ النَّاسِ لَفَاسِقُونَ ﴿٤٩﴾ اَفَحُكْمَ الْجَاهِلِيَّةِ
يَبْغُونَ وَمَنْ اَحْسَنُ مِنَ اللّٰهِ حُكْمًا لِقَوْمٍ يُوقِنُونَ ﴿٥٠﴾

سَمَّاعُونَ لِلْكَذِبِ اَكَّالُونَ لِلسُّحْتِۜ فَاِنْ جَٓاؤُ۫كَ
فَاحْكُمْ بَيْنَهُمْ اَوْ اَعْرِضْ عَنْهُمْۚ وَاِنْ تُعْرِضْ
عَنْهُمْ فَلَنْ يَضُرُّوكَ شَيْـًٔاۜ وَاِنْ حَكَمْتَ فَاحْكُمْ
بَيْنَهُمْ بِالْقِسْطِۜ اِنَّ اللّٰهَ يُحِبُّ الْمُقْسِطِينَ ﴿٤٢﴾ وَكَيْفَ
يُحَكِّمُونَكَ وَعِنْدَهُمُ التَّوْرٰيةُ فِيهَا حُكْمُ اللّٰهِ ثُمَّ
يَتَوَلَّوْنَ مِنْ بَعْدِ ذٰلِكَۜ وَمَٓا اُو۬لٰٓئِكَ بِالْمُؤْمِنِينَ ﴿٤٣﴾ اِنَّٓا
اَنْزَلْنَا التَّوْرٰيةَ فِيهَا هُدًى وَنُورٌۚ يَحْكُمُ بِهَا النَّبِيُّونَ
الَّذِينَ اَسْلَمُوا لِلَّذِينَ هَادُوا وَالرَّبَّانِيُّونَ وَالْاَحْبَارُ بِمَا
اسْتُحْفِظُوا مِنْ كِتَابِ اللّٰهِ وَكَانُوا عَلَيْهِ شُهَدَٓاءَۚ فَلَا
تَخْشَوُا النَّاسَ وَاخْشَوْنِ وَلَا تَشْتَرُوا بِاٰيَاتٖي ثَمَنًا قَلِيلًاۜ
وَمَنْ لَمْ يَحْكُمْ بِمَٓا اَنْزَلَ اللّٰهُ فَاُو۬لٰٓئِكَ هُمُ الْكَافِرُونَ ﴿٤٤﴾
وَكَتَبْنَا عَلَيْهِمْ فِيهَٓا اَنَّ النَّفْسَ بِالنَّفْسِۙ وَالْعَيْنَ بِالْعَيْنِ
وَالْاَنْفَ بِالْاَنْفِ وَالْاُذُنَ بِالْاُذُنِ وَالسِّنَّ بِالسِّنِّۙ
وَالْجُرُوحَ قِصَاصٌۜ فَمَنْ تَصَدَّقَ بِهٖ فَهُوَ كَفَّارَةٌ لَهُۜ
وَمَنْ لَمْ يَحْكُمْ بِمَٓا اَنْزَلَ اللّٰهُ فَاُو۬لٰٓئِكَ هُمُ الظَّالِمُونَ ﴿٤٥﴾

وَقَفَّيْنَا

يُرِيدُونَ اَنْ يَخْرُجُوا مِنَ النَّارِ وَمَا هُمْ بِخَارِجِينَ مِنْهَا ز
وَلَهُمْ عَذَابٌ مُقِيمٌ ٣٧ وَالسَّارِقُ وَالسَّارِقَةُ فَاقْطَعُوا
اَيْدِيَهُمَا جَزَٓاءً بِمَا كَسَبَا نَكَالًا مِنَ اللّٰهِ ط وَاللّٰهُ
عَزِيزٌ حَكِيمٌ ٣٨ فَمَنْ تَابَ مِنْ بَعْدِ ظُلْمِهِ وَاَصْلَحَ
فَاِنَّ اللّٰهَ يَتُوبُ عَلَيْهِ ط اِنَّ اللّٰهَ غَفُورٌ رَحِيمٌ ٣٩ اَلَمْ
تَعْلَمْ اَنَّ اللّٰهَ لَهُ مُلْكُ السَّمٰوَاتِ وَالْاَرْضِ يُعَذِّبُ
مَنْ يَشَٓاءُ وَيَغْفِرُ لِمَنْ يَشَٓاءُ ط وَاللّٰهُ عَلٰى كُلِّ شَيْءٍ قَدِيرٌ ٤٠
يَٓا اَيُّهَا الرَّسُولُ لَا يَحْزُنْكَ الَّذِينَ يُسَارِعُونَ فِي الْكُفْرِ
مِنَ الَّذِينَ قَالُٓوا اٰمَنَّا بِاَفْوَاهِهِمْ وَلَمْ تُؤْمِنْ قُلُوبُهُمْ ج
وَمِنَ الَّذِينَ هَادُوا سَمَّاعُونَ لِلْكَذِبِ سَمَّاعُونَ لِقَوْمٍ
اٰخَرِينَ لا لَمْ يَاْتُوكَ ط يُحَرِّفُونَ الْكَلِمَ مِنْ بَعْدِ مَوَاضِعِهِ ج
يَقُولُونَ اِنْ اُوتِيتُمْ هٰذَا فَخُذُوهُ وَاِنْ لَمْ تُؤْتَوْهُ
فَاحْذَرُوا ط وَمَنْ يُرِدِ اللّٰهُ فِتْنَتَهُ فَلَنْ تَمْلِكَ لَهُ مِنَ اللّٰهِ
شَيْـًٔا ط اُولٰٓئِكَ الَّذِينَ لَمْ يُرِدِ اللّٰهُ اَنْ يُطَهِّرَ قُلُوبَهُمْ ط لَهُمْ
فِي الدُّنْيَا خِزْيٌ وَلَهُمْ فِي الْاٰخِرَةِ عَذَابٌ عَظِيمٌ ٤١

مِنْ اَجْلِ ذٰلِكَۚ كَتَبْنَا عَلٰى بَنٖٓى اِسْرَٓائٖلَ اَنَّهُ مَنْ قَتَلَ
نَفْسًا بِغَيْرِ نَفْسٍ اَوْ فَسَادٍ فِى الْاَرْضِ فَكَاَنَّمَا قَتَلَ
النَّاسَ جَمٖيعًاۜ وَمَنْ اَحْيَاهَا فَكَاَنَّمَٓا اَحْيَا النَّاسَ
جَمٖيعًاۜ وَلَقَدْ جَٓاءَتْهُمْ رُسُلُنَا بِالْبَيِّنَاتِۘ ثُمَّ اِنَّ
كَثٖيرًا مِنْهُمْ بَعْدَ ذٰلِكَ فِى الْاَرْضِ لَمُسْرِفُونَ ﴿٣٢﴾
اِنَّمَا جَزٰٓؤُا الَّذٖينَ يُحَارِبُونَ اللّٰهَ وَرَسُولَهُ وَيَسْعَوْنَ
فِى الْاَرْضِ فَسَادًا اَنْ يُقَتَّلُٓوا اَوْ يُصَلَّبُٓوا اَوْ تُقَطَّعَ
اَيْدٖيهِمْ وَاَرْجُلُهُمْ مِنْ خِلَافٍ اَوْ يُنْفَوْا مِنَ الْاَرْضِۜ
ذٰلِكَ لَهُمْ خِزْىٌ فِى الدُّنْيَا وَلَهُمْ فِى الْاٰخِرَةِ عَذَابٌ
عَظٖيمٌۙ ﴿٣٣﴾ اِلَّا الَّذٖينَ تَابُوا مِنْ قَبْلِ اَنْ تَقْدِرُوا عَلَيْهِمْۚ
فَاعْلَمُٓوا اَنَّ اللّٰهَ غَفُورٌ رَحٖيمٌ ﴿٣٤﴾ يَٓا اَيُّهَا الَّذٖينَ اٰمَنُوا
اتَّقُوا اللّٰهَ وَابْتَغُٓوا اِلَيْهِ الْوَسٖيلَةَ وَجَاهِدُوا فٖى سَبٖيلِهٖ
لَعَلَّكُمْ تُفْلِحُونَ ﴿٣٥﴾ اِنَّ الَّذٖينَ كَفَرُوا لَوْ اَنَّ لَهُمْ
مَا فِى الْاَرْضِ جَمٖيعًا وَمِثْلَهُ مَعَهُ لِيَفْتَدُوا بِهٖ مِنْ عَذَابِ
يَوْمِ الْقِيٰمَةِ مَا تُقُبِّلَ مِنْهُمْۚ وَلَهُمْ عَذَابٌ اَلٖيمٌ ﴿٣٦﴾

يُرٖيدُونَ

قَالُوا يَا مُوسٰٓى اِنَّا لَنْ نَدْخُلَهَٓا اَبَدًا مَا دَامُوا ف۪يهَا فَاذْهَبْ
اَنْتَ وَرَبُّكَ فَقَاتِلَٓا اِنَّا هٰهُنَا قَاعِدُونَ ﴿٢٤﴾ قَالَ رَبِّ اِنّ۪ى
لَٓا اَمْلِكُ اِلَّا نَفْس۪ى وَاَخ۪ى فَافْرُقْ بَيْنَنَا وَبَيْنَ الْقَوْمِ
الْفَاسِق۪ينَ ﴿٢٥﴾ قَالَ فَاِنَّهَا مُحَرَّمَةٌ عَلَيْهِمْ اَرْبَع۪ينَ سَنَةًۚ
يَت۪يهُونَ فِى الْاَرْضِۜ فَلَا تَاْسَ عَلَى الْقَوْمِ الْفَاسِق۪ينَ ﴿٢٦﴾

وَاتْلُ عَلَيْهِمْ نَبَاَ ابْنَيْ اٰدَمَ بِالْحَقِّۢ اِذْ قَرَّبَا قُرْبَانًا فَتُقُبِّلَ
مِنْ اَحَدِهِمَا وَلَمْ يُتَقَبَّلْ مِنَ الْاٰخَرِۜ قَالَ لَاَقْتُلَنَّكَۜ قَالَ اِنَّمَا
يَتَقَبَّلُ اللّٰهُ مِنَ الْمُتَّق۪ينَ ﴿٢٧﴾ لَئِنْ بَسَطْتَ اِلَيَّ يَدَكَ لِتَقْتُلَن۪ى
مَٓا اَنَا بِبَاسِطٍ يَدِيَ اِلَيْكَ لِاَقْتُلَكَۚ اِنّ۪ٓى اَخَافُ اللّٰهَ رَبَّ
الْعَالَم۪ينَ ﴿٢٨﴾ اِنّ۪ٓى اُر۪يدُ اَنْ تَبُٓوأَ بِاِثْم۪ى وَاِثْمِكَ فَتَكُونَ
مِنْ اَصْحَابِ النَّارِۚ وَذٰلِكَ جَزٰٓؤُا الظَّالِم۪ينَۚ ﴿٢٩﴾ فَطَوَّعَتْ
لَهُ نَفْسُهُ قَتْلَ اَخ۪يهِ فَقَتَلَهُ فَاَصْبَحَ مِنَ الْخَاسِر۪ينَ ﴿٣٠﴾
فَبَعَثَ اللّٰهُ غُرَابًا يَبْحَثُ فِى الْاَرْضِ لِيُرِيَهُ كَيْفَ يُوَار۪ى
سَوْاَةَ اَخ۪يهِۜ قَالَ يَا وَيْلَتٰٓى اَعَجَزْتُ اَنْ اَكُونَ مِثْلَ هٰذَا
الْغُرَابِ فَاُوَارِيَ سَوْاَةَ اَخ۪يۚ فَاَصْبَحَ مِنَ النَّادِم۪ينَۚ ﴿٣١﴾

وَقَالَتِ الْيَهُودُ وَالنَّصَارٰى نَحْنُ اَبْنَٓاءُ اللّٰهِ وَاَحِبَّٓاؤُهُ قُلْ فَلِمَ
يُعَذِّبُكُمْ بِذُنُوبِكُمْ بَلْ اَنْتُمْ بَشَرٌ مِمَّنْ خَلَقَ يَغْفِرُ
لِمَنْ يَشَٓاءُ وَيُعَذِّبُ مَنْ يَشَٓاءُ وَلِلّٰهِ مُلْكُ السَّمٰوَاتِ وَالْاَرْضِ
وَمَا بَيْنَهُمَا وَاِلَيْهِ الْمَصِيرُ ﴿١٨﴾ يَٓا اَهْلَ الْكِتَابِ قَدْ جَٓاءَكُمْ
رَسُولُنَا يُبَيِّنُ لَكُمْ عَلٰى فَتْرَةٍ مِنَ الرُّسُلِ اَنْ تَقُولُوا مَا جَٓاءَنَا
مِنْ بَشِيرٍ وَلَا نَذِيرٍ فَقَدْ جَٓاءَكُمْ بَشِيرٌ وَنَذِيرٌ وَاللّٰهُ
عَلٰى كُلِّ شَيْءٍ قَدِيرٌ ﴿١٩﴾ وَاِذْ قَالَ مُوسٰى لِقَوْمِهِ يَا قَوْمِ اذْكُرُوا
نِعْمَةَ اللّٰهِ عَلَيْكُمْ اِذْ جَعَلَ فِيكُمْ اَنْبِيَٓاءَ وَجَعَلَكُمْ
مُلُوكًا وَاٰتٰيكُمْ مَا لَمْ يُؤْتِ اَحَدًا مِنَ الْعَالَمِينَ ﴿٢٠﴾ يَا قَوْمِ
ادْخُلُوا الْاَرْضَ الْمُقَدَّسَةَ الَّتِى كَتَبَ اللّٰهُ لَكُمْ وَلَا تَرْتَدُّوا
عَلٰٓى اَدْبَارِكُمْ فَتَنْقَلِبُوا خَاسِرِينَ ﴿٢١﴾ قَالُوا يَا مُوسٰٓى اِنَّ فِيهَا
قَوْمًا جَبَّارِينَ وَاِنَّا لَنْ نَدْخُلَهَا حَتّٰى يَخْرُجُوا مِنْهَا فَاِنْ
يَخْرُجُوا مِنْهَا فَاِنَّا دَاخِلُونَ ﴿٢٢﴾ قَالَ رَجُلَانِ مِنَ الَّذِينَ يَخَافُونَ
اَنْعَمَ اللّٰهُ عَلَيْهِمَا ادْخُلُوا عَلَيْهِمُ الْبَابَ فَاِذَا دَخَلْتُمُوهُ
فَاِنَّكُمْ غَالِبُونَ وَعَلَى اللّٰهِ فَتَوَكَّلُٓوا اِنْ كُنْتُمْ مُؤْمِنِينَ ﴿٢٣﴾

قَالُوا

وَمِنَ الَّذٖينَ قَالُٓوا اِنَّا نَصَارٰٓى اَخَذْنَا مٖيثَاقَهُمْ
فَنَسُوا حَظًّا مِمَّا ذُكِّرُوا بِهٖۚ فَاَغْرَيْنَا بَيْنَهُمُ
الْعَدَاوَةَ وَالْبَغْضَٓاءَ اِلٰى يَوْمِ الْقِيٰمَةِۜ وَسَوْفَ
يُنَبِّئُهُمُ اللّٰهُ بِمَا كَانُوا يَصْنَعُونَ ﴿١٤﴾ يَٓا اَهْلَ
الْكِتَابِ قَدْ جَٓاءَكُمْ رَسُولُنَا يُبَيِّنُ لَكُمْ
كَثٖيرًا مِمَّا كُنْتُمْ تُخْفُونَ مِنَ الْكِتَابِ وَيَعْفُوا
عَنْ كَثٖيرٍۜ قَدْ جَٓاءَكُمْ مِنَ اللّٰهِ نُورٌ وَكِتَابٌ
مُبٖينٌۙ ﴿١٥﴾ يَهْدٖى بِهِ اللّٰهُ مَنِ اتَّبَعَ رِضْوَانَهُ سُبُلَ
السَّلَامِ وَيُخْرِجُهُمْ مِنَ الظُّلُمَاتِ اِلَى النُّورِ
بِاِذْنِهٖ وَيَهْدٖيهِمْ اِلٰى صِرَاطٍ مُسْتَقٖيمٍ ﴿١٦﴾ لَقَدْ
كَفَرَ الَّذٖينَ قَالُٓوا اِنَّ اللّٰهَ هُوَ الْمَسٖيحُ ابْنُ مَرْيَمَۜ
قُلْ فَمَنْ يَمْلِكُ مِنَ اللّٰهِ شَيْـًٔا اِنْ اَرَادَ اَنْ يُهْلِكَ
الْمَسٖيحَ ابْنَ مَرْيَمَ وَاُمَّهُ وَمَنْ فِى الْاَرْضِ جَمٖيعًاۜ
وَلِلّٰهِ مُلْكُ السَّمٰوَاتِ وَالْاَرْضِ وَمَا بَيْنَهُمَاۜ
يَخْلُقُ مَا يَشَٓاءُۜ وَاللّٰهُ عَلٰى كُلِّ شَیْءٍ قَدٖيرٌ ﴿١٧﴾

وَالَّذ۪ينَ كَفَرُوا وَكَذَّبُوا بِاٰيَاتِنَٓا اُو۬لٰٓئِكَ اَصْحَابُ
الْجَح۪يمِ ﴿١٠﴾ يَٓا اَيُّهَا الَّذ۪ينَ اٰمَنُوا اذْكُرُوا نِعْمَتَ اللّٰهِ
عَلَيْكُمْ اِذْ هَمَّ قَوْمٌ اَنْ يَبْسُطُٓوا اِلَيْكُمْ اَيْدِيَهُمْ
فَكَفَّ اَيْدِيَهُمْ عَنْكُمْۚ وَاتَّقُوا اللّٰهَۜ وَعَلَى اللّٰهِ
فَلْيَتَوَكَّلِ الْمُؤْمِنُونَ۟ ﴿١١﴾ وَلَقَدْ اَخَذَ اللّٰهُ م۪يثَاقَ بَن۪ٓي
اِسْرَٓأ۪يلَۚ وَبَعَثْنَا مِنْهُمُ اثْنَيْ عَشَرَ نَق۪يبًاۜ وَقَالَ اللّٰهُ اِنّ۪ي
مَعَكُمْۜ لَئِنْ اَقَمْتُمُ الصَّلٰوةَ وَاٰتَيْتُمُ الزَّكٰوةَ وَاٰمَنْتُمْ
بِرُسُل۪ي وَعَزَّرْتُمُوهُمْ وَاَقْرَضْتُمُ اللّٰهَ قَرْضًا حَسَنًا
لَاُكَفِّرَنَّ عَنْكُمْ سَيِّـَٔاتِكُمْ وَلَاُدْخِلَنَّكُمْ جَنَّاتٍ
تَجْر۪ي مِنْ تَحْتِهَا الْاَنْهَارُۚ فَمَنْ كَفَرَ بَعْدَ ذٰلِكَ
مِنْكُمْ فَقَدْ ضَلَّ سَوَٓاءَ السَّب۪يلِ ﴿١٢﴾ فَبِمَا نَقْضِهِمْ
م۪يثَاقَهُمْ لَعَنَّاهُمْ وَجَعَلْنَا قُلُوبَهُمْ قَاسِيَةًۚ يُحَرِّفُونَ
الْكَلِمَ عَنْ مَوَاضِعِه۪ۙ وَنَسُوا حَظًّا مِمَّا ذُكِّرُوا بِه۪ۚ
وَلَا تَزَالُ تَطَّلِعُ عَلٰى خَٓائِنَةٍ مِنْهُمْ اِلَّا قَل۪يلًا مِنْهُمْ
فَاعْفُ عَنْهُمْ وَاصْفَحْۜ اِنَّ اللّٰهَ يُحِبُّ الْمُحْسِن۪ينَ ﴿١٣﴾

وَمِنَ الَّذ۪ينَ

يَٓا اَيُّهَا الَّذ۪ينَ اٰمَنُٓوا اِذَا قُمْتُمْ اِلَى الصَّلٰوةِ فَاغْسِلُوا
وُجُوهَكُمْ وَاَيْدِيَكُمْ اِلَى الْمَرَافِقِ وَامْسَحُوا بِرُؤُ۫سِكُمْ
وَاَرْجُلَكُمْ اِلَى الْكَعْبَيْنِۜ وَاِنْ كُنْتُمْ جُنُبًا فَاطَّهَّرُواۜ
وَاِنْ كُنْتُمْ مَرْضٰٓى اَوْ عَلٰى سَفَرٍ اَوْ جَٓاءَ اَحَدٌ مِنْكُمْ
مِنَ الْغَٓائِطِ اَوْ لٰمَسْتُمُ النِّسَٓاءَ فَلَمْ تَجِدُوا مَٓاءً فَتَيَمَّمُوا
صَع۪يدًا طَيِّبًا فَامْسَحُوا بِوُجُوهِكُمْ وَاَيْد۪يكُمْ مِنْهُۜ
مَا يُر۪يدُ اللّٰهُ لِيَجْعَلَ عَلَيْكُمْ مِنْ حَرَجٍ وَلٰكِنْ
يُر۪يدُ لِيُطَهِّرَكُمْ وَلِيُتِمَّ نِعْمَتَهُ عَلَيْكُمْ لَعَلَّكُمْ
تَشْكُرُونَ ﴿٦﴾ وَاذْكُرُوا نِعْمَةَ اللّٰهِ عَلَيْكُمْ وَم۪يثَاقَهُ
الَّذ۪ي وَاثَقَكُمْ بِه۪ٓۙ اِذْ قُلْتُمْ سَمِعْنَا وَاَطَعْنَاۘ وَاتَّقُوا اللّٰهَۜ
اِنَّ اللّٰهَ عَل۪يمٌ بِذَاتِ الصُّدُورِ ﴿٧﴾ يَٓا اَيُّهَا الَّذ۪ينَ اٰمَنُوا
كُونُوا قَوَّام۪ينَ لِلّٰهِ شُهَدَٓاءَ بِالْقِسْطِۘ وَلَا يَجْرِمَنَّكُمْ
شَنَاٰنُ قَوْمٍ عَلٰٓى اَلَّا تَعْدِلُواۜ اِعْدِلُوا هُوَ اَقْرَبُ لِلتَّقْوٰىۘ
وَاتَّقُوا اللّٰهَۜ اِنَّ اللّٰهَ خَب۪يرٌ بِمَا تَعْمَلُونَ ﴿٨﴾ وَعَدَ اللّٰهُ الَّذ۪ينَ
اٰمَنُوا وَعَمِلُوا الصَّالِحَاتِۙ لَهُمْ مَغْفِرَةٌ وَاَجْرٌ عَظ۪يمٌ ﴿٩﴾

حُرِّمَتْ عَلَيْكُمُ الْمَيْتَةُ وَالدَّمُ وَلَحْمُ الْخِنْزٖيرِ وَمَٓا اُهِلَّ لِغَيْرِ اللّٰهِ بِهٖ
وَالْمُنْخَنِقَةُ وَالْمَوْقُوذَةُ وَالْمُتَرَدِّيَةُ وَالنَّطٖيحَةُ وَمَٓا اَكَلَ السَّبُعُ اِلَّا
مَا ذَكَّيْتُمْ وَمَا ذُبِحَ عَلَى النُّصُبِ وَاَنْ تَسْتَقْسِمُوا بِالْاَزْلَامِۜ ذٰلِكُمْ
فِسْقٌۜ اَلْيَوْمَ يَئِسَ الَّذٖينَ كَفَرُوا مِنْ دٖينِكُمْ فَلَا تَخْشَوْهُمْ
وَاخْشَوْنِۜ اَلْيَوْمَ اَكْمَلْتُ لَكُمْ دٖينَكُمْ وَاَتْمَمْتُ عَلَيْكُمْ
نِعْمَتٖي وَرَضٖيتُ لَكُمُ الْاِسْلَامَ دٖينًاۜ فَمَنِ اضْطُرَّ فٖي مَخْمَصَةٍ غَيْرَ
مُتَجَانِفٍ لِاِثْمٍۙ فَاِنَّ اللّٰهَ غَفُورٌ رَحٖيمٌ ﴿٣﴾ يَسْـَٔلُونَكَ مَاذَٓا اُحِلَّ
لَهُمْۜ قُلْ اُحِلَّ لَكُمُ الطَّيِّبَاتُۙ وَمَا عَلَّمْتُمْ مِنَ الْجَوَارِحِ مُكَلِّبٖينَ
تُعَلِّمُونَهُنَّ مِمَّا عَلَّمَكُمُ اللّٰهُۘ فَكُلُوا مِمَّٓا اَمْسَكْنَ عَلَيْكُمْ
وَاذْكُرُوا اسْمَ اللّٰهِ عَلَيْهِۖ وَاتَّقُوا اللّٰهَۜ اِنَّ اللّٰهَ سَرٖيعُ الْحِسَابِ ﴿٤﴾
اَلْيَوْمَ اُحِلَّ لَكُمُ الطَّيِّبَاتُۜ وَطَعَامُ الَّذٖينَ اُو۫تُوا الْكِتَابَ حِلٌّ لَكُمْۖ
وَطَعَامُكُمْ حِلٌّ لَهُمْۘ وَالْمُحْصَنَاتُ مِنَ الْمُؤْمِنَاتِ وَالْمُحْصَنَاتُ
مِنَ الَّذٖينَ اُو۫تُوا الْكِتَابَ مِنْ قَبْلِكُمْ اِذَٓا اٰتَيْتُمُوهُنَّ اُجُورَهُنَّ
مُحْصِنٖينَ غَيْرَ مُسَافِحٖينَ وَلَا مُتَّخِذٖٓي اَخْدَانٍۜ وَمَنْ يَكْفُرْ
بِالْاٖيمَانِ فَقَدْ حَبِطَ عَمَلُهُۘ وَهُوَ فِي الْاٰخِرَةِ مِنَ الْخَاسِرٖينَ ﴿٥﴾ ع

يَسْتَفْتُونَكَۜ قُلِ اللّٰهُ يُفْت۪يكُمْ فِي الْكَلَالَةِۜ اِنِ امْرُؤٌا هَلَكَ
لَيْسَ لَهُ وَلَدٌ وَلَهُٓ اُخْتٌ فَلَهَا نِصْفُ مَا تَرَكَۚ وَهُوَ يَرِثُهَٓا اِنْ
لَمْ يَكُنْ لَهَا وَلَدٌۜ فَاِنْ كَانَتَا اثْنَتَيْنِ فَلَهُمَا الثُّلُثَانِ مِمَّا تَرَكَۜ
وَاِنْ كَانُٓوا اِخْوَةً رِجَالًا وَنِسَٓاءً فَلِلذَّكَرِ مِثْلُ حَظِّ الْاُنْثَيَيْنِۜ
يُبَيِّنُ اللّٰهُ لَكُمْ اَنْ تَضِلُّواۜ وَاللّٰهُ بِكُلِّ شَيْءٍ عَل۪يمٌ ١٧٦

بِسْمِ اللّٰهِ الرَّحْمٰنِ الرَّح۪يمِ

يَٓا اَيُّهَا الَّذ۪ينَ اٰمَنُٓوا اَوْفُوا بِالْعُقُودِۜ اُحِلَّتْ لَكُمْ بَه۪يمَةُ الْاَنْعَامِ اِلَّا
مَا يُتْلٰى عَلَيْكُمْ غَيْرَ مُحِلِّي الصَّيْدِ وَاَنْتُمْ حُرُمٌۜ اِنَّ اللّٰهَ يَحْكُمُ
مَا يُر۪يدُ ١ يَٓا اَيُّهَا الَّذ۪ينَ اٰمَنُوا لَا تُحِلُّوا شَعَٓائِرَ اللّٰهِ وَلَا الشَّهْرَ الْحَرَامَ
وَلَا الْهَدْيَ وَلَا الْقَلَٓائِدَ وَلَٓا اٰمّ۪ينَ الْبَيْتَ الْحَرَامَ يَبْتَغُونَ فَضْلًا
مِنْ رَبِّهِمْ وَرِضْوَانًاۜ وَاِذَا حَلَلْتُمْ فَاصْطَادُواۜ وَلَا يَجْرِمَنَّكُمْ شَنَاٰنُ قَوْمٍ
اَنْ صَدُّوكُمْ عَنِ الْمَسْجِدِ الْحَرَامِ اَنْ تَعْتَدُواۘ وَتَعَاوَنُوا عَلَى الْبِرِّ وَالتَّقْوٰىۖ
وَلَا تَعَاوَنُوا عَلَى الْاِثْمِ وَالْعُدْوَانِۖ وَاتَّقُوا اللّٰهَۜ اِنَّ اللّٰهَ شَد۪يدُ الْعِقَابِ ٢

يَٓا اَهْلَ الْكِتَابِ لَا تَغْلُوا ف۪ي د۪ينِكُمْ وَلَا تَقُولُوا عَلَى اللّٰهِ
اِلَّا الْحَقَّۜ اِنَّمَا الْمَس۪يحُ ع۪يسَى ابْنُ مَرْيَمَ رَسُولُ اللّٰهِ
وَكَلِمَتُهُۚ اَلْقٰيهَٓا اِلٰى مَرْيَمَ وَرُوحٌ مِنْهُۘ فَاٰمِنُوا بِاللّٰهِ وَرُسُلِه۪ۚ
وَلَا تَقُولُوا ثَلٰثَةٌۜ اِنْتَهُوا خَيْرًا لَكُمْۜ اِنَّمَا اللّٰهُ اِلٰهٌ وَاحِدٌۜ
سُبْحَانَهُٓ اَنْ يَكُونَ لَهُ وَلَدٌۢ لَهُ مَا فِي السَّمٰوَاتِ وَمَا
فِي الْاَرْضِۜ وَكَفٰى بِاللّٰهِ وَك۪يلًا ﴿١٧١﴾ لَنْ يَسْتَنْكِفَ
الْمَس۪يحُ اَنْ يَكُونَ عَبْدًا لِلّٰهِ وَلَا الْمَلٰٓئِكَةُ الْمُقَرَّبُونَۜ
وَمَنْ يَسْتَنْكِفْ عَنْ عِبَادَتِه۪ وَيَسْتَكْبِرْ فَسَيَحْشُرُهُمْ
اِلَيْهِ جَم۪يعًا ﴿١٧٢﴾ فَاَمَّا الَّذ۪ينَ اٰمَنُوا وَعَمِلُوا الصَّالِحَاتِ
فَيُوَفّ۪يهِمْ اُجُورَهُمْ وَيَز۪يدُهُمْ مِنْ فَضْلِه۪ۚ وَاَمَّا الَّذ۪ينَ
اسْتَنْكَفُوا وَاسْتَكْبَرُوا فَيُعَذِّبُهُمْ عَذَابًا اَل۪يمًاۙ وَلَا يَجِدُونَ
لَهُمْ مِنْ دُونِ اللّٰهِ وَلِيًّا وَلَا نَص۪يرًا ﴿١٧٣﴾ يَٓا اَيُّهَا النَّاسُ
قَدْ جَٓاءَكُمْ بُرْهَانٌ مِنْ رَبِّكُمْ وَاَنْزَلْنَٓا اِلَيْكُمْ نُورًا
مُب۪ينًا ﴿١٧٤﴾ فَاَمَّا الَّذ۪ينَ اٰمَنُوا بِاللّٰهِ وَاعْتَصَمُوا بِه۪ فَسَيُدْخِلُهُمْ
ف۪ي رَحْمَةٍ مِنْهُ وَفَضْلٍۙ وَيَهْد۪يهِمْ اِلَيْهِ صِرَاطًا مُسْتَق۪يمًاۜ ﴿١٧٥﴾

يَسْتَفْتُونَكَۜ

اِنَّٓا اَوْحَيْنَٓا اِلَيْكَ كَمَٓا اَوْحَيْنَٓا اِلٰى نُوحٍ وَالنَّبِيّ۪نَ مِنْ بَعْدِه۪ۚ
وَاَوْحَيْنَٓا اِلٰٓى اِبْرٰه۪يمَ وَاِسْمٰع۪يلَ وَاِسْحٰقَ وَيَعْقُوبَ وَالْاَسْبَاطِ
وَع۪يسٰى وَاَيُّوبَ وَيُونُسَ وَهٰرُونَ وَسُلَيْمٰنَۚ وَاٰتَيْنَا دَاوُ۫دَ
زَبُورًاۚ ﴿١٦٣﴾ وَرُسُلًا قَدْ قَصَصْنَاهُمْ عَلَيْكَ مِنْ قَبْلُ وَرُسُلًا
لَمْ نَقْصُصْهُمْ عَلَيْكَۜ وَكَلَّمَ اللّٰهُ مُوسٰى تَكْل۪يمًاۚ ﴿١٦٤﴾ رُسُلًا
مُبَشِّر۪ينَ وَمُنْذِر۪ينَ لِئَلَّا يَكُونَ لِلنَّاسِ عَلَى اللّٰهِ حُجَّةٌ
بَعْدَ الرُّسُلِۜ وَكَانَ اللّٰهُ عَز۪يزًا حَك۪يمًا ﴿١٦٥﴾ لٰكِنِ اللّٰهُ
يَشْهَدُ بِمَٓا اَنْزَلَ اِلَيْكَ اَنْزَلَهُ بِعِلْمِه۪ۚ وَالْمَلٰٓئِكَةُ يَشْهَدُونَۜ
وَكَفٰى بِاللّٰهِ شَه۪يدًا ﴿١٦٦﴾ اِنَّ الَّذ۪ينَ كَفَرُوا وَصَدُّوا
عَنْ سَب۪يلِ اللّٰهِ قَدْ ضَلُّوا ضَلَالًا بَع۪يدًا ﴿١٦٧﴾ اِنَّ الَّذ۪ينَ
كَفَرُوا وَظَلَمُوا لَمْ يَكُنِ اللّٰهُ لِيَغْفِرَ لَهُمْ وَلَا لِيَهْدِيَهُمْ
طَر۪يقًاۙ ﴿١٦٨﴾ اِلَّا طَر۪يقَ جَهَنَّمَ خَالِد۪ينَ ف۪يهَٓا اَبَدًاۜ وَكَانَ ذٰلِكَ
عَلَى اللّٰهِ يَس۪يرًا ﴿١٦٩﴾ يَٓا اَيُّهَا النَّاسُ قَدْ جَٓاءَكُمُ الرَّسُولُ
بِالْحَقِّ مِنْ رَبِّكُمْ فَاٰمِنُوا خَيْرًا لَكُمْۜ وَاِنْ تَكْفُرُوا فَاِنَّ
لِلّٰهِ مَا فِي السَّمٰوَاتِ وَالْاَرْضِۜ وَكَانَ اللّٰهُ عَل۪يمًا حَك۪يمًا ﴿١٧٠﴾

فَبِمَا نَقْضِهِمْ مِيثَاقَهُمْ وَكُفْرِهِمْ بِاٰيَاتِ اللّٰهِ وَقَتْلِهِمُ الْاَنْبِيَٓاءَ
بِغَيْرِ حَقٍّ وَقَوْلِهِمْ قُلُوبُنَا غُلْفٌۜ بَلْ طَبَعَ اللّٰهُ عَلَيْهَا بِكُفْرِهِمْ
فَلَا يُؤْمِنُونَ اِلَّا قَلِيلاًۖ ﴿١٥٥﴾ وَبِكُفْرِهِمْ وَقَوْلِهِمْ عَلٰى مَرْيَمَ
بُهْتَانًا عَظِيمًاۙ ﴿١٥٦﴾ وَقَوْلِهِمْ اِنَّا قَتَلْنَا الْمَسِيحَ عِيسَى ابْنَ مَرْيَمَ
رَسُولَ اللّٰهِۚ وَمَا قَتَلُوهُ وَمَا صَلَبُوهُ وَلٰكِنْ شُبِّهَ لَهُمْۜ وَاِنَّ الَّذِينَ
اخْتَلَفُوا فِيهِ لَفِي شَكٍّ مِنْهُۜ مَا لَهُمْ بِهِ مِنْ عِلْمٍ اِلَّا اتِّبَاعَ
الظَّنِّۚ وَمَا قَتَلُوهُ يَقِينًاۙ ﴿١٥٧﴾ بَلْ رَفَعَهُ اللّٰهُ اِلَيْهِۜ وَكَانَ اللّٰهُ عَزِيزًا
حَكِيمًا ﴿١٥٨﴾ وَاِنْ مِنْ اَهْلِ الْكِتَابِ اِلَّا لَيُؤْمِنَنَّ بِهِ قَبْلَ مَوْتِهِۚ
وَيَوْمَ الْقِيٰمَةِ يَكُونُ عَلَيْهِمْ شَهِيدًاۚ ﴿١٥٩﴾ فَبِظُلْمٍ مِنَ الَّذِينَ
هَادُوا حَرَّمْنَا عَلَيْهِمْ طَيِّبَاتٍ اُحِلَّتْ لَهُمْ وَبِصَدِّهِمْ عَنْ سَبِيلِ
اللّٰهِ كَثِيرًاۙ ﴿١٦٠﴾ وَاَخْذِهِمُ الرِّبٰوا وَقَدْ نُهُوا عَنْهُ وَاَكْلِهِمْ اَمْوَالَ
النَّاسِ بِالْبَاطِلِۜ وَاَعْتَدْنَا لِلْكَافِرِينَ مِنْهُمْ عَذَابًا اَلِيمًا ﴿١٦١﴾
لٰكِنِ الرَّاسِخُونَ فِي الْعِلْمِ مِنْهُمْ وَالْمُؤْمِنُونَ يُؤْمِنُونَ بِمَٓا اُنْزِلَ
اِلَيْكَ وَمَٓا اُنْزِلَ مِنْ قَبْلِكَ وَالْمُقِيمِينَ الصَّلٰوةَ وَالْمُؤْتُونَ الزَّكٰوةَ
وَالْمُؤْمِنُونَ بِاللّٰهِ وَالْيَوْمِ الْاٰخِرِۜ اُو۬لٰٓئِكَ سَنُؤْتِيهِمْ اَجْرًا عَظِيمًا ﴿١٦٢﴾

لَا يُحِبُّ اللّٰهُ الْجَهْرَ بِالسُّٓوءِ مِنَ الْقَوْلِ اِلَّا مَنْ ظُلِمَۜ وَكَانَ
اللّٰهُ سَم۪يعًا عَل۪يمًا ﴿١٤٨﴾ اِنْ تُبْدُوا خَيْرًا اَوْ تُخْفُوهُ اَوْ تَعْفُوا
عَنْ سُٓوءٍ فَاِنَّ اللّٰهَ كَانَ عَفُوًّا قَد۪يرًا ﴿١٤٩﴾ اِنَّ الَّذ۪ينَ يَكْفُرُونَ
بِاللّٰهِ وَرُسُلِه۪ وَيُر۪يدُونَ اَنْ يُفَرِّقُوا بَيْنَ اللّٰهِ وَرُسُلِه۪ وَيَقُولُونَ
نُؤْمِنُ بِبَعْضٍ وَنَكْفُرُ بِبَعْضٍۙ وَيُر۪يدُونَ اَنْ يَتَّخِذُوا بَيْنَ
ذٰلِكَ سَب۪يلًاۙ ﴿١٥٠﴾ اُو۬لٰٓئِكَ هُمُ الْكَافِرُونَ حَقًّاۚ وَاَعْتَدْنَا
لِلْكَافِر۪ينَ عَذَابًا مُه۪ينًا ﴿١٥١﴾ وَالَّذ۪ينَ اٰمَنُوا بِاللّٰهِ وَرُسُلِه۪
وَلَمْ يُفَرِّقُوا بَيْنَ اَحَدٍ مِنْهُمْ اُو۬لٰٓئِكَ سَوْفَ يُؤْت۪يهِمْ اُجُورَهُمْۜ
وَكَانَ اللّٰهُ غَفُورًا رَح۪يمًا ﴿١٥٢﴾ يَسْـَٔلُكَ اَهْلُ الْكِتَابِ اَنْ تُنَزِّلَ
عَلَيْهِمْ كِتَابًا مِنَ السَّمَٓاءِ فَقَدْ سَاَلُوا مُوسٰٓى اَكْبَرَ مِنْ ذٰلِكَ
فَقَالُٓوا اَرِنَا اللّٰهَ جَهْرَةً فَاَخَذَتْهُمُ الصَّاعِقَةُ بِظُلْمِهِمْۚ ثُمَّ
اتَّخَذُوا الْعِجْلَ مِنْ بَعْدِ مَا جَٓاءَتْهُمُ الْبَيِّنَاتُ فَعَفَوْنَا
عَنْ ذٰلِكَۚ وَاٰتَيْنَا مُوسٰى سُلْطَانًا مُب۪ينًا ﴿١٥٣﴾ وَرَفَعْنَا فَوْقَهُمُ
الطُّورَ بِم۪يثَاقِهِمْ وَقُلْنَا لَهُمُ ادْخُلُوا الْبَابَ سُجَّدًا وَقُلْنَا
لَهُمْ لَا تَعْدُوا فِي السَّبْتِ وَاَخَذْنَا مِنْهُمْ م۪يثَاقًا غَل۪يظًا ﴿١٥٤﴾

اَلَّذ۪ينَ يَتَرَبَّصُونَ بِكُمْۚ فَاِنْ كَانَ لَكُمْ فَتْحٌ مِنَ اللّٰهِ
قَالُٓوا اَلَمْ نَكُنْ مَعَكُمْۘ وَاِنْ كَانَ لِلْكَافِر۪ينَ نَص۪يبٌۙ قَالُٓوا
اَلَمْ نَسْتَحْوِذْ عَلَيْكُمْ وَنَمْنَعْكُمْ مِنَ الْمُؤْمِن۪ينَۜ فَاللّٰهُ
يَحْكُمُ بَيْنَكُمْ يَوْمَ الْقِيٰمَةِۜ وَلَنْ يَجْعَلَ اللّٰهُ لِلْكَافِر۪ينَ
عَلَى الْمُؤْمِن۪ينَ سَب۪يلًاࣖ ﴿١٤١﴾ اِنَّ الْمُنَافِق۪ينَ يُخَادِعُونَ اللّٰهَ
وَهُوَ خَادِعُهُمْۚ وَاِذَا قَامُٓوا اِلَى الصَّلٰوةِ قَامُوا كُسَالٰىۙ يُرَٓاؤُ۫نَ
النَّاسَ وَلَا يَذْكُرُونَ اللّٰهَ اِلَّا قَل۪يلًاۘ ﴿١٤٢﴾ مُذَبْذَب۪ينَ بَيْنَ ذٰلِكَۗ
لَٓا اِلٰى هٰٓؤُ۬لَٓاءِ وَلَٓا اِلٰى هٰٓؤُ۬لَٓاءِۜ وَمَنْ يُضْلِلِ اللّٰهُ فَلَنْ تَجِدَ لَهُ
سَب۪يلًا ﴿١٤٣﴾ يَٓا اَيُّهَا الَّذ۪ينَ اٰمَنُوا لَا تَتَّخِذُوا الْكَافِر۪ينَ اَوْلِيَٓاءَ
مِنْ دُونِ الْمُؤْمِن۪ينَۜ اَتُر۪يدُونَ اَنْ تَجْعَلُوا لِلّٰهِ عَلَيْكُمْ
سُلْطَانًا مُب۪ينًا ﴿١٤٤﴾ اِنَّ الْمُنَافِق۪ينَ فِي الدَّرْكِ الْاَسْفَلِ
مِنَ النَّارِۚ وَلَنْ تَجِدَ لَهُمْ نَص۪يرًاۙ ﴿١٤٥﴾ اِلَّا الَّذ۪ينَ تَابُوا وَاَصْلَحُوا
وَاعْتَصَمُوا بِاللّٰهِ وَاَخْلَصُوا د۪ينَهُمْ لِلّٰهِ فَاُو۬لٰٓئِكَ مَعَ الْمُؤْمِن۪ينَۜ
وَسَوْفَ يُؤْتِ اللّٰهُ الْمُؤْمِن۪ينَ اَجْرًا عَظ۪يمًا ﴿١٤٦﴾ مَا يَفْعَلُ اللّٰهُ
بِعَذَابِكُمْ اِنْ شَكَرْتُمْ وَاٰمَنْتُمْۜ وَكَانَ اللّٰهُ شَاكِرًا عَل۪يمًا ﴿١٤٧﴾

يَٓا اَيُّهَا الَّذ۪ينَ اٰمَنُوا كُونُوا قَوَّام۪ينَ بِالْقِسْطِ شُهَدَٓاءَ لِلّٰهِ
وَلَوْ عَلٰٓى اَنْفُسِكُمْ اَوِ الْوَالِدَيْنِ وَالْاَقْرَب۪ينَۚ اِنْ يَكُنْ غَنِيًّا
اَوْ فَق۪يرًا فَاللّٰهُ اَوْلٰى بِهِمَا فَلَا تَتَّبِعُوا الْهَوٰٓى اَنْ تَعْدِلُواۚ وَاِنْ تَلْوُٓا
اَوْ تُعْرِضُوا فَاِنَّ اللّٰهَ كَانَ بِمَا تَعْمَلُونَ خَب۪يرًا ﴿١٣٥﴾ يَٓا اَيُّهَا الَّذ۪ينَ
اٰمَنُٓوا اٰمِنُوا بِاللّٰهِ وَرَسُولِه۪ وَالْكِتَابِ الَّذ۪ي نَزَّلَ عَلٰى رَسُولِه۪
وَالْكِتَابِ الَّذ۪ٓي اَنْزَلَ مِنْ قَبْلُۜ وَمَنْ يَكْفُرْ بِاللّٰهِ وَمَلٰٓئِكَتِه۪
وَكُتُبِه۪ وَرُسُلِه۪ وَالْيَوْمِ الْاٰخِرِ فَقَدْ ضَلَّ ضَلَالًا بَع۪يدًا ﴿١٣٦﴾
اِنَّ الَّذ۪ينَ اٰمَنُوا ثُمَّ كَفَرُوا ثُمَّ اٰمَنُوا ثُمَّ كَفَرُوا ثُمَّ ازْدَادُوا
كُفْرًا لَمْ يَكُنِ اللّٰهُ لِيَغْفِرَ لَهُمْ وَلَا لِيَهْدِيَهُمْ سَب۪يلًاۜ ﴿١٣٧﴾
بَشِّرِ الْمُنَافِق۪ينَ بِاَنَّ لَهُمْ عَذَابًا اَل۪يمًاۙ ﴿١٣٨﴾ اَلَّذ۪ينَ يَتَّخِذُونَ
الْكَافِر۪ينَ اَوْلِيَٓاءَ مِنْ دُونِ الْمُؤْمِن۪ينَۜ اَيَبْتَغُونَ عِنْدَهُمُ الْعِزَّةَ
فَاِنَّ الْعِزَّةَ لِلّٰهِ جَم۪يعًاۜ ﴿١٣٩﴾ وَقَدْ نَزَّلَ عَلَيْكُمْ فِي الْكِتَابِ
اَنْ اِذَا سَمِعْتُمْ اٰيَاتِ اللّٰهِ يُكْفَرُ بِهَا وَيُسْتَهْزَاُ بِهَا فَلَا تَقْعُدُوا
مَعَهُمْ حَتّٰى يَخُوضُوا ف۪ي حَد۪يثٍ غَيْرِه۪ۘ اِنَّكُمْ اِذًا مِثْلُهُمْۜ
اِنَّ اللّٰهَ جَامِعُ الْمُنَافِق۪ينَ وَالْكَافِر۪ينَ ف۪ي جَهَنَّمَ جَم۪يعًاۙ ﴿١٤٠﴾

وَاِنِ امْرَاَةٌ خَافَتْ مِنْ بَعْلِهَا نُشُوزًا اَوْ اِعْرَاضًا فَلَا جُنَاحَ
عَلَيْهِمَٓا اَنْ يُصْلِحَا بَيْنَهُمَا صُلْحًاۜ وَالصُّلْحُ خَيْرٌۜ
وَاُحْضِرَتِ الْاَنْفُسُ الشُّحَّۜ وَاِنْ تُحْسِنُوا وَتَتَّقُوا فَاِنَّ اللّٰهَ
كَانَ بِمَا تَعْمَلُونَ خَبِيرًا ﴿١٢٨﴾ وَلَنْ تَسْتَطِيعُٓوا اَنْ تَعْدِلُوا
بَيْنَ النِّسَٓاءِ وَلَوْ حَرَصْتُمْ فَلَا تَمِيلُوا كُلَّ الْمَيْلِ فَتَذَرُوهَا
كَالْمُعَلَّقَةِۜ وَاِنْ تُصْلِحُوا وَتَتَّقُوا فَاِنَّ اللّٰهَ كَانَ غَفُورًا
رَحِيمًا ﴿١٢٩﴾ وَاِنْ يَتَفَرَّقَا يُغْنِ اللّٰهُ كُلًّا مِنْ سَعَتِهٖۜ وَكَانَ اللّٰهُ
وَاسِعًا حَكِيمًا ﴿١٣٠﴾ وَلِلّٰهِ مَا فِي السَّمٰوَاتِ وَمَا فِي الْاَرْضِۜ
وَلَقَدْ وَصَّيْنَا الَّذِينَ اُو۫تُوا الْكِتَابَ مِنْ قَبْلِكُمْ وَاِيَّاكُمْ
اَنِ اتَّقُوا اللّٰهَۜ وَاِنْ تَكْفُرُوا فَاِنَّ لِلّٰهِ مَا فِي السَّمٰوَاتِ
وَمَا فِي الْاَرْضِۜ وَكَانَ اللّٰهُ غَنِيًّا حَمِيدًا ﴿١٣١﴾ وَلِلّٰهِ مَا فِي السَّمٰوَاتِ
وَمَا فِي الْاَرْضِۜ وَكَفٰى بِاللّٰهِ وَكِيلًا ﴿١٣٢﴾ اِنْ يَشَاْ
يُذْهِبْكُمْ اَيُّهَا النَّاسُ وَيَاْتِ بِاٰخَرِينَۜ وَكَانَ اللّٰهُ
عَلٰى ذٰلِكَ قَدِيرًا ﴿١٣٣﴾ مَنْ كَانَ يُرِيدُ ثَوَابَ الدُّنْيَا فَعِنْدَ
اللّٰهِ ثَوَابُ الدُّنْيَا وَالْاٰخِرَةِۜ وَكَانَ اللّٰهُ سَمِيعًا بَصِيرًاࣖ ﴿١٣٤﴾

وَالَّذٖينَ اٰمَنُوا وَعَمِلُوا الصَّالِحَاتِ سَنُدْخِلُهُمْ جَنَّاتٍ
تَجْرٖى مِنْ تَحْتِهَا الْاَنْهَارُ خَالِدٖينَ فٖيهَٓا اَبَدًاۜ وَعْدَ اللّٰهِ
حَقًّاۜ وَمَنْ اَصْدَقُ مِنَ اللّٰهِ قٖيلًا ﴿١٢٢﴾ لَيْسَ بِاَمَانِيِّكُمْ
وَلَٓا اَمَانِيِّ اَهْلِ الْكِتَابِۜ مَنْ يَعْمَلْ سُٓوءًا يُجْزَ بِهٖۙ
وَلَا يَجِدْ لَهُ مِنْ دُونِ اللّٰهِ وَلِيًّا وَلَا نَصٖيرًا ﴿١٢٣﴾ وَمَنْ
يَعْمَلْ مِنَ الصَّالِحَاتِ مِنْ ذَكَرٍ اَوْ اُنْثٰى وَهُوَ مُؤْمِنٌ
فَاُولٰٓئِكَ يَدْخُلُونَ الْجَنَّةَ وَلَا يُظْلَمُونَ نَقٖيرًا ﴿١٢٤﴾ وَمَنْ
اَحْسَنُ دٖينًا مِمَّنْ اَسْلَمَ وَجْهَهُ لِلّٰهِ وَهُوَ مُحْسِنٌ وَاتَّبَعَ
مِلَّةَ اِبْرٰهٖيمَ حَنٖيفًاۜ وَاتَّخَذَ اللّٰهُ اِبْرٰهٖيمَ خَلٖيلًا ﴿١٢٥﴾ وَلِلّٰهِ
مَا فِى السَّمٰوَاتِ وَمَا فِى الْاَرْضِۜ وَكَانَ اللّٰهُ بِكُلِّ شَيْءٍ
مُحٖيطًا ﴿١٢٦﴾ وَيَسْتَفْتُونَكَ فِى النِّسَٓاءِۜ قُلِ اللّٰهُ يُفْتٖيكُمْ
فٖيهِنَّۙ وَمَا يُتْلٰى عَلَيْكُمْ فِى الْكِتَابِ فٖى يَتَامَى النِّسَٓاءِ
الّٰتٖى لَا تُؤْتُونَهُنَّ مَا كُتِبَ لَهُنَّ وَتَرْغَبُونَ اَنْ تَنْكِحُوهُنَّ
وَالْمُسْتَضْعَفٖينَ مِنَ الْوِلْدَانِۙ وَاَنْ تَقُومُوا لِلْيَتَامٰى
بِالْقِسْطِۜ وَمَا تَفْعَلُوا مِنْ خَيْرٍ فَاِنَّ اللّٰهَ كَانَ بِهٖ عَلٖيمًا ﴿١٢٧﴾

لَا خَيْرَ ف۪ي كَث۪يرٍ مِنْ نَجْوٰيهُمْ اِلَّا مَنْ اَمَرَ بِصَدَقَةٍ
اَوْ مَعْرُوفٍ اَوْ اِصْلَاحٍ بَيْنَ النَّاسِۜ وَمَنْ يَفْعَلْ ذٰلِكَ
ابْتِغَٓاءَ مَرْضَاتِ اللّٰهِ فَسَوْفَ نُؤْت۪يهِ اَجْرًا عَظ۪يمًا ١١٤
وَمَنْ يُشَاقِقِ الرَّسُولَ مِنْ بَعْدِ مَا تَبَيَّنَ لَهُ الْهُدٰى
وَيَتَّبِعْ غَيْرَ سَب۪يلِ الْمُؤْمِن۪ينَ نُوَلِّه۪ مَا تَوَلّٰى وَنُصْلِه۪
جَهَنَّمَۜ وَسَٓاءَتْ مَص۪يرًا۟ ١١٥ اِنَّ اللّٰهَ لَا يَغْفِرُ اَنْ يُشْرَكَ
بِه۪ وَيَغْفِرُ مَا دُونَ ذٰلِكَ لِمَنْ يَشَٓاءُۜ وَمَنْ يُشْرِكْ بِاللّٰهِ
فَقَدْ ضَلَّ ضَلَالًا بَع۪يدًا ١١٦ اِنْ يَدْعُونَ مِنْ دُونِه۪ٓ اِلَّٓا
اِنَاثًاۚ وَاِنْ يَدْعُونَ اِلَّا شَيْطَانًا مَر۪يدًاۙ ١١٧ لَعَنَهُ اللّٰهُۢ وَقَالَ
لَاَتَّخِذَنَّ مِنْ عِبَادِكَ نَص۪يبًا مَفْرُوضًاۙ ١١٨ وَلَاُضِلَّنَّهُمْ
وَلَاُمَنِّيَنَّهُمْ وَلَاٰمُرَنَّهُمْ فَلَيُبَتِّكُنَّ اٰذَانَ الْاَنْعَامِ
وَلَاٰمُرَنَّهُمْ فَلَيُغَيِّرُنَّ خَلْقَ اللّٰهِۜ وَمَنْ يَتَّخِذِ الشَّيْطَانَ
وَلِيًّا مِنْ دُونِ اللّٰهِ فَقَدْ خَسِرَ خُسْرَانًا مُب۪ينًاۜ ١١٩
يَعِدُهُمْ وَيُمَنّ۪يهِمْۜ وَمَا يَعِدُهُمُ الشَّيْطَانُ اِلَّا غُرُورًا ١٢٠
اُو۬لٰٓئِكَ مَاْوٰيهُمْ جَهَنَّمُ وَلَا يَجِدُونَ عَنْهَا مَح۪يصًا ١٢١
قصر

وَالَّذ۪ينَ

وَاسْتَغْفِرِ اللّٰهَۜ اِنَّ اللّٰهَ كَانَ غَفُورًا رَح۪يمًاۚ ﴿١٠٦﴾ وَلَا تُجَادِلْ
عَنِ الَّذ۪ينَ يَخْتَانُونَ اَنْفُسَهُمْۜ اِنَّ اللّٰهَ لَا يُحِبُّ مَنْ كَانَ
خَوَّانًا اَث۪يمًاۚ ﴿١٠٧﴾ يَسْتَخْفُونَ مِنَ النَّاسِ وَلَا يَسْتَخْفُونَ
مِنَ اللّٰهِ وَهُوَ مَعَهُمْ اِذْ يُبَيِّتُونَ مَا لَا يَرْضٰى مِنَ الْقَوْلِۜ
وَكَانَ اللّٰهُ بِمَا يَعْمَلُونَ مُح۪يطًا ﴿١٠٨﴾ هَٓا اَنْتُمْ هٰٓؤُ۬لَٓاءِ جَادَلْتُمْ
عَنْهُمْ فِي الْحَيٰوةِ الدُّنْيَا فَمَنْ يُجَادِلُ اللّٰهَ عَنْهُمْ يَوْمَ الْقِيٰمَةِ
اَمْ مَنْ يَكُونُ عَلَيْهِمْ وَك۪يلًا ﴿١٠٩﴾ وَمَنْ يَعْمَلْ سُٓوءًا
اَوْ يَظْلِمْ نَفْسَهُ ثُمَّ يَسْتَغْفِرِ اللّٰهَ يَجِدِ اللّٰهَ غَفُورًا رَح۪يمًا ﴿١١٠﴾
وَمَنْ يَكْسِبْ اِثْمًا فَاِنَّمَا يَكْسِبُهُ عَلٰى نَفْسِه۪ۜ وَكَانَ
اللّٰهُ عَل۪يمًا حَك۪يمًا ﴿١١١﴾ وَمَنْ يَكْسِبْ خَط۪ٓيـَٔةً اَوْ اِثْمًا
ثُمَّ يَرْمِ بِه۪ بَر۪ٓيـًٔا فَقَدِ احْتَمَلَ بُهْتَانًا وَاِثْمًا مُب۪ينًا ﴿١١٢﴾
وَلَوْلَا فَضْلُ اللّٰهِ عَلَيْكَ وَرَحْمَتُهُ لَهَمَّتْ طَٓائِفَةٌ مِنْهُمْ
اَنْ يُضِلُّوكَۜ وَمَا يُضِلُّونَ اِلَّٓا اَنْفُسَهُمْ وَمَا يَضُرُّونَكَ
مِنْ شَيْءٍۜ وَاَنْزَلَ اللّٰهُ عَلَيْكَ الْكِتَابَ وَالْحِكْمَةَ وَعَلَّمَكَ
مَا لَمْ تَكُنْ تَعْلَمُۜ وَكَانَ فَضْلُ اللّٰهِ عَلَيْكَ عَظ۪يمًا ﴿١١٣﴾

وَاِذَا كُنْتَ فِيهِمْ فَاَقَمْتَ لَهُمُ الصَّلٰوةَ فَلْتَقُمْ طَٓائِفَةٌ مِنْهُمْ
مَعَكَ وَلْيَاْخُذُٓوا اَسْلِحَتَهُمْ ۗ فَاِذَا سَجَدُوا فَلْيَكُونُوا
مِنْ وَرَٓائِكُمْ ۖ وَلْتَاْتِ طَٓائِفَةٌ اُخْرٰى لَمْ يُصَلُّوا فَلْيُصَلُّوا
مَعَكَ وَلْيَاْخُذُوا حِذْرَهُمْ وَاَسْلِحَتَهُمْ ۚ وَدَّ الَّذِينَ كَفَرُوا
لَوْ تَغْفُلُونَ عَنْ اَسْلِحَتِكُمْ وَاَمْتِعَتِكُمْ فَيَمِيلُونَ
عَلَيْكُمْ مَيْلَةً وَاحِدَةً ؕ وَلَا جُنَاحَ عَلَيْكُمْ اِنْ كَانَ بِكُمْ
اَذًى مِنْ مَطَرٍ اَوْ كُنْتُمْ مَرْضٰٓى اَنْ تَضَعُٓوا اَسْلِحَتَكُمْ ۚ
وَخُذُوا حِذْرَكُمْ ؕ اِنَّ اللّٰهَ اَعَدَّ لِلْكَافِرِينَ عَذَابًا مُهِينًا ١٠٢
فَاِذَا قَضَيْتُمُ الصَّلٰوةَ فَاذْكُرُوا اللّٰهَ قِيَامًا وَقُعُودًا وَعَلٰى
جُنُوبِكُمْ ۚ فَاِذَا اطْمَاْنَنْتُمْ فَاَقِيمُوا الصَّلٰوةَ ۚ اِنَّ الصَّلٰوةَ
كَانَتْ عَلَى الْمُؤْمِنِينَ كِتَابًا مَوْقُوتًا ١٠٣ وَلَا تَهِنُوا
فِى ابْتِغَٓاءِ الْقَوْمِ ؕ اِنْ تَكُونُوا تَاْلَمُونَ فَاِنَّهُمْ يَاْلَمُونَ كَمَا
تَاْلَمُونَ ۚ وَتَرْجُونَ مِنَ اللّٰهِ مَا لَا يَرْجُونَ ؕ وَكَانَ اللّٰهُ عَلِيمًا
حَكِيمًا ع ١٠٤ اِنَّٓا اَنْزَلْنَٓا اِلَيْكَ الْكِتَابَ بِالْحَقِّ لِتَحْكُمَ
بَيْنَ النَّاسِ بِمَٓا اَرٰيكَ اللّٰهُ ؕ وَلَا تَكُنْ لِلْخَٓائِنِينَ خَصِيمًا ۙ ١٠٥

وَاسْتَغْفِرِ

لَا يَسْتَوِي الْقَاعِدُونَ مِنَ الْمُؤْمِنِينَ غَيْرُ اُولِي الضَّرَرِ وَالْمُجَاهِدُونَ
فِي سَبِيلِ اللّٰهِ بِاَمْوَالِهِمْ وَاَنْفُسِهِمْ فَضَّلَ اللّٰهُ الْمُجَاهِدِينَ بِاَمْوَالِهِمْ
وَاَنْفُسِهِمْ عَلَى الْقَاعِدِينَ دَرَجَةً وَكُلًّا وَعَدَ اللّٰهُ الْحُسْنٰى وَفَضَّلَ اللّٰهُ
الْمُجَاهِدِينَ عَلَى الْقَاعِدِينَ اَجْرًا عَظِيمًا ﴿٩٥﴾ دَرَجَاتٍ مِنْهُ وَمَغْفِرَةً
وَرَحْمَةً وَكَانَ اللّٰهُ غَفُورًا رَحِيمًا ﴿٩٦﴾ اِنَّ الَّذِينَ تَوَفّٰيهُمُ الْمَلٰٓئِكَةُ
ظَالِمٖٓي اَنْفُسِهِمْ قَالُوا فِيمَ كُنْتُمْ قَالُوا كُنَّا مُسْتَضْعَفِينَ فِي الْاَرْضِ
قَالُٓوا اَلَمْ تَكُنْ اَرْضُ اللّٰهِ وَاسِعَةً فَتُهَاجِرُوا فِيهَا فَاُو۬لٰٓئِكَ مَاْوٰيهُمْ
جَهَنَّمُ وَسَٓاءَتْ مَصِيرًا ﴿٩٧﴾ اِلَّا الْمُسْتَضْعَفِينَ مِنَ الرِّجَالِ وَالنِّسَٓاءِ
وَالْوِلْدَانِ لَا يَسْتَطِيعُونَ حِيلَةً وَلَا يَهْتَدُونَ سَبِيلًا ﴿٩٨﴾ فَاُو۬لٰٓئِكَ
عَسَى اللّٰهُ اَنْ يَعْفُوَ عَنْهُمْ وَكَانَ اللّٰهُ عَفُوًّا غَفُورًا ﴿٩٩﴾ وَمَنْ يُهَاجِرْ
فِي سَبِيلِ اللّٰهِ يَجِدْ فِي الْاَرْضِ مُرَاغَمًا كَثِيرًا وَسَعَةً وَمَنْ يَخْرُجْ
مِنْ بَيْتِهٖ مُهَاجِرًا اِلَى اللّٰهِ وَرَسُولِهٖ ثُمَّ يُدْرِكْهُ الْمَوْتُ فَقَدْ وَقَعَ اَجْرُهُ
عَلَى اللّٰهِ وَكَانَ اللّٰهُ غَفُورًا رَحِيمًا ﴿١٠٠﴾ وَاِذَا ضَرَبْتُمْ فِي الْاَرْضِ فَلَيْسَ
عَلَيْكُمْ جُنَاحٌ اَنْ تَقْصُرُوا مِنَ الصَّلٰوةِ اِنْ خِفْتُمْ اَنْ يَفْتِنَكُمُ
الَّذِينَ كَفَرُوا اِنَّ الْكَافِرِينَ كَانُوا لَكُمْ عَدُوًّا مُبِينًا ﴿١٠١﴾

وَمَا كَانَ لِمُؤْمِنٍ اَنْ يَقْتُلَ مُؤْمِنًا اِلَّا خَطَـًٔا ج
وَمَنْ قَتَلَ مُؤْمِنًا خَطَـًٔا فَتَحْرِيرُ رَقَبَةٍ مُؤْمِنَةٍ
وَدِيَةٌ مُسَلَّمَةٌ اِلٰٓى اَهْلِهٖٓ اِلَّٓا اَنْ يَصَّدَّقُواۜ ط فَاِنْ كَانَ
مِنْ قَوْمٍ عَدُوٍّ لَكُمْ وَهُوَ مُؤْمِنٌ فَتَحْرِيرُ رَقَبَةٍ
مُؤْمِنَةٍ ط وَاِنْ كَانَ مِنْ قَوْمٍ بَيْنَكُمْ وَبَيْنَهُمْ مِيثَاقٌ
فَدِيَةٌ مُسَلَّمَةٌ اِلٰٓى اَهْلِهٖ وَتَحْرِيرُ رَقَبَةٍ مُؤْمِنَةٍ ج فَمَنْ
لَمْ يَجِدْ فَصِيَامُ شَهْرَيْنِ مُتَتَابِعَيْنِ ز تَوْبَةً مِنَ اللّٰهِ ط
وَكَانَ اللّٰهُ عَلِيمًا حَكِيمًا ﴿٩٢﴾ وَمَنْ يَقْتُلْ مُؤْمِنًا
مُتَعَمِّدًا فَجَزَٓاؤُهُ جَهَنَّمُ خَالِدًا فِيهَا وَغَضِبَ اللّٰهُ
عَلَيْهِ وَلَعَنَهُ وَاَعَدَّ لَهُ عَذَابًا عَظِيمًا ﴿٩٣﴾ يَٓا اَيُّهَا
الَّذِينَ اٰمَنُٓوا اِذَا ضَرَبْتُمْ فِي سَبِيلِ اللّٰهِ فَتَبَيَّنُوا وَلَا
تَقُولُوا لِمَنْ اَلْقٰٓى اِلَيْكُمُ السَّلَامَ لَسْتَ مُؤْمِنًا ج
تَبْتَغُونَ عَرَضَ الْحَيٰوةِ الدُّنْيَا ز فَعِنْدَ اللّٰهِ مَغَانِمُ
كَثِيرَةٌ ط كَذٰلِكَ كُنْتُمْ مِنْ قَبْلُ فَمَنَّ اللّٰهُ عَلَيْكُمْ
فَتَبَيَّنُواۜ ط اِنَّ اللّٰهَ كَانَ بِمَا تَعْمَلُونَ خَبِيرًا ﴿٩٤﴾

لَا يَسْتَوِى

اَللّٰهُ لَٓا اِلٰهَ اِلَّا هُوَۜ لَيَجْمَعَنَّكُمْ اِلٰى يَوْمِ الْقِيٰمَةِ لَا رَيْبَ فٖيهِۜ
وَمَنْ اَصْدَقُ مِنَ اللّٰهِ حَدٖيثًا ﴿٨٧﴾ فَمَا لَكُمْ فِي الْمُنَافِقٖينَ فِئَتَيْنِ
وَاللّٰهُ اَرْكَسَهُمْ بِمَا كَسَبُواۜ اَتُرٖيدُونَ اَنْ تَهْدُوا مَنْ اَضَلَّ اللّٰهُۜ
وَمَنْ يُضْلِلِ اللّٰهُ فَلَنْ تَجِدَ لَهُ سَبٖيلًا ﴿٨٨﴾ وَدُّوا لَوْ تَكْفُرُونَ
كَمَا كَفَرُوا فَتَكُونُونَ سَوَٓاءً فَلَا تَتَّخِذُوا مِنْهُمْ اَوْلِيَٓاءَ حَتّٰى
يُهَاجِرُوا فٖي سَبٖيلِ اللّٰهِۜ فَاِنْ تَوَلَّوْا فَخُذُوهُمْ وَاقْتُلُوهُمْ حَيْثُ
وَجَدْتُمُوهُمْۖ وَلَا تَتَّخِذُوا مِنْهُمْ وَلِيًّا وَلَا نَصٖيرًاۙ ﴿٨٩﴾ اِلَّا الَّذٖينَ
يَصِلُونَ اِلٰى قَوْمٍ بَيْنَكُمْ وَبَيْنَهُمْ مٖيثَاقٌ اَوْ جَٓاؤُ۫كُمْ حَصِرَتْ
صُدُورُهُمْ اَنْ يُقَاتِلُوكُمْ اَوْ يُقَاتِلُوا قَوْمَهُمْۜ وَلَوْ شَٓاءَ اللّٰهُ
لَسَلَّطَهُمْ عَلَيْكُمْ فَلَقَاتَلُوكُمْۚ فَاِنِ اعْتَزَلُوكُمْ فَلَمْ يُقَاتِلُوكُمْ
وَاَلْقَوْا اِلَيْكُمُ السَّلَمَۙ فَمَا جَعَلَ اللّٰهُ لَكُمْ عَلَيْهِمْ سَبٖيلًا ﴿٩٠﴾
سَتَجِدُونَ اٰخَرٖينَ يُرٖيدُونَ اَنْ يَاْمَنُوكُمْ وَيَاْمَنُوا قَوْمَهُمْۜ
كُلَّمَا رُدُّٓوا اِلَى الْفِتْنَةِ اُرْكِسُوا فٖيهَاۚ فَاِنْ لَمْ يَعْتَزِلُوكُمْ وَيُلْقُٓوا
اِلَيْكُمُ السَّلَمَ وَيَكُفُّٓوا اَيْدِيَهُمْ فَخُذُوهُمْ وَاقْتُلُوهُمْ حَيْثُ
ثَقِفْتُمُوهُمْۜ وَاُو۬لٰٓئِكُمْ جَعَلْنَا لَكُمْ عَلَيْهِمْ سُلْطَانًا مُبٖينًا ﴿٩١﴾

مَنْ يُطِعِ الرَّسُولَ فَقَدْ اَطَاعَ اللّٰهَۚ وَمَنْ تَوَلّٰى فَمَٓا اَرْسَلْنَاكَ
عَلَيْهِمْ حَف۪يظًاۜ ﴿٨٠﴾ وَيَقُولُونَ طَاعَةٌۘ فَاِذَا بَرَزُوا مِنْ عِنْدِكَ
بَيَّتَ طَٓائِفَةٌ مِنْهُمْ غَيْرَ الَّذ۪ي تَقُولُۜ وَاللّٰهُ يَكْتُبُ مَا يُبَيِّتُونَۚ
فَاَعْرِضْ عَنْهُمْ وَتَوَكَّلْ عَلَى اللّٰهِۜ وَكَفٰى بِاللّٰهِ وَك۪يلًا ﴿٨١﴾ اَفَلَا
يَتَدَبَّرُونَ الْقُرْاٰنَۜ وَلَوْ كَانَ مِنْ عِنْدِ غَيْرِ اللّٰهِ لَوَجَدُوا ف۪يهِ
اخْتِلَافًا كَث۪يرًا ﴿٨٢﴾ وَاِذَا جَٓاءَهُمْ اَمْرٌ مِنَ الْاَمْنِ اَوِ الْخَوْفِ
اَذَاعُوا بِه۪ۜ وَلَوْ رَدُّوهُ اِلَى الرَّسُولِ وَاِلٰٓى اُو۬لِي الْاَمْرِ مِنْهُمْ
لَعَلِمَهُ الَّذ۪ينَ يَسْتَنْبِطُونَهُ مِنْهُمْۜ وَلَوْلَا فَضْلُ اللّٰهِ عَلَيْكُمْ
وَرَحْمَتُهُ لَاتَّبَعْتُمُ الشَّيْطَانَ اِلَّا قَل۪يلًا ﴿٨٣﴾ فَقَاتِلْ ف۪ي سَب۪يلِ
اللّٰهِۚ لَا تُكَلَّفُ اِلَّا نَفْسَكَ وَحَرِّضِ الْمُؤْمِن۪ينَۚ عَسَى اللّٰهُ
اَنْ يَكُفَّ بَأْسَ الَّذ۪ينَ كَفَرُواۜ وَاللّٰهُ اَشَدُّ بَأْسًا وَاَشَدُّ
تَنْك۪يلًا ﴿٨٤﴾ مَنْ يَشْفَعْ شَفَاعَةً حَسَنَةً يَكُنْ لَهُ نَص۪يبٌ
مِنْهَاۚ وَمَنْ يَشْفَعْ شَفَاعَةً سَيِّئَةً يَكُنْ لَهُ كِفْلٌ مِنْهَاۜ وَكَانَ
اللّٰهُ عَلٰى كُلِّ شَيْءٍ مُق۪يتًا ﴿٨٥﴾ وَاِذَا حُيّ۪يتُمْ بِتَحِيَّةٍ فَحَيُّوا
بِاَحْسَنَ مِنْهَٓا اَوْ رُدُّوهَاۜ اِنَّ اللّٰهَ كَانَ عَلٰى كُلِّ شَيْءٍ حَس۪يبًا ﴿٨٦﴾

وَمَا لَكُمْ لَا تُقَاتِلُونَ فِي سَبِيلِ اللّٰهِ وَالْمُسْتَضْعَفِينَ مِنَ الرِّجَالِ
وَالنِّسَٓاءِ وَالْوِلْدَانِ الَّذِينَ يَقُولُونَ رَبَّنَٓا اَخْرِجْنَا مِنْ هٰذِهِ الْقَرْيَةِ الظَّالِمِ
اَهْلُهَاۚ وَاجْعَلْ لَنَا مِنْ لَدُنْكَ وَلِيًّاۚ وَاجْعَلْ لَنَا مِنْ لَدُنْكَ نَصِيرًاۜ ﴿٧٥﴾
اَلَّذِينَ اٰمَنُوا يُقَاتِلُونَ فِي سَبِيلِ اللّٰهِۚ وَالَّذِينَ كَفَرُوا يُقَاتِلُونَ
فِي سَبِيلِ الطَّاغُوتِ فَقَاتِلُٓوا اَوْلِيَٓاءَ الشَّيْطَانِۚ اِنَّ كَيْدَ الشَّيْطَانِ
كَانَ ضَعِيفًا ﴿٧٦﴾ اَلَمْ تَرَ اِلَى الَّذِينَ قِيلَ لَهُمْ كُفُّٓوا اَيْدِيَكُمْ وَاَقِيمُوا
الصَّلٰوةَ وَاٰتُوا الزَّكٰوةَۚ فَلَمَّا كُتِبَ عَلَيْهِمُ الْقِتَالُ اِذَا فَرِيقٌ مِنْهُمْ
يَخْشَوْنَ النَّاسَ كَخَشْيَةِ اللّٰهِ اَوْ اَشَدَّ خَشْيَةًۚ وَقَالُوا رَبَّنَا لِمَ كَتَبْتَ
عَلَيْنَا الْقِتَالَۚ لَوْلَٓا اَخَّرْتَنَٓا اِلٰٓى اَجَلٍ قَرِيبٍۜ قُلْ مَتَاعُ الدُّنْيَا قَلِيلٌۚ
وَالْاٰخِرَةُ خَيْرٌ لِمَنِ اتَّقٰى وَلَا تُظْلَمُونَ فَتِيلًا ﴿٧٧﴾ اَيْنَ مَا تَكُونُوا
يُدْرِكْكُمُ الْمَوْتُ وَلَوْ كُنْتُمْ فِي بُرُوجٍ مُشَيَّدَةٍۜ وَاِنْ تُصِبْهُمْ حَسَنَةٌ
يَقُولُوا هٰذِهِ مِنْ عِنْدِ اللّٰهِۚ وَاِنْ تُصِبْهُمْ سَيِّئَةٌ يَقُولُوا هٰذِهِ مِنْ عِنْدِكَۜ
قُلْ كُلٌّ مِنْ عِنْدِ اللّٰهِۜ فَمَا لِهٰٓؤُلَٓاءِ الْقَوْمِ لَا يَكَادُونَ يَفْقَهُونَ
حَدِيثًا ﴿٧٨﴾ مَٓا اَصَابَكَ مِنْ حَسَنَةٍ فَمِنَ اللّٰهِۘ وَمَٓا اَصَابَكَ مِنْ سَيِّئَةٍ
فَمِنْ نَفْسِكَۜ وَاَرْسَلْنَاكَ لِلنَّاسِ رَسُولًاۜ وَكَفٰى بِاللّٰهِ شَهِيدًا ﴿٧٩﴾

وَلَوْ اَنَّا كَتَبْنَا عَلَيْهِمْ اَنِ اقْتُلُٓوا اَنْفُسَكُمْ اَوِ اخْرُجُوا
مِنْ دِيَارِكُمْ مَا فَعَلُوهُ اِلَّا قَلٖيلٌ مِنْهُمْ وَلَوْ اَنَّهُمْ فَعَلُوا
مَا يُوعَظُونَ بِهٖ لَكَانَ خَيْرًا لَهُمْ وَاَشَدَّ تَثْبٖيتًا ﴿٦٦﴾ وَاِذًا
لَاٰتَيْنَاهُمْ مِنْ لَدُنَّٓا اَجْرًا عَظٖيمًا ﴿٦٧﴾ وَلَهَدَيْنَاهُمْ صِرَاطًا
مُسْتَقٖيمًا ﴿٦٨﴾ وَمَنْ يُطِعِ اللّٰهَ وَالرَّسُولَ فَاُو۬لٰٓئِكَ مَعَ الَّذٖينَ
اَنْعَمَ اللّٰهُ عَلَيْهِمْ مِنَ النَّبِيّٖنَ وَالصِّدّٖيقٖينَ وَالشُّهَدَٓاءِ
وَالصَّالِحٖينَ وَحَسُنَ اُو۬لٰٓئِكَ رَفٖيقًا ﴿٦٩﴾ ذٰلِكَ الْفَضْلُ
مِنَ اللّٰهِ وَكَفٰى بِاللّٰهِ عَلٖيمًا ﴿٧٠﴾ يَٓا اَيُّهَا الَّذٖينَ اٰمَنُوا خُذُوا
حِذْرَكُمْ فَانْفِرُوا ثُبَاتٍ اَوِ انْفِرُوا جَمٖيعًا ﴿٧١﴾ وَاِنَّ مِنْكُمْ
لَمَنْ لَيُبَطِّئَنَّ فَاِنْ اَصَابَتْكُمْ مُصٖيبَةٌ قَالَ قَدْ اَنْعَمَ اللّٰهُ عَلَيَّ
اِذْ لَمْ اَكُنْ مَعَهُمْ شَهٖيدًا ﴿٧٢﴾ وَلَئِنْ اَصَابَكُمْ فَضْلٌ مِنَ اللّٰهِ
لَيَقُولَنَّ كَاَنْ لَمْ تَكُنْ بَيْنَكُمْ وَبَيْنَهُ مَوَدَّةٌ يَا لَيْتَنٖى
كُنْتُ مَعَهُمْ فَاَفُوزَ فَوْزًا عَظٖيمًا ﴿٧٣﴾ فَلْيُقَاتِلْ فٖى سَبٖيلِ اللّٰهِ
الَّذٖينَ يَشْرُونَ الْحَيٰوةَ الدُّنْيَا بِالْاٰخِرَةِ وَمَنْ يُقَاتِلْ فٖى سَبٖيلِ
اللّٰهِ فَيُقْتَلْ اَوْ يَغْلِبْ فَسَوْفَ نُؤْتٖيهِ اَجْرًا عَظٖيمًا ﴿٧٤﴾

اَلَمْ تَرَ اِلَى الَّذ۪ينَ يَزْعُمُونَ اَنَّهُمْ اٰمَنُوا بِمَٓا اُنْزِلَ
اِلَيْكَ وَمَٓا اُنْزِلَ مِنْ قَبْلِكَ يُر۪يدُونَ اَنْ يَتَحَاكَمُٓوا
اِلَى الطَّاغُوتِ وَقَدْ اُمِرُٓوا اَنْ يَكْفُرُوا بِه۪ۜ وَيُر۪يدُ الشَّيْطَانُ
اَنْ يُضِلَّهُمْ ضَلَالًا بَع۪يدًا ٦٠ وَاِذَا ق۪يلَ لَهُمْ تَعَالَوْا
اِلٰى مَٓا اَنْزَلَ اللّٰهُ وَاِلَى الرَّسُولِ رَاَيْتَ الْمُنَافِق۪ينَ يَصُدُّونَ
عَنْكَ صُدُودًاۚ ٦١ فَكَيْفَ اِذَٓا اَصَابَتْهُمْ مُص۪يبَةٌ بِمَا
قَدَّمَتْ اَيْد۪يهِمْ ثُمَّ جَٓاؤُ۫كَ يَحْلِفُونَ بِاللّٰهِ اِنْ اَرَدْنَٓا
اِلَّٓا اِحْسَانًا وَتَوْف۪يقًا ٦٢ اُو۬لٰٓئِكَ الَّذ۪ينَ يَعْلَمُ اللّٰهُ
مَا ف۪ي قُلُوبِهِمْ فَاَعْرِضْ عَنْهُمْ وَعِظْهُمْ وَقُلْ لَهُمْ
ف۪ٓي اَنْفُسِهِمْ قَوْلًا بَل۪يغًا ٦٣ وَمَٓا اَرْسَلْنَا مِنْ رَسُولٍ
اِلَّا لِيُطَاعَ بِاِذْنِ اللّٰهِۜ وَلَوْ اَنَّهُمْ اِذْ ظَلَمُٓوا اَنْفُسَهُمْ
جَٓاؤُ۫كَ فَاسْتَغْفَرُوا اللّٰهَ وَاسْتَغْفَرَ لَهُمُ الرَّسُولُ
لَوَجَدُوا اللّٰهَ تَوَّابًا رَح۪يمًا ٦٤ فَلَا وَرَبِّكَ لَا يُؤْمِنُونَ
حَتّٰى يُحَكِّمُوكَ ف۪يمَا شَجَرَ بَيْنَهُمْ ثُمَّ لَا يَجِدُوا
ف۪ٓي اَنْفُسِهِمْ حَرَجًا مِمَّا قَضَيْتَ وَيُسَلِّمُوا تَسْل۪يمًا ٦٥

أُولٰٓئِكَ الَّذ۪ينَ لَعَنَهُمُ اللّٰهُۜ وَمَنْ يَلْعَنِ اللّٰهُ فَلَنْ تَجِدَ لَهُ نَص۪يرًاۜ ﴿٥٢﴾
اَمْ لَهُمْ نَص۪يبٌ مِنَ الْمُلْكِ فَاِذًا لَا يُؤْتُونَ النَّاسَ نَق۪يرًاۙ ﴿٥٣﴾
اَمْ يَحْسُدُونَ النَّاسَ عَلٰى مَٓا اٰتٰيهُمُ اللّٰهُ مِنْ فَضْلِه۪ۚ فَقَدْ اٰتَيْنَٓا اٰلَ
اِبْرٰه۪يمَ الْكِتَابَ وَالْحِكْمَةَ وَاٰتَيْنَاهُمْ مُلْكًا عَظ۪يمًا ﴿٥٤﴾ فَمِنْهُمْ
مَنْ اٰمَنَ بِه۪ وَمِنْهُمْ مَنْ صَدَّ عَنْهُۜ وَكَفٰى بِجَهَنَّمَ سَع۪يرًا ﴿٥٥﴾ اِنَّ
الَّذ۪ينَ كَفَرُوا بِاٰيَاتِنَا سَوْفَ نُصْل۪يهِمْ نَارًاۜ كُلَّمَا نَضِجَتْ
جُلُودُهُمْ بَدَّلْنَاهُمْ جُلُودًا غَيْرَهَا لِيَذُوقُوا الْعَذَابَۜ اِنَّ اللّٰهَ كَانَ
عَز۪يزًا حَك۪يمًا ﴿٥٦﴾ وَالَّذ۪ينَ اٰمَنُوا وَعَمِلُوا الصَّالِحَاتِ سَنُدْخِلُهُمْ
جَنَّاتٍ تَجْر۪ي مِنْ تَحْتِهَا الْاَنْهَارُ خَالِد۪ينَ ف۪يهَٓا اَبَدًاۜ لَهُمْ ف۪يهَٓا
اَزْوَاجٌ مُطَهَّرَةٌۘ وَنُدْخِلُهُمْ ظِلًّا ظَل۪يلًا ﴿٥٧﴾ اِنَّ اللّٰهَ يَأْمُرُكُمْ
اَنْ تُؤَدُّوا الْاَمَانَاتِ اِلٰٓى اَهْلِهَاۙ وَاِذَا حَكَمْتُمْ بَيْنَ النَّاسِ اَنْ تَحْكُمُوا
بِالْعَدْلِۜ اِنَّ اللّٰهَ نِعِمَّا يَعِظُكُمْ بِه۪ۜ اِنَّ اللّٰهَ كَانَ سَم۪يعًا بَص۪يرًا ﴿٥٨﴾
يَٓا اَيُّهَا الَّذ۪ينَ اٰمَنُٓوا اَط۪يعُوا اللّٰهَ وَاَط۪يعُوا الرَّسُولَ وَاُولِي الْاَمْرِ
مِنْكُمْۚ فَاِنْ تَنَازَعْتُمْ ف۪ي شَيْءٍ فَرُدُّوهُ اِلَى اللّٰهِ وَالرَّسُولِ اِنْ كُنْتُمْ
تُؤْمِنُونَ بِاللّٰهِ وَالْيَوْمِ الْاٰخِرِۜ ذٰلِكَ خَيْرٌ وَاَحْسَنُ تَأْو۪يلًا ﴿٥٩﴾

اَلَمْ تَرَ

وَاللّٰهُ اَعْلَمُ بِاَعْدَٓائِكُمْۜ وَكَفٰى بِاللّٰهِ وَلِيًّاۙ وَكَفٰى بِاللّٰهِ نَص۪يرًا ﴿٤٥﴾
مِنَ الَّذ۪ينَ هَادُوا يُحَرِّفُونَ الْكَلِمَ عَنْ مَوَاضِعِه۪ وَيَقُولُونَ
سَمِعْنَا وَعَصَيْنَا وَاسْمَعْ غَيْرَ مُسْمَعٍ وَرَاعِنَا لَيًّا بِاَلْسِنَتِهِمْ
وَطَعْنًا فِي الدّ۪ينِۜ وَلَوْ اَنَّهُمْ قَالُوا سَمِعْنَا وَاَطَعْنَا وَاسْمَعْ وَانْظُرْنَا
لَكَانَ خَيْرًا لَهُمْ وَاَقْوَمَۙ وَلٰكِنْ لَعَنَهُمُ اللّٰهُ بِكُفْرِهِمْ فَلَا
يُؤْمِنُونَ اِلَّا قَل۪يلًا ﴿٤٦﴾ يَٓا اَيُّهَا الَّذ۪ينَ اُو۫تُوا الْكِتَابَ اٰمِنُوا
بِمَا نَزَّلْنَا مُصَدِّقًا لِمَا مَعَكُمْ مِنْ قَبْلِ اَنْ نَطْمِسَ وُجُوهًا
فَنَرُدَّهَا عَلٰٓى اَدْبَارِهَٓا اَوْ نَلْعَنَهُمْ كَمَا لَعَنَّٓا اَصْحَابَ السَّبْتِۜ
وَكَانَ اَمْرُ اللّٰهِ مَفْعُولًا ﴿٤٧﴾ اِنَّ اللّٰهَ لَا يَغْفِرُ اَنْ يُشْرَكَ بِه۪ وَيَغْفِرُ
مَا دُونَ ذٰلِكَ لِمَنْ يَشَٓاءُۚ وَمَنْ يُشْرِكْ بِاللّٰهِ فَقَدِ افْتَرٰٓى اِثْمًا
عَظ۪يمًا ﴿٤٨﴾ اَلَمْ تَرَ اِلَى الَّذ۪ينَ يُزَكُّونَ اَنْفُسَهُمْۜ بَلِ اللّٰهُ يُزَكّ۪ي
مَنْ يَشَٓاءُ وَلَا يُظْلَمُونَ فَت۪يلًا ﴿٤٩﴾ اُنْظُرْ كَيْفَ يَفْتَرُونَ
عَلَى اللّٰهِ الْكَذِبَۜ وَكَفٰى بِه۪ٓ اِثْمًا مُب۪ينًا ﴿٥٠﴾ اَلَمْ تَرَ اِلَى الَّذ۪ينَ اُو۫تُوا
نَص۪يبًا مِنَ الْكِتَابِ يُؤْمِنُونَ بِالْجِبْتِ وَالطَّاغُوتِ وَيَقُولُونَ
لِلَّذ۪ينَ كَفَرُوا هٰٓؤُلَٓاءِ اَهْدٰى مِنَ الَّذ۪ينَ اٰمَنُوا سَب۪يلًا ﴿٥١﴾

وَالَّذٖينَ يُنْفِقُونَ اَمْوَالَهُمْ رِئَٓاءَ النَّاسِ وَلَا يُؤْمِنُونَ بِاللّٰهِ
وَلَا بِالْيَوْمِ الْاٰخِرِۜ وَمَنْ يَكُنِ الشَّيْطَانُ لَهُ قَرٖينًا فَسَٓاءَ
قَرٖينًا ﴿٣٨﴾ وَمَاذَا عَلَيْهِمْ لَوْ اٰمَنُوا بِاللّٰهِ وَالْيَوْمِ الْاٰخِرِ وَاَنْفَقُوا
مِمَّا رَزَقَهُمُ اللّٰهُۜ وَكَانَ اللّٰهُ بِهِمْ عَلٖيمًا ﴿٣٩﴾ اِنَّ اللّٰهَ لَا يَظْلِمُ
مِثْقَالَ ذَرَّةٍۚ وَاِنْ تَكُ حَسَنَةً يُضَاعِفْهَا وَيُؤْتِ مِنْ لَدُنْهُ اَجْرًا
عَظٖيمًا ﴿٤٠﴾ فَكَيْفَ اِذَا جِئْنَا مِنْ كُلِّ اُمَّةٍ بِشَهٖيدٍ وَجِئْنَا بِكَ
عَلٰى هٰٓؤُلَٓاءِ شَهٖيدًاۜ ﴿٤١﴾ يَوْمَئِذٍ يَوَدُّ الَّذٖينَ كَفَرُوا وَعَصَوُا
الرَّسُولَ لَوْ تُسَوّٰى بِهِمُ الْاَرْضُۜ وَلَا يَكْتُمُونَ اللّٰهَ حَدٖيثًا ﴿٤٢﴾
يَٓا اَيُّهَا الَّذٖينَ اٰمَنُوا لَا تَقْرَبُوا الصَّلٰوةَ وَاَنْتُمْ سُكَارٰى حَتّٰى
تَعْلَمُوا مَا تَقُولُونَ وَلَا جُنُبًا اِلَّا عَابِرٖى سَبٖيلٍ حَتّٰى تَغْتَسِلُواۜ
وَاِنْ كُنْتُمْ مَرْضٰٓى اَوْ عَلٰى سَفَرٍ اَوْ جَٓاءَ اَحَدٌ مِنْكُمْ مِنَ الْغَٓائِطِ
اَوْ لٰمَسْتُمُ النِّسَٓاءَ فَلَمْ تَجِدُوا مَٓاءً فَتَيَمَّمُوا صَعٖيدًا طَيِّبًا
فَامْسَحُوا بِوُجُوهِكُمْ وَاَيْدٖيكُمْۜ اِنَّ اللّٰهَ كَانَ عَفُوًّا
غَفُورًا ﴿٤٣﴾ اَلَمْ تَرَ اِلَى الَّذٖينَ اُوتُوا نَصٖيبًا مِنَ الْكِتَابِ
يَشْتَرُونَ الضَّلَالَةَ وَيُرٖيدُونَ اَنْ تَضِلُّوا السَّبٖيلَۜ ﴿٤٤﴾

وَاللّٰهُ اَعْلَمُ

اَلرِّجَالُ قَوَّامُونَ عَلَى النِّسَٓاءِ بِمَا فَضَّلَ اللّٰهُ بَعْضَهُمْ
عَلٰى بَعْضٍ وَبِمَٓا اَنْفَقُوا مِنْ اَمْوَالِهِمْۜ فَالصَّالِحَاتُ
قَانِتَاتٌ حَافِظَاتٌ لِلْغَيْبِ بِمَا حَفِظَ اللّٰهُۜ وَالّٰت۪ي
تَخَافُونَ نُشُوزَهُنَّ فَعِظُوهُنَّ وَاهْجُرُوهُنَّ فِي الْمَضَاجِعِ
وَاضْرِبُوهُنَّۚ فَاِنْ اَطَعْنَكُمْ فَلَا تَبْغُوا عَلَيْهِنَّ سَب۪يلًاۜ
اِنَّ اللّٰهَ كَانَ عَلِيًّا كَب۪يرًا ﴿٣٤﴾ وَاِنْ خِفْتُمْ شِقَاقَ بَيْنِهِمَا
فَابْعَثُوا حَكَمًا مِنْ اَهْلِه۪ وَحَكَمًا مِنْ اَهْلِهَاۚ اِنْ يُر۪يدَٓا
اِصْلَاحًا يُوَفِّقِ اللّٰهُ بَيْنَهُمَاۜ اِنَّ اللّٰهَ كَانَ عَل۪يمًا خَب۪يرًا ﴿٣٥﴾
وَاعْبُدُوا اللّٰهَ وَلَا تُشْرِكُوا بِه۪ شَيْـًٔا وَبِالْوَالِدَيْنِ
اِحْسَانًا وَبِذِي الْقُرْبٰى وَالْيَتَامٰى وَالْمَسَاك۪ينِ وَالْجَارِ
ذِي الْقُرْبٰى وَالْجَارِ الْجُنُبِ وَالصَّاحِبِ بِالْجَنْبِ
وَابْنِ السَّب۪يلِۙ وَمَا مَلَكَتْ اَيْمَانُكُمْۜ اِنَّ اللّٰهَ
لَا يُحِبُّ مَنْ كَانَ مُخْتَالًا فَخُورًاۙ ﴿٣٦﴾ اَلَّذ۪ينَ يَبْخَلُونَ
وَيَأْمُرُونَ النَّاسَ بِالْبُخْلِ وَيَكْتُمُونَ مَٓا اٰتٰيهُمُ اللّٰهُ
مِنْ فَضْلِه۪ۜ وَاَعْتَدْنَا لِلْكَافِر۪ينَ عَذَابًا مُه۪ينًاۚ ﴿٣٧﴾

وَاللّٰهُ يُرٖيدُ اَنْ يَتُوبَ عَلَيْكُمْ وَيُرٖيدُ الَّذٖينَ يَتَّبِعُونَ
الشَّهَوَاتِ اَنْ تَمٖيلُوا مَيْلًا عَظٖيمًا ﴿٢٧﴾ يُرٖيدُ اللّٰهُ
اَنْ يُخَفِّفَ عَنْكُمْۚ وَخُلِقَ الْاِنْسَانُ ضَعٖيفًا ﴿٢٨﴾ يَٓا اَيُّهَا
الَّذٖينَ اٰمَنُوا لَا تَأْكُلُٓوا اَمْوَالَكُمْ بَيْنَكُمْ بِالْبَاطِلِ
اِلَّٓا اَنْ تَكُونَ تِجَارَةً عَنْ تَرَاضٍ مِنْكُمْ وَلَا تَقْتُلُٓوا
اَنْفُسَكُمْۜ اِنَّ اللّٰهَ كَانَ بِكُمْ رَحٖيمًا ﴿٢٩﴾ وَمَنْ يَفْعَلْ
ذٰلِكَ عُدْوَانًا وَظُلْمًا فَسَوْفَ نُصْلٖيهِ نَارًاۜ وَكَانَ ذٰلِكَ
عَلَى اللّٰهِ يَسٖيرًا ﴿٣٠﴾ اِنْ تَجْتَنِبُوا كَبَٓائِرَ مَا تُنْهَوْنَ عَنْهُ
نُكَفِّرْ عَنْكُمْ سَيِّـَٔاتِكُمْ وَنُدْخِلْكُمْ مُدْخَلًا
كَرٖيمًا ﴿٣١﴾ وَلَا تَتَمَنَّوْا مَا فَضَّلَ اللّٰهُ بِهٖ بَعْضَكُمْ
عَلٰى بَعْضٍۜ لِلرِّجَالِ نَصٖيبٌ مِمَّا اكْتَسَبُوا وَلِلنِّسَٓاءِ
نَصٖيبٌ مِمَّا اكْتَسَبْنَۜ وَسْـَٔلُوا اللّٰهَ مِنْ فَضْلِهٖۜ اِنَّ اللّٰهَ
كَانَ بِكُلِّ شَيْءٍ عَلٖيمًا ﴿٣٢﴾ وَلِكُلٍّ جَعَلْنَا مَوَالِيَ مِمَّا
تَرَكَ الْوَالِدَانِ وَالْاَقْرَبُونَۜ وَالَّذٖينَ عَقَدَتْ اَيْمَانُكُمْ
فَاٰتُوهُمْ نَصٖيبَهُمْۜ اِنَّ اللّٰهَ كَانَ عَلٰى كُلِّ شَيْءٍ شَهٖيدًا ۟ ﴿٣٣﴾

وَالْمُحْصَنَاتُ مِنَ النِّسَٓاءِ اِلَّا مَا مَلَكَتْ اَيْمَانُكُمْۚ كِتَابَ
اللّٰهِ عَلَيْكُمْ وَاُحِلَّ لَكُمْ مَا وَرَٓاءَ ذٰلِكُمْ اَنْ تَبْتَغُوا
بِاَمْوَالِكُمْ مُحْصِنِينَ غَيْرَ مُسَافِحِينَۜ فَمَا اسْتَمْتَعْتُمْ
بِهٖ مِنْهُنَّ فَاٰتُوهُنَّ اُجُورَهُنَّ فَرِيضَةًۜ وَلَا جُنَاحَ عَلَيْكُمْ
فِيمَا تَرَاضَيْتُمْ بِهٖ مِنْ بَعْدِ الْفَرِيضَةِۜ اِنَّ اللّٰهَ كَانَ
عَلِيمًا حَكِيمًا ﴿٢٤﴾ وَمَنْ لَمْ يَسْتَطِعْ مِنْكُمْ طَوْلًا
اَنْ يَنْكِحَ الْمُحْصَنَاتِ الْمُؤْمِنَاتِ فَمِنْ مَا مَلَكَتْ
اَيْمَانُكُمْ مِنْ فَتَيَاتِكُمُ الْمُؤْمِنَاتِۜ وَاللّٰهُ اَعْلَمُ بِاِيمَانِكُمْۜ
بَعْضُكُمْ مِنْ بَعْضٍۚ فَانْكِحُوهُنَّ بِاِذْنِ اَهْلِهِنَّ وَاٰتُوهُنَّ
اُجُورَهُنَّ بِالْمَعْرُوفِ مُحْصَنَاتٍ غَيْرَ مُسَافِحَاتٍ
وَلَا مُتَّخِذَاتِ اَخْدَانٍۚ فَاِذَٓا اُحْصِنَّ فَاِنْ اَتَيْنَ بِفَاحِشَةٍ
فَعَلَيْهِنَّ نِصْفُ مَا عَلَى الْمُحْصَنَاتِ مِنَ الْعَذَابِۜ ذٰلِكَ
لِمَنْ خَشِيَ الْعَنَتَ مِنْكُمْۜ وَاَنْ تَصْبِرُوا خَيْرٌ لَكُمْۜ وَاللّٰهُ
غَفُورٌ رَحِيمٌ ﴿٢٥﴾ يُرِيدُ اللّٰهُ لِيُبَيِّنَ لَكُمْ وَيَهْدِيَكُمْ سُنَنَ
الَّذِينَ مِنْ قَبْلِكُمْ وَيَتُوبَ عَلَيْكُمْۜ وَاللّٰهُ عَلِيمٌ حَكِيمٌ ﴿٢٦﴾

وَاِنْ اَرَدْتُمُ اسْتِبْدَالَ زَوْجٍ مَكَانَ زَوْجٍۙ وَاٰتَيْتُمْ
اِحْدٰيهُنَّ قِنْطَارًا فَلَا تَأْخُذُوا مِنْهُ شَيْـًٔاۜ اَتَأْخُذُونَهُ
بُهْتَانًا وَاِثْمًا مُبِينًا ﴿٢٠﴾ وَكَيْفَ تَأْخُذُونَهُ وَقَدْ اَفْضٰى
بَعْضُكُمْ اِلٰى بَعْضٍ وَاَخَذْنَ مِنْكُمْ مِيثَاقًا
غَلِيظًا ﴿٢١﴾ وَلَا تَنْكِحُوا مَا نَكَحَ اٰبَٓاؤُ۬كُمْ
مِنَ النِّسَٓاءِ اِلَّا مَا قَدْ سَلَفَۜ اِنَّهُ كَانَ فَاحِشَةً وَمَقْتًاۜ
وَسَٓاءَ سَبِيلًا۟ ﴿٢٢﴾ حُرِّمَتْ عَلَيْكُمْ اُمَّهَاتُكُمْ
وَبَنَاتُكُمْ وَاَخَوَاتُكُمْ وَعَمَّاتُكُمْ وَخَالَاتُكُمْ
وَبَنَاتُ الْاَخِ وَبَنَاتُ الْاُخْتِ وَاُمَّهَاتُكُمُ الّٰت۪ٓي
اَرْضَعْنَكُمْ وَاَخَوَاتُكُمْ مِنَ الرَّضَاعَةِ وَاُمَّهَاتُ
نِسَٓائِكُمْ وَرَبَٓائِبُكُمُ الّٰت۪ي ف۪ي حُجُورِكُمْ
مِنْ نِسَٓائِكُمُ الّٰت۪ي دَخَلْتُمْ بِهِنَّۘ فَاِنْ لَمْ تَكُونُوا
دَخَلْتُمْ بِهِنَّ فَلَا جُنَاحَ عَلَيْكُمْۘ وَحَلَٓائِلُ اَبْنَٓائِكُمُ
الَّذ۪ينَ مِنْ اَصْلَابِكُمْۙ وَاَنْ تَجْمَعُوا بَيْنَ الْاُخْتَيْنِ
اِلَّا مَا قَدْ سَلَفَۜ اِنَّ اللّٰهَ كَانَ غَفُورًا رَح۪يمًاۙ ﴿٢٣﴾

وَالْمُحْصَنَاتُ

وَالّٰت۪ي يَأْت۪ينَ الْفَاحِشَةَ مِنْ نِسَٓائِكُمْ فَاسْتَشْهِدُوا
عَلَيْهِنَّ اَرْبَعَةً مِنْكُمْۚ فَاِنْ شَهِدُوا فَاَمْسِكُوهُنَّ
فِي الْبُيُوتِ حَتّٰى يَتَوَفّٰيهُنَّ الْمَوْتُ اَوْ يَجْعَلَ اللّٰهُ لَهُنَّ
سَب۪يلًا ﴿١٥﴾ وَالَّذَانِ يَأْتِيَانِهَا مِنْكُمْ فَاٰذُوهُمَاۚ فَاِنْ تَابَا
وَاَصْلَحَا فَاَعْرِضُوا عَنْهُمَاۜ اِنَّ اللّٰهَ كَانَ تَوَّابًا رَح۪يمًا ﴿١٦﴾
اِنَّمَا التَّوْبَةُ عَلَى اللّٰهِ لِلَّذ۪ينَ يَعْمَلُونَ السُّٓوءَ بِجَهَالَةٍ
ثُمَّ يَتُوبُونَ مِنْ قَر۪يبٍ فَاُو۬لٰٓئِكَ يَتُوبُ اللّٰهُ عَلَيْهِمْۜ
وَكَانَ اللّٰهُ عَل۪يمًا حَك۪يمًا ﴿١٧﴾ وَلَيْسَتِ التَّوْبَةُ لِلَّذ۪ينَ
يَعْمَلُونَ السَّيِّـَٔاتِۚ حَتّٰٓى اِذَا حَضَرَ اَحَدَهُمُ الْمَوْتُ قَالَ
اِنّ۪ي تُبْتُ الْـٰٔنَ وَلَا الَّذ۪ينَ يَمُوتُونَ وَهُمْ كُفَّارٌۜ اُو۬لٰٓئِكَ
اَعْتَدْنَا لَهُمْ عَذَابًا اَل۪يمًا ﴿١٨﴾ يَٓا اَيُّهَا الَّذ۪ينَ اٰمَنُوا لَا يَحِلُّ
لَكُمْ اَنْ تَرِثُوا النِّسَٓاءَ كَرْهًاۜ وَلَا تَعْضُلُوهُنَّ لِتَذْهَبُوا
بِبَعْضِ مَٓا اٰتَيْتُمُوهُنَّ اِلَّٓا اَنْ يَأْت۪ينَ بِفَاحِشَةٍ مُبَيِّنَةٍۚ
وَعَاشِرُوهُنَّ بِالْمَعْرُوفِۚ فَاِنْ كَرِهْتُمُوهُنَّ فَعَسٰٓى
اَنْ تَكْرَهُوا شَيْـًٔا وَيَجْعَلَ اللّٰهُ ف۪يهِ خَيْرًا كَث۪يرًا ﴿١٩﴾

وَلَكُمْ نِصْفُ مَا تَرَكَ اَزْوَاجُكُمْ اِنْ لَمْ يَكُنْ
لَهُنَّ وَلَدٌۚ فَاِنْ كَانَ لَهُنَّ وَلَدٌ فَلَكُمُ الرُّبُعُ
مِمَّا تَرَكْنَ مِنْ بَعْدِ وَصِيَّةٍ يُوصِينَ بِهَٓا اَوْ دَيْنٍۜ
وَلَهُنَّ الرُّبُعُ مِمَّا تَرَكْتُمْ اِنْ لَمْ يَكُنْ لَكُمْ وَلَدٌۚ
فَاِنْ كَانَ لَكُمْ وَلَدٌ فَلَهُنَّ الثُّمُنُ مِمَّا تَرَكْتُمْ
مِنْ بَعْدِ وَصِيَّةٍ تُوصُونَ بِهَٓا اَوْ دَيْنٍۜ وَاِنْ كَانَ
رَجُلٌ يُورَثُ كَلَالَةً اَوِ امْرَاَةٌ وَلَهُٓ اَخٌ اَوْ اُخْتٌ
فَلِكُلِّ وَاحِدٍ مِنْهُمَا السُّدُسُۚ فَاِنْ كَانُٓوا اَكْثَرَ
مِنْ ذٰلِكَ فَهُمْ شُرَكَٓاءُ فِي الثُّلُثِ مِنْ بَعْدِ
وَصِيَّةٍ يُوصٰى بِهَٓا اَوْ دَيْنٍۙ غَيْرَ مُضَٓارٍّۚ وَصِيَّةً
مِنَ اللّٰهِۜ وَاللّٰهُ عَلِيمٌ حَلِيمٌۜ ﴿١٢﴾ تِلْكَ حُدُودُ اللّٰهِۜ
وَمَنْ يُطِعِ اللّٰهَ وَرَسُولَهُ يُدْخِلْهُ جَنَّاتٍ تَجْر۪ي
مِنْ تَحْتِهَا الْاَنْهَارُ خَالِد۪ينَ ف۪يهَاۜ وَذٰلِكَ الْفَوْزُ
الْعَظ۪يمُ ﴿١٣﴾ وَمَنْ يَعْصِ اللّٰهَ وَرَسُولَهُ وَيَتَعَدَّ حُدُودَهُ
يُدْخِلْهُ نَارًا خَالِدًا ف۪يهَاۖ وَلَهُ عَذَابٌ مُه۪ينٌ ﴿١٤﴾

وَالّٰت۪ي

لِلرِّجَالِ نَص۪يبٌ مِمَّا تَرَكَ الْوَالِدَانِ وَالْاَقْرَبُونَۖ وَلِلنِّسَٓاءِ
نَص۪يبٌ مِمَّا تَرَكَ الْوَالِدَانِ وَالْاَقْرَبُونَ مِمَّا قَلَّ مِنْهُ اَوْ كَثُرَۜ
نَص۪يبًا مَفْرُوضًا ﴿٧﴾ وَاِذَا حَضَرَ الْقِسْمَةَ اُو۬لُوا الْقُرْبٰى وَالْيَتَامٰى
وَالْمَسَاك۪ينُ فَارْزُقُوهُمْ مِنْهُ وَقُولُوا لَهُمْ قَوْلًا مَعْرُوفًا ﴿٨﴾
وَلْيَخْشَ الَّذ۪ينَ لَوْ تَرَكُوا مِنْ خَلْفِهِمْ ذُرِّيَّةً ضِعَافًا خَافُوا
عَلَيْهِمْۖ فَلْيَتَّقُوا اللّٰهَ وَلْيَقُولُوا قَوْلًا سَد۪يدًا ﴿٩﴾ اِنَّ الَّذ۪ينَ
يَأْكُلُونَ اَمْوَالَ الْيَتَامٰى ظُلْمًا اِنَّمَا يَأْكُلُونَ ف۪ي بُطُونِهِمْ
نَارًاۜ وَسَيَصْلَوْنَ سَع۪يرًا ﴿١٠﴾ يُوص۪يكُمُ اللّٰهُ فٓي اَوْلَادِكُمْ
لِلذَّكَرِ مِثْلُ حَظِّ الْاُنْثَيَيْنِۚ فَاِنْ كُنَّ نِسَٓاءً فَوْقَ اثْنَتَيْنِ
فَلَهُنَّ ثُلُثَا مَا تَرَكَۚ وَاِنْ كَانَتْ وَاحِدَةً فَلَهَا النِّصْفُۜ
وَلِاَبَوَيْهِ لِكُلِّ وَاحِدٍ مِنْهُمَا السُّدُسُ مِمَّا تَرَكَ اِنْ كَانَ لَهُ
وَلَدٌۚ فَاِنْ لَمْ يَكُنْ لَهُ وَلَدٌ وَوَرِثَهُٓ اَبَوَاهُ فَلِاُمِّهِ الثُّلُثُۚ فَاِنْ
كَانَ لَهُٓ اِخْوَةٌ فَلِاُمِّهِ السُّدُسُ مِنْ بَعْدِ وَصِيَّةٍ يُوص۪ي بِهَٓا
اَوْ دَيْنٍۜ اٰبَٓاؤُ۬كُمْ وَاَبْنَٓاؤُ۬كُمْۚ لَا تَدْرُونَ اَيُّهُمْ اَقْرَبُ لَكُمْ
نَفْعًاۚ فَر۪يضَةً مِنَ اللّٰهِۜ اِنَّ اللّٰهَ كَانَ عَل۪يمًا حَك۪يمًا ﴿١١﴾

بِسْمِ اللّٰهِ الرَّحْمٰنِ الرَّح۪يمِ
يَٓا اَيُّهَا النَّاسُ اتَّقُوا رَبَّكُمُ الَّذ۪ي خَلَقَكُمْ مِنْ نَفْسٍ وَاحِدَةٍ
وَخَلَقَ مِنْهَا زَوْجَهَا وَبَثَّ مِنْهُمَا رِجَالًا كَث۪يرًا وَنِسَٓاءًۚ وَاتَّقُوا اللّٰهَ
الَّذ۪ي تَسَٓاءَلُونَ بِه۪ وَالْاَرْحَامَۜ اِنَّ اللّٰهَ كَانَ عَلَيْكُمْ رَق۪يبًا ١ وَاٰتُوا
الْيَتَامٰٓى اَمْوَالَهُمْ وَلَا تَتَبَدَّلُوا الْخَب۪يثَ بِالطَّيِّبِۖ وَلَا تَأْكُلُٓوا اَمْوَالَهُمْ
اِلٰٓى اَمْوَالِكُمْۜ اِنَّهُ كَانَ حُوبًا كَب۪يرًا ٢ وَاِنْ خِفْتُمْ اَلَّا تُقْسِطُوا فِي الْيَتَامٰى
فَانْكِحُوا مَا طَابَ لَكُمْ مِنَ النِّسَٓاءِ مَثْنٰى وَثُلٰثَ وَرُبَاعَۚ فَاِنْ خِفْتُمْ
اَلَّا تَعْدِلُوا فَوَاحِدَةً اَوْ مَا مَلَكَتْ اَيْمَانُكُمْۜ ذٰلِكَ اَدْنٰٓى اَلَّا تَعُولُواۜ ٣
وَاٰتُوا النِّسَٓاءَ صَدُقَاتِهِنَّ نِحْلَةًۜ فَاِنْ طِبْنَ لَكُمْ عَنْ شَيْءٍ مِنْهُ نَفْسًا
فَكُلُوهُ هَن۪ٓيـًٔا مَر۪ٓيـًٔا ٤ وَلَا تُؤْتُوا السُّفَهَٓاءَ اَمْوَالَكُمُ الَّت۪ي جَعَلَ اللّٰهُ
لَكُمْ قِيَامًا وَارْزُقُوهُمْ ف۪يهَا وَاكْسُوهُمْ وَقُولُوا لَهُمْ قَوْلًا مَعْرُوفًا ٥
وَابْتَلُوا الْيَتَامٰى حَتّٰٓى اِذَا بَلَغُوا النِّكَاحَۚ فَاِنْ اٰنَسْتُمْ مِنْهُمْ رُشْدًا
فَادْفَعُٓوا اِلَيْهِمْ اَمْوَالَهُمْۚ وَلَا تَأْكُلُوهَٓا اِسْرَافًا وَبِدَارًا اَنْ يَكْبَرُواۜ
وَمَنْ كَانَ غَنِيًّا فَلْيَسْتَعْفِفْۚ وَمَنْ كَانَ فَق۪يرًا فَلْيَأْكُلْ بِالْمَعْرُوفِۜ
فَاِذَا دَفَعْتُمْ اِلَيْهِمْ اَمْوَالَهُمْ فَاَشْهِدُوا عَلَيْهِمْۜ وَكَفٰى بِاللّٰهِ حَس۪يبًا ٦

لِلرِّجَالِ

فَاسْتَجَابَ لَهُمْ رَبُّهُمْ اَنّ۪ي لَٓا اُض۪يعُ عَمَلَ عَامِلٍ مِنْكُمْ
مِنْ ذَكَرٍ اَوْ اُنْثٰىۚ بَعْضُكُمْ مِنْ بَعْضٍۚ فَالَّذ۪ينَ هَاجَرُوا وَاُخْرِجُوا
مِنْ دِيَارِهِمْ وَاُو۫ذُوا ف۪ي سَب۪يل۪ي وَقَاتَلُوا وَقُتِلُوا لَاُكَفِّرَنَّ
عَنْهُمْ سَيِّـَٔاتِهِمْ وَلَاُدْخِلَنَّهُمْ جَنَّاتٍ تَجْر۪ي مِنْ تَحْتِهَا الْاَنْهَارُۚ
ثَوَابًا مِنْ عِنْدِ اللّٰهِۜ وَاللّٰهُ عِنْدَهُ حُسْنُ الثَّوَابِ ﴿١٩٥﴾ لَا يَغُرَّنَّكَ
تَقَلُّبُ الَّذ۪ينَ كَفَرُوا فِي الْبِلَادِۜ ﴿١٩٦﴾ مَتَاعٌ قَل۪يلٌ ثُمَّ مَأْوٰيهُمْ
جَهَنَّمُۜ وَبِئْسَ الْمِهَادُ ﴿١٩٧﴾ لٰكِنِ الَّذ۪ينَ اتَّقَوْا رَبَّهُمْ لَهُمْ جَنَّاتٌ
تَجْر۪ي مِنْ تَحْتِهَا الْاَنْهَارُ خَالِد۪ينَ ف۪يهَا نُزُلًا مِنْ عِنْدِ اللّٰهِۜ
وَمَا عِنْدَ اللّٰهِ خَيْرٌ لِلْاَبْرَارِ ﴿١٩٨﴾ وَاِنَّ مِنْ اَهْلِ الْكِتَابِ لَمَنْ
يُؤْمِنُ بِاللّٰهِ وَمَٓا اُنْزِلَ اِلَيْكُمْ وَمَٓا اُنْزِلَ اِلَيْهِمْ خَاشِع۪ينَ
لِلّٰهِۙ لَا يَشْتَرُونَ بِاٰيَاتِ اللّٰهِ ثَمَنًا قَل۪يلًاۜ اُو۬لٰٓئِكَ لَهُمْ اَجْرُهُمْ
عِنْدَ رَبِّهِمْۜ اِنَّ اللّٰهَ سَر۪يعُ الْحِسَابِ ﴿١٩٩﴾ يَٓا اَيُّهَا الَّذ۪ينَ اٰمَنُوا
اصْبِرُوا وَصَابِرُوا وَرَابِطُوا وَاتَّقُوا اللّٰهَ لَعَلَّكُمْ تُفْلِحُونَ ﴿٢٠٠﴾

سُورَةُ النِّسَٓاءِ مَدَنِيَّةٌ وَهِيَ
مِائَةٌ وَسِتٌّ وَسَبْعُونَ اٰيَةً

وَاِذْ اَخَذَ اللّٰهُ مِيثَاقَ الَّذٖينَ اُوتُوا الْكِتَابَ لَتُبَيِّنُنَّهُ لِلنَّاسِ
وَلَا تَكْتُمُونَهُۘ فَنَبَذُوهُ وَرَٓاءَ ظُهُورِهِمْ وَاشْتَرَوْا بِهٖ ثَمَنًا
قَلٖيلًاۜ فَبِئْسَ مَا يَشْتَرُونَ ﴿١٨٧﴾ لَا تَحْسَبَنَّ الَّذٖينَ يَفْرَحُونَ
بِمَٓا اَتَوْا وَيُحِبُّونَ اَنْ يُحْمَدُوا بِمَا لَمْ يَفْعَلُوا فَلَا تَحْسَبَنَّهُمْ
بِمَفَازَةٍ مِنَ الْعَذَابِۚ وَلَهُمْ عَذَابٌ اَلٖيمٌ ﴿١٨٨﴾ وَ لِلّٰهِ مُلْكُ
السَّمٰوَاتِ وَالْاَرْضِۜ وَاللّٰهُ عَلٰى كُلِّ شَيْءٍ قَدٖيرٌ۟ ﴿١٨٩﴾ اِنَّ فٖي خَلْقِ
السَّمٰوَاتِ وَالْاَرْضِ وَاخْتِلَافِ الَّيْلِ وَالنَّهَارِ لَاٰيَاتٍ لِاُو۬لِي
الْاَلْبَابِۚ ﴿١٩٠﴾ اَلَّذٖينَ يَذْكُرُونَ اللّٰهَ قِيَامًا وَقُعُودًا وَعَلٰى
جُنُوبِهِمْ وَيَتَفَكَّرُونَ فٖي خَلْقِ السَّمٰوَاتِ وَالْاَرْضِۚ رَبَّنَا
مَا خَلَقْتَ هٰذَا بَاطِلًاۚ سُبْحَانَكَ فَقِنَا عَذَابَ النَّارِ ﴿١٩١﴾
رَبَّنَٓا اِنَّكَ مَنْ تُدْخِلِ النَّارَ فَقَدْ اَخْزَيْتَهُۜ وَمَا لِلظَّالِمٖينَ
مِنْ اَنْصَارٍ ﴿١٩٢﴾ رَبَّنَٓا اِنَّنَا سَمِعْنَا مُنَادِيًا يُنَادٖي لِلْاٖيمَانِ
اَنْ اٰمِنُوا بِرَبِّكُمْ فَاٰمَنَّاۗ رَبَّنَا فَاغْفِرْ لَنَا ذُنُوبَنَا وَكَفِّرْ
عَنَّا سَيِّـَٔاتِنَا وَتَوَفَّنَا مَعَ الْاَبْرَارِۚ ﴿١٩٣﴾ رَبَّنَا وَاٰتِنَا مَا وَعَدْتَنَا
عَلٰى رُسُلِكَ وَلَا تُخْزِنَا يَوْمَ الْقِيٰمَةِۜ اِنَّكَ لَا تُخْلِفُ الْمٖيعَادَ ﴿١٩٤﴾

فَاسْتَجَابَ

لَقَدْ سَمِعَ اللّٰهُ قَوْلَ الَّذ۪ينَ قَالُٓوا اِنَّ اللّٰهَ فَق۪يرٌ وَنَحْنُ
اَغْنِيَٓاءُۢ سَنَكْتُبُ مَا قَالُوا وَقَتْلَهُمُ الْاَنْبِيَٓاءَ بِغَيْرِ حَقٍّۙ
وَنَقُولُ ذُوقُوا عَذَابَ الْحَر۪يقِ ١٨١ ذٰلِكَ بِمَا قَدَّمَتْ
اَيْد۪يكُمْ وَاَنَّ اللّٰهَ لَيْسَ بِظَلَّامٍ لِلْعَب۪يدِۚ ١٨٢ اَلَّذ۪ينَ
قَالُٓوا اِنَّ اللّٰهَ عَهِدَ اِلَيْنَٓا اَلَّا نُؤْمِنَ لِرَسُولٍ حَتّٰى يَأْتِيَنَا
بِقُرْبَانٍ تَأْكُلُهُ النَّارُۜ قُلْ قَدْ جَٓاءَكُمْ رُسُلٌ مِنْ قَبْل۪ي
بِالْبَيِّنَاتِ وَبِالَّذ۪ي قُلْتُمْ فَلِمَ قَتَلْتُمُوهُمْ اِنْ كُنْتُمْ
صَادِق۪ينَ ١٨٣ فَاِنْ كَذَّبُوكَ فَقَدْ كُذِّبَ رُسُلٌ مِنْ قَبْلِكَ
جَٓاؤُ۫ بِالْبَيِّنَاتِ وَالزُّبُرِ وَالْكِتَابِ الْمُن۪يرِ ١٨٤ كُلُّ
نَفْسٍ ذَٓائِقَةُ الْمَوْتِۜ وَاِنَّمَا تُوَفَّوْنَ اُجُورَكُمْ يَوْمَ
الْقِيٰمَةِۜ فَمَنْ زُحْزِحَ عَنِ النَّارِ وَاُدْخِلَ الْجَنَّةَ فَقَدْ
فَازَۜ وَمَا الْحَيٰوةُ الدُّنْيَٓا اِلَّا مَتَاعُ الْغُرُورِ ١٨٥ لَتُبْلَوُنَّ
ف۪ٓي اَمْوَالِكُمْ وَاَنْفُسِكُمْ وَلَتَسْمَعُنَّ مِنَ الَّذ۪ينَ اُو۫تُوا
الْكِتَابَ مِنْ قَبْلِكُمْ وَمِنَ الَّذ۪ينَ اَشْرَكُٓوا اَذًى كَث۪يرًاۜ
وَاِنْ تَصْبِرُوا وَتَتَّقُوا فَاِنَّ ذٰلِكَ مِنْ عَزْمِ الْاُمُورِ ١٨٦

فَانْقَلَبُوا بِنِعْمَةٍ مِنَ اللّٰهِ وَفَضْلٍ لَمْ يَمْسَسْهُمْ سُٓوءٌۙ وَاتَّبَعُوا
رِضْوَانَ اللّٰهِۜ وَاللّٰهُ ذُوفَضْلٍ عَظِيمٍ ﴿١٧٤﴾ اِنَّمَا ذٰلِكُمُ الشَّيْطَانُ
يُخَوِّفُ اَوْلِيَٓاءَهُۖ فَلَا تَخَافُوهُمْ وَخَافُونِ اِنْ كُنْتُمْ مُؤْمِنِينَ ﴿١٧٥﴾
وَلَا يَحْزُنْكَ الَّذِينَ يُسَارِعُونَ فِي الْكُفْرِۚ اِنَّهُمْ لَنْ يَضُرُّوا اللّٰهَ
شَيْـًٔاۜ يُرِيدُ اللّٰهُ اَلَّا يَجْعَلَ لَهُمْ حَظًّا فِي الْاٰخِرَةِۚ وَلَهُمْ عَذَابٌ
عَظِيمٌ ﴿١٧٦﴾ اِنَّ الَّذِينَ اشْتَرَوُا الْكُفْرَ بِالْاِيمَانِ لَنْ يَضُرُّوا اللّٰهَ
شَيْـًٔاۚ وَلَهُمْ عَذَابٌ اَلِيمٌ ﴿١٧٧﴾ وَلَا يَحْسَبَنَّ الَّذِينَ كَفَرُٓوا اَنَّمَا
نُمْلِي لَهُمْ خَيْرٌ لِاَنْفُسِهِمْۜ اِنَّمَا نُمْلِي لَهُمْ لِيَزْدَادُٓوا اِثْمًاۚ وَلَهُمْ
عَذَابٌ مُهِينٌ ﴿١٧٨﴾ مَا كَانَ اللّٰهُ لِيَذَرَ الْمُؤْمِنِينَ عَلٰى مَٓا اَنْتُمْ عَلَيْهِ
حَتّٰى يَمِيزَ الْخَبِيثَ مِنَ الطَّيِّبِۜ وَمَا كَانَ اللّٰهُ لِيُطْلِعَكُمْ
عَلَى الْغَيْبِ وَلٰكِنَّ اللّٰهَ يَجْتَبٖى مِنْ رُسُلِهٖ مَنْ يَشَٓاءُ فَاٰمِنُوا
بِاللّٰهِ وَرُسُلِهٖۚ وَاِنْ تُؤْمِنُوا وَتَتَّقُوا فَلَكُمْ اَجْرٌ عَظِيمٌ ﴿١٧٩﴾
وَلَا يَحْسَبَنَّ الَّذِينَ يَبْخَلُونَ بِمَٓا اٰتٰيهُمُ اللّٰهُ مِنْ فَضْلِهٖ هُوَ خَيْرًا
لَهُمْۜ بَلْ هُوَ شَرٌّ لَهُمْۜ سَيُطَوَّقُونَ مَا بَخِلُوا بِهٖ يَوْمَ الْقِيٰمَةِۜ وَلِلّٰهِ
مِيرَاثُ السَّمٰوَاتِ وَالْاَرْضِۜ وَاللّٰهُ بِمَا تَعْمَلُونَ خَبِيرٌ۟ ﴿١٨٠﴾

وَمَٓا اَصَابَكُمْ يَوْمَ الْتَقَى الْجَمْعَانِ فَبِاِذْنِ اللّٰهِ وَلِيَعْلَمَ
الْمُؤْمِنِينَۙ ﴿١٦٦﴾ وَلِيَعْلَمَ الَّذِينَ نَافَقُواۚ وَقِيلَ لَهُمْ تَعَالَوْا قَاتِلُوا
فِي سَبِيلِ اللّٰهِ اَوِ ادْفَعُواۜ قَالُوا لَوْ نَعْلَمُ قِتَالاً لَاتَّبَعْنَاكُمْۜ
هُمْ لِلْكُفْرِ يَوْمَئِذٍ اَقْرَبُ مِنْهُمْ لِلْاِيمَانِۚ يَقُولُونَ بِاَفْوَاهِهِمْ
مَا لَيْسَ فِي قُلُوبِهِمْۜ وَاللّٰهُ اَعْلَمُ بِمَا يَكْتُمُونَۚ ﴿١٦٧﴾ اَلَّذِينَ
قَالُوا لِاِخْوَانِهِمْ وَقَعَدُوا لَوْ اَطَاعُونَا مَا قُتِلُواۜ قُلْ فَادْرَؤُا
عَنْ اَنْفُسِكُمُ الْمَوْتَ اِنْ كُنْتُمْ صَادِقِينَ ﴿١٦٨﴾ وَلَا تَحْسَبَنَّ
الَّذِينَ قُتِلُوا فِي سَبِيلِ اللّٰهِ اَمْوَاتاًۜ بَلْ اَحْيَٓاءٌ عِنْدَ رَبِّهِمْ
يُرْزَقُونَۙ ﴿١٦٩﴾ فَرِحِينَ بِمَٓا اٰتٰيهُمُ اللّٰهُ مِنْ فَضْلِهۙ وَيَسْتَبْشِرُونَ
بِالَّذِينَ لَمْ يَلْحَقُوا بِهِمْ مِنْ خَلْفِهِمْۙ اَلَّا خَوْفٌ عَلَيْهِمْ وَلَا هُمْ
يَحْزَنُونَۢ ﴿١٧٠﴾ يَسْتَبْشِرُونَ بِنِعْمَةٍ مِنَ اللّٰهِ وَفَضْلٍۙ وَاَنَّ اللّٰهَ
لَا يُضِيعُ اَجْرَ الْمُؤْمِنِينَۚۛ ﴿١٧١﴾ اَلَّذِينَ اسْتَجَابُوا لِلّٰهِ وَالرَّسُولِ
مِنْ بَعْدِ مَٓا اَصَابَهُمُ الْقَرْحُۜۛ لِلَّذِينَ اَحْسَنُوا مِنْهُمْ وَاتَّقَوْا اَجْرٌ
عَظِيمٌۚ ﴿١٧٢﴾ اَلَّذِينَ قَالَ لَهُمُ النَّاسُ اِنَّ النَّاسَ قَدْ جَمَعُوا لَكُمْ
فَاخْشَوْهُمْ فَزَادَهُمْ اِيمَاناًۗ وَقَالُوا حَسْبُنَا اللّٰهُ وَنِعْمَ الْوَكِيلُ ﴿١٧٣﴾

وَلَئِنْ مُتُّمْ اَوْ قُتِلْتُمْ لَاِلَى اللّٰهِ تُحْشَرُونَ ﴿١٥٨﴾ فَبِمَا رَحْمَةٍ مِنَ اللّٰهِ
لِنْتَ لَهُمْۚ وَلَوْ كُنْتَ فَظًّا غَلٖيظَ الْقَلْبِ لَانْفَضُّوا مِنْ حَوْلِكَۖ
فَاعْفُ عَنْهُمْ وَاسْتَغْفِرْ لَهُمْ وَشَاوِرْهُمْ فِي الْاَمْرِۚ فَاِذَا عَزَمْتَ
فَتَوَكَّلْ عَلَى اللّٰهِۜ اِنَّ اللّٰهَ يُحِبُّ الْمُتَوَكِّلٖينَ ﴿١٥٩﴾ اِنْ يَنْصُرْكُمُ
اللّٰهُ فَلَا غَالِبَ لَكُمْۚ وَاِنْ يَخْذُلْكُمْ فَمَنْ ذَا الَّذٖي
يَنْصُرُكُمْ مِنْ بَعْدِهٖۜ وَعَلَى اللّٰهِ فَلْيَتَوَكَّلِ الْمُؤْمِنُونَ ﴿١٦٠﴾
وَمَا كَانَ لِنَبِيٍّ اَنْ يَغُلَّۜ وَمَنْ يَغْلُلْ يَاْتِ بِمَا غَلَّ يَوْمَ الْقِيٰمَةِۚ
ثُمَّ تُوَفّٰى كُلُّ نَفْسٍ مَا كَسَبَتْ وَهُمْ لَا يُظْلَمُونَ ﴿١٦١﴾ اَفَمَنِ
اتَّبَعَ رِضْوَانَ اللّٰهِ كَمَنْ بَٓاءَ بِسَخَطٍ مِنَ اللّٰهِ وَمَاْوٰيهُ جَهَنَّمُۜ
وَبِئْسَ الْمَصٖيرُ ﴿١٦٢﴾ هُمْ دَرَجَاتٌ عِنْدَ اللّٰهِۜ وَاللّٰهُ بَصٖيرٌ بِمَا
يَعْمَلُونَ ﴿١٦٣﴾ لَقَدْ مَنَّ اللّٰهُ عَلَى الْمُؤْمِنٖينَ اِذْ بَعَثَ فٖيهِمْ
رَسُولًا مِنْ اَنْفُسِهِمْ يَتْلُوا عَلَيْهِمْ اٰيَاتِهٖ وَيُزَكّٖيهِمْ وَيُعَلِّمُهُمُ
الْكِتَابَ وَالْحِكْمَةَۚ وَاِنْ كَانُوا مِنْ قَبْلُ لَفٖي ضَلَالٍ مُبٖينٍ ﴿١٦٤﴾
اَوَلَمَّٓا اَصَابَتْكُمْ مُصٖيبَةٌ قَدْ اَصَبْتُمْ مِثْلَيْهَاۙ قُلْتُمْ اَنّٰى هٰذَاۜ
قُلْ هُوَ مِنْ عِنْدِ اَنْفُسِكُمْۜ اِنَّ اللّٰهَ عَلٰى كُلِّ شَيْءٍ قَدٖيرٌ ﴿١٦٥﴾

ثُمَّ اَنْزَلَ عَلَيْكُمْ مِنْ بَعْدِ الْغَمِّ اَمَنَةً نُعَاسًا يَغْشٰى
طَٓائِفَةً مِنْكُمْ وَطَٓائِفَةٌ قَدْ اَهَمَّتْهُمْ اَنْفُسُهُمْ يَظُنُّونَ بِاللّٰهِ
غَيْرَ الْحَقِّ ظَنَّ الْجَاهِلِيَّةِ يَقُولُونَ هَلْ لَنَا مِنَ الْاَمْرِ مِنْ شَيْءٍ
قُلْ اِنَّ الْاَمْرَ كُلَّهُ لِلّٰهِ يُخْفُونَ ف۪ٓي اَنْفُسِهِمْ مَا لَا يُبْدُونَ لَكَ
يَقُولُونَ لَوْ كَانَ لَنَا مِنَ الْاَمْرِ شَيْءٌ مَا قُتِلْنَا هٰهُنَا قُلْ لَوْ كُنْتُمْ
ف۪ي بُيُوتِكُمْ لَبَرَزَ الَّذ۪ينَ كُتِبَ عَلَيْهِمُ الْقَتْلُ اِلٰى مَضَاجِعِهِمْ
وَلِيَبْتَلِيَ اللّٰهُ مَا ف۪ي صُدُورِكُمْ وَلِيُمَحِّصَ مَا ف۪ي قُلُوبِكُمْ
وَاللّٰهُ عَل۪يمٌ بِذَاتِ الصُّدُورِ ﴿١٥٤﴾ اِنَّ الَّذ۪ينَ تَوَلَّوْا مِنْكُمْ يَوْمَ
الْتَقَى الْجَمْعَانِ اِنَّمَا اسْتَزَلَّهُمُ الشَّيْطَانُ بِبَعْضِ مَا كَسَبُوا
وَلَقَدْ عَفَا اللّٰهُ عَنْهُمْ اِنَّ اللّٰهَ غَفُورٌ حَل۪يمٌ ﴿١٥٥﴾ يَٓا اَيُّهَا الَّذ۪ينَ
اٰمَنُوا لَا تَكُونُوا كَالَّذ۪ينَ كَفَرُوا وَقَالُوا لِاِخْوَانِهِمْ اِذَا
ضَرَبُوا فِي الْاَرْضِ اَوْ كَانُوا غُزًّى لَوْ كَانُوا عِنْدَنَا مَا مَاتُوا
وَمَا قُتِلُوا لِيَجْعَلَ اللّٰهُ ذٰلِكَ حَسْرَةً ف۪ي قُلُوبِهِمْ وَاللّٰهُ يُحْي۪
وَيُم۪يتُ وَاللّٰهُ بِمَا تَعْمَلُونَ بَص۪يرٌ ﴿١٥٦﴾ وَلَئِنْ قُتِلْتُمْ ف۪ي سَب۪يلِ
اللّٰهِ اَوْ مُتُّمْ لَمَغْفِرَةٌ مِنَ اللّٰهِ وَرَحْمَةٌ خَيْرٌ مِمَّا يَجْمَعُونَ ﴿١٥٧﴾

يَٓا اَيُّهَا الَّذ۪ينَ اٰمَنُٓوا اِنْ تُط۪يعُوا الَّذ۪ينَ كَفَرُوا
يَرُدُّوكُمْ عَلٰٓى اَعْقَابِكُمْ فَتَنْقَلِبُوا خَاسِر۪ينَ ١٤٩
بَلِ اللّٰهُ مَوْلٰيكُمْۚ وَهُوَ خَيْرُ النَّاصِر۪ينَ ١٥٠
سَنُلْق۪ى ف۪ى قُلُوبِ الَّذ۪ينَ كَفَرُوا الرُّعْبَ بِمَٓا
اَشْرَكُوا بِاللّٰهِ مَا لَمْ يُنَزِّلْ بِه۪ سُلْطَانًاۚ وَمَاْوٰيهُمُ
النَّارُۜ وَبِئْسَ مَثْوَى الظَّالِم۪ينَ ١٥١ وَلَقَدْ
صَدَقَكُمُ اللّٰهُ وَعْدَهُٓ اِذْ تَحُسُّونَهُمْ بِاِذْنِه۪ۚ حَتّٰٓى
اِذَا فَشِلْتُمْ وَتَنَازَعْتُمْ فِي الْاَمْرِ وَعَصَيْتُمْ مِنْ بَعْدِ
مَٓا اَرٰيكُمْ مَا تُحِبُّونَۜ مِنْكُمْ مَنْ يُر۪يدُ الدُّنْيَا
وَمِنْكُمْ مَنْ يُر۪يدُ الْاٰخِرَةَۚ ثُمَّ صَرَفَكُمْ عَنْهُمْ
لِيَبْتَلِيَكُمْۚ وَلَقَدْ عَفَا عَنْكُمْۜ وَاللّٰهُ ذُو فَضْلٍ
عَلَى الْمُؤْمِن۪ينَ ١٥٢ اِذْ تُصْعِدُونَ وَلَا تَلْوُنَ عَلٰٓى اَحَدٍ
وَالرَّسُولُ يَدْعُوكُمْ ف۪ٓى اُخْرٰيكُمْ فَاَثَابَكُمْ
غَمًّا بِغَمٍّ لِكَيْلَا تَحْزَنُوا عَلٰى مَا فَاتَكُمْ وَلَا
مَٓا اَصَابَكُمْۜ وَاللّٰهُ خَب۪يرٌ بِمَا تَعْمَلُونَ ١٥٣

ثُمَّ اَنْزَلَ

وَلِيُمَحِّصَ اللّٰهُ الَّذٖينَ اٰمَنُوا وَيَمْحَقَ الْكَافِرٖينَ ﴿١٤١﴾ اَمْ
حَسِبْتُمْ اَنْ تَدْخُلُوا الْجَنَّةَ وَلَمَّا يَعْلَمِ اللّٰهُ الَّذٖينَ جَاهَدُوا
مِنْكُمْ وَيَعْلَمَ الصَّابِرٖينَ ﴿١٤٢﴾ وَلَقَدْ كُنْتُمْ تَمَنَّوْنَ الْمَوْتَ
مِنْ قَبْلِ اَنْ تَلْقَوْهُۖ فَقَدْ رَاَيْتُمُوهُ وَاَنْتُمْ تَنْظُرُونَ ﴿١٤٣﴾
وَمَا مُحَمَّدٌ اِلَّا رَسُولٌۚ قَدْ خَلَتْ مِنْ قَبْلِهِ الرُّسُلُۜ اَفَائِنْ مَاتَ
اَوْ قُتِلَ انْقَلَبْتُمْ عَلٰٓى اَعْقَابِكُمْۜ وَمَنْ يَنْقَلِبْ عَلٰى عَقِبَيْهِ
فَلَنْ يَضُرَّ اللّٰهَ شَيْـًٔاۜ وَسَيَجْزِي اللّٰهُ الشَّاكِرٖينَ ﴿١٤٤﴾ وَمَا كَانَ
لِنَفْسٍ اَنْ تَمُوتَ اِلَّا بِاِذْنِ اللّٰهِ كِتَابًا مُؤَجَّلًاۜ وَمَنْ يُرِدْ
ثَوَابَ الدُّنْيَا نُؤْتِهٖ مِنْهَاۚ وَمَنْ يُرِدْ ثَوَابَ الْاٰخِرَةِ نُؤْتِهٖ مِنْهَاۜ
وَسَنَجْزِي الشَّاكِرٖينَ ﴿١٤٥﴾ وَكَاَيِّنْ مِنْ نَبِيٍّ قَاتَلَۙ مَعَهُ رِبِّيُّونَ
كَثٖيرٌۚ فَمَا وَهَنُوا لِمَٓا اَصَابَهُمْ فٖي سَبٖيلِ اللّٰهِ وَمَا ضَعُفُوا
وَمَا اسْتَكَانُواۜ وَاللّٰهُ يُحِبُّ الصَّابِرٖينَ ﴿١٤٦﴾ وَمَا كَانَ قَوْلَهُمْ
اِلَّٓا اَنْ قَالُوا رَبَّنَا اغْفِرْ لَنَا ذُنُوبَنَا وَاِسْرَافَنَا فٖٓي اَمْرِنَا وَثَبِّتْ
اَقْدَامَنَا وَانْصُرْنَا عَلَى الْقَوْمِ الْكَافِرٖينَ ﴿١٤٧﴾ فَاٰتٰيهُمُ اللّٰهُ ثَوَابَ
الدُّنْيَا وَحُسْنَ ثَوَابِ الْاٰخِرَةِۜ وَاللّٰهُ يُحِبُّ الْمُحْسِنٖينَ ﴿١٤٨﴾

وَسَارِعُٓوا اِلٰى مَغْفِرَةٍ مِنْ رَبِّكُمْ وَجَنَّةٍ عَرْضُهَا السَّمٰوَاتُ
وَالْاَرْضُۙ اُعِدَّتْ لِلْمُتَّقِينَۙ ﴿١٣٣﴾ اَلَّذِينَ يُنْفِقُونَ فِي السَّرَّٓاءِ
وَالضَّرَّٓاءِ وَالْكَاظِمِينَ الْغَيْظَ وَالْعَافِينَ عَنِ النَّاسِۜ
وَاللّٰهُ يُحِبُّ الْمُحْسِنِينَۚ ﴿١٣٤﴾ وَالَّذِينَ اِذَا فَعَلُوا فَاحِشَةً
اَوْ ظَلَمُٓوا اَنْفُسَهُمْ ذَكَرُوا اللّٰهَ فَاسْتَغْفَرُوا لِذُنُوبِهِمْۖ
وَمَنْ يَغْفِرُ الذُّنُوبَ اِلَّا اللّٰهُۖ وَلَمْ يُصِرُّوا عَلٰى مَا فَعَلُوا
وَهُمْ يَعْلَمُونَ ﴿١٣٥﴾ اُو۬لٰٓئِكَ جَزَٓاؤُ۬هُمْ مَغْفِرَةٌ مِنْ رَبِّهِمْ
وَجَنَّاتٌ تَجْر۪ي مِنْ تَحْتِهَا الْاَنْهَارُ خَالِد۪ينَ ف۪يهَاۜ وَنِعْمَ
اَجْرُ الْعَامِل۪ينَۜ ﴿١٣٦﴾ قَدْ خَلَتْ مِنْ قَبْلِكُمْ سُنَنٌۙ فَس۪يرُوا
فِي الْاَرْضِ فَانْظُرُوا كَيْفَ كَانَ عَاقِبَةُ الْمُكَذِّب۪ينَ ﴿١٣٧﴾
هٰذَا بَيَانٌ لِلنَّاسِ وَهُدًى وَمَوْعِظَةٌ لِلْمُتَّق۪ينَ ﴿١٣٨﴾ وَلَا تَهِنُوا
وَلَا تَحْزَنُوا وَاَنْتُمُ الْاَعْلَوْنَ اِنْ كُنْتُمْ مُؤْمِن۪ينَ ﴿١٣٩﴾
اِنْ يَمْسَسْكُمْ قَرْحٌ فَقَدْ مَسَّ الْقَوْمَ قَرْحٌ مِثْلُهُۜ وَتِلْكَ
الْاَيَّامُ نُدَاوِلُهَا بَيْنَ النَّاسِۚ وَلِيَعْلَمَ اللّٰهُ الَّذ۪ينَ اٰمَنُوا
وَيَتَّخِذَ مِنْكُمْ شُهَدَٓاءَۜ وَاللّٰهُ لَا يُحِبُّ الظَّالِم۪ينَۙ ﴿١٤٠﴾

وَلِيُمَحِّصَ

اِذْ هَمَّتْ طَٓائِفَتَانِ مِنْكُمْ اَنْ تَفْشَلَاۙ وَاللّٰهُ وَلِيُّهُمَاۜ وَعَلَى اللّٰهِ
فَلْيَتَوَكَّلِ الْمُؤْمِنُونَ ﴿١٢٢﴾ وَلَقَدْ نَصَرَكُمُ اللّٰهُ بِبَدْرٍ وَاَنْتُمْ اَذِلَّةٌۚ
فَاتَّقُوا اللّٰهَ لَعَلَّكُمْ تَشْكُرُونَ ﴿١٢٣﴾ اِذْ تَقُولُ لِلْمُؤْمِنِينَ اَلَنْ
يَكْفِيَكُمْ اَنْ يُمِدَّكُمْ رَبُّكُمْ بِثَلٰثَةِ اٰلَافٍ مِنَ الْمَلٰٓئِكَةِ
مُنْزَلِينَۜ ﴿١٢٤﴾ بَلٰٓىۙ اِنْ تَصْبِرُوا وَتَتَّقُوا وَيَأْتُوكُمْ مِنْ فَوْرِهِمْ هٰذَا
يُمْدِدْكُمْ رَبُّكُمْ بِخَمْسَةِ اٰلَافٍ مِنَ الْمَلٰٓئِكَةِ مُسَوِّمِينَ ﴿١٢٥﴾
وَمَا جَعَلَهُ اللّٰهُ اِلَّا بُشْرٰى لَكُمْ وَلِتَطْمَئِنَّ قُلُوبُكُمْ بِهٖۜ
وَمَا النَّصْرُ اِلَّا مِنْ عِنْدِ اللّٰهِ الْعَزِيزِ الْحَكِيمِۙ ﴿١٢٦﴾ لِيَقْطَعَ
طَرَفًا مِنَ الَّذِينَ كَفَرُٓوا اَوْ يَكْبِتَهُمْ فَيَنْقَلِبُوا خَٓائِبِينَ ﴿١٢٧﴾
لَيْسَ لَكَ مِنَ الْاَمْرِ شَيْءٌ اَوْ يَتُوبَ عَلَيْهِمْ اَوْ يُعَذِّبَهُمْ
فَاِنَّهُمْ ظَالِمُونَ ﴿١٢٨﴾ وَلِلّٰهِ مَا فِي السَّمٰوَاتِ وَمَا فِي الْاَرْضِۜ
يَغْفِرُ لِمَنْ يَشَٓاءُ وَيُعَذِّبُ مَنْ يَشَٓاءُۜ وَاللّٰهُ غَفُورٌ رَحِيمٌ ﴿١٢٩﴾
يَٓا اَيُّهَا الَّذِينَ اٰمَنُوا لَا تَأْكُلُوا الرِّبٰٓوا اَضْعَافًا مُضَاعَفَةًۖ
وَاتَّقُوا اللّٰهَ لَعَلَّكُمْ تُفْلِحُونَۚ ﴿١٣٠﴾ وَاتَّقُوا النَّارَ الَّتٖٓي اُعِدَّتْ
لِلْكَافِرِينَۚ ﴿١٣١﴾ وَاَطِيعُوا اللّٰهَ وَالرَّسُولَ لَعَلَّكُمْ تُرْحَمُونَۚ ﴿١٣٢﴾

اِنَّ الَّذِينَ كَفَرُوا لَنْ تُغْنِيَ عَنْهُمْ اَمْوَالُهُمْ وَلَٓا اَوْلَادُهُمْ
مِنَ اللّٰهِ شَيْـًٔا ۜ وَاُو۬لٰٓئِكَ اَصْحَابُ النَّارِ ۚ هُمْ فِيهَا خَالِدُونَ ﴿١١٦﴾
مَثَلُ مَا يُنْفِقُونَ فِي هٰذِهِ الْحَيٰوةِ الدُّنْيَا كَمَثَلِ رِيحٍ فِيهَا صِرٌّ
اَصَابَتْ حَرْثَ قَوْمٍ ظَلَمُٓوا اَنْفُسَهُمْ فَاَهْلَكَتْهُ ۜ وَمَا ظَلَمَهُمُ
اللّٰهُ وَلٰكِنْ اَنْفُسَهُمْ يَظْلِمُونَ ﴿١١٧﴾ يَٓا اَيُّهَا الَّذِينَ اٰمَنُوا
لَا تَتَّخِذُوا بِطَانَةً مِنْ دُونِكُمْ لَا يَأْلُونَكُمْ خَبَالًا ۜ وَدُّوا
مَا عَنِتُّمْ ۚ قَدْ بَدَتِ الْبَغْضَٓاءُ مِنْ اَفْوَاهِهِمْ ۚ وَمَا تُخْفِي صُدُورُهُمْ
اَكْبَرُ ۜ قَدْ بَيَّنَّا لَكُمُ الْاٰيَاتِ اِنْ كُنْتُمْ تَعْقِلُونَ ﴿١١٨﴾ هَٓا اَنْتُمْ
اُو۬لَٓاءِ تُحِبُّونَهُمْ وَلَا يُحِبُّونَكُمْ وَتُؤْمِنُونَ بِالْكِتَابِ كُلِّهٖ ۚ
وَاِذَا لَقُوكُمْ قَالُٓوا اٰمَنَّا ۗ وَاِذَا خَلَوْا عَضُّوا عَلَيْكُمُ الْاَنَامِلَ
مِنَ الْغَيْظِ ۜ قُلْ مُوتُوا بِغَيْظِكُمْ ۜ اِنَّ اللّٰهَ عَلِيمٌ بِذَاتِ
الصُّدُورِ ﴿١١٩﴾ اِنْ تَمْسَسْكُمْ حَسَنَةٌ تَسُؤْهُمْ ۘ وَاِنْ تُصِبْكُمْ
سَيِّئَةٌ يَفْرَحُوا بِهَا ۜ وَاِنْ تَصْبِرُوا وَتَتَّقُوا لَا يَضُرُّكُمْ كَيْدُهُمْ
شَيْـًٔا ۜ اِنَّ اللّٰهَ بِمَا يَعْمَلُونَ مُحِيطٌ ﴿١٢٠﴾ وَاِذْ غَدَوْتَ مِنْ اَهْلِكَ
تُبَوِّئُ الْمُؤْمِنِينَ مَقَاعِدَ لِلْقِتَالِ ۜ وَاللّٰهُ سَمِيعٌ عَلِيمٌ ۙ ﴿١٢١﴾

اِذْ هَمَّتْ

وَلِلّٰهِ مَا فِي السَّمٰوَاتِ وَمَا فِي الْاَرْضِۜ وَاِلَى اللّٰهِ تُرْجَعُ
الْاُمُورُ ﴿١٠٩﴾ كُنْتُمْ خَيْرَ اُمَّةٍ اُخْرِجَتْ لِلنَّاسِ تَأْمُرُونَ
بِالْمَعْرُوفِ وَتَنْهَوْنَ عَنِ الْمُنْكَرِ وَتُؤْمِنُونَ بِاللّٰهِۜ وَلَوْ اٰمَنَ
اَهْلُ الْكِتَابِ لَكَانَ خَيْرًا لَهُمْۜ مِنْهُمُ الْمُؤْمِنُونَ وَاَكْثَرُهُمُ
الْفَاسِقُونَ ﴿١١٠﴾ لَنْ يَضُرُّوكُمْ اِلَّٓا اَذًىۜ وَاِنْ يُقَاتِلُوكُمْ
يُوَلُّوكُمُ الْاَدْبَارَ ثُمَّ لَا يُنْصَرُونَ ﴿١١١﴾ ضُرِبَتْ عَلَيْهِمُ
الذِّلَّةُ اَيْنَ مَا ثُقِفُٓوا اِلَّا بِحَبْلٍ مِنَ اللّٰهِ وَحَبْلٍ مِنَ النَّاسِ
وَبَٓاؤُ بِغَضَبٍ مِنَ اللّٰهِ وَضُرِبَتْ عَلَيْهِمُ الْمَسْكَنَةُۜ
ذٰلِكَ بِاَنَّهُمْ كَانُوا يَكْفُرُونَ بِاٰيَاتِ اللّٰهِ وَيَقْتُلُونَ
الْاَنْبِيَٓاءَ بِغَيْرِ حَقٍّۜ ذٰلِكَ بِمَا عَصَوْا وَكَانُوا يَعْتَدُونَ ﴿١١٢﴾
لَيْسُوا سَوَٓاءًۜ مِنْ اَهْلِ الْكِتَابِ اُمَّةٌ قَٓائِمَةٌ يَتْلُونَ اٰيَاتِ
اللّٰهِ اٰنَٓاءَ الَّيْلِ وَهُمْ يَسْجُدُونَ ﴿١١٣﴾ يُؤْمِنُونَ بِاللّٰهِ وَالْيَوْمِ
الْاٰخِرِ وَيَأْمُرُونَ بِالْمَعْرُوفِ وَيَنْهَوْنَ عَنِ الْمُنْكَرِ
وَيُسَارِعُونَ فِي الْخَيْرَاتِۜ وَاُولٰٓئِكَ مِنَ الصَّالِحِينَ ﴿١١٤﴾
وَمَا يَفْعَلُوا مِنْ خَيْرٍ فَلَنْ يُكْفَرُوهُۜ وَاللّٰهُ عَلِيمٌ بِالْمُتَّقِينَ ﴿١١٥﴾

وَكَيْفَ تَكْفُرُونَ وَاَنْتُمْ تُتْلٰى عَلَيْكُمْ اٰيَاتُ اللّٰهِ وَفٖيكُمْ
رَسُولُهُ وَمَنْ يَعْتَصِمْ بِاللّٰهِ فَقَدْ هُدِىَ اِلٰى صِرَاطٍ مُسْتَقٖيمٍ ١٠١
يَٓا اَيُّهَا الَّذٖينَ اٰمَنُوا اتَّقُوا اللّٰهَ حَقَّ تُقَاتِهٖ وَلَا تَمُوتُنَّ اِلَّا
وَاَنْتُمْ مُسْلِمُونَ ١٠٢ وَاعْتَصِمُوا بِحَبْلِ اللّٰهِ جَمٖيعًا وَلَا تَفَرَّقُوا
وَاذْكُرُوا نِعْمَتَ اللّٰهِ عَلَيْكُمْ اِذْ كُنْتُمْ اَعْدَٓاءً فَاَلَّفَ بَيْنَ
قُلُوبِكُمْ فَاَصْبَحْتُمْ بِنِعْمَتِهٖٓ اِخْوَانًا وَكُنْتُمْ عَلٰى شَفَا حُفْرَةٍ
مِنَ النَّارِ فَاَنْقَذَكُمْ مِنْهَا كَذٰلِكَ يُبَيِّنُ اللّٰهُ لَكُمْ اٰيَاتِهٖ
لَعَلَّكُمْ تَهْتَدُونَ ١٠٣ وَلْتَكُنْ مِنْكُمْ اُمَّةٌ يَدْعُونَ اِلَى الْخَيْرِ
وَيَاْمُرُونَ بِالْمَعْرُوفِ وَيَنْهَوْنَ عَنِ الْمُنْكَرِ وَاُولٰٓئِكَ هُمُ
الْمُفْلِحُونَ ١٠٤ وَلَا تَكُونُوا كَالَّذٖينَ تَفَرَّقُوا وَاخْتَلَفُوا مِنْ بَعْدِ
مَا جَٓاءَهُمُ الْبَيِّنَاتُ وَاُولٰٓئِكَ لَهُمْ عَذَابٌ عَظٖيمٌ ١٠٥ يَوْمَ تَبْيَضُّ
وُجُوهٌ وَتَسْوَدُّ وُجُوهٌ فَاَمَّا الَّذٖينَ اسْوَدَّتْ وُجُوهُهُمْ اَكَفَرْتُمْ بَعْدَ
اٖيمَانِكُمْ فَذُوقُوا الْعَذَابَ بِمَا كُنْتُمْ تَكْفُرُونَ ١٠٦ وَاَمَّا الَّذٖينَ
ابْيَضَّتْ وُجُوهُهُمْ فَفٖى رَحْمَةِ اللّٰهِ هُمْ فٖيهَا خَالِدُونَ ١٠٧ تِلْكَ
اٰيَاتُ اللّٰهِ نَتْلُوهَا عَلَيْكَ بِالْحَقِّ وَمَا اللّٰهُ يُرٖيدُ ظُلْمًا لِلْعَالَمٖينَ ١٠٨

وَلِلّٰهِ

لَنْ تَنَالُوا الْبِرَّ حَتّٰى تُنْفِقُوا مِمَّا تُحِبُّونَۜ وَمَا تُنْفِقُوا مِنْ شَيْءٍ
فَاِنَّ اللّٰهَ بِهٖ عَلٖيمٌ ﴿٩٢﴾ كُلُّ الطَّعَامِ كَانَ حِلًّا لِبَنٖٓى اِسْرَٓائٖيلَ
اِلَّا مَا حَرَّمَ اِسْرَٓائٖيلُ عَلٰى نَفْسِهٖ مِنْ قَبْلِ اَنْ تُنَزَّلَ التَّوْرٰيةُۜ قُلْ
فَأْتُوا بِالتَّوْرٰيةِ فَاتْلُوهَٓا اِنْ كُنْتُمْ صَادِقٖينَ ﴿٩٣﴾ فَمَنِ افْتَرٰى
عَلَى اللّٰهِ الْكَذِبَ مِنْ بَعْدِ ذٰلِكَ فَاُولٰٓئِكَ هُمُ الظَّالِمُونَ ﴿٩٤﴾
قُلْ صَدَقَ اللّٰهُ فَاتَّبِعُوا مِلَّةَ اِبْرٰهٖيمَ حَنٖيفًاۜ وَمَا كَانَ
مِنَ الْمُشْرِكٖينَ ﴿٩٥﴾ اِنَّ اَوَّلَ بَيْتٍ وُضِعَ لِلنَّاسِ لَلَّذٖى بِبَكَّةَ
مُبَارَكًا وَهُدًى لِلْعَالَمٖينَۚ ﴿٩٦﴾ فٖيهِ اٰيَاتٌ بَيِّنَاتٌ مَقَامُ اِبْرٰهٖيمَۚ
وَمَنْ دَخَلَهُ كَانَ اٰمِنًاۜ وَلِلّٰهِ عَلَى النَّاسِ حِجُّ الْبَيْتِ مَنِ اسْتَطَاعَ
اِلَيْهِ سَبٖيلًاۜ وَمَنْ كَفَرَ فَاِنَّ اللّٰهَ غَنِيٌّ عَنِ الْعَالَمٖينَ ﴿٩٧﴾
قُلْ يَٓا اَهْلَ الْكِتَابِ لِمَ تَكْفُرُونَ بِاٰيَاتِ اللّٰهِۗ وَاللّٰهُ شَهٖيدٌ
عَلٰى مَا تَعْمَلُونَ ﴿٩٨﴾ قُلْ يَٓا اَهْلَ الْكِتَابِ لِمَ تَصُدُّونَ عَنْ سَبٖيلِ
اللّٰهِ مَنْ اٰمَنَ تَبْغُونَهَا عِوَجًا وَاَنْتُمْ شُهَدَٓاءُۜ وَمَا اللّٰهُ بِغَافِلٍ
عَمَّا تَعْمَلُونَ ﴿٩٩﴾ يَٓا اَيُّهَا الَّذٖينَ اٰمَنُٓوا اِنْ تُطٖيعُوا فَرٖيقًا
مِنَ الَّذٖينَ اُوتُوا الْكِتَابَ يَرُدُّوكُمْ بَعْدَ اٖيمَانِكُمْ كَافِرٖينَ ﴿١٠٠﴾

قُلْ اٰمَنَّا بِاللّٰهِ وَمَٓا اُنْزِلَ عَلَيْنَا وَمَٓا اُنْزِلَ عَلٰٓى اِبْرٰهٖيمَ
وَاِسْمٰعٖيلَ وَاِسْحٰقَ وَيَعْقُوبَ وَالْاَسْبَاطِ وَمَٓا اُوتِيَ مُوسٰى
وَعٖيسٰى وَالنَّبِيُّونَ مِنْ رَبِّهِمْۖ لَا نُفَرِّقُ بَيْنَ اَحَدٍ مِنْهُمْۘ
وَنَحْنُ لَهُ مُسْلِمُونَ ﴿٨٤﴾ وَمَنْ يَبْتَغِ غَيْرَ الْاِسْلَامِ دٖينًا فَلَنْ
يُقْبَلَ مِنْهُۚ وَهُوَ فِي الْاٰخِرَةِ مِنَ الْخَاسِرٖينَ ﴿٨٥﴾ كَيْفَ يَهْدِي
اللّٰهُ قَوْمًا كَفَرُوا بَعْدَ اٖيمَانِهِمْ وَشَهِدُٓوا اَنَّ الرَّسُولَ حَقٌّ
وَجَٓاءَهُمُ الْبَيِّنَاتُۜ وَاللّٰهُ لَا يَهْدِي الْقَوْمَ الظَّالِمٖينَ ﴿٨٦﴾
اُو۬لٰٓئِكَ جَزَٓاؤُ۬هُمْ اَنَّ عَلَيْهِمْ لَعْنَةَ اللّٰهِ وَالْمَلٰٓئِكَةِ وَالنَّاسِ
اَجْمَعٖينَۙ ﴿٨٧﴾ خَالِدٖينَ فٖيهَاۚ لَا يُخَفَّفُ عَنْهُمُ الْعَذَابُ وَلَا هُمْ
يُنْظَرُونَۙ ﴿٨٨﴾ اِلَّا الَّذٖينَ تَابُوا مِنْ بَعْدِ ذٰلِكَ وَاَصْلَحُوا
فَاِنَّ اللّٰهَ غَفُورٌ رَحٖيمٌ ﴿٨٩﴾ اِنَّ الَّذٖينَ كَفَرُوا بَعْدَ
اٖيمَانِهِمْ ثُمَّ ازْدَادُوا كُفْرًا لَنْ تُقْبَلَ تَوْبَتُهُمْۚ وَاُو۬لٰٓئِكَ
هُمُ الضَّٓالُّونَ ﴿٩٠﴾ اِنَّ الَّذٖينَ كَفَرُوا وَمَاتُوا وَهُمْ كُفَّارٌ
فَلَنْ يُقْبَلَ مِنْ اَحَدِهِمْ مِلْءُ الْاَرْضِ ذَهَبًا وَلَوِ افْتَدٰى
بِهٖۜ اُو۬لٰٓئِكَ لَهُمْ عَذَابٌ اَلٖيمٌ وَمَا لَهُمْ مِنْ نَاصِرٖينَ ﴿٩١﴾

وَاِنَّ مِنْهُمْ لَفَرِيقًا يَلْوُنَ اَلْسِنَتَهُمْ بِالْكِتَابِ لِتَحْسَبُوهُ
مِنَ الْكِتَابِ وَمَاهُوَ مِنَ الْكِتَابِۚ وَيَقُولُونَ هُوَ مِنْ عِنْدِ
اللّٰهِ وَمَاهُوَ مِنْ عِنْدِ اللّٰهِۚ وَيَقُولُونَ عَلَى اللّٰهِ الْكَذِبَ
وَهُمْ يَعْلَمُونَ ﴿٧٨﴾ مَا كَانَ لِبَشَرٍ اَنْ يُؤْتِيَهُ اللّٰهُ الْكِتَابَ
وَالْحُكْمَ وَالنُّبُوَّةَ ثُمَّ يَقُولَ لِلنَّاسِ كُونُوا عِبَادًا لِي
مِنْ دُونِ اللّٰهِ وَلٰكِنْ كُونُوا رَبَّانِيّٖنَ بِمَا كُنْتُمْ تُعَلِّمُونَ
الْكِتَابَ وَبِمَا كُنْتُمْ تَدْرُسُونَۙ ﴿٧٩﴾ وَلَا يَاْمُرَكُمْ اَنْ تَتَّخِذُوا
الْمَلٰٓئِكَةَ وَالنَّبِيّٖنَ اَرْبَابًاۜ اَيَاْمُرُكُمْ بِالْكُفْرِ بَعْدَ اِذْ اَنْتُمْ
مُسْلِمُونَ ﴿٨٠﴾ وَاِذْ اَخَذَ اللّٰهُ مِيثَاقَ النَّبِيّٖنَ لَمَٓا اٰتَيْتُكُمْ
مِنْ كِتَابٍ وَحِكْمَةٍ ثُمَّ جَٓاءَكُمْ رَسُولٌ مُصَدِّقٌ لِمَا مَعَكُمْ
لَتُؤْمِنُنَّ بِهٖ وَلَتَنْصُرُنَّهُۜ قَالَ ءَاَقْرَرْتُمْ وَاَخَذْتُمْ عَلٰى
ذٰلِكُمْ اِصْرِيۜ قَالُٓوا اَقْرَرْنَاۜ قَالَ فَاشْهَدُوا وَاَنَا مَعَكُمْ
مِنَ الشَّاهِدِينَ ﴿٨١﴾ فَمَنْ تَوَلّٰى بَعْدَ ذٰلِكَ فَاُو۬لٰٓئِكَ هُمُ
الْفَاسِقُونَ ﴿٨٢﴾ اَفَغَيْرَ دِينِ اللّٰهِ يَبْغُونَ وَلَهُٓ اَسْلَمَ مَنْ
فِي السَّمٰوَاتِ وَالْاَرْضِ طَوْعًا وَكَرْهًا وَاِلَيْهِ يُرْجَعُونَ ﴿٨٣﴾

يَٓا اَهْلَ الْكِتَابِ لِمَ تَلْبِسُونَ الْحَقَّ بِالْبَاطِلِ وَتَكْتُمُونَ
الْحَقَّ وَاَنْتُمْ تَعْلَمُونَ ﴿٧١﴾ وَقَالَتْ طَٓائِفَةٌ مِنْ اَهْلِ الْكِتَابِ
اٰمِنُوا بِالَّذ۪ٓي اُنْزِلَ عَلَى الَّذ۪ينَ اٰمَنُوا وَجْهَ النَّهَارِ وَاكْفُرُٓوا
اٰخِرَهُ لَعَلَّهُمْ يَرْجِعُونَۚ ﴿٧٢﴾ وَلَا تُؤْمِنُٓوا اِلَّا لِمَنْ تَبِعَ د۪ينَكُمْۜ
قُلْ اِنَّ الْهُدٰى هُدَى اللّٰهِۙ اَنْ يُؤْتٰٓى اَحَدٌ مِثْلَ مَٓا اُو۫ت۪يتُمْ
اَوْ يُحَٓاجُّوكُمْ عِنْدَ رَبِّكُمْۜ قُلْ اِنَّ الْفَضْلَ بِيَدِ اللّٰهِۚ يُؤْت۪يهِ مَنْ
يَشَٓاءُۜ وَاللّٰهُ وَاسِعٌ عَل۪يمٌۚ ﴿٧٣﴾ يَخْتَصُّ بِرَحْمَتِه۪ مَنْ يَشَٓاءُۜ وَاللّٰهُ
ذُوالْفَضْلِ الْعَظ۪يمِ ﴿٧٤﴾ وَمِنْ اَهْلِ الْكِتَابِ مَنْ اِنْ تَأْمَنْهُ
بِقِنْطَارٍ يُؤَدِّه۪ٓ اِلَيْكَۚ وَمِنْهُمْ مَنْ اِنْ تَأْمَنْهُ بِد۪ينَارٍ لَا يُؤَدِّه۪ٓ اِلَيْكَ
اِلَّا مَا دُمْتَ عَلَيْهِ قَٓائِمًاۜ ذٰلِكَ بِاَنَّهُمْ قَالُوا لَيْسَ عَلَيْنَا فِي
الْاُمِّيّ۪نَ سَب۪يلٌۚ وَيَقُولُونَ عَلَى اللّٰهِ الْكَذِبَ وَهُمْ يَعْلَمُونَ ﴿٧٥﴾
بَلٰى مَنْ اَوْفٰى بِعَهْدِه۪ وَاتَّقٰى فَاِنَّ اللّٰهَ يُحِبُّ الْمُتَّق۪ينَ ﴿٧٦﴾ اِنَّ
الَّذ۪ينَ يَشْتَرُونَ بِعَهْدِ اللّٰهِ وَاَيْمَانِهِمْ ثَمَنًا قَل۪يلًا اُو۬لٰٓئِكَ
لَا خَلَاقَ لَهُمْ فِي الْاٰخِرَةِ وَلَا يُكَلِّمُهُمُ اللّٰهُ وَلَا يَنْظُرُ
اِلَيْهِمْ يَوْمَ الْقِيٰمَةِ وَلَا يُزَكّ۪يهِمْۖ وَلَهُمْ عَذَابٌ اَل۪يمٌ ﴿٧٧﴾

وَاِنَّ مِنْهُمْ

اِنَّ هٰذَا لَهُوَ الْقَصَصُ الْحَقُّۚ وَمَا مِنْ اِلٰهٍ اِلَّا اللّٰهُۜ وَاِنَّ اللّٰهَ لَهُوَ
الْعَزٖيزُ الْحَكٖيمُ ﴿٦٢﴾ فَاِنْ تَوَلَّوْا فَاِنَّ اللّٰهَ عَلٖيمٌ بِالْمُفْسِدٖينَ ﴿٦٣﴾
قُلْ يَٓا اَهْلَ الْكِتَابِ تَعَالَوْا اِلٰى كَلِمَةٍ سَوَٓاءٍ بَيْنَنَا وَبَيْنَكُمْ
اَلَّا نَعْبُدَ اِلَّا اللّٰهَ وَلَا نُشْرِكَ بِهٖ شَيْـًٔا وَلَا يَتَّخِذَ بَعْضُنَا
بَعْضًا اَرْبَابًا مِنْ دُونِ اللّٰهِۜ فَاِنْ تَوَلَّوْا فَقُولُوا اشْهَدُوا بِاَنَّا
مُسْلِمُونَ ﴿٦٤﴾ يَٓا اَهْلَ الْكِتَابِ لِمَ تُحَٓاجُّونَ فٖٓى اِبْرٰهٖيمَ وَمَٓا
اُنْزِلَتِ التَّوْرٰيةُ وَالْاِنْجٖيلُ اِلَّا مِنْ بَعْدِهٖۜ اَفَلَا تَعْقِلُونَ ﴿٦٥﴾
هَٓا اَنْتُمْ هٰٓؤُ۬لَٓاءِ حَاجَجْتُمْ فٖيمَا لَكُمْ بِهٖ عِلْمٌ فَلِمَ
تُحَٓاجُّونَ فٖيمَا لَيْسَ لَكُمْ بِهٖ عِلْمٌۜ وَاللّٰهُ يَعْلَمُ وَاَنْتُمْ
لَا تَعْلَمُونَ ﴿٦٦﴾ مَا كَانَ اِبْرٰهٖيمُ يَهُودِيًّا وَلَا نَصْرَانِيًّا وَلٰكِنْ
كَانَ حَنٖيفًا مُسْلِمًاۜ وَمَا كَانَ مِنَ الْمُشْرِكٖينَ ﴿٦٧﴾ اِنَّ اَوْلَى
النَّاسِ بِاِبْرٰهٖيمَ لَلَّذٖينَ اتَّبَعُوهُ وَهٰذَا النَّبِيُّ وَالَّذٖينَ اٰمَنُواۜ
وَاللّٰهُ وَلِيُّ الْمُؤْمِنٖينَ ﴿٦٨﴾ وَدَّتْ طَٓائِفَةٌ مِنْ اَهْلِ الْكِتَابِ
لَوْ يُضِلُّونَكُمْۜ وَمَا يُضِلُّونَ اِلَّٓا اَنْفُسَهُمْ وَمَا يَشْعُرُونَ ﴿٦٩﴾
يَٓا اَهْلَ الْكِتَابِ لِمَ تَكْفُرُونَ بِاٰيَاتِ اللّٰهِ وَاَنْتُمْ تَشْهَدُونَ ﴿٧٠﴾

رَبَّنَٓا اٰمَنَّا بِمَٓا اَنْزَلْتَ وَاتَّبَعْنَا الرَّسُولَ فَاكْتُبْنَا مَعَ
الشَّاهِدٖينَ ﴿٥٣﴾ وَمَكَرُوا وَمَكَرَ اللّٰهُۜ وَاللّٰهُ خَيْرُ الْمَاكِرٖينَ ﴿٥٤﴾
اِذْ قَالَ اللّٰهُ يَا عٖيسٰٓى اِنّٖى مُتَوَفّٖيكَ وَرَافِعُكَ اِلَيَّ وَمُطَهِّرُكَ
مِنَ الَّذٖينَ كَفَرُوا وَجَاعِلُ الَّذٖينَ اتَّبَعُوكَ فَوْقَ الَّذٖينَ
كَفَرُٓوا اِلٰى يَوْمِ الْقِيٰمَةِۚ ثُمَّ اِلَيَّ مَرْجِعُكُمْ فَاَحْكُمُ
بَيْنَكُمْ فٖيمَا كُنْتُمْ فٖيهِ تَخْتَلِفُونَ ﴿٥٥﴾ فَاَمَّا الَّذٖينَ كَفَرُوا
فَاُعَذِّبُهُمْ عَذَابًا شَدٖيدًا فِي الدُّنْيَا وَالْاٰخِرَةِۘ وَمَا لَهُمْ مِنْ
نَاصِرٖينَ ﴿٥٦﴾ وَاَمَّا الَّذٖينَ اٰمَنُوا وَعَمِلُوا الصَّالِحَاتِ فَيُوَفّٖيهِمْ
اُجُورَهُمْۜ وَاللّٰهُ لَا يُحِبُّ الظَّالِمٖينَ ﴿٥٧﴾ ذٰلِكَ نَتْلُوهُ عَلَيْكَ
مِنَ الْاٰيَاتِ وَالذِّكْرِ الْحَكٖيمِ ﴿٥٨﴾ اِنَّ مَثَلَ عٖيسٰى عِنْدَ اللّٰهِ
كَمَثَلِ اٰدَمَۜ خَلَقَهُ مِنْ تُرَابٍ ثُمَّ قَالَ لَهُ كُنْ فَيَكُونُ ﴿٥٩﴾
اَلْحَقُّ مِنْ رَبِّكَ فَلَا تَكُنْ مِنَ الْمُمْتَرٖينَ ﴿٦٠﴾ فَمَنْ حَٓاجَّكَ
فٖيهِ مِنْ بَعْدِ مَا جَٓاءَكَ مِنَ الْعِلْمِ فَقُلْ تَعَالَوْا نَدْعُ اَبْنَٓاءَنَا
وَاَبْنَٓاءَكُمْ وَنِسَٓاءَنَا وَنِسَٓاءَكُمْ وَاَنْفُسَنَا وَاَنْفُسَكُمْ
ثُمَّ نَبْتَهِلْ فَنَجْعَلْ لَعْنَتَ اللّٰهِ عَلَى الْكَاذِبٖينَ ﴿٦١﴾

اِنَّ هٰذَا

وَيُكَلِّمُ النَّاسَ فِي الْمَهْدِ وَكَهْلًا وَمِنَ الصَّالِحِينَ ٤٦
قَالَتْ رَبِّ اَنّٰى يَكُونُ لِي وَلَدٌ وَلَمْ يَمْسَسْنِي بَشَرٌۜ قَالَ
كَذٰلِكِ اللّٰهُ يَخْلُقُ مَا يَشَٓاءُۜ اِذَا قَضٰٓى اَمْرًا فَاِنَّمَا يَقُولُ لَهُ
كُنْ فَيَكُونُ ٤٧ وَيُعَلِّمُهُ الْكِتَابَ وَالْحِكْمَةَ وَالتَّوْرٰيةَ
وَالْاِنْجِيلَۚ ٤٨ وَرَسُولًا اِلٰى بَنٖٓى اِسْرَٓائِيلَ اَنّٖى قَدْ جِئْتُكُمْ
بِاٰيَةٍ مِنْ رَبِّكُمْۙ اَنّٖٓى اَخْلُقُ لَكُمْ مِنَ الطّٖينِ كَهَيْـَٔةِ
الطَّيْرِ فَاَنْفُخُ فٖيهِ فَيَكُونُ طَيْرًا بِاِذْنِ اللّٰهِۚ وَاُبْرِئُ الْاَكْمَهَ
وَالْاَبْرَصَ وَاُحْيِ الْمَوْتٰى بِاِذْنِ اللّٰهِۚ وَاُنَبِّئُكُمْ بِمَا تَاْكُلُونَ
وَمَا تَدَّخِرُونَۙ فٖي بُيُوتِكُمْۜ اِنَّ فٖي ذٰلِكَ لَاٰيَةً لَكُمْ
اِنْ كُنْتُمْ مُؤْمِنٖينَۚ ٤٩ وَمُصَدِّقًا لِمَا بَيْنَ يَدَيَّ مِنَ التَّوْرٰيةِ
وَلِاُحِلَّ لَكُمْ بَعْضَ الَّذٖي حُرِّمَ عَلَيْكُمْ وَجِئْتُكُمْ بِاٰيَةٍ
مِنْ رَبِّكُمْ فَاتَّقُوا اللّٰهَ وَاَطٖيعُونِ ٥٠ اِنَّ اللّٰهَ رَبّٖي وَرَبُّكُمْ
فَاعْبُدُوهُۜ هٰذَا صِرَاطٌ مُسْتَقٖيمٌ ٥١ فَلَمَّٓا اَحَسَّ عٖيسٰى
مِنْهُمُ الْكُفْرَ قَالَ مَنْ اَنْصَارٖٓي اِلَى اللّٰهِۜ قَالَ الْحَوَارِيُّونَ
نَحْنُ اَنْصَارُ اللّٰهِۚ اٰمَنَّا بِاللّٰهِۚ وَاشْهَدْ بِاَنَّا مُسْلِمُونَ ٥٢

هُنَالِكَ دَعَا زَكَرِيَّا رَبَّهُ قَالَ رَبِّ هَبْ ل۪ي مِنْ لَدُنْكَ ذُرِّيَّةً طَيِّبَةً
اِنَّكَ سَم۪يعُ الدُّعَٓاءِ ٣٨ فَنَادَتْهُ الْمَلٰٓئِكَةُ وَهُوَ قَٓائِمٌ يُصَلّ۪ي
فِي الْمِحْرَابِ اَنَّ اللّٰهَ يُبَشِّرُكَ بِيَحْيٰى مُصَدِّقًا بِكَلِمَةٍ
مِنَ اللّٰهِ وَسَيِّدًا وَحَصُورًا وَنَبِيًّا مِنَ الصَّالِح۪ينَ ٣٩ قَالَ رَبِّ
اَنّٰى يَكُونُ ل۪ي غُلَامٌ وَقَدْ بَلَغَنِيَ الْكِبَرُ وَامْرَاَت۪ي عَاقِرٌ قَالَ
كَذٰلِكَ اللّٰهُ يَفْعَلُ مَا يَشَٓاءُ ٤٠ قَالَ رَبِّ اجْعَلْ ل۪ٓي اٰيَةً قَالَ
اٰيَتُكَ اَلَّا تُكَلِّمَ النَّاسَ ثَلٰثَةَ اَيَّامٍ اِلَّا رَمْزًا وَاذْكُرْ رَبَّكَ
كَث۪يرًا وَسَبِّحْ بِالْعَشِيِّ وَالْاِبْكَارِ ٤١ وَاِذْ قَالَتِ الْمَلٰٓئِكَةُ
يَا مَرْيَمُ اِنَّ اللّٰهَ اصْطَفٰيكِ وَطَهَّرَكِ وَاصْطَفٰيكِ عَلٰى نِسَٓاءِ
الْعَالَم۪ينَ ٤٢ يَا مَرْيَمُ اقْنُت۪ي لِرَبِّكِ وَاسْجُد۪ي وَارْكَع۪ي مَعَ
الرَّاكِع۪ينَ ٤٣ ذٰلِكَ مِنْ اَنْبَٓاءِ الْغَيْبِ نُوح۪يهِ اِلَيْكَ وَمَا كُنْتَ
لَدَيْهِمْ اِذْ يُلْقُونَ اَقْلَامَهُمْ اَيُّهُمْ يَكْفُلُ مَرْيَمَ وَمَا كُنْتَ
لَدَيْهِمْ اِذْ يَخْتَصِمُونَ ٤٤ اِذْ قَالَتِ الْمَلٰٓئِكَةُ يَا مَرْيَمُ اِنَّ
اللّٰهَ يُبَشِّرُكِ بِكَلِمَةٍ مِنْهُ اسْمُهُ الْمَس۪يحُ ع۪يسَى ابْنُ
مَرْيَمَ وَج۪يهًا فِي الدُّنْيَا وَالْاٰخِرَةِ وَمِنَ الْمُقَرَّب۪ينَ ٤٥

وَيُكَلِّمُ

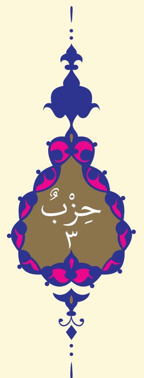
يَوْمَ تَجِدُ كُلُّ نَفْسٍ مَا عَمِلَتْ مِنْ خَيْرٍ مُحْضَرًاۚۛ وَمَا عَمِلَتْ
مِنْ سُٓوءٍۚۛ تَوَدُّ لَوْ اَنَّ بَيْنَهَا وَبَيْنَهُٓ اَمَدًا بَعِيدًاۜ وَيُحَذِّرُكُمُ
اللّٰهُ نَفْسَهُۜ وَاللّٰهُ رَؤُ۫فٌ بِالْعِبَادِ ﴿٣٠﴾ قُلْ اِنْ كُنْتُمْ تُحِبُّونَ اللّٰهَ
فَاتَّبِعُونِي يُحْبِبْكُمُ اللّٰهُ وَيَغْفِرْ لَكُمْ ذُنُوبَكُمْۜ وَاللّٰهُ غَفُورٌ
رَحِيمٌ ﴿٣١﴾ قُلْ اَطِيعُوا اللّٰهَ وَالرَّسُولَۚ فَاِنْ تَوَلَّوْا فَاِنَّ اللّٰهَ لَا يُحِبُّ
الْكَافِرِينَ ﴿٣٢﴾ اِنَّ اللّٰهَ اصْطَفٰٓى اٰدَمَ وَنُوحًا وَاٰلَ اِبْرٰهِيمَ وَاٰلَ
عِمْرٰنَ عَلَى الْعَالَمِينَۙ ﴿٣٣﴾ ذُرِّيَّةً بَعْضُهَا مِنْ بَعْضٍۜ وَاللّٰهُ سَمِيعٌ
عَلِيمٌۚ ﴿٣٤﴾ اِذْ قَالَتِ امْرَاَتُ عِمْرٰنَ رَبِّ اِنِّي نَذَرْتُ لَكَ مَا فِي بَطْنِي
مُحَرَّرًا فَتَقَبَّلْ مِنِّيۚ اِنَّكَ اَنْتَ السَّمِيعُ الْعَلِيمُ ﴿٣٥﴾ فَلَمَّا وَضَعَتْهَا
قَالَتْ رَبِّ اِنِّي وَضَعْتُهَٓا اُنْثٰىۜ وَاللّٰهُ اَعْلَمُ بِمَا وَضَعَتْۜ وَلَيْسَ
الذَّكَرُ كَالْاُنْثٰىۚ وَاِنِّي سَمَّيْتُهَا مَرْيَمَ وَاِنِّٓي اُعِيذُهَا بِكَ وَذُرِّيَّتَهَا
مِنَ الشَّيْطَانِ الرَّجِيمِ ﴿٣٦﴾ فَتَقَبَّلَهَا رَبُّهَا بِقَبُولٍ حَسَنٍ
وَاَنْبَتَهَا نَبَاتًا حَسَنًاۙ وَكَفَّلَهَا زَكَرِيَّاۜ كُلَّمَا دَخَلَ عَلَيْهَا زَكَرِيَّا
الْمِحْرَابَۙ وَجَدَ عِنْدَهَا رِزْقًاۚ قَالَ يَا مَرْيَمُ اَنّٰى لَكِ هٰذَاۜ قَالَتْ
هُوَ مِنْ عِنْدِ اللّٰهِۜ اِنَّ اللّٰهَ يَرْزُقُ مَنْ يَشَٓاءُ بِغَيْرِ حِسَابٍ ﴿٣٧﴾

اَلَمْ تَرَ اِلَى الَّذ۪ينَ اُو۫تُوا نَص۪يبًا مِنَ الْكِتَابِ يُدْعَوْنَ اِلٰى
كِتَابِ اللّٰهِ لِيَحْكُمَ بَيْنَهُمْ ثُمَّ يَتَوَلّٰى فَر۪يقٌ مِنْهُمْ وَهُمْ
مُعْرِضُونَ ﴿٢٣﴾ ذٰلِكَ بِاَنَّهُمْ قَالُوا لَنْ تَمَسَّنَا النَّارُ اِلَّٓا اَيَّامًا
مَعْدُودَاتٍۖ وَغَرَّهُمْ ف۪ي د۪ينِهِمْ مَا كَانُوا يَفْتَرُونَ ﴿٢٤﴾ فَكَيْفَ اِذَا
جَمَعْنَاهُمْ لِيَوْمٍ لَا رَيْبَ ف۪يهِ وَوُفِّيَتْ كُلُّ نَفْسٍ مَا كَسَبَتْ
وَهُمْ لَا يُظْلَمُونَ ﴿٢٥﴾ قُلِ اللّٰهُمَّ مَالِكَ الْمُلْكِ تُؤْتِي الْمُلْكَ
مَنْ تَشَٓاءُ وَتَنْزِعُ الْمُلْكَ مِمَّنْ تَشَٓاءُۘ وَتُعِزُّ مَنْ تَشَٓاءُ وَتُذِلُّ
مَنْ تَشَٓاءُۜ بِيَدِكَ الْخَيْرُۜ اِنَّكَ عَلٰى كُلِّ شَيْءٍ قَد۪يرٌ ﴿٢٦﴾ تُولِجُ الَّيْلَ
فِي النَّهَارِ وَتُولِجُ النَّهَارَ فِي الَّيْلِۘ وَتُخْرِجُ الْحَيَّ مِنَ الْمَيِّتِ
وَتُخْرِجُ الْمَيِّتَ مِنَ الْحَيِّۘ وَتَرْزُقُ مَنْ تَشَٓاءُ بِغَيْرِ حِسَابٍ ﴿٢٧﴾
لَا يَتَّخِذِ الْمُؤْمِنُونَ الْكَافِر۪ينَ اَوْلِيَٓاءَ مِنْ دُونِ الْمُؤْمِن۪ينَۚ
وَمَنْ يَفْعَلْ ذٰلِكَ فَلَيْسَ مِنَ اللّٰهِ ف۪ي شَيْءٍ اِلَّٓا اَنْ تَتَّقُوا
مِنْهُمْ تُقٰيةًۜ وَيُحَذِّرُكُمُ اللّٰهُ نَفْسَهُۜ وَاِلَى اللّٰهِ الْمَص۪يرُ ﴿٢٨﴾
قُلْ اِنْ تُخْفُوا مَا ف۪ي صُدُورِكُمْ اَوْ تُبْدُوهُ يَعْلَمْهُ اللّٰهُۜ وَيَعْلَمُ
مَا فِي السَّمٰوَاتِ وَمَا فِي الْاَرْضِۜ وَاللّٰهُ عَلٰى كُلِّ شَيْءٍ قَد۪يرٌ ﴿٢٩﴾

يَوْمَ تَجِدُ

اَلَّذ۪ينَ يَقُولُونَ رَبَّنَٓا اِنَّنَٓا اٰمَنَّا فَاغْفِرْ لَنَا ذُنُوبَنَا وَقِنَا
عَذَابَ النَّارِۚ ﴿١٦﴾ اَلصَّابِر۪ينَ وَالصَّادِق۪ينَ وَالْقَانِت۪ينَ
وَالْمُنْفِق۪ينَ وَالْمُسْتَغْفِر۪ينَ بِالْاَسْحَارِ ﴿١٧﴾ شَهِدَ اللّٰهُ
اَنَّهُ لَٓا اِلٰهَ اِلَّا هُوَۙ وَالْمَلٰٓئِكَةُ وَاُو۬لُوا الْعِلْمِ قَٓائِمًا بِالْقِسْطِۜ
لَٓا اِلٰهَ اِلَّا هُوَ الْعَز۪يزُ الْحَك۪يمُۜ ﴿١٨﴾ اِنَّ الدّ۪ينَ عِنْدَ اللّٰهِ
الْاِسْلَامُ وَمَا اخْتَلَفَ الَّذ۪ينَ اُو۫تُوا الْكِتَابَ اِلَّا مِنْ بَعْدِ
مَا جَٓاءَهُمُ الْعِلْمُ بَغْيًا بَيْنَهُمْۜ وَمَنْ يَكْفُرْ بِاٰيَاتِ
اللّٰهِ فَاِنَّ اللّٰهَ سَر۪يعُ الْحِسَابِ ﴿١٩﴾ فَاِنْ حَٓاجُّوكَ فَقُلْ
اَسْلَمْتُ وَجْهِيَ لِلّٰهِ وَمَنِ اتَّبَعَنِۜ وَقُلْ لِلَّذ۪ينَ اُو۫تُوا
الْكِتَابَ وَالْاُمِّيّ۪نَ ءَاَسْلَمْتُمْۜ فَاِنْ اَسْلَمُوا فَقَدِ اهْتَدَوْاۚ
وَاِنْ تَوَلَّوْا فَاِنَّمَا عَلَيْكَ الْبَلَاغُۜ وَاللّٰهُ بَص۪يرٌ بِالْعِبَادِ ﴿٢٠﴾
اِنَّ الَّذ۪ينَ يَكْفُرُونَ بِاٰيَاتِ اللّٰهِ وَيَقْتُلُونَ النَّبِيّ۪نَ بِغَيْرِ
حَقٍّۙ وَيَقْتُلُونَ الَّذ۪ينَ يَأْمُرُونَ بِالْقِسْطِ مِنَ النَّاسِۙ
فَبَشِّرْهُمْ بِعَذَابٍ اَل۪يمٍ ﴿٢١﴾ اُو۬لٰٓئِكَ الَّذ۪ينَ حَبِطَتْ
اَعْمَالُهُمْ فِي الدُّنْيَا وَالْاٰخِرَةِۘ وَمَا لَهُمْ مِنْ نَاصِر۪ينَ ﴿٢٢﴾

اِنَّ الَّذ۪ينَ كَفَرُوا لَنْ تُغْنِيَ عَنْهُمْ اَمْوَالُهُمْ وَلَٓا اَوْلَادُهُمْ
مِنَ اللّٰهِ شَيْـٔاًۜ وَاُو۬لٰٓئِكَ هُمْ وَقُودُ النَّارِۙ ﴿١٠﴾ كَدَأْبِ اٰلِ
فِرْعَوْنَۙ وَالَّذ۪ينَ مِنْ قَبْلِهِمْۜ كَذَّبُوا بِاٰيَاتِنَاۚ فَاَخَذَهُمُ
اللّٰهُ بِذُنُوبِهِمْۜ وَاللّٰهُ شَد۪يدُ الْعِقَابِ ﴿١١﴾ قُلْ لِلَّذ۪ينَ
كَفَرُوا سَتُغْلَبُونَ وَتُحْشَرُونَ اِلٰى جَهَنَّمَۜ وَبِئْسَ
الْمِهَادُ ﴿١٢﴾ قَدْ كَانَ لَكُمْ اٰيَةٌ ف۪ي فِئَتَيْنِ الْتَقَتَاۜ فِئَةٌ
تُقَاتِلُ ف۪ي سَب۪يلِ اللّٰهِ وَاُخْرٰى كَافِرَةٌ يَرَوْنَهُمْ مِثْلَيْهِمْ
رَأْيَ الْعَيْنِۜ وَاللّٰهُ يُؤَيِّدُ بِنَصْرِه۪ مَنْ يَشَٓاءُۜ اِنَّ ف۪ي ذٰلِكَ
لَعِبْرَةً لِاُو۬لِي الْاَبْصَارِ ﴿١٣﴾ زُيِّنَ لِلنَّاسِ حُبُّ الشَّهَوَاتِ
مِنَ النِّسَٓاءِ وَالْبَن۪ينَ وَالْقَنَاط۪يرِ الْمُقَنْطَرَةِ مِنَ الذَّهَبِ
وَالْفِضَّةِ وَالْخَيْلِ الْمُسَوَّمَةِ وَالْاَنْعَامِ وَالْحَرْثِۜ ذٰلِكَ
مَتَاعُ الْحَيٰوةِ الدُّنْيَاۚ وَاللّٰهُ عِنْدَهُ حُسْنُ الْمَاٰبِ ﴿١٤﴾ قُلْ
اَؤُ۬نَبِّئُكُمْ بِخَيْرٍ مِنْ ذٰلِكُمْۜ لِلَّذ۪ينَ اتَّقَوْا عِنْدَ رَبِّهِمْ
جَنَّاتٌ تَجْر۪ي مِنْ تَحْتِهَا الْاَنْهَارُ خَالِد۪ينَ ف۪يهَا وَاَزْوَاجٌ
مُطَهَّرَةٌ وَرِضْوَانٌ مِنَ اللّٰهِۜ وَاللّٰهُ بَص۪يرٌ بِالْعِبَادِۚ ﴿١٥﴾

اَلَّذ۪ينَ

سُورَةُ اٰلِ عِمْرٰنَ مَدَنِيَّةٌ
وَهِىَ مِائَتَا اٰيَةٍ

بِسْمِ اللّٰهِ الرَّحْمٰنِ الرَّح۪يمِ

الٓمٓۚ ﴿١﴾ اَللّٰهُ لَٓا اِلٰهَ اِلَّا هُوَۙ الْحَيُّ الْقَيُّومُۜ ﴿٢﴾ نَزَّلَ عَلَيْكَ الْكِتَابَ بِالْحَقِّ
مُصَدِّقًا لِمَا بَيْنَ يَدَيْهِ وَاَنْزَلَ التَّوْرٰيةَ وَالْاِنْج۪يلَۙ ﴿٣﴾ مِنْ قَبْلُ هُدًى
لِلنَّاسِ وَاَنْزَلَ الْفُرْقَانَۜ اِنَّ الَّذ۪ينَ كَفَرُوا بِاٰيَاتِ اللّٰهِ لَهُمْ عَذَابٌ
شَد۪يدٌۜ وَاللّٰهُ عَز۪يزٌ ذُو انْتِقَامٍ ﴿٤﴾ اِنَّ اللّٰهَ لَا يَخْفٰى عَلَيْهِ شَيْءٌ فِي الْاَرْضِ
وَلَا فِي السَّمَٓاءِۜ ﴿٥﴾ هُوَ الَّذ۪ي يُصَوِّرُكُمْ فِي الْاَرْحَامِ كَيْفَ يَشَٓاءُۜ
لَٓا اِلٰهَ اِلَّا هُوَ الْعَز۪يزُ الْحَك۪يمُ ﴿٦﴾ هُوَ الَّذ۪ٓي اَنْزَلَ عَلَيْكَ الْكِتَابَ
مِنْهُ اٰيَاتٌ مُحْكَمَاتٌ هُنَّ اُمُّ الْكِتَابِ وَاُخَرُ مُتَشَابِهَاتٌۜ فَاَمَّا الَّذ۪ينَ
ف۪ي قُلُوبِهِمْ زَيْغٌ فَيَتَّبِعُونَ مَا تَشَابَهَ مِنْهُ ابْتِغَٓاءَ الْفِتْنَةِ وَابْتِغَٓاءَ تَاْو۪يلِه۪ۚ
وَمَا يَعْلَمُ تَاْو۪يلَهُٓ اِلَّا اللّٰهُۢ وَالرَّاسِخُونَ فِي الْعِلْمِ يَقُولُونَ اٰمَنَّا بِه۪ۙ كُلٌّ
مِنْ عِنْدِ رَبِّنَاۚ وَمَا يَذَّكَّرُ اِلَّٓا اُو۬لُوا الْاَلْبَابِ ﴿٧﴾ رَبَّنَا لَا تُزِغْ قُلُوبَنَا
بَعْدَ اِذْ هَدَيْتَنَا وَهَبْ لَنَا مِنْ لَدُنْكَ رَحْمَةًۚ اِنَّكَ اَنْتَ الْوَهَّابُ ﴿٨﴾ رَبَّنَٓا
اِنَّكَ جَامِعُ النَّاسِ لِيَوْمٍ لَا رَيْبَ ف۪يهِۜ اِنَّ اللّٰهَ لَا يُخْلِفُ الْم۪يعَادَ۟ ﴿٩﴾

سُورَةُ الْفَاتِحَةِ مَكِّيَّةٌ

بِسْمِ اللّٰهِ الرَّحْمٰنِ الرَّح۪يمِ ١
اَلْحَمْدُ لِلّٰهِ رَبِّ الْعَالَم۪ينَۙ ٢ اَلرَّحْمٰنِ
الرَّح۪يمِۙ ٣ مَالِكِ يَوْمِ الدّ۪ينِۜ ٤
اِيَّاكَ نَعْبُدُ وَاِيَّاكَ نَسْتَع۪ينُۜ ٥
اِهْدِنَا الصِّرَاطَ الْمُسْتَق۪يمَۙ ٦
صِرَاطَ الَّذ۪ينَ اَنْعَمْتَ عَلَيْهِمْۙ غَيْرِ
الْمَغْضُوبِ عَلَيْهِمْ وَلَا الضَّٓالّ۪ينَ ٧

وَهِيَ سَبْعُ اٰيَاتٍ

A

ahenk: Uygunluk, uyum, düzen.

ahiret: İnsanın öldükten sonra dirilip sonsuza dek kalacağı ve Allah'a hesap vereceği yer, öbür dünya.

asar: Kur'an tilavetinde bir elif miktarı uzatmayı gösteren işaret.

ashap: Bk. "sahabi" maddesi.

asım kıraatı: Kûfe'de kıraat imamı olarak meşhur olan İmam Asım'ın okuyuş tarzı.

aşır: Bir dinî tören sırasında veya cemaatle namaz kılınıp dua edildikten sonra okunan Kur'an ayetleri.

atasözü: Uzun deneme ve gözlemlere dayanılarak söylenmiş ve halka mal olmuş, öğüt verici nitelikte söz, darbımesel.

ayet: Kur'an surelerini oluşturan kısımlardan her biri.

B

bağışlama: Bağışlamak işi, mağfiret, gufran.

belagat: İyi konuşma, sözle inandırma yeteneği. Sözü herkesin kolay kolay söyleyemeyeceği şekilde söyleme.

besmele: ''Esirgeyen ve bağışlayan Allah'ın adı ile" anlamına gelen ve bir işe başlarken söylenilen bismillahirrahmânirrahîm sözü, bismillah.

buhran: Ruhi sıkıntı, bir işin, bir olayın geldiği karışık safha, içinden çıkılması zor durum.

C - Ç

cebrail: Allah tarafından peygamberlere vahiy getirmekle görevlendirilen, dört büyük melekten biri.

cehennem: 1. Ateş, ateş çukuru, derin hendek. 2. Çok sıcak, çok sıkıntılı yer. 3. İnanılması gereken şeylere inanmayan ya da inandığı hâlde inanmayanların hayatını sürdüren ve günahı affedilmeyen insanların ahiret âleminde cezalandırılacakları yer.

cennet: 1. Bahçe, çok güzel ve ferahlık veren yer; meyvelik, ağaçların, suların ve gölgelerin bol olduğu yer; uçmak. 2. Günahsız, günahları affedilen ya da günahlarının cezasını cehennemde çekmiş olan müminlerin, içerisinde sonsuza dek kalacakları yer.

cezim: Harekesiz harfi gösteren işaret.

cüz: Kur'an'ın bölünmüş olduğu otuz parçadan her biri, Kur'an'ın yirmi sayfası.

E - F

esmâ-i hüsna: Allah'ın en güzel, en şerefli isimleri.

farz: İslam dininde, özür olmadıkça yapılması zorunlu, yapılmaması günah sayılan ibadet.

fecir: Tan.

fem-i muhsin: Kur'an'ı doğru ve güzel okuyan mâhir (usta) okuyucu.

fonetik: Ses bilgisi, sese dayanan, sesle ilgili.

G

gaflet: Dalgınlık, dikkatsizlik, boş bulunma, aymazlık, dalgı, ihtiyatsızlık.

H

hadr: Süratli ve çabuk olmak.

hafız: Kur'an'ı bütünüyle ezbere bilen kimse.

hâlik: Yaratıcı.

hat: Çizgi, sınır çizgisi, güzel yazı.

hatim: Kur'an'ın tamamını okuma.

hayır: İyilik, karşılık beklenmeden yapılan yardım. İyi, hayırlı, yararlı, faydalı.

hesap günü: Dinen yükümlü insanların inançlarından ve dünyada yaptıkları iyilik ve kötülüklerden dolayı Allah (c.c) tarafından ahirette hesaba çekilecekleri gün ,ceza günü, din günü, ahiret günü, haşir günü.

hidâyet: Doğru yol, hak yol, Müslümanlık yolu.

hüsran: Beklenilen şeyin elde edilememesi yüzünden duyulan acı.

I - İ

ibadet: 1. Boyun eğme, itaat etme, saygı duyma. Kulluk etme, tapınma. 2. Tevhit inancına bağlı kalarak sadece Allah emrettiği için ona sevgi, saygı ve tazim göstermek amacıyla Allah'ın rızasını kazanmak için niyet ederek belirli zamanlarda ve şekillerde yapılan iş, amel.

ifa: Bir işi yapma, yerine getirme.

ihtilas: Harekeyi zayıf sesle ve hızlıca okumak.

imâle: Eğmek, bükmek, meylettirmek. Tecvitte, üstün harekeyi esreye veya elif harfini ya harfine meylederek söylemek.

inanç: 1. İnanılan şey, itikat, iman, bir fikre olan bağımlılık. 2. Birine duyulan güven. 3. İslam dinini son din olarak kabul edip onun içerisinde bulunan her şeye gönülden bağlanıp Allah'ın (c.c) emirlerine teslim olma.

insicam: Düzgünlük, tutarlık, bağdaşım.

irade: (1) Allah'ın dilemesi, arzu etmesi, tercih etmesi ve dilediğini yerine getirmesi anlamlarında Allah'ın sıfatlarından biri. (2) İnsanın düşünüp karar vermesi, yapılması veya yapılmaması eşit olan çeşitli davranışlardan birini beğenip tercih etmesi.

işmam: Ötre harekeye işaret etmek için dudakları öne doğru büzerek toplamak.

K

kasr: Harfleri uzatmadan kısa okumak.

kâri: 1. Kur'an tilavet eden, okuyan. 2. Kur'an lafızlarını özellikleri ve okunuş incelikleriyle bilen. Çoğulu kurrâ.

kıraat ilmi: Kur'an kelimelerinin farklı okunuşlarını inceleyen bilim dalı.

kıraat: 1. Okuma, telaffuz etme, tilavet. 2. Hz. Peygamber'in (s.a.v) okuma biçimizi örnek alarak Kur'an-ı Kerim'i harflerin çıkış yerlerine ve tecvit kurallarına uygun olarak okuma.

kıskançlık: Bir kimse bir üstünlük gösterdiğinde veya sevilen birisinin, başkası ile ilgilendiği kanısına varıldığında takınılan olumsuz tutum.

kıyamet: Dünyanın sonu ve bütün ölülerin dirilerek mahşerde toplanacağı zaman, hesap günü, kıyamet günü, mahşer günü.

kurra: Kur'an-ı Kerim'i sahih rivayetlere göre okuyan uzman okuyucu.

L

lâzım: Lüzumlu olan, gerekli, gereken.

lâzımî: Kalıcı, devamlı olan.

lîn: Yumuşak olmak.

M

mabet: Tapınak. Özel bir konuda sevgi ve saygı ile bağlanmanın ortaya konulduğu yer.

mahfaza: İçinde değerli eşyaların saklandığı kutu, kılıf.

mahreç: Çıkış yeri. Harflerin çıkış yerleri.

mahzen: Yeraltı, bodrum.

materyal: Gereç. Yazılı, sözlü, görüntülü, kaydedilmiş her türlü belge.

meknun: Gizli, saklı.

muhkem: Sağlamlaştırılmış, kuvvetli.

mushaf: 1. Kur'an-ı Kerim'in adlarından biri. 2. Hz. Peygamber'e gelmiş olan vahiylerin tümünün iki kapak arasına konulmuş olan biçimi. 3. Fatiha Suresi'nden Nas Suresi'ne kadar tüm Kur'an surelerinin iki kapak arasına girmiş biçimi.

münezzeh: Temiz, arı, pak. Eksik ve kusurdan uzak olmak.

N

nâmahrem: (1) Mahrem olmayan, yasak olmayan, el, yabancı. (2) Evlenilmesi dinen yasak olmayan yani birinci dereceden akraba sayılmayan kişi.

nâmütenahi: Sonsuz, ucu bucağı olmayan.

nefer: Tek adam, kişi, şahıs.

noksan: Azlık, tam olmayış, eksiklik.

O-Ö-R

öğüt: Bir kimseye yapması veya yapmaması gereken şeyler için söylenen söz, nasihat.

rahîm: Yaratmış olduğu bütün varlıklara karşılıksız rızık veren, yarattıklarını koruyan, esirgeyen, bağışlayan ve merhamet eden, ahirette ise sadece mümin kullarına şefkat eden kimse.

rahman: Dünyada, bütün canlılara şefkat gösteren, mümin kâfir ayrımı yapmaksızın insanlara merhamet eden, her türlü nimeti sürekli veren, rahmeti sonsuz olan.

ravi: Rivayet eden, işittiği haberleri ve sözleri başkalarına aktaran, hadisle ilgili haberleri anlatan.

S-Ş

sefa: Üzüntü ve kederden uzak olmak, gönül rahatlığı.

sahabi: Hz. Peygamber (s.a.v) zamanında yaşamış, Müslüman olarak Peygamberi çok kısa bir süre olsa da görmüş, onun sohbetinde bulunmuş ve yine müslüman olarak ölmüş kimse. Çoğuluna sahabe veya ashap denir.

salat-ı ümmiye: Hz. Peygamber'e ve onun soyundan gelenlere saygı bildirmek için okunan dua.

salat-ü selam: 'Allah'ın rahmeti ve bereketi, Hz. Muhammed'in, ailesinin ve ona iman edenlerin üzerine olsun.' anlamında 'Allahümme salli ala Muhammedin ve ala âli Muhammed' biçimindeki dua cümlesi. Salat-ü selama, salavat-ı şerife veya salat-ı şerife de denir. Birçok şekli olmakla beraber en yaygın olanları: "Sallellahu aleyhi vesellem", "Allahümme salli ala Muhammedin ve ala âli Muhammed" "Allahümme salli ala seyyidina Muhammedin ve ala âlihi vesahbihi vesellim" ve "Salli-Barik" dualarıdır. Salat-ü selam, yazımda (s.a.v) kısaltmasıyla gösterilir.

sebat: Sözde durma, ahde vefa etme.

sekte: Susmak, konuşmayı ve okumayı kesmek.

sevap: Hayırlı bir davranış karşısında Allah tarafından verilecek ödül.

sinsi: Gizli, kurnazca, alttan alta iş gören.

sure: Kur'an'ın yüz on dört bölümünden her biri.

şefaat: İman eden salih bir müminin Allah'ın ve kullarının haklarını gözeterek müminlerin iyiliği için uğraşması, onları kötülüklerden ve zararlı şeylerden korumaya çalışması.

şehadet: (1) Tanıklık, şahitlik, bir şeyin doğruluğuna inanma. (2) "Allah'tan başka tanrı olmadığına ve Hz. Muhammed'in onun kulu ve elçisi olduğuna inanırım." anlamına gelen "Eşhedü en la ilahe illallah ve eşhedü enne Muhammeden abdühü ve resulühü" cümlesini gönülden, inanarak, anlamını bilerek söyleme. (3) Allah yolunda veya onun korunmasını emrettiği kutsal değerler olan, din, vatan, namus, mal ve can güvenliği için mücadele ederken ölme, şehitlik.

şer: Kötülük, fenalık, günah.

şeytan: Hz. Âdem'e secde etmediği için cennetten kovulan, insanları Allah'ın emirlerine karşı kışkırtan, kötülüğe yönelten cin, iblis.

T

tabii: Doğal.

tedvir: Kur'an tilâvetinde orta hızda okuyuş çeşidi.

teorik: Kuramsal.

tesbih: “Sübhanallah” sözünü söyleme. Allah’ı her türlü eksik ve yanlış anlayıştan uzak tutmak, kutsamak.

tevassut: Orta bir okuyuşla, medleri iki veya üç elif miktarı uzatarak okumak.

tevatür: Bir haberin ağızdan ağıza yayılması, yaygın olan. Yalan söylemesi mümkün olmayan bir topluluk tarafından rivayet edilen.

tevhit: “Allah’tan başka ilah yoktur, Muhammed onun resulüdür.” anlamına gelen “La ilahe illallah, Muhammedün resulullah.” cümlesine kalp ile inanıp dil ile söyleme. Allah’ı (c.c) zatında, sıfatlarında ve fiillerinde birleme, tek ve eşsiz olduğuna inanma, ona hiçbir şeyi şirk koşmadan ibadeti yalnızca Allah için yapma.

tilavet: Kur’an’ı güzel ve sesli olarak usulünce okuma.

tûl: Tertil üzere okuyuşta harfleri dört elif miktarı uzatarak okumak.

U-Ü-V-Y-Z

ümmet: Din ve inanç birliği temelinde biraraya gelen ve aynı peygambere bağlanan insanlar topluluğu, bir din üzerinde birleşen millet.

vahiy katipleri: Kur’an’ın indiği dönemde Hz. Peygamberin emriyle ayetleri yazan sahabiler.

vahiy: Gizli konuşmak, fısıldamak, seslenmek, ilham etmek, işaret etmek. Allah’ın buyruk, yasak ve öğütlerini insanlara ulaştırmak üzere peygamberlerine özel bir yolla iletmesidir.

vasıl: Birleştirmek, yan yana getirmek, ulaştırmak, bağlamak.

vasiyet: Bir kimsenin ölümünden sonra yapılmasını istediği şey.

vecd: Şiddetli dinî duygu ve heyecan hâli, coşma.

vesvese: Kuruntu. Yanlış ve yersiz düşünce, evham.

yermek: Birinin veya bir şeyin kusurlarını ortaya koymak.

KAYNAKÇA

Ahmed bin Hanbel, **Müsned**, Çağrı Yayınları, İstanbul, 1982.

Altuntaş, Halil, Şahin, Muzaffer, **Kur'an-ı Kerim Meali**, Diyanet İşleri Başkanlığı Yayınları, Ankara, 2006.

Ateş, Süleyman, **Kur'an-ı Kerim ve Yüce Meali,** Yeni Ufuklar Neşriyat, Ankara, 1980.

Beyatlı, Yahya Kemal, **Kendi Gökkubbemiz**, İstanbul Fetih Cemiyeti Yayınları, İstanbul, 2007.

Bilmen, Ömer Nasuhi, **Kur'an-ı Kerim ve Türkçe Meali**, İpek Yayınları, İstanbul, 2001.

Birışık, Abdülhamit, "Kur'an", **Türkiye Diyanet Vakfı İslam Ansiklopedisi**, C. 26, İstanbul, 2002.

Buharî, **Sahih-i Buharî**, Çağrı Yayınları, İstanbul, 1992.

Cerrahoğlu, İsmail, **Tefsir Usulü**, Ankara Üniversitesi İlahiyat Fakültesi Yayınları, Ankara, 1971.

Çetin, Abdurrahman, **Kur'an Okuma Esasları**, Emin Yayınları, Bursa, 2007.

Çollak, Fatih, **Asım Kıraatı**, Emek Matbaası, İstanbul, 1989.

Doğan, D. Mehmet, **Büyük Türkçe Sözlük**, İz Yayınları, İstanbul, 1986.

Ebu Davut, **Sünen**, Çağrı Yayınları, İstanbul, 1992.

Karaman, Hayreddin; Çağrıcı Mustafa; Kâfi Dönmez, İbrahim; Gümüş, Sadrettin, **Kur'an Yolu Türkçe Meal ve Tefsiri**, Diyanet İşleri Başkanlığı Yayınları, Ankara, 2016.

İbni Mace, **Sünen** (Terc.: Haydar Hatiboğlu), Kahraman Yayınları, İstanbul, 1982.

İbnü'l-Cezeri, **en-Neşr fî kıraati'l-Aşr**, thk. Ali Muhammed Debbâ, Beyrut, 2013.

Karaçam, İsmail, **Kur'an-ı Kerim'in Okunma Kaideleri ve Faziletleri**, Marmara Üniversitesi İlahiyat Fakültesi Vakfı Yayınları, İstanbul, 1995.

Karakılıç, Celaleddin, **Tecvid İlmi Kur'an-ı Kerim Okuma Kaideleri**, Akçağ Yayınları, Ankara, 1977.

Kısakürek, Necip Fazıl, **Çile**, İstanbul Büyükşehir Belediyesi Kültür Yayınları, İstanbul, 1996.

Kur'an-ı Kerim ve Açıklamalı Meali, Diyanet İşleri Başkanlığı Yayınları, Ankara, 2001.

Müslim, **Sahih-i Müslim**, Beyrut, 1987.

Salman, Faruk, Yılmaz, Nazif, Morgül, Nihat, **Tecvîdli Kur'an-ı Kerim Elif-Bâ'sı**, Diyanet Vakfı Yayınları, Anakara, 2005.

Sarı, Mehmet Ali, **Kur'an-ı Kerim'i Güzel Okuma Tekniği ve Kuralları**, Nümune Matbaacılık, İstanbul, 1993.

Türkçe Sözlük, Türk Dil Kurumu, Ankara, 2005.

Ünlü, Demirhan, Aydoğan, İlyas, **Tecvid Bilgisi ve Kur'an-ı Kerim'in Kıraatı**, MEB Yayınları, Ankara, 1985.

Ünlü, Demirhan, **Kur'an-ı Kerim'in Tecvidi**, Milli Eğitim Bakanlığı Yayınları, Ankara, 1976.

Yazım Kılavuzu, Türk Dil Kurumu, Ankara, 2005.

Yazır, Elmalılı Muhammed Hamdi, **"Hak Dini Kur'an Dili"**, C 1-9, Eser Neşriyat, İstanbul, 1979.

GÖRSEL KAYNAKÇA

Ünite Kapak Hatları: Mehmet Arif VURAL, (Sayfa 11,45,67,95, 122)
Sayfa 10: Kuran görseli; http://www.ummuwaraqah.com/2017/11/hanya-dua-orang-di-dalam-al-quran-yang.html
Sayfa 12: Kur’an okuyan adam görseli; http://mawdoo3.com
Sayfa 13: Arapça harfler grafiği; shutterstock_551007157
Sayfa 16: Mahreç yerleri çizimi; Serdar Demirci
Sayfa 29: Med harfleri çalışması; İzzettin Yılmaz Başkar
Sayfa 46: Süleymaniye camii içi görseli; http://www.diyanet.gov.tr/tr-TR/Kurumsal/Detay/11562
Sayfa 50: Sultan Ahmet Camii görseli; istockphoto_465600949
Sayfa 54: Dünya; http://www.1zoom.me/es/wallpaper/442927/z7349.1/
Sayfa 59-60; Zemin görseli: https://ceptenhaber.com/cenaza-namazi-nasil-kilinir/
Sayfa 65: Kuran okuyan öğrenci görseli; DÖGM (Din Öğretimi Genel Müdürlüğü) Fotoğraf arşivinden alınmıştır.
Sayfa 105: Mezar taşları görseli; DÖGM Fotoğraf arşivinden alınmıştır.
Sayfa 107: Kum saati görseli; http://newhorizon.weebly.com/ancient-tools-of-navigation.html
Sayfa 113: Zemindeki minareler grafiği; https://www.freepik.com